

ISSN 2350-9317

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

Journal of Humanities and Social Sciences

ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

Vol.9 No.1 January - June 2022

HUSO
URU

วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

เจ้าของ

ISSN 2350-9317

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ 53000
โทรศัพท์ 05541 6601-20 ต่อ 1428

กำหนดการพิมพ์ : วารสารราย 6 เดือน (2 ฉบับ/ปี)

ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน)

ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม)

สาขาและขอบเขต วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำวารสารสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิชาการ บทความวิชาการ และบทความวิจัย
2. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการทำผลงานวิชาการ
3. เพื่อใช้เป็นแหล่งตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการเผยแพร่สู่สาธารณชน
4. เพื่อใช้เป็นแหล่งรวบรวม แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการ และสร้างเครือข่ายวิชาการร่วมกัน

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี สัตยาภรณ์

รักษาราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.สุริยา คำกุนะ

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ผู้ช่วยคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

กองบรรณาธิการ

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์
2. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ
3. ศาสตราจารย์ ดร.จิรวัฒน์ พิระสันต์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชาติ นภาศรี
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ เวชกามา
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไสยเพ็ญ เฉิดเจิม
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรวัฒน์ นนทะโชติ
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอกฤทัย ฉัตรชัยเดช

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยพะเยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ศาสตราจารย์.ดร.จิรวัดน์ พิระสันต์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุระทิน ชัยทองคำ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
3. รองศาสตราจารย์ ดร.เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์	มหาวิทยาลัยพะเยา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ ศรียาภัย	มหาวิทยาลัยพะเยา
5. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยเสนอ ตริวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัช พะยัม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
8. รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
9. รองศาสตราจารย์กวี ครองแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
10. รองศาสตราจารย์สนธิ์ โรจนตระกูล	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรมศักดิ์ เสนามิตร	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ค่ายอด	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ ภูเทษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์กร รอดทรัพย์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรโชค พิษณุ อุสมบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ สายจันต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฏิพันธ์ อุทยานกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรมล สุวรรณภาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ออกแบบและจัดพิมพ์

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000
รูปปกวารสาร ที่มา : สัญลักษณ์คณะ, บทความวิชาการ, กิจกรรมคณะ

หมายเหตุ

- บทความทุกเรื่องที่ดีพิมพ์ได้ผ่านการพิจารณาถ่วงปรองประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 ท่าน
- เนื้อหา ข้อความ ข้อคิดเห็นต่างๆ ในบทความวารสารฉบับนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความเองทั้งนี้ไม่ถือเป็นพระชนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

Owner

Faculty of Humanities and Social Sciences, Uttaradit Rajabhat University
27 Injaime Rd. Tha-it Subdistrict, Muang District, Uttaradit Province, 53000
Telephone 05541 6601-20 Ext. 1428

Publishing Schedule: Six monthly (2 issues/year)

- 1st Issues January – June
- 2nd Issues July – December

Scope : Journal of Humanities and Social Sciences

humanities and social sciences.

Objectives

- 1. To prepare the journal for promotions in publication of academic performance, articles and research reports.
- 2. To develop the potentials of individuals of person for more academic performance.
- 3. To be the center and source of journal publication and dissemination to public.
- 4. To be the source of collecting and sharing knowledge and build co-operative networks.

Advisors

Assoc. Prof. Dr.Supavinee Sattayaporn

Acting President of Uttaradit Rajabhat University

Editor

Dr.Suriya khamguna

Dean of the Faculty of Humanities and Social Sciences

Assistant editor

Deputy Dean of the Faculty of Humanities and Social Sciences, Uttaradit Rajabhat University
Assistant Dean of Faculty of Humanities and Social Sciences, Uttaradit Rajabhat University

Editorial Staff

- 1. Prof. Emeritus Dr.Anurak Panyanuwat
- 2. Prof. Emeritus Dr.Sombat Karnjanakit
- 3. Prof. Dr.Jirawat Phirasant
- 4. Assoc. Prof. Dr.Premvit Vivattanaseth
- 5. Assoc. Prof. Dr.Suchat Saengthong
- 6. Assist. Prof. Dr.Wunchart Napasri
- 7. Assist. Prof. Dr.Sombat Watchkama
- 8. Assist. Prof. Dr.Saipen Cherdjerm
- 9. Assist. Prof. Dr.Perawat Nonthachot
- 10. Assist. Prof. Eakruthai Chutchaidej

Chiang Mai University
Chulalongkorn University
Naresuan University
University of Phayao
Nakhon Sawan Rajabhat University
Maejo University
Uttaradit Rajabhat University
Uttaradit Rajabhat University
Uttaradit Rajabhat University
Uttaradit Rajabhat University

Peer Reviewers

1. Prof. Dr.Jirawat Phirasant
2. Assoc. Prof. Dr.Surathin Chaithongkam
3. Assoc. Prof. Dr.Premvit Vivattanaseth
4. Assoc. Prof. Dr.Warawat Sriyabhaya
5. Assoc. Prof. Dr.Bunsanoe Triwiset
6. Assoc. Prof. Dr.Suchart Sangthong
7. Assoc. Prof. Dr.Tawat Payim
8. Assoc. Prof. Dr.Bandhit Chatwirote
9. Assoc. Prof. Kawee Krongkaew
10. Assoc. Prof. Satana Rojanatrakul
11. Assist. Prof. Dr.Thammasak Senamitr
12. Assist. Prof. Dr.Sunthron Khamyod
13. Assist. Prof. Dr.Pinyo Puthed
14. Assist. Prof. Dr.Narongkan Rodsap
15. Assist. Prof. Dr.Pornchok Pechaya Usomboon
16. Assist. Prof. Dr.Parichat Saichandee
17. Assist. Prof. Dr.Patipan Uttayanukul
18. Assist. Prof. Dr. Niramom Suwangard

Naresuan University
Sripatum University
University of Phayao
University of Phayao
Buriram Rajabhat University
Nakhon Sawan Rajabhat University
Nakhon Sawan Rajabhat University
Kamphaeng Phet Rajabhat University
Kamphaeng Phet Rajabhat University
Bangkokthonburi University
Khon Kaen University
Maejo University
Nakhon Sawan Rajabhat University
Naresuan University
Rambhai Barni Rajabhat University
Kamphaeng Phet Rajabhat University
Chiang Rai Rajabhat University
Uttaradit Rajabhat University

Designer and Print

URU. Publisher 27 Injaime Rd. Tha-it Subdistrict, Muang District, Uttaradit Province, 53000

Cover photo sources: the faculty logo, academic articles, and activities

Note

1. All articles apparent in the journal are under publication consideration of double blind eminent peers.
2. The contents, passages, and viewpoints in the articles are under the responsibility of the writers. It is not the responsibility of the editors.

บทนำ

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นวารสารวิชาการที่มีการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สู่สาธารณชนมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งฉบับนี้เป็นปีที่ 9 ฉบับที่ 1 นับเป็นแหล่งเรียนรู้อีกช่องทางหนึ่งให้กับท่านที่สนใจได้สืบค้นและนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะกองบรรณาธิการได้จัดทำวารสารทางวิชาการฉบับนี้โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาถ้อยแถลงและคัดเลือกบทความเพื่อนำมาตีพิมพ์เผยแพร่ จึงมีบทความวิชาการและบทความวิจัยที่มีคุณภาพน่าสนใจหลายเรื่องที่มีองค์ความรู้และคุณค่าทางวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทางด้านการศึกษาและท้องถิ่นควรค่าแก่การศึกษาและเผยแพร่สู่สาธารณชนอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ คณะกรรมการกองบรรณาธิการ และเจ้าของบทความวิชาการทุกท่าน ตลอดจนท่านที่สนใจ ติดตามวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มาโดยตลอด ในนามบรรณาธิการวารสารขอขอบคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้ หากมีข้อเสนอแนะใดที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของวารสารให้ดียิ่งขึ้นคณะกรรมการขอน้อมรับนำไปปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

อาจารย์ ดร.สุรียา คำกุนะ
บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

การวิเคราะห์ชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 กนิษฐา รอดเป้า, ชนิกานต์ โฉมงาม, เบ็ญจรัตน์ ไผ่งาม, อนุช สุวรรณเชษฐ์, สุชาดา เจียพงษ์	1
การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษอย่างยั่งยืน สำเร็จ ถึงคุณ, นิรมล สุวรรณภาส.....	15
อัตลักษณ์ภาษาศีตวรรณกรรมโดยหยาเขียงราย บุษราคัม ยอดชะลูด, วรวรรธน์ ศรียาภัย, บุญยงค์ เกศเทศ, จารุวรรณ เบญจาทิกุล.....	28
การวิเคราะห์ภาษาของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ: การพูดคุยกับระบบ ปัญญาประดิษฐ์ที่สั่งการด้วยเสียง ปัญญาณัฐ ศักดิ์สิทธิฐานภาพ.....	50
การพัฒนามาตรฐานเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ พรเทพ อ่อนรัตน์, สุนีย์ มัลลิกะมาลย์.....	64
แรงจูงใจในการเรียนดนตรีตามทฤษฎีการเรียนรู้ด้านสติปัญญา พรรณรวิ พงษ์พัฒนานุสรณ์.....	78

สารบัญ

หน้า

การพัฒนาแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียน พอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา	
วัฒนา ไตต่อผล, อุดม คำขาด, สุพิน ใจแก้ว.....	91
รูปแบบการพัฒนาสร้างสรรค์โครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคสู่การประพันธ์เพลง	
สมบัติ เวชกามา.....	105
ประเทศลุ่มแม่น้ำล้านช้าง-แม่โขง ในโลกของความหลากหลายทางชีวภาพ COP15 2021	
อภิรักษ์ ปานเพชร.....	124
การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร	
อภิรักษ์ เนียมกล้า, สุณีย์ มัลลิกะมาลย์.....	137
แนวคิดศาสตร์พระราชที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน	
อุบลวรรณ สายทอง, เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์, เอี่ยมพร ทิพย์เดช, วัชรินทร์ แก่นจันทร์.....	154
คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

การวิเคราะห์ชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

The Names of Dramas Broadcasted on Thai TV Channel 3

กนิษฐา รอดเป้า^{*}, ชนนิกานต์ โฉมงาม^{**}, เบญจรัตน์ ไผ่งาม^{***}, อนุช สุวรรณเชษฐ์^{****}, SUCHADA JEIYAPHONG^{*****}
 Kanittha Rodpao^{*}, Chonnikan chomngam^{**}, Benjarut Phaingam^{***}, Anuch Suwanchet^{****},
 Suchada Jiaphong^{*****}

(Received : May 11, 2022 / Revised : June 15, 2022 / Accepted : June 24, 2022)

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของชื่อละครและวิเคราะห์ความเชื่อของชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จำนวน 103 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการตั้งชื่อของละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มากที่สุดคือ ตั้งชื่อตามแก่นเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 47.57 ตั้งชื่อตามลักษณะตัวละคร คิดเป็นร้อยละ 39.81 ตั้งชื่อตามโครงเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.77 และตั้งชื่อตามสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 4.85 ส่วนความเชื่อที่พบจากชื่อเรื่องละครมากที่สุดคือ ความเชื่อเกี่ยวกับความรัก คิดเป็นร้อยละ 27.20 รองลงมา ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 19.41 รองลงมาได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ คิดเป็นร้อยละ 11.70 ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 9.80 ความเชื่อเกี่ยวกับชาตินิยม คิดเป็นร้อยละ 7.80 ความเชื่อเกี่ยวกับเวรกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.90 ความเชื่อเกี่ยวกับการตั้งชื่อ คิดเป็นร้อยละ 3.90 ความเชื่อเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ คิดเป็นร้อยละ 3.90 ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 3.90 ความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยาม คิดเป็นร้อยละ 1.95 และความเชื่อเกี่ยวกับการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ คิดเป็นร้อยละ 0.98

คำสำคัญ : ชื่อละคร, รูปแบบชื่อละคร, ความเชื่อ

^{*},^{**},^{***},^{****},^{*****} นักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

^{*****} อาจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

*Corresponding author e-mail: suchada.3009@gmail.com

Abstract

The purpose of this research was to analyze the names of dramas that were broadcast on Thai TV (Channel 3), to analyze the format of these dramas and to also analyze the meaning of the names. There were 103 titles. The results of the research showed that 47.57 percent had their name derived from the theme; 39.81 percent from character traits of the drama; 7.77 percent from the theme of the plot; and 4.85 percent from the Setting. Additionally, most dramas portrayed certain aspects of human emotion and beliefs. The most popular aspect was love at 27.2 percent; supernatural events at 19.41 percent; and human behaviour at 11.7 percent. Other factors included animals - 9.8 percent; nationalism - 7.8 percent; causality - 5.9 percent; naming - 5.9 percent; livelihood and dwelling - 3.90 percent; nature - 3.9 percent; time and vision - 1.95 percent; and disease treatment - 0.98 percent.

Keywords: names of dramas, format of broadcasted dramas , beliefs

บทนำ

การตั้งชื่อเป็นกลวิธีการใช้ภาษาลักษณะหนึ่งที่ทำให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพ สรรพสิ่งที่ก่อกำเนิดขึ้นย่อมต้องมีชื่อเรียกเพื่อป้องกันความสับสนเมื่อจะสื่อความหมายระหว่างกัน ชื่อเป็นนามสมมติที่ตั้งขึ้นให้เรียก ประจักษ์ ประภาพิตยกร (2527 : 19-22) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชื่อโดยสรุปได้ว่าเป็นสิ่งบ่งชี้ความแตกต่างของบุคคลหรือสิ่งของเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่บ่งบอกข้อมูลที่แฝงอยู่ซึ่งอาจเป็นภูมิหลังอุปนิสัยของบุคคลที่มาของบุคคล ศาสนาที่นับถือ บ่งบอกเพศ และเป็นสิ่งที่สะท้อนวัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยมของบุคคลแต่ละสังคม หรือบอกลักษณะของงาน เช่น ชื่อหน่วยงานต่าง ๆ จะบอกหน้าที่ของหน่วยงาน เช่น กองบังคับคดี ทำหน้าที่ดำเนินการให้เรื่องราวต่าง ๆ เสร็จสิ้นตามคำสั่งของศาล ชื่อบอกประเภทและขอบข่ายของงานที่รับผิดชอบ เช่น กรมการค้าภายใน บอกให้รู้ว่ารับผิดชอบเฉพาะการค้าภายในประเทศ ชื่อบอกระดับความสำคัญ เช่น องค์การอนามัยโลก บอกให้รู้ว่าเป็นหน่วยงานระหว่างประเทศ เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าชื่อบุคคล ชื่อสิ่งของ ชื่อหน่วยงาน ตลอดจนชื่อสถานที่ต่างก็มีความสำคัญแตกต่างกันไปตามจุดประสงค์เนื้อหา และความเป็นมาของชื่อนั้น ๆ “ชื่อ” เป็นสิ่งที่สังคมกำหนดขึ้นเพื่อเรียก คน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ การตั้งชื่อจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เกิดความสะดวกและความถูกต้องในการสื่อสารของมนุษย์ นอกจากนี้ “ชื่อ” ยังมีความสำคัญต่อความคิด ความเชื่อของคนในสังคม ความเชื่อเรื่องชื่อดังกล่าวไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะชื่อของบุคคลเท่านั้น ยังรวมไปถึงชื่อของสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตคนไทยด้วย คนไทยจึงให้ความสำคัญกับการตั้งชื่อ ดังจะเห็นได้ว่ามีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการตั้งชื่อสิ่งต่าง ๆ การศึกษาเรื่องการตั้งชื่อของคนไทย ได้แก่

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

“การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย” ของสุภาพรณ ฌ บางช้าง (2527) “การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของชาวล้านนาในจังหวัดเชียงราย” ของ จริญญาศรี มูลสวัสดิ์ (2535) การตั้งชื่อธุรกิจการค้า ได้แก่ “การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อธุรกิจการค้า” ของ วิยะดา จงบรรจบ (2534) “การตั้งชื่อร้านค้าในจังหวัดพิษณุโลก : กรณีศึกษาการใช้ภาษาและที่มาของการตั้งชื่อ” ของสุชาดา เจียพงษ์ และสิทธิพร ตุ่มปุก (2560) นอกจากการตั้งชื่อคนชื่อธุรกิจการค้าแล้ว ยังมีการศึกษาเรื่องชื่อละครหรือภาพยนตร์ ได้แก่ “การศึกษาการตั้งชื่อภาษาไทยของภาพยนตร์อเมริกัน” ของธีรรัตน์ บุญกองแสน (2543) โดยกล่าวถึงชื่อละครจะมีความหมายสื่อถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งสื่อถึงวัฒนธรรม ความเชื่อและยังสะท้อนสังคมนั้น ๆ ชื่อละครเป็นสารชนิดหนึ่งที่ผู้ส่งสารส่งให้ผู้รับสารทั้งเพื่อบอกกล่าวถึงข่าวสารเกี่ยวกับละคร และชักจูงใจผู้ชมไปพร้อมกัน ชื่อละครมีหน้าที่สื่อสารถึงแนวคิด (Concept) ของละครเรื่องนั้น และเนื่องจากตัวละครถือว่าเป็นสินค้าทางธุรกิจละครซึ่งมีการแข่งขัน มีการแสวงหากำไร ชื่อของละครจึงถูกใช้เป็นสารโฆษณาเพื่อกระบวนทางการทางธุรกิจ ผู้วิจัยสังเกตได้ว่าชื่อละครไทยที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้รับความนิยมมีผู้ชมเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์รูปแบบและความหมายของชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และวิเคราะห์ความเชื่อจากรูปแบบและความหมายของการตั้งชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
2. เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อจากการตั้งชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดความเชื่อ ของ กิ่งแก้ว อรรถจักร (2519 : 93-94) มาเป็นแนวทางวิเคราะห์ โดยกล่าวถึงความเชื่อต่าง ๆ และจัดประเภทไว้ สรุปได้ดังนี้

1. ความเชื่อบุคคล เช่น การตั้งชื่อ วิทยุญาณ การตายแล้วเกิดใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ ตามผลกรรม การเข้าทรง การเผาตัว
2. ความเชื่อสิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ เช่น ขวานฟ้า ลายแทง ลางสังหรณ์ เป็นต้น
3. ความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น แห่นางแมวขอฝน เทพเจ้า เสน่ห์ยาแฝด เวทมนต์ คาถา เป็นต้น
4. ความเชื่อเรื่องเพศ เช่น หญิงสาวที่มีทรงอกใหญ่แสดงว่ามีความรู้สึกทางเพศหรือการมรณมาก ถ้าพ่อเป็นคนเจ้าชู้ ลูกชายก็มักจะเป็นคนเจ้าชู้เหมือนพ่อ
5. ความเชื่อเรื่องสุขภาพและสวัสดิภาพ เช่น เป็นผี ห้ามกินข้าวเหนียว คนที่ถูกงูแสงอาทิตย์กัด ถ้าเห็นแสงอาทิตย์เมื่อไรจะตาย คนที่มีหูยาน(ยาว) จะเป็นคนที่มีอายุยืน
6. ความเชื่อเรื่องฤกษ์ โชค ลาง เช่น คนที่เกิดวันเสาร์เป็นคนใจแข็ง จิ้งจกตก เป็นต้น
7. ความเชื่อเรื่องความฝัน เช่น ฝันเห็นงู หรือูกัด ฝันเห็นนกยูง ทำนายความฝันตามวัน
8. ความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง ไสยศาสตร์ เช่น ผ้ายันต์ ตะกรุด กุมารทอง นางกวัก เป็นต้น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

9. ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ วิญญาณ เช่น ผีปู่ย่าตายาย ผีฟ้า ผีกระสือกระหัง เป็นต้น
10. ความเชื่อเรื่อง นรก สวรรค์
11. ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ หมอดู เช่น วันมงคล ฤกษ์ ชะตาชีวิต เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะชื่อละครหลังข่าวที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่ออกอากาศตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2558-2562 จำนวน 103 เรื่อง โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล สืบจรรยาชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตั้งแต่ ปีพุทธศักราช 2558-2562 และศึกษาตำรา วิทยานิพนธ์ บทความ และเอกสารต่าง ๆ ที่มีเนื้อหากล่าวถึงการตั้งชื่อความหมายของชื่อ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ข้อมูลรายชื่อละครสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จากเว็บไซต์ <http://www.ch3thailand.com> จำนวนทั้งหมด 103 เรื่อง ทั้งนี้ปรากฏรายชื่อละคร ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 28 เรื่อง ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 23 เรื่อง ปี พ.ศ.2560 จำนวน 18 เรื่อง ปี พ.ศ.2561 จำนวน 23 เรื่อง และ ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 11 เรื่อง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2558-2562

2558	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง/นามแฝง
2558	กระตักหนองเสือ	สมภพ เวชชพิพัฒน์
	แก้วตาหวานใจ	ดวงตะวัน
	ข้าบดินทร์	เอกสิทธิ์
	ชาติเจ้าพระยา	วิน ธนวัช
	ดอกไม้ใต้เมฆ	ณ.รักสรณูอารมณ์
	ตามรักคืนใจ	ศรียุตา วรรณภาค
	ใต้เงาจันทร์	ตฤณณา
	นางร้ายที่รัก	ชลนภัสส์
	บางระจัน	ศุภาหัสต์ บุษประเกศ
	บุรุษปรีมปรา	สติณญา
	ปาฏิหาริย์รักข้ามขอบฟ้า	ปะณะ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ตารางที่ 1 รายชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2558-2562 (ต่อ)

ปีพุทธศักราช	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง/นามแฝง
	ผู้กองยอดรัก	สถาพร
	เพื่อนรักเพื่อนริษยา	สุพรรณิการ์
	ไฟลิ่งไฟ	ทิพเกสร
	ลมซ่อนรัก	ศักดิ์ชาย
	เลือดมังกรกระทิง	ปารดา กันตพัฒน์คุณ
	เลือดมังกรแรด	กาญจนา โตะยู
2558	เลือดมังกรสิงห์	พิมพ์ ธนา
	เลือดมังกรเสือ	ยิ่งยศปัญญา
	เลือดมังกรหงส์	สรรัตน์ จีรวรรณวิสุทธิ์
	สะใภ้จ้าว	วิสุทธิชัย บุญยะกาญจน
	สะใภ้สายลับ	ดำเนินสะดวก
	สุดแค้นแสนรัก	ยิ่งยศปัญญา
	สองหัวใจนี้เพื่อเธอ	จินโจว
	ห้องหุ่น	ณ.ภัทรพร
	หัวใจปฐพี	ติณณา ภูมิใจ
	หนึ่งในทรวง	บุษยมาส
	แอบรักออนไลน์	กัลยาณมิตร
2559	กุหลาบตัดเพชร	เบญจมาศ ดาลศิริณ
	กำไลมาศ	สุทธิสา วงษ์อยู่
	คงกระพันนารี	วรพันธ์ นารี
	คนละขอบฟ้า	กรัง ญ.ฉัตร
	เจ้าบ้านเจ้าเรือน	ปราณประมุข
	ชาติพยัคฆ์	นพุทธ สุศรี
	ดาวหลงฟ้าภูผาสีน้ำเงิน	เอื้องอรุณ สมิตสุวรรณ
	ดวงใจพิสุทธิ์	กิงฉัตร
	ท่านชายกำมะลอ	วิลักษณ์
	ทนายทอสูร	ดาวฤกษ์

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ตารางที่ 1 รายชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2558-2562 (ต่อ)

ปีพุทธศักราช	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง/นามแฝง
2559	นาคี	สรรัตน์ จิรบวรวิสุทธิ
	นางทาส	วรรณสิริ
	นางอาย	เพ็ญศรี เคียงสิริ
	บุษบาเร่ฝัน	ศักดิ์ชาย เกียรติปัญญาโอกาส
	บ่วงอธิษฐาน	ทักษิณา
	พิรุณพรา้งรัก	กลินเอื้อง
	เพลิงนรี	ญาลิล
	เพียงชายคนนีไม่ใช่ผู้วิเศษ	ณัฐนันท์ วรรณพุม
	แม่ของแผ่นดินประทีปรักแห่งใจ	ปารดา
	แม่ของแผ่นดินแสงเทียน	ภูมิภักดิ์
	แรงตะวัน	ศักดิ์ชาย เกียรติปัญญาโอกาส
	เลือดรักพระนาง	ดริยา ทรัพย์ยิ่ง
	วิมานเมขลา	เอื้องอรุณ สมิตสุวรรณ
2560	เขี้ยวราชสีห์	สิงห์ราณี
	คลื่นชีวิต	กรรณ ญ.ฉัตร
	เดือนประดับดาว	พรมนัส รัตนวิชัย
	บัลลังก์ดอกไม้	คีตา
	บ่วงหงส์	ศุภวรรณ ทองชลธิ
	แผนกยลลงท้ายว่ารัก	เริงใจ
	ฝันรักฝันสลาย	วิไลภรณ์
	พ่อครัวหัวป่าก์	เพชรรุ่ง เกียรติภิมลศ
	เพลิงบุญ	ณัฐยา ศิริกรวไล
	แม่ของแผ่นดินร้อยป่าไว้ด้วยรัก	ฝนพรา
	เมียหลวง	เอื้องอรุณ สมิตสุวรรณ
	ระเร่ไฟ	พิมพ์ธนา
	รากนาครา	สัญญาสุชะนิวัตต์
	รักกันพลวัน	ปารดา

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ตารางที่ 1 รายชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2558-2562 (ต่อ)

ปีพุทธศักราช	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง/นามแฝง
2561	รักร้าย	ดลกมล ศรีธำทิพย์
	เหมือนคนละฝาฟ้า	เบญจจรรยา
	อาคม	ตฤณณา
	The Single Mom คุณแม่เลี้ยงเดี่ยวหัวใจฟรุ้งฟริ้ง	ต้นรัก
	เกมเส่นหา	คนปั่นฝัน
	แก้วกุมภินท์	กวิณ
	ข้ามสีทันดร	ก๊อดโฮบ
	คมแฝก	ศุภาหัตต์ บุชปะเทศ
	เงินปากผี	ภาควิทยา
	ชาติเสือพันธุ์มังกร	บทกร
	ซังโง้งต้องมนต์	ตฤณณา
	เด็ดปีกนางฟ้า	แดนซีวิลส์ และ พรราว
	ดวงใจในไฟหนาว	นันทวรรณ รุ่งวงศ์พาณิชย์
	ด้วยแรงอธิษฐาน	ทองเอก
	ตราบาปสี่ชมพู	คนเขี้ยวเงา
	นางบาป	จันมณี
	บุพเพสันนิวาส	ศัลยา
	บ่วงรักชาตาล	พิสุทธิ์ กังสดาล
	ประกาศิตกามเทพ	กฤติญา สัมฤทธิ์ประสงค์
	ปีแคว้นนางหงส์	บุลลาวา
	ลิขิตรัก	ณัฐยา ศิรกรวิไล
	สะใภ้กาฝาก	มิติ
	เสน่หานางจิ้ง	ยิ่งยศปัญญา
	เสน่หานางซิน	ณัฐรา
	หนึ่งด้าวฟ้าเดียว	เอกสิทธิ์
	อังกอร์	นอแมน วีรธรรม
	Mistermerman แฟนฉันเป็นเงือก	ธีรพัสดร์ ถนัดสอบ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ตารางที่ 1 รายชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2558-2562 (ต่อ)

ปีพุทธศักราช	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง/นามแฝง
2562	กรงกรรม	ยิ่งยศ ปัญญา
	กลลวงทวงหนี้รัก	แดนดาว
	ชุมแพ	นักเขียนเรื่องแสง
	ตุ๊กตาผี	ภาคย์รพี
	ทองเอกหมอยาทำนอง	สร้างสรรค์ นุชน้ำจ่อ
	บ่วงนฤมิต	นลินี สีตะสุวรรณ
	รักจิ้งเอย	ณพุทธ สุศรี
	ลูกผู้ชายปัทม์	ณัฐ นวลแพง
	ลูกผู้ชายเพชร	ไผ่พญา โมนะ
	ลูกผู้ชายภูผา	สลาลี
	หน่วยลับสลับเลิฟ	นางปรารถนา

2. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมนำมาจัดวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ตรวจสอบความถูกต้องของชื่อละครที่ได้จากการศึกษาเอกสาร

2.2 จำแนกหมวดหมู่ชื่อละครตามลำดับปีพุทธศักราช และจำแนกหมวดหมู่ชื่อละครในแต่ละปีพุทธศักราชตามลำดับตัวอักษร

2.3 วิเคราะห์ชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 โดยวิเคราะห์รูปแบบของภาษาจากชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 โดยพิจารณาเรื่องย่อประกอบ และวิเคราะห์ความเชื่อจากชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ตามลำดับในแต่ละปีออกอากาศ

3. ชั้นสรุปผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ประกอบตารางและนับค่าความถี่เป็นร้อยละ นำเสนอผลการวิจัยเป็นรูปเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์ และบทความวิจัย

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ผลการวิจัย

1. รูปแบบของชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

ชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ทั้งหมดจำนวน 103 เรื่อง พบรูปแบบการตั้งชื่อ 4 รูปแบบ ได้แก่

1. การตั้งชื่อความโครงเรื่อง (Plot) คือ ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ต้องนำมาวิเคราะห์ ลำดับการดำเนิน ในงานวิจัยนี้พบชื่อละครที่ตั้งชื่อตามโครงเรื่อง จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ แอบรักออนไลน์, แผนร้ายลงท้ายด้วยรัก, ชั่วโมงต้องมนตร์, กลลวงทวงหนี้รัก, หน่วยลับสลับเลิฟ, ตามรักคืนใจ, รักกันพันละวัน, เกมเสน่หา

2. การตั้งชื่อตามลักษณะตัวละคร (Character) คือ บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเรื่องราว นอกจากหมายถึงบุคลิก ลักษณะของตัวละคร รูปร่างหน้าตา นิสัยความคิดของตัวละคร ภูมิหลังของตัวละคร ในงานวิจัยนี้พบชื่อละครที่ตั้งชื่อตามลักษณะตัวละคร จำนวน 41 เรื่อง ได้แก่ นางร้ายที่รัก, ผู้กองยอดรัก, เพื่อนรักเพื่อนริษยา, สะใภ้จ้าว, สะใภ้สายลับ, หนึ่งในทรวง, คงกระพันนารี, เจ้าบ้านเจ้าเรือน, ขาดิพย์คัมภ์, เลือดมังกรกระทิง, เลือดมังกรแรด, เลือดมังกรสิงห์, เลือดมังกรเสือ, เลือดมังกรหงส์, ดาวหลงฟ้าภูผาสีน้ำเงิน, ดวงใจพิสุทธิ์, ทานชายกำมะลอ, ทายาทอสูร, นาคี, นางทาส, นางอาย, บุษบาเร่ฝัน, เพียงชายคนนี้ไม่ใช่ผู้วิเศษ, พ่อครัวหัวป่าก์, เมียหลวง, The Single Mom คุณแม่เลี้ยงเดี่ยวหัวใจพริ้วพริ้ว, แก้วกุ่มกุ่ม, ขาดิเสือพันธุ์มังกร, ขาดิเจ้าพระยา, นางบาป, สะใภ้กาฝาก, เสน่ห์นางจิ้ง, เสน่ห์นางซิน, อังกอร์, Mistermerman แพนฉั่นเป็นเงือก, ทองเอกหมอยาทำนอง, รักจังเอ๋ย, ลูกผู้ชายบ่หมิ่น, ลูกผู้ชายเพชร, ลูกผู้ชายภูผา, กุหลาบตัดเพชร

3. การตั้งชื่อตามแก่นเรื่อง (Theme) คือ ความคิดหลักในการดำเนินเรื่อง เป็นความคิดรวบยอด (Conception) ที่ต้องผ่านการร้อยเรียงที่สำคัญของการนำเสนอเรื่อง โดยจับแนวคิดสำคัญสื่อออกมาให้เข้าถึงผู้ชมที่เข้ามามีส่วนร่วมสร้างความเข้าใจเรื่อง ในงานวิจัยนี้พบชื่อละครที่ตั้งชื่อตามแก่นของเรื่อง จำนวน 49 เรื่อง ได้แก่ กระตูกหนวดเสือ, แก้วตาหวานใจ, ข้าบดินทร์, ดอกไม้ใต้เมฆ, ใต้เงาจันทร์, ไฟล้างไฟ, ลมซ่อนรัก, สองหัวใจนี้เพื่อเธอ, หัวใจปฐพี, คนละขอบฟ้า, พิรุณพราหมณ์, เพลิงนารี, เขี้ยวราชสีห์, คลื่นชีวิต, เดือนประดับดาว, ฝันรักฝันสลาย, ระเบิดไฟ, รักร้าย, เหมือนคนละฟากฟ้า, คมแฝก, ตราบาปสีชมพู, บ่วงรักชาตาน, ประกาศิตกามเทพ, ลิขิตรัก, หนึ่งด้าวฟ้าเดียว, บุษบารัชมะปราง, ปาฏิหาริย์รักข้ามขอบฟ้า, สุดแดนแสนรัก, บ่วงอธิฐาน, แม่ของแผ่นดินประทีปรักแห่งใจ, แม่ของแผ่นดินแสงเทียน, แรงตะวัน, เลือดรักพระนาง, บัลลังก์ดอกไม้, บ่วงหงส์, เพลิงบุญ, แม่ของแผ่นดินร้อยป่าไว้ด้วยรัก, รากนาครา, อาคม, ข้ามนิรันดร์, ดวงใจในไฟหนาว, ด้วยแรงอธิฐาน, บุษบาสันนิบาต, ปีกนางหงส์, กองกรรม, บ่วงนฤมิต, เงินปากผี, ตุ๊กตาผี, กำไลมาศ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

4. การตั้งชื่อตามสถานที่ (Setting) คือ เวลาและสถานที่ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ช่วยบอกให้ผู้ชมรู้ว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเมื่อใด ที่ไหน ละครหรือนวนิยายโดยทั่วไปจะสร้างฉากให้เป็นส่วนประกอบของเรื่อง เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในเหตุการณ์และเวลาที่กำหนดไว้ในเนื้อเรื่อง ในงานวิจัยนี้พบชื่อละครที่ตั้งชื่อตามสถานที่ จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ บางระจัน, ห้องหุ่น, วิมานเมขลา, ริมฝั่งน้ำ, ชุมแพ

ทั้งนี้ปรากฏความถี่การใช้รูปแบบการตั้งชื่อ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รูปแบบการตั้งชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

รูปแบบการตั้งชื่อ	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
ตั้งชื่อตามโครงเรื่อง	8	7.77
ตั้งชื่อตามลักษณะตัวละคร	41	39.81
ตั้งชื่อตามแก่นเรื่อง	49	47.57
ตั้งชื่อตามสถานที่	5	4.85
รวม	103	100

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ปรากฏรูปแบบการตั้งชื่อทั้งหมด 4 รูปแบบ โดยพบรูปแบบการตั้งชื่อตามแก่นเรื่องมากที่สุดร้อยละ 47.57 รองลงมาคือการตั้งชื่อตามลักษณะตัวละคร ร้อยละ 39.81 การตั้งชื่อตามโครงเรื่อง 7.77 และการตั้งชื่อตามสถานที่น้อยที่สุดคือร้อยละ 4.85 ตามลำดับ

2. ความเชื่อจากการตั้งชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

ความเชื่อจากการตั้งชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พบความเชื่อทั้งหมด 12 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อด้านความรัก ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ ความเชื่อเกี่ยวกับชาตินิยม ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ความเชื่อเกี่ยวกับเวรกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ความเชื่อเกี่ยวกับการตั้งชื่อ ความเชื่อเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อเกี่ยวกับจารีตขนบประเพณี ความเชื่อฤกษ์ยาม ความเชื่อเกี่ยวกับการรักษาโรค ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความเชื่อจากการตั้งชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

ความเชื่อจากการตั้งชื่อ	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
ความเชื่อเกี่ยวกับความรัก	28	27.20
ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ	20	19.41
ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์	12	11.70
ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์	10	9.80

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ตารางที่ 3 ความเชื่อจากการตั้งชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 (ต่อ)

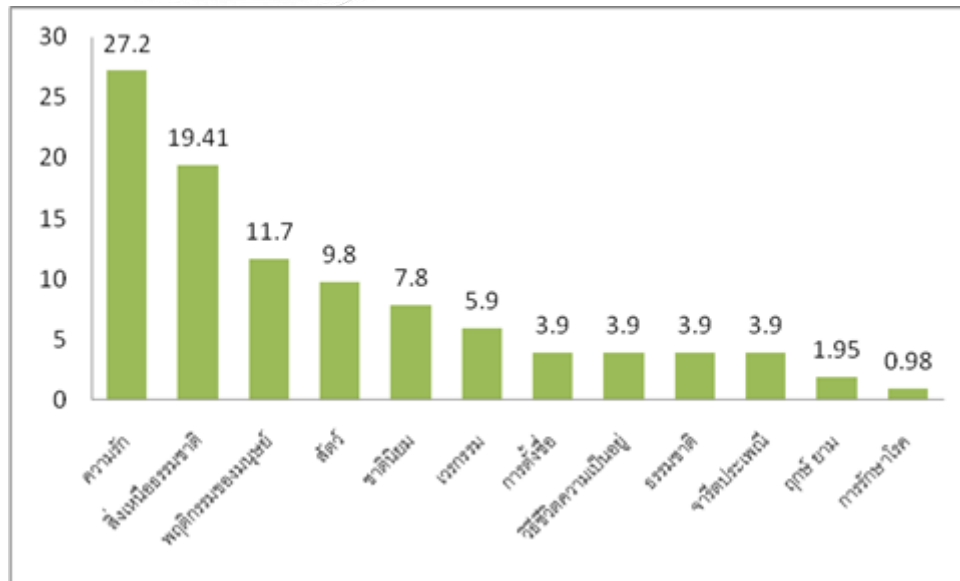
ความเชื่อจากการตั้งชื่อ	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
ความเชื่อเกี่ยวกับชาตินิยม	8	7.80
ความเชื่อเกี่ยวกับเวรกรรม	6	5.90
ความเชื่อเกี่ยวกับการตั้งชื่อ	4	3.90
ความเชื่อเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่	4	3.90
ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ	4	3.90
ความเชื่อเกี่ยวกับจารีตขนบประเพณี	4	3.90
ความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ ยาม	2	1.95
ความเชื่อเกี่ยวกับการรักษาโรค	1	0.98
รวม	103	100

จากตารางที่ 3 แสดงความเชื่อที่พบจากชื่อเรื่องละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ปีพุทธศักราช 2558-2562 จำนวน 12 ความเชื่อ พบความเชื่อเกี่ยวกับความรักมากที่สุด จำนวน 28 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.20 รองลงมาความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ จำนวน 20 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.41 รองลงมาได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ จำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.70 ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ จำนวน 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.80 ความเชื่อเกี่ยวกับชาตินิยม จำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.80 ความเชื่อเกี่ยวกับเวรกรรม จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.90 ความเชื่อเกี่ยวกับการตั้งชื่อจำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.90 ความเชื่อเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.90 ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.90 ความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ ยาม จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.95 และความเชื่อเกี่ยวกับการรักษาโรคน้อยที่สุด จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.98

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

รูปภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงร้อยละของความเชื่อที่ปรากฏจากชื่อละคร

จากรูปภาพแสดงให้เห็นว่าชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี 2558-2562 จะใช้ชื่อที่ปรากฏความเชื่อเกี่ยวกับความรักมากที่สุด รองลงมาเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ พฤติกรรมของมนุษย์ ส่วนชื่อละครเกี่ยวกับฤกษ์ยาม การรักษาโรคน้อยที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าแนวโน้มของละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ช่วงหลังข่าวผู้ชมจะได้ชมละครเกี่ยวกับความรักเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นความรักพ่อแม่หรือคนในครอบครัว เช่น ลูกผู้ชายปัทม, ลูกผู้ชายเพชร, ลูกผู้ชายภูผา, ตามรักคืนใจ หรือความรักระหว่างชายหญิง เช่น ผู้กองยอดรัก, แอบรักออนไลน์, แผนร้ายลงท้ายด้วยรัก, หน่วยลับสลับเลิฟ, รักกันพันล้าน, เกมเสน่หา หรือ ความรักชาติรักชาติรักแผ่นดิน เช่น หนึ่งด้าวฟ้าเดียว, แม่ของแผ่นดินประทีปรักแห่งใจ, แม่ของแผ่นดินแสงเทียน, แม่ของแผ่นดินร้อยป่าไว้ด้วยรัก, ชาติเจ้าพระยา, ข้าบดินทร์ เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผล

รูปแบบของชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และวิเคราะห์ความเชื่อของชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จำนวน 103 เรื่อง พบว่ารูปแบบการตั้งชื่อของละครช่อง 3 จำนวน 4 รูปแบบ ได้แก่ การตั้งชื่อตามโครงเรื่อง ตั้งชื่อตามลักษณะตัวละครตั้งชื่อตามแก่นเรื่อง และตั้งชื่อตามสถานที่ ส่วนความเชื่อที่พบจากชื่อเรื่องละครจำนวน 12 ความเชื่อ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับความรัก ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ ความเชื่อเกี่ยวกับชาตินิยม ความเชื่อเกี่ยวกับเวรกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับการตั้งชื่อ ความเชื่อเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ ความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ ยาม และความเชื่อเกี่ยวกับการรักษาโรค

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

การตั้งชื่อละครที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ปี พุทธศักราช 2558-2562 พบว่านิยมตั้งชื่อตามแก่นเรื่องมากที่สุด ทั้งนี้ในงานวิจัยของ อธิรัตน์ บุญทองแสง (2543) ได้วิจัยเรื่องการตั้งชื่อภาษาไทยของภาพยนตร์อเมริกัน พบว่าลักษณะภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อจะสื่อความหมายถึงแนวคิด หรือ แก่นของเรื่อง เนื้อหา ตัวเอก และบรรยากาศของภาพยนตร์ ซึ่งรูปแบบการตั้งชื่อละครไทยมีลักษณะ สอดคล้องกันกล่าวคือ นิยมตั้งชื่อตามแก่นของเรื่อง ตั้งชื่อตามตัวลักษณะตัวละคร และโครงเรื่อง โดยชื่อละคร มุ่งสร้างความสนใจเพื่อให้ผู้ชมติดตามหรือสนใจติดตามชมแนวคิดที่ต้องการถ่ายทอด นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสังเกตได้ ว่าชื่อละครไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2559-2562 มีลักษณะการตั้งชื่อโดยใช้คำภาษาต่างประเทศ ดังที่ กิติมา อินทรม พรรย (2563) ศึกษาโครงสร้างของชื่อละครโทรทัศน์ไทยปี พ.ศ.2499-2561 พบว่าโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ ของชื่อละครในยุคที่ 4 เป็นยุคละครดัดจริตเต็มรูปแบบ พ.ศ. 2460-2561 พบความถี่สูงในการตั้งชื่อโดยใช้คำ ยืมภาษาต่างประเทศมาก ซึ่งในงานวิจัยนี้พบ 6 ชื่อ ได้แก่ เกมเสนหา แอบรักออนไลน์, Mistermerman แพนฉั่นเป็นเงือก, The Single Mom คุณแม่เลี้ยงเดี่ยวหัวใจฟรุ้งฟริ้ง, เสน่ห์นางจีน, หน่วยลับสลับเลิฟ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งมีข้อจำกัดเรื่องเวลาในการวิจัยที่จำกัด เพียง 3 เดือน จึงวิเคราะห์จากชื่อเรื่องเป็นหลักและพิจารณาจากเนื้อเรื่องย่อ ควรศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อและ แนวคิดจากเนื้อเรื่องฉบับเต็มด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาลักษณะภาษาและโครงสร้างภาษาในการตั้งชื่อเรื่องซึ่งจากงานวิจัยนี้สังเกตได้ว่าปรากฏ คำยืมภาษาต่างประเทศหรือเขียนชื่อเรื่องด้วยภาษาอังกฤษ
2. ควรศึกษาค่านิยมของคนไทยในปัจจุบันจากละครโทรทัศน์ ซึ่งสังเกตได้ว่าคนไทยมีค่านิยมที่ เปลี่ยนไปเมื่อเปรียบเทียบกับละครไทยในอดีตและปัจจุบัน เช่น อาชีพของตัวละครเอก ปัจจุบันค่านิยมตัวละคร เอกไม่ต้องรับราชการเปลี่ยนเป็นนักธุรกิจ และอาชีพอื่นๆ รวมถึงลักษณะตัวละครเอก ต้องมีนิสัยต่อสู้ดิ้นรน ไม่ถูกรังแกแต่ฝ่ายเดียว

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งแก้ว อัดถากร . (2519). **คติชนวิทยา** .เอกสารนิเทศการศึกษาระดับที่ 184. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์.
- กิตติมา อินทร์มรรย. (2563). **โครงสร้างของชื่อละครโทรทัศน์ไทย**. วารสารมนุษยสาร ปีที่ 18 ฉบับที่ 1
(มกราคม-เมษายน) 2563, 165-189.
- จรูญศรี มุลสวัสดิ์. (2535). **การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของชาวล้านนาในจังหวัดเชียงราย**. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธีรรัตน์ บุญกองแสน. (2543). **การศึกษาการตั้งชื่อภาษาไทยของภาพยนตร์อเมริกัน**. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประจักษ์ ประภาพิตยากร. (2527). **ตอบปัญหาภาษาไทย : ไขข้อข้องใจเกร็ดเล็กเกร็ดน้อย**
แห่งห้วงภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ชัยยศ.
- วิยะดา จงบรรจบ. (2534). **การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อธุรกิจร้านค้า**. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชาดา เจียพงษ์ และสิทธิพร ตุ่มปุก. (2560). **การตั้งชื่อร้านค้าในจังหวัดพิษณุโลก :**
กรณีศึกษาการใช้ภาษาและที่มาของการตั้งชื่อ. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ
ระดับชาติ “พิบูลวิจัยครั้งที่ 3 “Thailand 4.0 นวัตกรรมวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
วันที่ 23-24 มีนาคม 2560, 78-92.
- สุภาพรณ ฦ บางช้าง. (2527). **การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย**. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่
ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษอย่างยั่งยืน Sustainable Improvement on English Speaking Skill

สำเร็จ ถึงคุณ^{*}, นีรมล สุวรรณภาศ^{**}

Samrurng tuengkun^{*}, Niramon Suwangard^{**}

(Received : May 6, 2022 / Revised : June 11, 2022 / Accepted : June 24, 2022)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษที่บูรณาการ การฝึกการฟัง การพูด การอ่านและความรู้ด้านสัทศาสตร์ควบคู่กันไปเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอย่างยั่งยืนและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ บทความอธิบายเป็นภาษาไทยโดยคาดหวังว่าจะช่วยให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย ครูผู้สอนและผู้สนใจให้เข้าใจธรรมชาติของการพูดภาษาอังกฤษและสามารถพูดฝึกพูดได้ถูกต้องเป็นธรรมชาติ อย่างไรก็ตามความสำเร็จไม่เพียงมาจากความรู้ความเข้าใจหลักการและวิธีการเท่านั้นยังต้องอาศัยความตั้งใจแน่วแน่ ไม่ท้อถอยและความอดทนฝึกฝนอย่างต่อเนื่องของผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำสำคัญ : การพัฒนาอย่างยั่งยืน, ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

*อาจารย์ ดร.ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

* Instructor, Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Uttaradit Rajabhat University

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

**Assistant Professor Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Uttaradit Rajabhat University

*Corresponding Author e-mail: *bluefavour02@hotmail.com, **niramons@hotmail.com

Abstract

This article aims to propose how to Improve English speaking skill through integrated listening, speaking, reading practice along with some phonetic principles to enhance the sustainable ability to use English in everyday life situations. The article explained in Thai is expected to help Thai learners, teachers of English and public interested in English understand English speaking nature and can speak English correctly and naturally. However, success is not attained by only knowledge and understanding of English nature, and ways to achieve it, but also learners' strong will, patience and continuous practice.

Keywords: Sustainable Improvement, English Speaking Skill

บทนำ

การสื่อสารในภาษาต่างๆล้วนมีหลักการเดียวกันกล่าวคือ เสียงหนึ่งหน่วยเสียงที่มีความหมายหรือไม่มี ความหมายก็ตามจะประกอบรวมกันเป็นพยางค์ และพยางค์หนึ่งพยางค์หรือรวมกันหลายพยางค์จะประกอบ ขึ้นเป็นคำ คำหลายคำรวมกันจะประกอบเป็นวลีและประโยคตามลำดับ (Kelly, 2000) เช่น เสียง “เอ๊ะ” เป็น เพียงหนึ่งเสียงและหนึ่งพยางค์และหนึ่งคำที่มีความหมายว่า สงสัย เสียง “อ้อ” แสดงว่า เข้าใจ หรือ รับรู้ เมื่อ เสียงหนึ่งเสียงหรือหนึ่งพยางค์หรือหนึ่งคำรวมกันเป็นคำพยางค์ ก็ให้ความหมายแตกต่างหลากหลายมาก ยิ่งขึ้น เช่น พ่อครัว แม่ศรีเรือน ห้องเรียน เป็นต้น เมื่อนำคำมาประกอบเข้าด้วยกันโดยเรียงคำตามโครงสร้าง ภาษาก็จะได้วลี ประโยคและข้อความที่มีความหมายสมบูรณ์ตามที่ต้องการจะสื่อสารมากขึ้น เมื่อภาษามีลำดับ การออกเสียงเป็นเช่นนี้ การฝึกพูดภาษาอังกฤษจึงทำตามลำดับได้โดยการฝึกหน่วยเสียงที่ไม่มีในภาษาไทย ฝึก ออกเสียงคำ กลุ่มคำและประโยคตามลำดับ แต่เพื่อให้สามารถออกเสียงหรือพูดสื่อสารได้รู้เรื่องเราควรฝึก หน่วยเสียงที่แตกต่าง การเน้นเสียงในคำที่เป็นปัญหาสำหรับคนไทย ในการฝึกพูดภาษาอังกฤษเบื้องต้น เรา เน้นทักษะการฟัง พูด ก่อนการอ่าน และเขียน โดยฝึกจากการฟังและอ่านออกเสียงตามทีละประโยค แต่การ ออกเสียงพูดไม่ถูกต้อง เพราะไม่มีการฝึกหน่วยเสียงตลอดจนการออกเสียงเน้นที่ถูกต้อง ไม่เป็นธรรมชาติ การ ออกเสียงที่ไม่ถูกต้องจะทำให้คนอื่นไม่เข้าใจที่เราสื่อสาร ขณะเดียวกันเราเองก็ไม่สามารถฟังคนอื่นให้เข้าใจได้

การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษอย่างยั่งยืน

การฝึกพูดภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้นก่อนอื่นต้องเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกพูด เพื่อการสื่อสารสองระดับคือการสื่อสารด้วยสำนวนภาษาที่ใช้เป็นประจำในชีวิตประจำวัน และการสื่อสาร แสดงความคิดของผู้พูด

1. การสื่อสารด้วยสำนวนภาษาที่ใช้เป็นประจำในชีวิตประจำวัน การสื่อสารลักษณะนี้เกี่ยวข้องกับ สำนวนภาษาที่เป็นแบบแผนค่อนข้างตายตัว เช่น สำนวนการทักทาย ถามทุกข์สุข การแนะนำตนเองหรือ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

แนะนำเพื่อน การถามราคา การต่อรองราคา การกล่าวขอบคุณ การขอโทษ กล่าวลา การพูดเกี่ยวกับความเจ็บป่วยและคำพูดตอบโต้สำนวนเหล่านี้ การเห็นพ้องด้วย หรือไม่เห็นด้วย การแสดงความคิดเห็น เสียใจกับผู้อื่น เป็นต้น

การฝึกพูดให้เริ่มจากการฟังและฝึกพูดตามให้คล่อง ให้มีสำเนียงสูงต่ำคล้ายคลึงกับต้นแบบเนื่องจากในแต่ละประโยคจะสื่อแทรกความรู้สึก อารมณ์และทัศนคติขณะที่พูดไปด้วย แต่เนื่องจากภาษาอังกฤษมีหน่วยเสียงบางเสียงแตกต่างจากภาษาไทย การฝึกพูดตามอาจไม่ได้ออกเสียงที่ถูกต้องตามเสียงภาษาอังกฤษ เราจำเป็นต้องฝึกเสียงที่เป็นปัญหาหลักของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย

การออกเสียงระดับหน่วยเสียง

การออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหาของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย (Hiranburana, 2524 B.E.) ได้แก่ กลุ่มเสียงก้องที่เส้นเสียงจะสั่นเมื่อลมลงและแกว่งกลิ้งเสียงที่ลำคอ เช่นเสียงก้องที่เป็นเสียงหยุด ‘g’ เมื่อเป็นพยัญชนะต้นออกเสียงแบบ ‘ก’ ภาษาไทยไปพร้อมกับเสียง ‘อ้อ’ จากคอก็จะได้เสียงก้อง เสียงก้องตัวอื่นๆก็เช่นเดียวกัน เสียงเสียดแทรกโฆษะเช่นเสียงพยัญชนะ ‘v’ ให้เตรียมออกเสียง ‘ฟ’ โดยให้ฟันบนวางบนริมฝีปากริมฝีปากล่างแล้วออกเสียงออกเสียงคล้าย ‘ฟ’ ภาษาไทย พร้อมกับเสียง ‘อ้อ’ จากคอ ก็จะได้เสียงนี้ เสียงที่มีพยัญชนะ ‘z’ เราฝึกออกเสียง ‘ซี’ ควบคู่กับการออกเสียง ‘อ้อ’ จากคอไปพร้อมๆกันก็ได้เสียงคล้าย ‘z’ เสียงที่สะกดด้วยพยัญชนะ th ซึ่งเป็นเสียงโฆษะไม่ก้อง เมื่อเป็นพยัญชนะต้น เช่นคำ ‘think, thanks, third, theme’ หรือพยัญชนะท้ายเช่นคำ ‘health, wealth, with, tooth’ จะออกเสียงโดยวาง/แลบลิ้นเล็กน้อยไว้ระหว่างฟัน แล้วดันลมให้ออกจากปาก แต่ถ้าเป็นเสียงในคำเช่น ‘the, they, there, then’ ซึ่งเป็นเสียงโฆษะก้องให้วางตำแหน่งลิ้นลักษณะเดียวกัน แต่ออกเสียงคล้าย ‘ด’ ภาษาไทย เสียงพยัญชนะที่เป็นปัญหาสำหรับชาวไทยอีกเสียงหนึ่งคือ เสียงก้องที่เป็นพยัญชนะปรากฏกลางคำบางคำเช่น ‘leisure, measure, beige, pleasure’ จะออกเสียงโดยวางส่วนปลายลิ้นไว้ที่หลังปุ่มเหงือกเหมือนการออกเสียงที่สะกดด้วย sh ที่คล้ายเสียง ชูว เวลาเราอยากให้ใครๆเงียบเสียง แต่เสียงก้องจะออก ‘ซุ’ ควบคู่กับการออกเสียง ‘อ้อ’ จากคอไปพร้อมๆกัน อย่างไรก็ตามในการพูดประโยคแม้เสียงนี้ไม่ถูกต้องก็ยังสื่อสารได้รู้เรื่องจากบริบทของคำ

ปัจจุบันผู้เขียนพบปัญหาในการออกเสียงพยัญชนะ ‘r’ ที่กลายเป็น ‘l’ แทบทั้งห้องเรียน ซึ่งมีผลต่อการสื่อความหมายอย่างมาก ที่น่าตกใจคือเมื่อให้ออกเสียง ‘ร’ ในภาษาไทยผู้เรียนหลายคนออกเสียงไม่ได้ ไม่รู้วิธีออกเสียงนี้ จึงต้องสอนภาษาไทยไปด้วย โดยให้ยกลิ้นขึ้นและให้ปลายลิ้นแตะอยู่บริเวณหลังปุ่มเหงือกเล็กน้อย แล้วเป่าลมออกมาแรงๆจนลิ้นสั่นรัว ซึ่งจะเป็นเสียง ‘ร’ ไทย ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ฟันลมมาปะทะลิ้นให้สั่นไหวเพียงครั้งเดียว หรือยกลิ้นและให้ปลายลิ้นอยู่บริเวณหลังปุ่มเหงือกเล็กน้อยโดยไม่แตะปุ่มเหงือกก็ได้แล้วเป่าลมออกมาปะทะลิ้น ก็จะได้เสียง ‘r’ เช่นเดียวกัน ตรงนี้อยากให้ผู้สอนภาษาไทยทุกระดับให้ความสำคัญในการฝึกการออกเสียงที่ถูกต้องเพราะมีผลต่อความหมายทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ในการออกเสียงสระภาษาอังกฤษ ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยมักมีปัญหาในการออกเสียงสระผสมที่เรามักปรับเสียงให้เหมือนเสียงสระในภาษาไทย เช่น คำ 'clear' ที่ถูกต้องควรออกเป็น 'อี+ เออะ' ติดกันเร็วๆ เราก็ออกเป็นสระ 'เอีย' ไทยตามที่สะดวกปาก เช่น คำ 'sure' ที่ถูกต้องควรออกเป็น อุ+ เออะ' ติดกันเร็วๆ เราก็ออกเป็นสระ 'อัว' ไทย เช่นเดียวกันกับคำ 'there' ควรออกเป็น เอ+ เออะ' ติดกันเร็วๆ เราก็ออกเป็นสระ 'แอ' ไทย คำ 'allow' ควรออกเป็น อา+ อุ' ติดกันเร็วๆ เราก็ออกเป็นสระ 'เอา/อาว' ไทย เป็นต้น การออกเสียงให้ถูกต้องจะมีผลเมื่อมีคำอื่นตามและมีการเชื่อมเสียงเช่น 'How are you?' เมื่อพูดเร็วๆ ถ้าออกเสียงไทยๆ จะไม่มีการเชื่อมเสียง สำหรับสระเดี่ยวปัญหาที่พบคือเสียงสระที่สะกดด้วย 'ew', 'u' ที่มักออกเสียงลากเข้าหาเสียงสระไทย 'อิว' เช่น 'new' ต้องออกเป็น นยู, 'jewelry' เป็น จยูเอิลรี่, 'student' เป็น สตยูเดนที โดยเสียง 'นยู จยู สตยู' นี้ให้ฝึกออกเสียงโดยการห่อปากทำให้ลิ้นเป็นเหมือนขณะที่เราผิวปากแล้วเปล่งเสียงออกมาจะได้เสียงที่ถูกต้อง แต่ถ้าเป็นสำเนียงอเมริกันก็จะมีควบกล้ำ 'ย' /j/ เช่น new 'นุ'

การออกเสียงระดับคำ

สิ่งที่เป็นปัญหาอีกประการหนึ่งที่พบในผู้เรียนชาวไทยคือการออกเสียงเน้นหนัก (stress) ในคำซึ่งเป็นลักษณะประจำคำที่ต้องจดจำและฝึกออกเสียงบ่อยๆ ในдикชันนารีจะมีเครื่องหมาย ' แสดงเสียงเน้นหลัก แต่ปัญหาคือผู้เรียนออกเสียงไม่เป็น จะขอแนะนำหลักกว้างๆ กล่าวคือ เสียงเน้นหนักในคำภาษาอังกฤษมี 3 ระดับเน้นมากที่สุด เน้นปานกลางและเน้นน้อยที่สุด (Roach, 1975) แต่สำหรับชาวต่างชาติที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศอย่างคนไทย จะไม่ได้ยินเสียงเน้นปานกลาง เราจะได้ยินเฉพาะเสียงที่เน้นมากที่สุด (Stressed) และอาจได้ยินหรือไม่ได้ยินเสียงที่เน้นน้อยที่สุด (Unstressed) ขึ้นอยู่กับความเร็วในการพูดที่ทำให้มีการรวบเสียงหรือลดเสียงลงเบาจนแทบไม่ได้ยิน การออกเสียงเน้นในคำจะมีหนึ่งพยางค์เท่านั้นที่เด่นชัด ลักษณะสำคัญของเสียงที่เน้นหนักคือต้องเป็นเสียงที่ออกเสียงสระเต็มเสียง ออกเสียงให้สูงกว่าและยาวกว่าเสียงอื่นๆ ที่ไม่เน้น ให้ออกเสียงพยางค์เน้นนี้เป็นเสียงวรรณยุกต์ตรีของไทย ลงออกเสียงคำสองพยางค์ เช่น 'farmer 'ฟาร์เมอร์' com'puter 'คอมพ्यूเทอร์' 'garage 'แก๊ริจ / ga'rage เกอะร่าจ' เสียง 'r' ที่ปรากฏกลางคำหรือท้ายคำถ้าออกสำเนียงบริติชก็ไม่มีเสียงม้วนลิ้นที่กลางคำหรือท้ายคำเช่น 'farmer-ฟาร์เมอร์' 'word-เวอด' การออกเสียงพยัญชนะ 'r' ตามสำเนียงอเมริกันให้ม้วนลิ้นขณะออกเสียงหรือยกลิ้นค้างไว้เมื่อลงเสียงท้ายคำเช่น 'farmer-ฟาร์เมอร์' 'word-เวอร์ด' ให้หารายการฝึกออกเสียงในยูทูบฟังและฝึกบ่อยๆ

ส่วนเสียงที่ไม่ใช่พยางค์เน้น มีหลักการออกเสียงคือไม่ต้องออกเสียงสระเต็มเสียง ออกเสียงค่อยๆ เบาๆ และสระเหล่านี้มักจะลดเสียงกลายเป็นเสียง 'เออะ, อิ, อุ' (Roach, 2000, p. 83) เช่น 'comfortable 'ค้อมเฟอะเทอะเบิล' mountain 'เมา์ทั้น' serious 'ซีริเอิส' 'common 'ค้อมเมิ่น' 'garage 'แก๊ริจ / ga'rage เกอะร่าจ' เป็นต้น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

การออกเสียงเน้นมีหลักกว้างๆได้แก่คำสองพยางค์ส่วนมากจะออกเสียงเน้นพยางค์แรกเช่น 'money 'travel, 'lorry, 'grammar, 'language, 'nation, 'lovely ยกเว้นคำที่ลงท้ายด้วยเสียงยาวหรือสระผสม เช่น ga'rage, mu'seum, sup'port, ob'serve, pro'nounse, re'turn และที่ต้องระวังคือคำที่เป็นได้ทั้งคำนามและคำกริยาที่มักพบเป็นคำสองพยางค์ คำเหล่านี้จะมีเสียงเน้นต่างกัน ถ้าเป็นคำนามจะเน้นพยางค์แรก ถ้าเป็นคำกริยาจะเน้นพยางค์ที่สอง เช่น 'export (n) - ex'port (v), 'desert - de'sert, 'object - object, 'present - pre'sent เป็นต้น เราสามารถเดาชนิดคำได้จากบริบทของประโยค ส่วนคำนามที่นำมาผสมกันเป็นความหมายใหม่ จะออกเสียงเน้นหนักที่คำแรกตามเสียงเน้นประจำคำของคำนั้นๆ เช่น นาม+นาม เช่น 'seafood, 'footpath, 'watchdog, 'bookstore, con'venience store; คุณศัพท์+นาม เช่น 'blackboard, 'dark room, 'lighthouse, 'longboat; กริยา+นาม เช่น 'swimming pool, 'bathing suit, 'boarding school, 'drinking water, 'living room เป็นต้น กริยาบางตัวที่มีหน่วยประกอบท้ายที่มักเป็นคำบุรพบทให้ออกเสียงเน้นหนักที่หน่วยประกอบนั้น เช่น bring a'bout, carry 'on, take 'off, turn 'on เป็นต้น

นอกจากนี้เราสามารถคาดเดาการออกเสียงเน้นในคำได้จากคำเติมท้าย (Suffixes) (Jotikasthira, 2542 B.E.). โดยพยางค์เน้นจะเป็นพยางค์แรกของคำเติมท้ายนั้นดังนี้ คำเติมท้าย -ee เช่น absen'tee, advi'see, emplo'ye; คำเติมท้าย -eer เช่น mountai'neer, volun'teer profi'teer, engi'neer; คำเติมท้าย -ese เช่น Japa'nese, Vietna'mese, Chi'nese, journa'lese; คำเติมท้าย -ette เช่น ciga'rette, kitche'nette, nove'lette, cas'sette; คำเติมท้าย -esque เช่น pictu'resque, statu'esque, gro'tesque; คำเติมท้าย -oon เช่น car'toon, bal'loon, ba'boon, rac'coon, sa'loon, ty'phoon เป็นต้น

คำบางคำลงเสียงเน้นที่พยางค์ก่อนคำเติมท้าย -eous, -ic, -ical, -ial, -ious, -ive, -ion, -ual, -ian, -ify, -ity, -graphy, and -logy, ได้แก่คำเติมท้าย -eous เช่น advan'tageous, cou'rageous, spon'taneous; คำเติมท้าย -ic เช่น 'classic, his'toric, alco'holic, photo'graphic; คำเติมท้าย -ical เช่น po'litical, 'practical, eco'nomical, 'classical, his'torical; คำเติมท้าย -ial เช่น i'nitial, com'mercial, pro'vincial, 'social, คำเติมท้าย -ious เช่น in'jurious, 'anxious, de'licious, lu'xurious; คำเติมท้าย -ive เช่น 'active, alter'native, communi'cative, 'sensitive; คำเติมท้าย -itude เช่น 'altitude, 'attitude, 'gratitude; คำเติมท้าย -ion เช่น re'lation, communi'cation, dis'cussion; คำเติมท้าย -ual เช่น 'punctual, intel'lectual, un'usual, 'actual; คำเติมท้าย -ian เช่น li'brarian, mu'sician, vege'tarian,; คำเติมท้าย -ify เช่น i'dentify, 'classify, 'simplify; คำเติมท้าย -ity เช่น a'bility, elec'tricity, com'munity, uni'versity, คำเติมท้าย -graphy เช่น pho'tography, bi'ography, ge'ography; คำเติมท้าย -logy เช่น soci'ology, bi'ology, ge'ology

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ส่วนคำเติมท้าย -able, -agg, -al, -en, -ful, -ing, -ish, -ous, -fy, -like, -less, -ment, -ness, -wise, -y, -ly ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนเสียงเน้น คำยังคงเสียงเน้นเดิม เช่น 'eatable, 'shortage, 'natural, 'frighten, 'careful, 'walking, 'childish, 'dangerous, 'purify, 'childlike, 'powerless, 'government, com'mitment, 'loneliness, 'clockwise, 'healthy, 'violently ในคำสรรพนามกลุ่ม -self ที่แสดงผลสะท้อนเข้าตนเอง จะเน้นพยางค์ 'self เช่น my'self, your'self, him'self, her'self, our'selves, your'selves, them'selves ในคำกริยาที่มีสามหรือมากกว่าสามพยางค์ลงท้าย -ize, -ate, -fy เสียงเน้นจะลงที่พยางค์ที่สามนับจากท้ายคำ เช่น 'criticize, 'centralize; ap'preciate, 'graduate, 'estimate, di'versify, per'sonify, in'tensify, i'dentify,

การออกเสียงระดับประโยค

การออกเสียงระดับประโยคก็มีข้อควรตระหนักในเรื่องการลงเสียงพยางค์ท้ายประโยคมีหลักกว้างๆคือ ถ้าเป็นประโยคที่ตอบ Yes/No ให้ออกเสียงพยางค์ท้ายประโยคเป็นเสียงสูงซึ่งเทียบเท่าเสียงวรรณยุกต์ตรีในภาษาไทย คำถามแบบนี้มักเป็นคำถามที่ขึ้นต้นด้วย Is, Am, Are, Was, Were, Do, Does, Did, Has, Have, had, Will, Would, Shall, May, Might, Must, Should ส่วนคำถามที่ขึ้นต้นด้วยคำแสดงคำถามที่ตอบเป็นข้อมูล เช่น What, When, Where, Why, How, How much, How many, How often, How long, etc. การลงเสียงพยางค์ท้ายประโยคจะเป็นเสียงต่ำเช่นเดียวกับการลงท้ายคำในประโยคบอกเล่าซึ่งเทียบเท่าเสียงวรรณยุกต์โทในภาษาไทย ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างศัพท์สำนวนที่ใช้ในชีวิตประจำวันและระดับเสียงในประโยค

1. การทักทาย/แนะนำตัว

Hello, my [name] is '....'. สวัสดีฉันชื่อ....

Nice to [meet] you. ยินดีที่ได้รู้จัก

Where [are] you from? คุณมาจากไหน?

I'm [from]... ฉันมาจาก...

How [are] you? คุณสบายดีไหม?

How old [are] you? คุณอายุเท่าไร?

Fine [thanks], and [you]? ฉันสบายดี แล้วคุณล่ะ?

How long [have] you been here for? คุณอยู่ที่นี่นานแค่ไหนแล้ว

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

2.งานอดิเรก/เวลาว่าง

What have you been doing? ช่วงนี้คุณทำอะไรบ้าง?

What's your favorite ...? คุณชอบ....แบบไหน? (สามารถถามเกี่ยวกับ Food, movie, sport, singer...) ? I like ...

What sport do you like? คุณชอบกีฬาอะไร? I like ...

What kind of food do you like? คุณชอบอาหารประเภทไหน?

What kind of ice-cream do you like? คุณชอบผลไม้อะไร? I like ...

What's your opinion? คุณคิดอย่างไร I think.....

Do you like bananas? คุณชอบกล้วยไหม? คำตอบจะเป็น Yes / No

Can you swim? คุณว่ายน้ำเป็นไหม

Are you at school? คุณอยู่ที่โรงเรียนหรือเปล่า

Are you interested in travel? คุณสนใจเดินทางท่องเที่ยวไหม

3. ตัวอย่างสำนวนอื่นๆ

Could you repeat that, please? โปรดพูดอีกครั้ง – Sure. ได้สิคะ/ครับ

Can you turn down the music, please? คุณช่วยทึ่เสียงเพลงหน่อยได้ไหม

- I'd be happy to. ได้ค่ะ/ครับ / No problem. / Sure.

What's wrong? เป็นอะไรรี่เปล่า (สงสัยใคร่รู้)

I'm not feeling well. ฉันรู้สึกไม่ค่อยสบาย

Get well soon. หายเร็วๆนะ / I hope you feel better. ฉันขอให้คุณหายเร็วๆนะคะ/ครับ

I agree with you. ฉันเห็นด้วยกับคุณ

I don't agree. ฉันไม่เห็นด้วย / I'm afraid I disagree.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Do you have any suggestions? คุณจะแนะนำอะไรไหม

What about....? / How about.....? / Why don't we..... / We should... ขอเสนอ/แนะนำ....

What would you recommend doing there? คุณช่วยแนะนำว่าเราจะทำอะไรได้ที่นั่น

I lost my wallet. ฉันทำกระเป๋าตังค์หาย

I'm sorry to hear that. น่าเห็นใจจริงๆ / That's too bad. แย่จัง โชคร้ายจัง

การฝึกพูดภาษาอังกฤษเบื้องต้น เริ่มจากการฟังหัวข้อที่ใกล้ตัว คำศัพท์ที่จำได้ง่าย ฝึกพูดตามทีละประโยคจนคล่องแล้วฝึกพูดโต้ตอบโดยสมมติตัวเองเป็นตัวละคร 2 คน เวลาอยู่ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับที่เราฝึกก็ลองพูดเป็นภาษาอังกฤษ คิดเป็นภาษาอังกฤษทุกวันแล้วก็เริ่มกับหัวข้อที่ต้องสื่อสารที่ยากขึ้น หาโอกาสดูหนัง ฟังเพลง ฟังข่าวภาษาอังกฤษให้มากที่สุด แม้จะเข้าใจไม่หมดแต่สิ่งที่เราจะซึมซับในตัวเราคือสำเนียง การออกเสียงหนักเบา การออกเสียงแสดงความรู้สึกต่างๆ การออกเสียงเน้นในคำและเสียงเน้นในประโยค และฝึกพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันให้มากที่สุดและพยายามหาเพื่อนมาเป็นคู่ฝึก เราสามารถเรียนรู้ได้ง่ายๆ จากเพื่อนที่เก่งภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเป็นตัวอย่างที่ดี เป็นแรงจูงใจ และจะช่วยสอนประสบการณ์ที่ช่วยให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น ควรฝึกการพูดออกเสียงตามเจ้าของภาษาอังกฤษ หาวิดีโอได้จากช่องยูทูบ (You Tube), ฟังซ้ำๆ ใครที่มีคลังคำศัพท์ไม่มาก ก็หาเพลงของเด็กๆ การ์ตูน นิทาน แล้วค่อยๆ เปลี่ยนมาฟังข่าวสารต่างๆ จะได้ค่อยๆ เรียนคำศัพท์ใหม่ จากง่ายไปหายาก ในการฝึกพูดเริ่มจากซ้ำแต่ออกเสียงถูกต้อง ดีกว่าพูดเร็วแต่ออกเสียงไม่ถูก ทำให้การฝึกพูดจะไม่มีประโยชน์ ขอแนะนำช่อง “VOA-Voice of America” เพราะ สำเนียงเพราะ มีการโต้ตอบซ้ำๆ และมีเพลงเพราะๆ ให้ฟัง การฝึกออกเสียงตามสำเนียงภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการพูดต้องให้ความสำคัญต่อการออกเสียงที่ถูกต้องให้ทำความรู้จักสัญลักษณ์ทางเสียง (Phonetic Symbols) ซึ่งหาได้จากปกด้านในของดิกชันนารีทุกเล่มมีแสดงตัวอย่างคำเทียบเสียงที่เข้าใจง่าย และการเน้นเสียงประจำคำภาษาอังกฤษให้ถูกต้องก็สำคัญมากสำหรับการฝึกพูดภาษาอังกฤษทำให้สื่อความได้รู้เรื่องและได้สำเนียงเหมือนเจ้าของภาษา ผู้เรียนอาจหาวิดีโอที่สอนการออกเสียง คำศัพท์จากช่องยูทูบรายการต่าง ๆ

การฝึกที่สมบูรณ์ควรจดจำสำนวนภาษาอังกฤษที่นำมาใช้ได้เช่น “Like Father, Like son” ลูกไม่หล่นไม่ไกลต้น “A picture is worth a thousand words” พูดได้สมเหตุสมผล มีหลักฐานน่าเชื่อถือ “See eye to eye” มองตาก็คือใจ “Love you, love your dog” ถ้ารักแล้ว ก็รักทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่รัก และ “Win some, lose some” มีได้ก็ต้องมีเสีย และไม่ควรรู้ คำอุทานมากเกินไปเช่น “ahh”, “uhm”, “oh”, “you know”, “so”, “like”, “wow” จะทำให้น่าเบื่อ การฝึกพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันต้องเตรียมพร้อมด้านคำศัพท์ก่อนเพื่อตอบได้ดี ได้คล่องมากขึ้น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

การออกเสียงคำภาษาอังกฤษมีหลากหลายแตกต่างกันตั้งแต่ อังกฤษ อเมริกา คานาดา ออสเตรเลีย และประเทศอื่นๆ ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง แต่ที่ถือเป็นภาษามาตรฐานคือภาษาอังกฤษแบบบริติชและอเมริกัน (Roca et al, 1999) นั้นหมายความว่าเราต้องฝึกฟังสำเนียงภาษาอังกฤษจากหลายแหล่งให้คุ้นเคยกับการได้ยินภาษาอังกฤษจากผู้คนทั่วโลก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการทำงานและการท่องเที่ยว

2. การสื่อสารแสดงความคิดของผู้พูด การพูดคุยโต้ตอบ การแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนบุคคล สภาพอากาศ การถามเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป วันหยุด กิจกรรมยามว่าง ข่าว ปัญหาสังคม การแสดงความคิดเห็น การแสดงความรู้สึก การโต้แย้ง การเห็นพ้องด้วย การอธิบายเรื่องราวต่างให้แก่ผู้อื่น เป็นต้น การพูดคุยลักษณะนี้ต้องการความรู้ทั้งด้านคำศัพท์และความสามารถในการเรียบเรียงคำให้ถูกหลักโครงสร้างภาษาที่จะช่วยให้การสื่อความหมายได้ถูกต้องโดยไม่ต้องลอกเลียนคำพูดคนอื่นมาใช้

ทักษะการฟังพูดภาษาอังกฤษสามารถเพิ่มพูนและพัฒนาได้จากการอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านออกเสียง อ่านในใจไปพร้อมๆ กับฟังเสียงเหมือนได้ฝึกทำความเข้าใจความหมายไปพร้อมๆ กันโดยไม่จำเป็นต้องรู้ความหมายคำศัพท์ทุกคำ จากนั้นหัดอ่านเลียนแบบและอ่านเองดังๆ เมื่อมีเวลาว่างก็กลับมาอ่านเอง หรือหัดอ่านออกเสียงเองถ้าไม่มีให้ฟังและค้นคว้าความหมายศัพท์และการออกเสียงจากหนังสือดิกชันนารีเป็นการเพิ่มพูนคลังศัพท์ อาศัยหลักการเน้นเสียงเข้าช่วย สังเกตการเรียงคำในประโยค จดจำศัพท์ สำนวนต่างๆ ให้ทำเป็นประจำเริ่มจากเรื่องง่าย ๆ ก่อนและเพิ่มระดับความยากไปเรื่อยๆ เมื่อจำศัพท์สำนวนได้แล้วให้นำมาฝึกใช้ในการพูดและการเขียนเพื่อให้นำมาใช้งานได้เป็นอัตโนมัติ รายการชองยูทูบที่เป็นข่าวหรือสารคดีจากสำนักพิมพ์ต่างๆ เช่น CNN, VOA, Time, New York Time, Bangkok Post, The Nation, Bloomberg, etc. ซึ่งเราสามารถพิมพ์ข้อความข่าวสาร เรื่องสั้นออกมาอ่านขณะฟังได้ สำนักข่าว VOA ,มีรายการ Learning English ให้บันทึกข้อความและเสียงเก็บไว้ฝึกได้ด้วย นอกจากนี้จะมีรายการของสถานทูตวัฒนธรรมอย่าง British Council และ AUA ที่นำเสนอบทเรียนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษอย่างหลากหลาย

การฟังและการอ่านร่วมกับการฟัง หรือการอ่านเองโดยอาศัยการค้นคว้าเกี่ยวกับการออกเสียงและความหมายจากดิกชันนารี เป็นประโยชน์ต่อการฝึกการฟังพูดเพื่อการสื่อสาร แต่ยังมีสิ่งที่ต้องตระหนักอยู่เสมอในการฝึกฝนเพื่อให้ได้ผลอย่างยั่งยืน อันประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจเรื่องของการเน้นเสียงในคำ (Word stress) การเน้นเสียงในประโยค (Sentence stress) และ ระดับเสียงในการสื่อความหมายในประโยคซึ่งจะแสดงถึง อารมณ์ ความรู้สึกและทัศนคติของผู้พูด (Intonation)

การเน้นเสียงในประโยค มีหลักคือเราต้องออกเสียงเน้นที่คำสื่อความหมาย(Content words) ได้แก่ nouns, verbs, adjectives, adverbs, not, wh-questions และ กริยาช่วยท้ายประโยค คำที่ไม่ออกเสียงเน้นจะเป็นคำที่ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ (Function words) ได้แก่ pronouns, articles, auxiliaries, prepositions (Jotikasthira, 2542 B.E.) ดังตัวอย่าง We're **'hungry**. The **'seller** has **'gone**. ประโยคคำถาม **'What** are you **'doing**. – I'm **'writing** a **'cartoon** **'book**. จะเห็นว่าคำถามเน้น what เพื่อต้องการ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

คำตอบที่เราต้องออกเสียงเน้นด้วยในที่นี้คือ 'writing a 'cartoon 'book หรือ Did you buy a 'history book? – 'No, I bought an English book. ประโยค I ad'mire him for his 'fight against 'world 'poverty. เวลาออกเสียงเราจะได้ยินเสียงที่ตั้งชัดคือ admire, fight, world, poverty และการลงจังหวะเสียงจะมีระยะห่างเท่าๆกันในแต่ละจังหวะแล้วแต่ผู้พูดว่าจะพูดด้วยจังหวะทิ้งช่วงห่างหรือไม่ห่างระหว่างเสียงเน้น ถ้าพูดทิ้งช่วงห่างก็เป็นการพูดช้า ถ้าทิ้งช่วงไม่ห่างก็เป็นการพูดเร็ว เช่นประโยค We 'went to 'Paris. เราสื่อสาร went, Paris ถ้าเราแทรกคำเข้าในประโยคนี้โดยพูดคงจังหวะเน้นเดิม (ลองเคาะจังหวะประกอบ) We usually 'went by bus to 'Paris on Mondays. หรือ He 'likes a 'girl. He 'likes a young Thai 'girl. He surely 'likes a young Thai 'girl who comes from Nan. จะพบว่าเราต้องเร่งออกเสียงเร็วขึ้นเพื่อให้สามารถลงเสียงในจังหวะเน้นที่ต้องการสื่อสารหลักได้ทัน ยังมีรายละเอียดเพิ่มมาการพูดจะยิ่งเร็วมากขึ้น

คำพูดภาษาอังกฤษที่มีเสียงติดๆกันยิ่งเร็วกยิ่งมีการเปลี่ยนแปลงเสียงแบบต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศฟังไม่เข้าใจ แต่ถ้าศึกษาที่มาและธรรมชาติของการออกเสียงจะทำให้เข้าใจหรือสามารถเดาความได้ (Kelly, 200) การเปลี่ยนแปลงเสียงมักเกิดระหว่างเสียงท้ายของคำหน้ากับเสียงต้นของคำหลังที่เรียกว่าการกลมกลืนเสียง (Assimilation) เช่น Would you like to come? Would เชื่อมต่อกับ you กล่าวคือเสียงท้าย 'd' ของ would และเสียง 'y' ที่เป็นต้นเสียงคำ you เชื่อมต่อกันในการพูดเร็ว ทำให้ลิ้นไม่สามารถเลื่อนจากฐานกรณ์หนึ่งไปแตะอีกฐานกรณ์หนึ่งได้ทันจึงมีการรวบเสียงหรือลดเสียงเกิดขึ้น จากตัวอย่างนี้ลิ้นไม่สามารถเลื่อนจากฐานกรณ์ปุ่มเหงือกไปแตะฐานกรณ์เพดานแข็งได้ทันจึงมีการรวบเสียง 'd+y' กลายเป็นเสียง 'ch' เป็นคล้ายๆ 'จู้ดเชอไลด' หรือ get up ก็จะมีเสียง 't' เลื่อนไปเป็นพยัญชนะต้นของเสียง 'up' เป็น 'เก้ทัพ' เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงเสียงเหล่านี้มีหลายประเภทซึ่งต้องศึกษารายละเอียดต่อไป ในการฝึกพูดถ้าพูดเร็วพอจะมีการเปลี่ยนแปลงเสียงโดยอัตโนมัติตามธรรมชาติของการออกเสียง เราไม่จำเป็นต้องเกร็งเพื่อให้เกิดเสียงตามที่ได้ยินจากต้นแบบ เพียงแต่ต้องฝึกออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษรวมทั้งการออกเสียงพยัญชนะต้นคำ กลางคำและท้ายคำแต่ละคำให้ถูกต้อง

ระดับเสียงในการสื่อความหมายในประโยค (Intonation) จะสัมพันธ์กับการเน้นเสียงหรือออกเสียงสูงและแปลงเสียงสระเต็มเสียงเฉพาะคำที่ต้องการสื่อความหมายเท่านั้น เช่น 'Where did you meet the boy? – I met him at a 'restaurant. คำตอบของ where ↗ คือ restaurant คำที่เน้นก็ออกเสียงพยางค์เน้นประจำคำของแต่ละคำ

โดยทั่วไปภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีลักษณะเสียงสูงต่ำ (pitch) พยางค์ที่เป็นเสียงสูง (high tone) จะออกเสียงเริ่มจากต่ำไปสูง ออกเสียงคล้ายเสียงวรรณยุกต์ตรีของภาษาไทย พยางค์ที่เป็นเสียงต่ำ (low tone) จะออกเสียงเริ่มจากสูงไปต่ำ ออกเสียงคล้ายเสียงวรรณยุกต์โท ส่วนพยางค์ที่เป็นเสียงระดับ (level tone) ออกเสียงคล้ายเสียง(วรรณยุกต์)สามัญ (Adapted from English, 1988) เช่น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ระดับเสียงพื้นฐาน (Roach, 1975)

High	Low	Level (ไม่นิยมแสดงเส้นระดับเสียงสามัญ)
↗Yes	↘Yes	_Yes
↗Well	↘Well	_Well
↗No	↘No	_N

ระดับเสียงซับซ้อน (Adapted from Haycraft, B. & Lee, W.R. (1982))

ตก-ขึ้น (Fall-Rise) V	ในคำพูดที่ยาวขึ้นขยายเป็น	↘.....↗
V All right?	Are you all right? / More?	More salt?
ขึ้น-ตก (Rise-Fall) ^	ในคำพูดที่ยาวขึ้นขยายเป็น	↗.....↘
↗When? - On ↘Monday.		
^ ↗When are you taking a boat ↘tour?		

We're taking a boat tour on ↘Monday.

หมายเหตุ คำพูดที่ไม่มีเส้นแสดงระดับเสียง หมายถึงเป็นเสียงสามัญ (level)

ตัวอย่างสถานการณ์การพูด

Stan: ↗Hi ↗Linda! ↘Come in. It's ↗great to see ↘you.

Linda: ↘Thanks, Stan. ↘Sorry I'm ↘late.

Stan: ↗Don't ↘worry, you're not the ↘last. ↗Where's ↘Gary?

Linda: He's ↘coming. He's just ↘parking the ↘car.

เหล่านี้เป็นเพียงหลักกว้างๆเพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของเสียงพูดภาษาอังกฤษ เมื่อเวลาฝึกออกเสียง จะทำให้เข้าใจที่มาของเสียงและสามารถผลิตเสียงพูดภาษาอังกฤษด้วยตนเองได้ใกล้เคียงกับการออกเสียงของเจ้าของภาษา

ระดับเสียงสูงต่ำในภาษาอังกฤษนอกจากใช้สื่อความหมายแล้วยังแสดงถึง ความรู้สึก อารมณ์และทัศนคติด้วย โดยทั่วไปได้เป็น 4 ระดับเสียง Haycraft & Lee, (1982).

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

1. ระดับเสียงต่ำ หรือเสียงตก (Fall pitch) แสดงการจบ การสิ้นสุด ความแน่นอน และการตอบคำถาม การบอกรายการของหลายสิ่งเมื่อยังพูดจบความใช้เสียงตก/ต่ำ

I'm going to grow apple \trees.

Sure, I can't pay \you.

2. ระดับเสียงสูงหรือเสียงขึ้น (Rise pitch) แสดงความสงสัย ไม่แน่ใจ มักพบในประโยคคำถามที่ตอบ yes, no ซึ่งเป็นคำถามที่ขึ้นต้นด้วยกริยาช่วย (Auxiliaries and modals) ตามหลักไวยากรณ์ การพูดกระตุ้นให้กำลังใจ การบอกรายการของหลายสิ่งเมื่อยังพูดไม่จบความใช้เสียงขึ้น/สูง

Are you ↗hungry? ถามให้แน่ใจ

You must try it ↗again. It won't ↗hurt. กระตุ้นให้กำลังใจ

Sara bought a lot of \things: ↗flowers, ↗clothes, ↗appliances, ↗furniture, and \food. บอกรายการ

3. ระดับเสียงต่ำ-สูงหรือตก-ขึ้น (Fall-rise pitch) แสดงความรู้สึกสงสัย ไม่แน่ใจ การขอร้อง

\ It's ↗possible.

\ Could you open the window, ↗ please?

4. ระดับเสียงสูง-ต่ำหรือขึ้น-ตก แสดงความรู้สึกประหลาดใจและประทับใจ

↗ Sara \passes.

↗ All monkeys are \surviving.

ผู้เขียนมีข้อสังเกตการออกเสียงเหมือนเสียงวรรณยุกต์สามัญในภาษาไทย (Level) จะทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดเบื่อหน่ายไม่อยากพูดด้วย จึงควรระวังการพูดแบบเรียบๆโดยใช้สำเนียงไทยๆ

การฝึกฟังพูดภาษาอังกฤษอย่างมีหลักเกณฑ์ควบคู่กับการเพิ่มพูนคำศัพท์ ศึกษาการเน้นเสียงแต่ละคำ และโครงสร้างภาษาจากการอ่านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่หลากหลายและพัฒนาความสามารถอย่างยั่งยืนด้วยความเข้าใจธรรมชาติของภาษาจนผลิตประโยคที่สื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างชัดเจน

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เอกสารอ้างอิง

- Haycraft, B. & Lee, W.R. (1982). *It Depends How You Say It*. Oxford: Pergamon Press.
- Hiranburana, Sam-ang. (2524 B.E.). *English Phonetics* (in Thai). Bangkok: Pramuansilp Press.
- International Phonetic Association. (1996). *The international phonetic alphabet*. Retrieved March 14, 2011, from <http://www.yorku.ca/earmstro/ipa/>
- Jotikasthira, Praromrat. (2542 B.E.). *Introduction to the English language: System and structure*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Kelly, G. (2000). *How to teach Pronunciation*. Essex: Pearson Education.
- Roach, P. (2000). *English Phonetics and Phonology*. (3rd ed.). Cambridge University Press.
- Roca, I., and Johnson, W. (1999). *A Course in Phonology*. Massachusetts: Blackwell.
- Wikipedia. (2007). *Regional accents of English*. Retrieved November 5, 2010, from https://en.wikipedia.org/wiki/Regional_accents_of_English
- Wright, J. (1973). *Speaking English*. London: Oxford University Press.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

อัตลักษณ์ภาษาคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย

The Identity of Chiang Rai-Tai Ya Musical Poetry

บุษราคัม ยอดชะลูด^{*}, วรวรรณ์ ศรียาภย์^{**}, บุญยงค์ เกศเทศ^{***} และจารุวรรณ เบญจาทิกุล^{****}

Bussarakham Yodchalood^{*}, Warawat Sriyabhaya^{**},

Boonyong Ketthet^{***} and Jaruan Benjatikul^{****}

(Received : May 10, 2022 / Revised : June 15, 2022 / Accepted : June 25, 2022)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณค่าของคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงรายในด้านองค์ประกอบเนื้อหาและภาษาวรรณศิลป์ ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์ประกอบเนื้อหาพบว่า เลหฺล้า ตรีเอกานุกุล ชาวไทยหยาเชียงรายเป็นผู้ประพันธ์ โดยมีลักษณะการแต่งคล้ายกลอนสุภาพ จำนวน 6 บทเพลง มีจุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อระลึกถึงบรรพบุรุษ และใช้ขับร้องเพื่อแสดงความรัก ความสามัคคีของชาวไทยหยาเชียงราย โดยใช้ถ้อยคำภาษาไทยหยาเชียงรายเป็นหลัก มีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเชียงราย ภาษาไทยกรุงเทพฯ และภาษาจีนปะปน ด้านแก่นเรื่องเป็นการนำเสนอการระลึกถึงบรรพบุรุษที่เมืองหยา ประเทศจีน สำนึกรักในความเป็นชาติพันธุ์ไทยหยา วิถีชีวิต วัฒนธรรมด้านอาหาร การประกอบอาชีพ และแสดงถึงความรัก ความผูกพันกับธรรมชาติ และ 2) คุณค่าทางภาษาวรรณศิลป์พบว่าผู้ประพันธ์ใช้ภาษาวรรณศิลป์ 2 ลักษณะ คือ คำวรรณศิลป์ใช้คำสัมผัสทางเสียง คำซ้ำกับคำซ้อน และคำเล่นเสียงซ้ำคำ ส่วนความวรรณศิลป์ใช้โวหาร ภาพพจน์ และลีลาการสรรพนาคติ

คำสำคัญ : ภาษาไทยหยาเชียงราย, คีตวรรณกรรม, อัตลักษณ์

*นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

**คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

***คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

****คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

*Doctor of Philosophy Program in Thai Student, School of Liberal Arts, University of Phayao

**Assistant Professor of Philosophy Program in Thai Student, School of Liberal Arts, University of Phayao

***Associate Professor Doctor of Program in Thai, Faculty of Humanities and Social Sciences Khon Kaen University

****Assistant Professor of Philosophy Program in Thai Student, School of Liberal Arts, University of Phayao

*Corresponding author e-mail: bussaraakham@hotmail.com

Abstract

This research article aims to study the value of musical poetry from Chiang Rai-Tai Ya in terms of content composition and literary art. The results of the study showed that 1) the content composition found that Lela Triekanukul, Chiang Rai-Tai Ya, was the author. The composition was similar to a Thai octameter poem, consisting of 6 songs. The objective of the composition was to commemorate the ancestors and to express the Chiang Rai-Tai Ya people's love and unity, with the Chiang Rai-Tai Ya language serving as the primary language. There was also a blend of Chiang Rai dialect, Bangkok Thai, and Chinese language. In the theme of the songs, it presented remembrance of the ancestors in Ya City, China, as well as a sense of love for Tai Ya ethnicity, lifestyle, food culture, occupation, and a love of being connected to nature. and 2) the value of the literary art language, it was discovered that the author employed two forms of literary arts; rhyme words, i.e. reduplication and compound words, and tone reduplication words. As for the literary arts, there was a use of the figure of speech, and literary aestheti.

Keywords: Chiang Rai Tai Ya language, Musical poetry, Identity

บทนำ

ชาวไทยห่ามีถิ่นฐานดั้งเดิมที่ตำบลโฆชาเจียง อำเภอซินผิง จังหวัดยู่ซี มณฑลยูนนาน ทางตอนบนของแม่น้ำแดง ในประเทศจีน พ.ศ.2470 ชาวไทยห่าได้อพยพเข้าสู่ประเทศไทย ทำให้วัฒนธรรมผสมกลมกลืนกับคนไทยโดยการแต่งงานมีลูกหลาน ย้ายถิ่นฐานไปอยู่หลายอำเภอในจังหวัดเชียงราย และหลายพื้นที่ในประเทศไทย เช่น เชียงใหม่ และกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันพื้นที่จังหวัดเชียงรายมีชาวไทยห่าอาศัยอยู่ 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านป่าสักขวาง ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน บ้านน้ำบ่อขาว ตำบลห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย และใน 3 ตำบลของอำเภอเมืองเชียงราย คือ ตำบลริมกก ได้แก่ บ้านน้ำลัด และบ้านท่าทราย ตำบลรอบเวียง ได้แก่ บ้านหนองปิง และตำบลเวียง ได้แก่ บ้านวังดิน โดยรวมแล้วชาวไทยห่าเชียงรายมีประมาณ 450 คน และมีประมาณ 140 คน ที่ยังพูดภาษาไทยห่าในชีวิตประจำวัน (เลหล้า ตรีเอกานุกุล และอารีย์ หินโชค, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2562)

ชาวไทยห่าเชียงรายใช้ภาษาไทยห่าในการสื่อสารกับกลุ่มไทยห่าด้วยกันเอง โดยเฉพาะกลุ่มช่วงที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ส่วนเด็กๆ และเยาวชนสื่อสารด้วยภาษาไทยห่าไม่เป็นแล้ว แต่จะใช้ภาษาไทยถิ่นเชียงรายและภาษาไทยกรุงเทพฯ แทน อย่างไรก็ตามการรณรงค์ให้ชาวไทยห่าเชียงรายใช้ภาษาไทยห่ารวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ยังคงอยู่ ตลอดจนเผยแพร่อัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยห่าเชียงรายก็ยังพบเห็นใน

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

กิจกรรมต่างๆ ที่ทางจังหวัดจัดขึ้น สิ่งที่ชาวไทยฮ่าเชียงรายถ่ายทอดออกมาให้เห็นเด่นชัดอยู่เสมอ คือ การขับร้องบทเพลงไทยฮ่า เช่น การขับร้องบทเพลงไทยฮ่าเชียงรายประกอบการเดินรำในกิจกรรมรื่นเริง พิธีกรรมทางศาสนาคริสต์ และใช้ประกอบพิธีในงานอวมงคลของชาวไทยฮ่า

เลหฺล้า ตรีเอกานุกูล ผู้ประพันธ์คีตวรรณกรรมไทยฮ่าเชียงราย มีเชื้อสายไทยฮ่าโดยกำเนิด บรรพบุรุษอพยพมาจากถิ่นฐานดั้งเดิมที่ประเทศจีน นอกจากนี้ยังสมรสกับชายชาวไทยฮ่า ทำให้ผูกพันในวิถีชีวิต วัฒนธรรม และใช้ภาษาไทยฮ่าในชีวิตประจำวัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวก่อให้เกิดแรงบันดาลใจจึงประพันธ์ คีตวรรณกรรมไทยฮ่าเชียงรายขึ้นมาใหม่ จำนวน 4 บทเพลง และเรียบเรียงมุขปาฐะที่เล่าสืบต่อกันมาใส่ใน ทำนอง อีก 2 บทเพลง เพื่อระลึกถึงบรรพบุรุษที่ประเทศจีน และขับร้องตามโอกาสต่างๆ เรื่อยมา

ลักษณะบางประการของภาษาไทยฮ่าเชียงรายที่ใช้ในบทเพลง บางคำตรงกับภาษาไทยถิ่นเชียงราย เช่น คำว่า “มะนอด” (มะเตื่อ) “ป่าย” (แยกย้าย) และ “ปลาเหยียน” (ปลาไหล) บางคำตรงกับภาษาไทย กรุงเทพฯ เช่น คำว่า “ปู่ ยา ลูก หลาน เป็ด ไก่ ” ทั้งนี้ยังพบการใช้คำภาษาไทยฮ่าเชียงรายมากกว่า ภาษาไทยถิ่นเชียงรายและภาษาไทยกรุงเทพฯ เช่น “จิ้น” (กิน) “สบ” (ปาก) และ “ตัว” (กลับ) และบางบท เพลงมีการใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศ ได้แก่คำยืมจากภาษาจีน เช่น “เซอ” (รถยนต์) ลักษณะคำภาษาไทย ฮ่าเชียงรายยังพบการใช้คำซ้ำ เช่น “ตี้ตี้” (จริงๆ) และคำซ้อน เช่น “หวานเมิง” (บ้านเมือง)

การใช้ภาษาวรรณศิลป์พบมากในคีตวรรณกรรมไทยฮ่าเชียงราย ได้แก่ การสัมผัสเสียงสระ เช่น “ข้าย้อมไหม ไตย้อมเสื่อ” (คนจีนย้อมไหม คนไตย้อมเสื่อ) การเล่นเสียงโดยการซ้ำคำ เช่น “ตึงชุม ตึงเผ็ด” (ทั้งชุม ทั้งเผ็ด) การใช้คำที่มีความหมายโดยนัย เช่น “คอกิว” (สุรา) การใช้คำเปรียบเทียบที่มีความหมาย คล้อยตามกัน เช่น “อู๋ลิจินหวาน” (อยู่ดีมีสุข) และการใช้คำเปรียบเทียบที่มีความหมายในเชิงขัดแย้งกัน เช่น “ปลาเหยียนทิว” (ปลาไหลกระโดด)

ผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่า ภาษาที่ใช้ในคีตวรรณกรรมไทยฮ่าเชียงราย มีทั้งลักษณะเหมือนกับภาษาไทย ถิ่นเชียงราย ภาษาไทยกรุงเทพฯ ทั้งในด้านเสียงและความหมาย ลักษณะเด่นชัดอีกประการคือการใช้ภาษา ไทยฮ่าเชียงรายในการประพันธ์คีตวรรณกรรมผู้ประพันธ์ใช้มากกว่าภาษาอื่น ขณะเดียวกันยังพบว่ามีการใช้ ภาษาวรรณศิลป์ในคีตวรรณกรรมไทยฮ่าเชียงรายหลายลักษณะ อาทิ การใช้คำสัมผัส การเล่นเสียงโดยการ ซ้ำคำ การใช้คำที่มีความหมายโดยนัย และการใช้คำที่มีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบ ภาษาในคีตวรรณกรรม ไทยฮ่าเชียงรายซ่อนความหมายและมีความหลากหลายทางด้านสุนทรียรส แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง และ ยังไม่มีการศึกษาในเชิงวิชาการ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงศึกษาคุณค่าแห่งคีตวรรณกรรมไทยฮ่าเชียงราย เพื่อประจักษ์อัตลักษณ์และเผยแพร่ภาษาไทยฮ่าเชียงรายสู่สังคมต่อไป

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาคุณค่าด้านองค์ประกอบเนื้อหาภาษาคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย

2.2 เพื่อศึกษาคุณค่าทางภาษาวรรณศิลป์ของคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย

3. วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาภาษาคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตัวผู้ศึกษาเอง แล้วนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis) โดยมีระเบียบวิธีการศึกษาดังนี้

3.1 การเก็บข้อมูล การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากภาษาคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย มีลักษณะการเก็บข้อมูลดังนี้

3.1.1 ข้อมูลภาษาคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย การกำหนดพื้นที่เก็บข้อมูล ผู้บอกภาษาและลักษณะข้อมูลที่จัดเก็บ มีรายละเอียดดังนี้

1) พื้นที่เก็บข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลภาคสนาม เก็บข้อมูลภาษาไทยหยาเชียงรายจากผู้บอกภาษาที่บ้านน้ำบ่อขาว ตำบลห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่มีชาวไทยหยาใช้คีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงรายในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน รวมถึงใช้ในพิธีกรรมของศาสนาคริสต์

2) ผู้บอกภาษา ในการศึกษาครั้งนี้ผู้บอกภาษาเป็นทั้งผู้ประพันธ์หลักและผู้เรียบเรียงวรรณกรรมมุขปาฐะของชาวไทยหยาให้เป็นคีตวรรณกรรม รวมทั้งหมดจำนวน 6 บทเพลง ทั้งนี้ผู้บอกภาษาเป็นผู้ที่อยู่ในภูมิภาคในพื้นที่ยกเก็บข้อมูล มีเชื้อสายไทยหยาและใช้ภาษาไทยหยาในชีวิตประจำวัน ได้แก่ นางเลห์ล่า ตรีเอกานุกุล อายุ 57 ปี อาศัยอยู่ที่บ้านน้ำบ่อขาว ตำบลห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

3) ลักษณะข้อมูลที่จัดเก็บ ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลภาษาไทยหยาจากผู้บอกภาษาตามที่กำหนดข้างต้น โดยข้อมูลที่จัดเก็บเป็นภาษาคีตวรรณกรรม จำนวน 6 บทเพลง มีรายละเอียดดังนี้

- (1) บทเพลงตาคันตามะกา
- (2) บทเพลงต่าวกาเมืองหยา
- (3) บทเพลงฟ้าเจ้าฮักเฮากู่กุนตึนา
- (4) เพลงตางจินไทยหยา
- (5) เพลงบ้านเฮินไทยหยา
- (6) เพลงกำจางไทยหยา

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์คุณค่าภาษาคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย ในประเด็น 2 ประเด็น ดังนี้

3.2.1 คุณค่าด้านองค์ประกอบเนื้อหาของภาษาคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย

3.2.2 คุณค่าทางภาษาวรรณศิลป์ของคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 มีความรู้ความเข้าใจด้านองค์ประกอบเนื้อหาของภาษาคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย

4.2 เข้าใจ ชาบซึ่งคุณค่าทางภาษาวรรณศิลป์ของคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย

4.3 มีความรู้ความเข้าใจอัตลักษณ์ภาษาในคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย

5. คุณค่าด้านองค์ประกอบเนื้อหาของภาษาคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย

คีตวรรณกรรมเป็นงานสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าทางความรู้ เป็นรรมศิลป์เกี่ยวกับเรื่องความงามและความไพเราะ ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดในจิตใจ (เสฐียรโกเศศ, 2533:14-23) เมื่อนำแนวคิดดังกล่าวมาศึกษาคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงรายในคุณค่าด้านรูปแบบและกลวิธีทางวรรณศิลป์ ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้ประพันธ์คีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงรายของผู้ศึกษา พบคุณค่าด้านองค์ประกอบของเนื้อหาที่ทำให้เกิดคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย จำนวน 6 บทเพลงที่เห็นเด่นชัดได้ 5 ประการคือ ผู้ประพันธ์ ลักษณะการประพันธ์ จุดมุ่งหมายของการประพันธ์ ช่วงโอกาสในการขับร้องคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย ภาษาที่ใช้ประพันธ์ และองค์ประกอบคีตวรรณกรรม กล่าวรายละเอียดดังนี้

5.1 ผู้ประพันธ์

คีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย ผู้ประพันธ์หลักคือ เลหล่า ตรีเอานุกูล ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของตนเองว่าเป็นชาวไทยหยาโดยกำเนิด บรรพบุรุษอพยพมาจากโมซางเจียง เมืองหยา ประเทศจีน เกิดเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2507 ณ บ้านน้ำบ่อขาว ตำบลห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ปัจจุบันอายุ 57 ปี บิดาเป็นทหารชาวจีนและมารดาเป็นชาวไทยหยา เนื่องจากบิดาเป็นทหารต้องเคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามการทำงาน จึงอาศัยอยู่กับมารดาและยายที่เป็นชาวไทยหยาเป็นหลัก เมื่อพ.ศ. 2528 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง สาขาภาษาอังกฤษ และสำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการทั่วไป เมื่อพ.ศ. 2536 จากวิทยาลัยครูเชียงรายตามลำดับ แล้วเข้าศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงราย จนสำเร็จการศึกษาในพ.ศ. 2544 การศึกษาระดับสูงสุด คือ ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ เมื่อพ.ศ. 2549 จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง (เลหล่า ตรีเอานุกูล,สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

หลังจากเลหล่า ตรีเอานุกูล สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง เมื่อพ.ศ. 2528 - 2545 รวมระยะเวลา 17 ปี รับราชการในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในตำแหน่งครูปฏิบัติการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ที่โรงเรียนเชียงของวิทยาคม และโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ ในพ.ศ.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

2545 ได้ลาออกจากราชการเพื่อศึกษาต่อระดับปริญญาเอก โดยตำแหน่งสุดท้ายก่อนลาออกจากราชการคือ อาจารย์ 2 ระดับ 6 ในปัจจุบัน เลห้ล้า ตรีเอกานุกูล ดำรงตำแหน่งคณบดีสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนามุขีภาค สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (เลห้ล้า ตรีเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

เลห้ล้า ตรีเอกานุกูล ประกอบอาชีพสายวิชาการเป็นหลัก และในปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้บริหารหน่วยงานทางด้านการจัดการศึกษา ในขณะเดียวกันมีผลงานทางวิชาการมากมายทั้งในและต่างประเทศ อาทิ ผลงานวิจัยเกี่ยวกับสังคม ชุมชน และกลุ่มชาติพันธุ์ นำเสนอผลงานระดับต่างประเทศ อาทิ ประเทศอินเดีย อินโดนีเซีย ศรีลังกา เกาหลีใต้ เมียนมา เนปาล ฟิลิปปินส์ และญี่ปุ่น ทั้งนี้ยังมีความเชี่ยวชาญพิเศษทางด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ในขณะเดียวกันก็ประพันธ์คิตัววรรณกรรมไทยหยาเชียงรายด้วย โดยมีทั้งการร้อยเรียงภาษาขึ้นมาใหม่และนำวรรณกรรมมุขปาฐะที่เล่าขานสืบต่อกันมาเรียบเรียงใส่จังหวะเสียงเวลาขับร้อง คิตัววรรณกรรมไทยหยาเชียงรายมีทั้งหมด 6 บทเพลง ได้แก่ เพลงตาหันตามะกา เพลงต่าวกาเมืองหยา เพลงฟ้าเจ้าฮักเฮากู่กุนตั้นา เพลงตางจินไทยหยา เพลงบ้านเฮินไทยหยา และเพลงกำจางไทยหยา

กล่าวได้ว่า เลห้ล้า ตรีเอกานุกูล มีความผูกพันกับชาติพันธุ์ไทยหยาโดยสายเลือดและจิตใจอย่างเหนียวแน่น ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า “ข้าพเจ้าได้อยู่กับแม่และยายตั้งแต่เกิดจนโต อยู่ในชุมชนไทยหยา คือบ้านน้ำบ่อขาว ท่านทั้งสอง พูดภาษาไทยหยาในชีวิตประจำวัน ทำให้ข้าพเจ้าเรียนรู้และพูดภาษาไทยหยาได้ดี...เมื่อแต่งงานสามีของข้าพเจ้าก็เป็นชาวไทยหยาทำให้วัฒนธรรมไทยหยาทั้งในส่วนตัว ครอบครัว ยังคงอยู่ และพยายามรักษาไว้ แม้จะมีการผสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมไทยไปหลายอย่างก็ตาม การยอมรับตัวตนและต้องการให้ชาติพันธุ์ของตนเป็นที่ยอมรับในสังคม จึงเป็นสิ่งผลักดันให้ข้าพเจ้าพยายามฟื้นฟู รักษาอัตลักษณ์ของไทยหยา สร้างความภูมิใจให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อร่วมกันรักษาวัฒนธรรมของตนไว้ให้คงอยู่สืบไป ” (เลห้ล้า ตรีเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563) ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้เลห้ล้า ตรีเอกานุกูล ประพันธ์คิตัววรรณกรรมไทยหยาเชียงรายเพื่อใช้ขับกล่อมหัวใจชาวไทยหยาให้ระลึกถึงบรรพบุรุษที่มาจากแดนไกลและรู้สึกภาคภูมิใจในชาติพันธุ์กำเนิดของตนเอง

5.2 ลักษณะการประพันธ์

คิตัววรรณกรรมไทยหยาเชียงรายแต่งด้วยคำประพันธ์ร้อยกรองที่ใช้รูปแบบกลอนสุภาพเป็นพื้นฐาน เมื่อวิเคราะห์ลักษณะการประพันธ์กับรูปแบบฉันทลักษณ์ร้อยกรอง พบว่าบทเพลงส่วนมากมีลักษณะละม้ายคล้ายกับกลอนสุภาพ ผิดแผกตรงลักษณะตำแหน่งสัมผัสระหว่างวรรค ระหว่างบท เสียงวรรณยุกต์คำท้ายวรรค และจำนวนคำ มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างคิตัววรรณกรรมไทยหยา เรื่อง ฟ้าเจ้าฮักเฮากู่กุนตั้นา กล่าวถึงความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนาคริสต์ของชาวไทยหยาที่มีความเชื่อและนับถือในพระเยซู ลักษณะการประพันธ์คล้ายกับกลอนสุภาพ แต่ขาดสัมผัสระหว่างบทตามฉันทลักษณ์ของร้อยกรอง มีบทประพันธ์ดังนี้

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ฟ้าเจ้าฮักเฮากู่กุนตึ้นนา
ออนเฮาอยู่ลิ้งจันหวานตึงวัน
ฟ้าเจ้าแจ้วเฮาเม่อเฮาหมองใจ
แจ้วเฮาให้เฮาอยู่จอมปิ่น้อง

ให้เฮาไหล่มาเถิบหน้ากัน
ใจนะกันอาเตเฮาต้ายา
หว่างคันไล่ล่ำสิ่งวะตึงวะต่อง
เฮาตึงผองวางใจในพระองค์

พระเจ้ารักเราทุกคนจริง ๆ นะ
ให้เราอยู่สุขสบายในทุกวัน
พระเจ้าช่วยเราเมื่อทุกซี้ใจ
ช่วยให้เราได้อยู่ร่วมกับพี่น้อง

ให้เราได้มาพบหน้ากัน
เปรียบเสมือนพ่อของเรา
ดูไปทางไหนดูมีดมิด
เราทั้งผองวางใจในพระองค์

(เลหฺล้า ตริเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

ตัวอย่างคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย เรื่องบ้านเฮินไทยหยา กล่าวถึงการอพยพจากถิ่นฐานดั้งเดิมที่ประเทศจีน มาตั้งถิ่นฐานใหม่ในประเทศไทย ลักษณะการประพันธ์คล้ายกับกลอนสุภาพ แต่พบการสัมผัสระหว่างวรรคที่ขาดไปบ้าง มีบทประพันธ์ดังนี้

ไทยหยาเฮาออกเมืองหยาโม้ซา
มาเห็ดเสนเห็ดนาลาเห็ดไผ่
อยู่หิงมาตึ้นนาจะมีหลาย
ปานกันกาต่าชายหวานน้ำลัด

หย่างขามาไหลถึงเมืองไทย
ไล่อยู่จันตึ้นป่าสักขวาง
ออนกันป้ายมาน้ำอวาว
หวานวังลินลาหวานหนองปึง

บรรพบุรุษไทยหยาเดินทางออกจากเมืองหยา
มาทำสวนทำนาและทำไร่
อยู่นานมาที่นามีไม่มาก
บ้างแยกย้ายกันไปบ้านท่าทรายและบ้านน้ำลัด

เดินทางเข้ามาจนถึงเมืองไทย
ได้ตั้งรกรากที่บ้านป่าสักขวาง
ชวนกันย้ายมาที่บ้านน้ำบ่อขาว
บ้านวังดินและบ้านหนองปึง

(เลหฺล้า ตริเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

จากการสัมภาษณ์ผู้ประพันธ์คีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย พบว่าการประพันธ์คีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงรายแต่ละบทเพลงใช้คำสัมผัสในและสัมผัสสนอวรรค เพื่อให้เกิดความไพเราะและคล้องเสียงกัน

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อย่างไรก็ตามการประพันธ์คีตวรรณกรรมโดยหยาเชียงรายไม่ได้ยึดตามขนบฉันทลักษณ์ร้อยกรองเสียทุกประการ

5.3 จุดมุ่งหมายของการประพันธ์ และช่วงโอกาสในการขับร้องคีตวรรณกรรมโดยหยาเชียงราย

คีตวรรณกรรมโดยหยาเชียงราย ผู้ประพันธ์กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่ประพันธ์ว่า “บทเพลงโดยหยาประพันธ์ขึ้นมาเพื่อระลึกถึงบรรพบุรุษที่ประเทศจีน ใช้ขับร้องร่วมกันเพื่อแสดงความรัก ความสามัคคีของชาวโดยหยาเชียงราย” (เลหฺล้า ตริเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

ช่วงโอกาสในการขับร้องคีตวรรณกรรมโดยหยาเชียงรายใช้ขับร้องในโอกาสต่างๆ เช่น งานแสดงวัฒนธรรมของชาวโดยหยาเชียงรายในงานชาติพันธุ์ประจำปีของจังหวัดเชียงราย การร่วมงานทางวัฒนธรรมที่หน่วยงานราชการจัดขึ้นทั้งในจังหวัดเชียงราย กรุงเทพมหานคร และงานศาสนพิธีทางศาสนาคริสต์ นอกจากนี้การขับร้องคีตวรรณกรรมโดยหยาเชียงรายยังใช้ในงานอวมงคล เพื่อแสดงความระลึกถึงและเป็นเกียรติให้แก่ชาวโดยหยาที่ล่วงลับไป

ตัวอย่างคีตวรรณกรรมโดยหยาเชียงราย เรื่อง อ้อคาม ต่าวกาเมิงหยา ที่ใช้ขับร้องในงานอวมงคลของชาวโดยหยาเชียงราย กล่าวถึงการอพยพมาอยู่เมืองไทยและเล่าย้อนระลึกไปถึงเมืองหยาที่ประเทศจีน มีบทประพันธ์ดังนี้

กุนเผ่าออกเมิงหยามาอยู่เมิงใน
คอนว่าเมิงหยาโล่โล่หยาเมิงหว่านโดยหยาโล่โล่
ซ่อมเข้าโล่โล่เห็ดเสนญามโจญามเอ
ห่อนลงไต้่น่าเก้อชาคามโขนะ
ห่อนลงเหนอน่าเก้อชาคามลีเฮใจอะย่อ

คนแก่เผ่าของเรามาจากเมืองหยามาอยู่เมืองไทย
เล่าขานว่าเมืองหยาดีแสนดีเป็นเมืองที่สุขใจ
ปลูกข้าวและทำสวนได้ผลิตผลงาม
เที่ยวบ้านเหนือบ้านใต้แสนสุขใจดี

(เลหฺล้า ตริเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

5.4 ภาษาที่ใช้ประพันธ์

ถ้อยคำภาษาส่วนใหญ่ที่ใช้ในการประพันธ์คิตัววรรณกรรมไทยหยาเชียงรายส่วนมากใช้ภาษาไทยหยาเป็นหลัก แต่เนื่องด้วยถิ่นฐานบรรพบุรุษผู้ประพันธ์อยู่ที่ประเทศจีนจึงมีการยืมคำภาษาจีนมาใช้ แต่ก็มีเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ผู้ประพันธ์มีที่อยู่อาศัย วิถีชีวิต สัมพันธ์กับคนในท้องถิ่นเชียงรายและทำงานในหน่วยงานราชการจึงทำให้มีการใช้ภาษาไทยถิ่นเชียงรายและภาษาไทยกรุงเทพฯ แทรกอยู่บ้าง

คิตัววรรณกรรมไทยหยาเชียงราย เรื่อง บ้านเฮินไทยหยา พบการใช้ภาษาทั้ง 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทยหยาเชียงราย ภาษาไทยถิ่นเชียงราย และภาษาไทยกรุงเทพฯ ดังนี้

อู๋เมิงไทยจะไหล่ปากไฮ่อ	ก่อวะลืมห่านเมิงไทยหยา
ออนกันตัวกาห่อนหาปี่น้อ	อย่างตางเณอสองมือจิ้งถึง
แขงถึงปู่ย่าอาเตอาเม	ตั้งห่านเฮินให้เฮาอู๋จิ้น
ลูกหลานวะถ้ำลืมสืบกำไ่ว	ให้เฮาจ้อกันตั้งมือนา
(เลหล้า ตรีเอกานุกุล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)	

จากตัวอย่างบทประพันธ์คิตัววรรณกรรมไทยหยาเชียงรายข้างต้น พบว่าส่วนมากใช้ภาษาไทยหยาเชียงรายในการประพันธ์ เช่นคำว่า “อู๋ (อยู่) ไหล่ (ได้) ปากไฮ (หนึ่งร้อยปี) วะ (ไม่) ห่านเมิง (บ้านเมือง) ออนกัน (ชวนกัน) ห่อน (เที่ยว) ตัวว (กลับ) แขวงถึง (คิดถึง) อาเต (พ่อ) อาเม (แม่) จิ้น (กิน)” ใช้ภาษาไทยถิ่นเชียงราย เช่นคำว่า “ตาง (ทาง) สืบกำ (สืบทอด) จ้อ (จดจำ) ตั้ง (ตั้ง) ” ใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ เช่นคำว่า “ลืมปู่ ย่า ลูกหลาน” นอกจากนี้ยังพบการใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ คือ ภาษาจีน ได้แก่คำว่า “เณอ (รถยนต์)”

5.5 องค์ประกอบของคิตัววรรณกรรม

คิตัววรรณกรรมไทยหยาเชียงราย ประพันธ์ขึ้นมาเพื่อใช้ขับร้องในกิจกรรมต่างๆ และขับกล่อมหัวใจของชาวไทยหยาเชียงรายเพื่อเป็นการระลึกถึงบรรพบุรุษไทยหยา และเนื่องด้วยการขับร้องเป็นการร้องประสานเสียงสด ไม่ได้มีดนตรีประกอบ องค์ประกอบคิตัววรรณกรรมไทยหยาเชียงรายที่เห็นเด่นชัด จึงมีเพียง แก่นเรื่อง กล่าวดังนี้

5.5.1 แก่นเรื่องเอกของคิตัววรรณกรรมไทยหยาเชียงราย คือ การระลึกถึงบรรพบุรุษ ที่เมืองหยาประเทศจีน และสำนึกรักในความเป็นชาติพันธุ์ไทยหยา ดังคิตัววรรณกรรมว่า

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อยู่เมืองไทยจะไหล่ปากไฮย่อ
ออนกันตัวกาห่อนหาป็น้อง
แขงถึงปุ่ยาอาเตอาเม
ลูกหลานวะถ้ำลิมสืบกำไ

ก่อวะลิมหวานเม้งไดยหย่า
ย่างตางเมอสองมื่อจิงถึง
ตั้งหวานเอนให้เฮาอุจัน
ให้เฮาจื่อกันตังมือนา

อยู่เมืองไทยจะได้หนึ่งร้อยปี
ชวนกันกลับไปหาพี่น้อง
คิดถึงบรรพบุรุษ
ลูกหลานไม่ควรลิมบุญคุณ

ก็ไม่ลิมบ้านเมืองไดยหย่า
เดินทางโดยรถยนต์สองวันจิงถึง
ตั้งบ้านเมืองให้เราได้อยู่กิน
ควรจดจำและสืบทอดตลอดไป

(เลหฺล้า ตริเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

5.5.2 แก่นเรื่องรองของคีตวรรณกรรมไดยหย่าเชียงราย มีหลายแก่นตามเนื้อหาของคีตวรรณกรรมแต่ละบทเพลง แก่นเรื่องรองที่สำคัญ ได้แก่

1) อัตลักษณ์ทางด้านอาชีพของของชาวไดยหย่าที่ทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ชาวไดยหย่าจึงมีความขยันหมั่นเพียรและแสวงหาที่ดินทำกินที่อุดมสมบูรณ์ ดังคีตวรรณกรรมไดยหย่าเชียงราย เรื่อง บ้านเอนไดยหย่า ดังนี้

ไดยหย่าเฮาออกเม้งหย่าโม้ชา
มาเห็ดเสนเห็ดนาลาเห็ดไห้
อยู่หิงมาตืนาวะมีหลาย
ปานกันกาต่าชายหวานน้ำลัด

หย่างขามาไหลถึงเม้งไทย
ไล่อุจันตีป่าสักขาง
ออนกันป้ายมาน้ำวอขาว
หวานวังลินลาหวานหนองปึง

บรรพบุรุษไดยหย่าเดินทางออกจากเมืองหย่า
มาทำสวนทำนาและทำไร่
อยู่นานมาที่นามีไม่มาก
บ้างแยกย้ายกันไปบ้านท่าทรายและบ้านน้ำลัด

เดินทางเข้ามาจนถึงเมืองไทย
ได้ตั้งรกรากที่บ้านป่าสักขาง
ชวนกันย้ายมาที่บ้านน้ำบ่อขาว
บ้านวังดินและบ้านหนองปึง

(เลหฺล้า ตริเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

2) อาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยที่ยังคงเป็นที่นิยมในครอบครัวและเป็นอาหารเฉพาะของชาวไทยเชื้อสายจีนที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษที่ประเทศจีน ดังคืตวรรณกรรมไทยเชื้อสายจีน เรื่อง ตางจีนไทยย่า ดังนี้

ข้าวเหนือกแกงท่างหุงผักแว่นยา	โค่แห้งแกงผ่ายำผักกุ่มวอง
ไข่ตุ๋นเห็ดหีปลาจีปลานิ่ง	ไส้หมูแห้งจิ้งโม่บข้าวต้มใหญ่

ขนมบัวลอยข้าวต้มน้ำอ่อนแกงส้มผักแว่น	คั่วแห้งแกงผ่ายำผักกุ่มดอง
หลู้ขมเป็ดหลู้ขมไก่อำผักไค้จ้อง	น้ำพริกมะกอกผักกาดดองเปรี้ยว

(เลหล้า ตริเอกานุกูล,สัมภาษณ์, 31สิงหาคม 2563)

3) ความผูกพันกับธรรมชาติของชาวไทยด้วยถิ่นฐานบรรพบุรุษที่ประเทศจีนตั้งอยู่ติดกับแม่น้ำแดง อาชีพหลักคือเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์ ชาวไทยที่ย้ายมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเนื่องจากห่านเป็นสัตว์ที่มีนิสัยดุและส่งเสียงร้องเสียงดัง ชาวไทยจึงดำรงชีพอยู่กัธรรมชาติ และผูกพันกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ดังคืตวรรณกรรมไทยเชื้อสายจีน เรื่อง กำจางไทยย่า ดังนี้

เปิดถือกุบหล่างหว่าน	ห่านสักเต้าเข้าเอน
ปลาเหียนทิวปลาจีฮ้อง	ทิวเข้ากุ่มมะเหล่อ
มะเหล่อวะมีหยาง	มะลางวะมีไ้
นกอ่ายไ้ห่ายโตโผ	นกอ่ายโ้ห่ายแต่วตึง...

เปิดถืองอบลั้งบ้าน	ห่านไข่มั้เท้าเข้าเรือน
ปลาไหลกระโดดปลากล้วยร้อง	กระโดดเข้ากุ่มมะเตื่อ
มะเตื่อไม่มีหยาง	ผลหมากไม่มีไ้
นกอ่ายไ้ร้องไห้กับผัว	นกอ่ายโ้ร้องห้อยหัวต้องแต่ง

(เลหล้า ตริเอกานุกูล,สัมภาษณ์, 31สิงหาคม 2563)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

6. คุณค่าทางภาษาวรรณศิลป์ของคิตววรรณกรรมไทยหยาเชียงราย

คิตววรรณกรรมเป็นศิลปกรรมเพื่อความบันเทิงที่มีวรรณศิลป์ (เสฐียรโกเศศ, 2533:14-19) เป็นงานศิลปะของการเรียบเรียงถ้อยคำประกอบด้วยความรู้สึกละเอียด มีจินตนาการและสร้างขึ้นเป็นรูปด้วยเรื่องราวรายละเอียด (บุญยงค์ เกศเทศ, 2525:17) การศึกษาศิลปกรรมที่เป็นการสื่อสารนั้นจะต้องทำความเข้าใจส่วนต่างๆ ที่ประกอบสร้างขึ้น (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, 2517:2-3) โดยประกอบด้วยการเลือกใช้ถ้อยคำสำนวน โวหารที่มีความไพเราะงดงาม (สมเกียรติ รักษมณี, 2551:7) เมื่อพินิจคิตววรรณกรรมไทยหยาเชียงรายพบว่าบทประพันธ์แต่ละบทถ่ายทอดเรื่องราวของชาวไทยหยาเชียงรายอย่างมีสุนทรียภาพ

คิตววรรณกรรมไทยหยาเชียงรายจึงมีคุณค่าทางภาษาวรรณศิลป์ที่เห็นได้ชัดเจน 2 ลักษณะ คือ คาวรรณศิลป์ และความวรรณศิลป์ มีรายละเอียดดังนี้

6.1 คาวรรณศิลป์

คำเป็นปัจจัยสำคัญในการสื่อความหมาย เมื่อพิจารณาคำที่มีลักษณะวรรณศิลป์ จะเห็นได้ว่าคำนั้นประกอบด้วยเสียงที่มีความงามและมีความหมาย สร้างสุนทรียะให้แก่ผู้รับสาร ดังนั้นสุนทรียะแห่งเสียงจึงประกอบด้วยเสียงสระ เสียงพยัญชนะ และเสียงวรรณยุกต์ เมื่อได้ศึกษาคิตววรรณกรรมไทยหยาเชียงรายอย่างละเอียดแล้ว พบว่าผู้ประพันธ์ใช้คาวรรณศิลป์ 3 ลักษณะ คือ คำสัมผัสทางเสียง คำซ้ำกับคำซ้อน และคำเล่นเสียงซ้ำคำหรือซ้ำวลี กล่าวรายละเอียดดังนี้

(1) คำสัมผัสทางเสียง เสียงสัมผัส คือ เสียงที่คล้องจองกันระหว่างคำขึ้นไปตามระเบียบแบบแผนฉันทลักษณ์ หากคำนั้นใช้เสียงสระและเสียงสะกดเดียวกัน เรียกว่า “คำสัมผัสสระ” และคำที่ใช้เสียงพยัญชนะที่มีหน่วยเสียงเดียวกัน เรียกคำนั้นว่า “คำสัมผัสอักษร”

คิตววรรณกรรมไทยหยาเชียงรายมีลักษณะเด่นด้านการใช้คำสัมผัสสระกับคำสัมผัสอักษร เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดพบว่า การประพันธ์คิตววรรณกรรมไทยหยาเชียงราย ผู้ประพันธ์ใช้ทั้งคำสัมผัสสระและคำสัมผัสอักษร อย่างไรก็ตามตำแหน่งคำสัมผัสเสียงสระนอกวรรคคิดเพี้ยนไปจากฉันทลักษณ์ร้อยกรองอยู่บ้าง เนื่องจากเป็นวรรณกรรมที่ใช้ขับร้อง

ตัวอย่างการใช้คำสัมผัสสระ พิจารณาได้ดังต่อไปนี้

ไทยหยาเฮาออกเมืองหยาโม้ซา
มาเห็ดเลนเห็ดนาลาเห็ดไห
อุ้หิงมาตีนาวะมีหลาย
ปานกันกาต่าชายหวานน้ำลัด

หย่างขามาไหลถึงเมืองไทย
ไล่อุจิ้นตีป่าสักขาง
ออนกันป้ายมาน้ำวอขาว
หวานวังลินลาหวานหนองบึง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

บรรพบุรุษไทยหาเดินทางออกจากเมืองหยา เดินทางเข้ามาจนถึงเมืองไทย
มาทำสวนทำนาและทำไร่ ได้ตั้งรกรากที่บ้านป่าสักขวาง
อยู่นานมาที่นามีไม่มาก ขวนกันย้ายมาที่บ้านน้ำบ่อขาว
บ้างแยกย้ายกันไปบ้านท่าทรายและบ้านน้ำลาด บ้านวังดินและบ้านหนองปิ้ง
(เลหล้า ตรีเอกานุกุล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

จากตัวอย่างคีตวรรณกรรมไทยหาเชียงรายข้างต้น คำสัมผัสสระระหว่างวรรคได้แก่ (โม) **ชา-มาให้-ไล่, หลาย-ป้าย** คำสัมผัสสระในวรรค ได้แก่ (เมิง) **หยา-ชา, ชา-มา, นา-ลา, มา-นา, ปาน-หว่าน, กา-ต่ำ** (ชาย)

ตัวอย่างการใช้คำสัมผัสอักษร พิจารณาได้ดังต่อไปนี้

กำจางไทยหาไหนว่า	ห่านสักเต้าเข้ามาในเฮิน
จีหลังเงินเงินมาห่ายป้าย	ตุ๋ต่าฉีมาตุ๋ตี่ฉีหมุ (หมุโหลงโตผัก แม่มาโตฟีน)
กาอู่คันไลเมิงไลใจแข่งหา	ป็น้องไทยหาวะลิมกัน
อู่ลีจินหวานให้เคาว่านตั้งวัน	ต่าวมาห่อนกันยามเม่อมีแสง

เรื่องเล่าไทยหาไม้ไ้ว่า	ห่านถือไม้เท้าเข้าในบ้าน
จิงโกร่งต่างก็ออกมาร้องดังระงม	คนที่ป็นตัวปลอมร้องให้จะชี้มาคนที่
ป็นตัวจริงร้องให้จะชี้หมุ	(แม่หมุตัวใหญ่ไปเก็บผัก แม่มาไปเก็บฟีน)
ไปอยู่ทีไหนเมืองใดใจคิดถึง	ฟีน้องไทยหาไม่เคยลิมกัน
ให้อยู่เย็นป็นสุขสนุกสนานในทุกวัน	กลับมาเที่ยวหากันตอนที่ยังมีแรง

(เลหล้า ตรีเอกานุกุล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

จากตัวอย่างคีตวรรณกรรมไทยหาเชียงรายข้างต้น คำสัมผัสอักษรได้แก่ **ห่าน-เฮิน, จี(หลัง)-เงินเงิน, ตุ๋ต่า-ตุ๋ตี่, มา-หมุ, หวาน-(เคา)ว่าน, มา-เม่อ, ห่อน-แสง**

(2) **คำซ้ำกับคำซ้อน** ในคีตวรรณกรรมไทยหาเชียงรายผู้ประพันธ์ใช้คำซ้ำกับคำซ้อนเพื่อคุณค่าทางวรรณศิลป์อย่างเด่นชัดเช่นกัน คำซ้ำ เช่น ตีตี(มากๆ) และลีลี(ดีๆ) คำซ้อนเช่น หว่านเมิง (บ้านเมือง) หว่านเฮิน (บ้านเรือน) และอู่จิน (อยู่กิน) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่า ผู้ประพันธ์ใช้คำซ้อนมากกว่าคำซ้ำ โดยใช้คำลักษณะดังกล่าวเพื่เน้นย้ำน้ำหนักความกับเรื่องราวที่มุ่งนำเสนอ พิจารณาจากคีตวรรณกรรมไทยหาเชียงรายต่อไปนี้ โดยคำซ้ำจะทำตัวขีดเส้นใต้ และคำซ้อนจะทำตัวหนา เอาไว้ ดังนี้

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

คิตวรรณกรรมไต่หย่าเชียงราย เรื่อง ตาหันมะกา

ล้งหมื่นล้งจะตอบ เอามือตอบสินี
หันจ้ำดีดี้นา ดีส์ตบขาว

จมูกเหม็นจมูกไม่ปิด เอามือปิดแทน
น่าเกลียดจริง เจียบไว้เลย

(เลห์ล้า ตริเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

คิตวรรณกรรมไต่หย่าเชียงราย เรื่อง ต่าวกาเมิงหย่า

กุนเผ่าออกเมิงหย่า มาอยู่เมิงใน
คอนว่าเมิงหย่าลี โจลี หย่า เมิงหว่านไต่หย่าลีลีโย

คนแก่ออกของเรามาจากเมืองหย่า ได้เข้ามาอาศัยเมืองไทย
ท่านเล่าขานว่าเมืองหย่ามันดีแสนดี เป็นแผ่นดินที่ชีวิตนี้สุขใจ

(เลห์ล้า ตริเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

คิตวรรณกรรมไต่หย่าเชียงราย เรื่อง บ้านเฮินไต่หย่า

อยู่เมืองไทยจะไหล่ปากไฮย่อ ก่อวะลืมห้วนเมิงไต่หย่า
ออนกันต่าวกาห่อนหาป็น้อง ย่างตางเมอสองมือจึงถึง
แซงถึงปู่ย่าอาเตอาเม ตั้งหว่านเฮินให้เฮาอุจิ้น
ลูกหลานวะถ้ำลืมหืบกำไ้ ให้เฮาจ้อกันตังมือนา

อยู่เมืองไทยจะครบหนึ่งร้อยปีแล้ว ก็ไม่ลืมหืบบ้านเมืองไต่หย่า
ชวนกันกลับไปเที่ยวหาพี่น้อง เดินทางโดยรถยนต์ใช้เวลาสองวัน
คิดถึงปู่ย่าพ่อแม่ สร้างบ้านเรือนให้เราได้อยู่กิน
ลูกหลานไม่ควรลืมจดจำไว้ ให้เราสืบทอดตลอดไป

(เลห์ล้า ตริเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

จากตัวอย่างคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงรายข้างต้น มีคำซ้ำและคำซ้อนดังนี้

คำซ้ำ ได้แก่ ตีตี (จริงๆ), ลีลี (ดีๆ)

คำซ้อน ได้แก่ หวานเมิง (บ้านเมือง), ปั่น้อง(พี่น้อง), หวานเฮิน(บ้านเรือน), อยู่จิน(อยู่กิน), ลูกหลาน

(3) คำเล่นเสียงซ้ำคำ ผู้ประพันธ์มักเลือกใช้คำเดียวกันในตำแหน่งเดียวกัน และในตำแหน่งที่ต่างกัน คำมีความหมายอย่างเดียวกันทุกตำแหน่ง การใช้ภาษาวรรณศิลป์ดังกล่าวพบคุณค่าความงามทางเสียง แล้วยังนับได้ว่าเป็นการมุ่งเน้นคำให้มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ดังคีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงรายต่อไปนี้

คีตวรรณกรรมไทยหยาเชียงราย เรื่อง กำจางไทยหยา

เลนเหนอลาว ลาวเข้าฝ้า ข้าย้อมไหม ไตย้อมเสื่อ เสื่อไผหลาย เสื่ออีโป

อีโปลอกเจ เจฮ้างอาน หมาฮ้างแอก มิวแหวกไถกานา

ห่านสักเต้าเข้าเฮิน ปลาเยียนทิว ปลาจ้อฮ้อง ทิวเข้ากุงมะเหล่อ

มะเหล่อ ะมีหยาง มะลางะมีไส้ นกอ้ายไส้ห่ายโตโผ นกอ้ายโถห่ายแต่วตึง

จีหลิงห่ายป่าปี ตูต่าห่ายฉี่ม้า ตูต่าห่ายฉี่หมู หมูโหลงโตผัก แม่ม้าโตพิน

เสียงซ้ำคำ ได้แก่ ลาว-ลาว (ดวงดาว), ย้อม-ย้อม, เสื่อ-เสื่อ(เสื่อ), อีโป-อีโป(สัตว์จำพวกตัวอ่อนแมลงปอ) เจ-เจ(หนังสือ), ฮ้าง-ฮ้าง(วาง), ทิว-ทิว(กระโดด), ะ-ะ(ไม้), ห่าย-ห่าย(ร้องไห้), ฉี่-ฉี่(ขี่), หมู-หมู, โต-โต(เก็บ)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

6.2 ความวรรณศิลป์

เมื่อพิจารณาคคุณค่าทางวรรณศิลป์ในคัตววรรณกรรมไทยหยาเชียงราย อันเกิดจากความหมายของคำในที่นี่จะเรียกว่า “ความวรรณศิลป์” จากการศึกษาพบ 3 ลักษณะ ได้แก่ โวหาร ภาพพจน์ ลีลาและรสรณคดี มีรายละเอียดและตัวอย่าง ดังนี้

6.2.1 โวหาร คือ การใช้ถ้อยคำอย่างมีชั้นเชิง เป็นการแสดงข้อความออกมาในทำนองต่างๆ กัน โดยพยายามเลือกสรรถ้อยคำเพื่อประพันธ์ความหมายให้แจ่มแจ้ง (ประสิทธิ์ กาพย์กลอน, 2523: 89) โวหารโดยทั่วไปมี 5 ประเภท ได้แก่ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร

จากการศึกษาวิเคราะห์คัตววรรณกรรมไทยหยาเชียงราย พบว่า ผู้ประพันธ์ใช้โวหารที่เห็นอย่างเด่นชัด 3 ลักษณะ คือ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร และเทศนาโวหาร

ตัวอย่างบรรยายโวหาร เช่น อาหารไทยหยาเชียงรายมีหลายชนิด ได้แก่ ข้าวแผลก (ขนมบัวลอย) แกงท่าง (ข้าวต้มน้ำอ้อย) หุงผักแว่น (การนำผักแว่นมาต้มกับน้ำแล้วใส่ส้มมะขามออกรสเปรี้ยว คล้ายลักษณะการจอดักกาดของชาวไทยถิ่นเชียงราย) ยำผักกุ่มวอง (ยำผักกุ่มดอง) ชุมเปิดชุมไก่ (อาหารลักษณะคล้ายหลู้เลือดของชาวไทยถิ่นเชียงรายแต่ออกรสขม) น้ำวะเผ็ดมะกอก (น้ำพริกมะกอก) ปลาเหียนแห้งขาว (ผัดปลาไหลแห้ง) ผักแป้นขาวไข่ (ผัดกุยช่ายใส่ไข่) ไข่ตุ๋นเห็ดหรี ไข่หมูแห้งจิ้ง (ไข่หมูแห้งทอด) และมีรสชาติที่หลากหลาย คือ รสขม เผ็ด และเปรี้ยว ทั้งวิธีการทำยังมีหลากหลายวิธี ได้แก่ การหุง คั่ว ต้ม ตุ่น ทอด และผัด วัตถุดิบที่นำมาใช้ประกอบอาหารมาจากเนื้อสัตว์และผัก ทั้งนี้ชาวไทยหายายังมีภูมิปัญญาในการถนอมอาหาร คือ การดองผัก เช่น การทำผักกาดดอง การดองเนื้อ และการตากแห้ง เช่น ปลาไหลตากแห้ง และไข่หมูตากแห้ง ดังคัตววรรณกรรมไทยหยาเชียงรายต่อไปนี้

คัตววรรณกรรมไทยหยาเชียงราย เรื่อง ตางจินไทยหยา

ตางจินไทยหยา เกาจะหวอกเมอ อาเอ๋อตีนา หวานดีดียา
สี่สำป้าฮุม ตึงชุมตึงเผ็ด เห็ดเผาะก่อหวาน หุง ไค่ ตุ่ม ซาว
ข้าวแผลกแกงท่าง หุงผักแว่นยา ไค่แห้งแกงผา ยำผักกุ่มวอง
ลาบสุ่มไทยหยา ปลาเหียนแห้งขาว ผักแป้นขาวไข่ ซาวผักชีวซาง
ไข่ตุ๋นเห็ดหรี ปลาจี ปลานึ่ง ไข่หมูแห้งจิ้ง โมบข้าวต้มใหญ่
หนือวองสองไฮ (อะโมโม สองไฮเกินมา)

(เลห์ล้า ตริเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ตัวอย่างพรรณนาโวหาร ดังเช่น การพรรณนาถึงบ้านเมืองไทยหย่าที่ประเทศจีน โดยกล่าวว่าเมืองหย่า นั้นเป็นแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์ เพาะปลูกพืชผลได้ผลผลิตงอกงาม ชาวไทยหย่าล้วนมีไมตรีจิตที่ดั่งาม วัฒนธรรมครอบครัวอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ได้รับประทานอาหารพร้อมหน้ากันอย่างมีความสุข ทั้งพ่อแม่ และปู่ย่า ชาวไทยหย่าจึงรู้สึกภาคภูมิใจเป็นอย่างมากที่บรรพบุรุษมาจากเมืองหย่า ดังคัตววรรณกรรม ที่ว่า

คัตววรรณกรรมไทยหย่าเชียงราย เรื่อง ฮ้องคาม ต้าวกาเมืองหย่า

กุนเฒ่าออกเมืองหย่า มาอู่เม้งใน
 คอนว่าเมืองหย่าลี้โจลียหย่า เม้งหว่านไทยหย่าลี้ลือ โย
 ซ่อมเข้าลี้โจลีย เห็นเลินญามโจญาม เอ
 ห่อนลงไต้่น่าเก้อซา คามโซนะ
 ห่อนลงเหนอ น้าเก้อซา คามลือ เฮ โจอะย่อ
 ปู่ย่าอาเตเฮา ต้าวกาเฮินย่อ
 ออกเมืองหย่ามาตี้สะนั้น ต้าวกาหันหน้ากันลือโย
 ซ่าเป็ดเห็นน้อวอง ผักไผ่ใส่ซุมไก่ เอ
 ได้จินเขคว่าน ออนกัน โซนะ
 ได้หันหน้า เขคว่านใจ หลายตี้ เฮ โจอะย่อ

(เลหล้า ตริเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

ส่วนบทเทศนาโวหาร ดังเช่น คำสอนให้ชาวไทยหย่าที่อพยพมาอาศัยอยู่ที่เชียงราย รำลึกถึงบุญคุณ ของบรรพบุรุษ และไม่ลืมญาติพี่น้องที่ยังอยู่เมืองหย่า ประเทศจีน เมื่อมีโอกาสควรกลับไปเยี่ยมเยือนบ้านเกิด เมืองนอน ดังคัตววรรณกรรมต่อไปนี้

คัตววรรณกรรมไทยหย่าเชียงราย เรื่อง บ้านเฮินไทยหย่า

...อู่เม้งไทยจะไหล่ปากไฮย่อ	ก่อวะลิมหว่านเม้งไทยหย่า
ออนกันต้าวกาห่อนหาป็น้อง	ย่างตางเณอสองมื่อจึ่งถึง
กาฮ่อนหว่านซานจา หว่านใหม่โหลง	หว่านหินโจ๊ก ละหว่านแสงโซ...
แขงถึงปู่ย่าอาเตอาเม	ตั้งหว่านเฮินให้เฮาอู่จิน
ลูกหลานวะถ้าลิมสืบกำไ	ให้เฮาจื่อกันถึงมื่อนา...

(เลหล้า ตริเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

6.2.2 ภาพพจน์ เป็นกลวิธีการใช้ภาษา โดยเลือกสรรถ้อยคำกล่าวอย่างแยบยล เพื่อให้คำน้อยคำสรุปสาระ หรือให้ความหมายที่กว้างลึก รูปคำที่ใช้ทำสิ่งที่เข้าใจยากให้เข้าใจง่ายขึ้น ทำสิ่งที่สัมผัสไม่ได้ให้สามารถสัมผัสได้ หรือทำให้ข้อความนั้นกินใจ ขวนคิด ขวนจดจำ (สุริวงค์ พงศ์ไพบูลย์, 2524:51) เป็นการใช้นำวนที่ทำให้เกิดภาพบางครั้งเรียกว่าโวหารภาพพจน์ ซึ่งมีหลายลักษณะ ได้แก่ อุปมา (simile) อุปลักษณ์ (metaphor) อติพจน์ (hyperbole) บุคคลวัต (personification) สัทพจน์ (onomatopoeia) และปฏิพจน์ (paradox)

ในคิตัวรณกรรมไทยหยาเชียงราย ผู้ประพันธ์ใช้ภาพพจน์ที่เห็นเด่นชัด ได้แก่ อุปลักษณ์ สัทพจน์ บุคคลวัต และปฏิพจน์ ดังคิตัวรณกรรมไทยหยาเชียงรายต่อไปนี้

คิตัวรณกรรมไทยหยาเชียงราย เรื่อง ตางจินไทยหยา

...หนือวองสองไฮ (อะโมโม๋ สองไฮเกินมา)
 ขุมไก่อใส่ลี (เห็ดขุมๆ น้า)
 ตี้สึดับขาว เอาคอกัวมา (ฮี้ ค้านหันตี้ตี้)
 จินแพงลาแขมมั่ง ฉีหลอดว่าเกวอะหวอก...

...เนื้อดองสองปี (ไอโห สองปีเลยหรือ)
 หลู้ขมไก่อ (ทำขมๆนะ)
 เจียบๆ เลย เอาเหล้ามา (น้าเปื้อน ไม่อยากเห็นจริงๆ)
 กินอะไรแล้วคิดบ้าง ท้องเสียจะหาว่าฉันไม่บอก...

(เลห์ล้า ตรีเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

คิตัวรณกรรมไทยหยาเชียงรายข้างต้นมีข้อความภาพพจน์ ดังนี้

“...ตี้สึดับขาว...” หมายถึง ให้เจียบๆ หรือหยุดพูด เป็นการเลียนเสียงการทอดดัด ซึ่งเวลาโดนน้ำมันที่มีความร้อนก็จะมีเสียงแตกของเนื้อดัดกับน้ำมัน ข้อความดังกล่าวเป็นภาพพจน์สัทพจน์

“...เอาคอกัวมา...” หมายถึง เหล้าขาว เวลาดื่มจะมีรสเผื่อนบาดคอ ซึ่งเป็นเรื่องตลกที่นิยมของชาวไทยหยาเชียงรายเมื่อรับประทานอาหารจำพวกเนื้อ เช่น หลู้ขมไก่อ เป็นภาพพจน์อุปลักษณ์

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

คัตววรรณกรรมไถยหยาเชียงราย เรื่อง กำจางไถยหยา

...ห่านสั๊กเต้าเข้าเอน ปลาเหยียนทิว ปลาจี้ฮ้อง ทิวเข้ากุงมะเหล่อ
มะเหล่อวะมีหยาง มะลางวะมีไ้ นกอ้ายไ้ห่ายโตโผ นกอ้ายโผห่ายแต่วตัง...
...ห่านถื่อไม้เท้าเดินเข้าบ้าน ปลาไหลกระโดด ปลาจี้ส่งเสียงร้อง กระโดดเข้ากุงมะเตื่อ
มะเตื่อไม่มีหยาง ผลหมากไม่มีไ้ นกอ้ายไ้ร้องให้กับผัว นกอ้ายโผห้อยหัวต่องแตง...

คัตววรรณกรรมไถยหยาเชียงรายข้างต้นมีข้อความภาพพจน์ ดังนี้

“...ห่านสั๊กเต้าเข้าเอน ปลาเหยียนทิว ปลาจี้ฮ้อง ทิวเข้ากุงมะเหล่อ หมายถึง การเปรียบให้สัตว์มีการกระทำได้อย่างมนุษย์ เป็นภาพพจน์บุคคลวัต

“...มะเหล่อวะมีหยาง มะลางวะมีไ้...” หมายถึงการกล่าวสิ่งที่ตรงกันข้าม ในความเป็นจริงมะเตื่อนั้นมีหยาง และผลหมากก็มีไ้หมาก เป็นภาพพจน์ปฏิพจน์

6.2.3 ลีลาและรสวรรณคดี การศึกษารสในวรรณคดีมักทำควบคู่ไปกับการพิจารณาลีลาที่เป็นท่วงทำนองการประพันธ์ เช่น เสาวรจณี นารีปราโมทย์ พิโรธวาทัง และสัลลาปังคพิสัย ส่วนรสวรรณคดี คือ ฏิกิริยาทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นในใจของผู้รับสารเมื่อได้รับรู้อารมณ์ที่ผู้ประพันธ์ถ่ายทอดไว้ในบทประพันธ์ เช่น ศฤงคารรส คือ รสเกี่ยวกับความรัก กรุณารส คือ รสแห่งความโศก รำพึงรำพัน และหาสยรส คือ รสแห่งความขบขัน (สมเกียรติ รัชสมัย, 2551:105-133) ลีลาและรสวรรณคดีบางประเภทเป็นไปในลักษณะเดียวกัน เช่น กรุณารสกับสัลลาปังคพิสัยหรือบทโศก

คัตววรรณกรรมไถยหยาเชียงรายอุดมคุณค่าด้วยลีลาและรสวรรณคดี เช่น บทประพันธ์ที่เกี่ยวกับการพรรณนาถึงบ้านเกิดเมืองนอนของบรรพบุรุษไถยหยาที่ประเทศจีน ครั้นอพยพมาอยู่ประเทศไทยก็คิดถึงและอาวรณ์ถึงบ้านเมืองไถยหยาและบุญคุณของบรรพบุรุษ ให้คุณค่าทั้งสัลลาปังคพิสัยและกรุณารส ดังบทประพันธ์ที่ว่า

ไถยหยาเฮาออกเมิงหยาโมซา
อู๋เมิงไทยจะไหลปากไฮยอ
แซงถึงปู้ยาอาเตอาเม
ลูกหลานวะถ่าลืมนึกจำไ้

หย่างขามาไหลถึงเมิงไทย...
ก่อวะลืมหวานเมิงไถยหยา...
ตั้งหวานเมิงให้เฮาอู๋จิน
ให้เฮาจื่อกันถึงมือนา...

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บรรพบุรุษไทยหย่าออกจากเมืองโมษา
อยู่เมืองไทยจะครบร้อยปีแล้ว
คิดถึงปู่ย่าและพ่อแม่
ลูกหลานไม่ควรลืมบุญคุณของบรรพบุรุษ

เดินทางด้วยเท้าเข้ามาอยู่เมืองไทย
ก็ไม่ลืมบ้านเมืองไต่หย่า
ที่ได้สร้างบ้านเรือนให้เราได้อยู่กิน
สืบทอดต่อกันไว้ตลอดไป

(เลห์ล่า ตริเอกานุกูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563)

โดยสรุปกล่าวได้ว่า คีตวรรณกรรมไทยหย่าเชียงรายมีคุณค่าทางภาษาวรรณศิลป์ซึ่งเห็นเด่นชัด 2 ประการ คือ คำวรรณศิลป์ที่มีลักษณะเด่น ได้แก่ คำสัมผัสทางเสียง คำซ้ำกับคำซ้อน และคำเล่นเสียงซ้ำคำ ในส่วนความวรรณศิลป์ที่มีลักษณะเด่น คือ โวหาร ภาพพจน์ สีสรรและรสวรรณคดี เป็นกลวิธีทางภาษาวรรณศิลป์ที่ผู้ประพันธ์สร้างสรรค์ขึ้นอย่างมีสุนทรียภาพ ถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์ และความรู้สึกของชาวไทยหย่าเชียงรายได้อย่างลึกซึ้ง

7. บทสรุป

7.1 สรุปผล

คีตวรรณกรรมไทยหย่าเชียงรายมีคุณค่าด้านองค์ประกอบเนื้อหาของบทประพันธ์ เป็นคีตวรรณกรรมที่มีฉันทลักษณ์คล้ายกับกลอนสุภาพ ผู้ประพันธ์และเรียบเรียงเนื้อหา คือ เลห์ล่า ตริเอกานุกูล เป็นชาวไทยหย่าเชียงรายโดยกำเนิด มีจุดมุ่งหมายในการประพันธ์เพื่ออนุรักษ์ สืบทอดและเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมชาวไทยหย่าเชียงรายให้เป็นที่รู้จักในสังคม มีแก่นเรื่องเกี่ยวกับการระลึกถึงบรรพบุรุษชาวไทยหย่าที่ประเทศจีน และเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวไทยหย่าในเชียงราย โครงเรื่องของคีตวรรณกรรมไทยหย่าเชียงรายส่วนมากเกี่ยวกับการเดินทางของบรรพบุรุษที่อพยพเข้ามาสู่จังหวัดเชียงราย และกล่าวถึงสภาพเมืองหย่า ที่ประเทศจีน ซึ่งเป็นพื้นที่ตั้งถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวไทยหย่า วิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ และความผูกพันของชาวไทยหย่าด้วยกันเอง รวมทั้งคำสอนที่ชาวไทยหย่าเรียกว่า “กำจาง” และความศรัทธาในพระเจ้าตามความเชื่อของศาสนาคริสต์

คีตวรรณกรรมไทยหย่าเชียงรายมีคุณค่าสำคัญทางภาษาวรรณศิลป์ 2 ลักษณะ คือ คำวรรณศิลป์เกี่ยวกับคำสัมผัสทางเสียง ได้แก่ คำสัมผัสสระ และคำสัมผัสอักษร คำซ้ำกับคำซ้อน และคำเล่นเสียงซ้ำคำ รวมทั้งความวรรณศิลป์เกี่ยวกับโวหาร ภาพพจน์ และสีสันทรรณคดี โดยโวหารที่พบเด่นชัดในคีตวรรณกรรมไทยหย่าเชียงราย ได้แก่ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร และเทศนาโวหาร ส่วนภาพพจน์ ได้แก่ อุปลักษณ์ สัทพจน์ บุคคลวัต และปฏิพจน์ สีสรรและรสวรรณคดี ได้แก่ สัลลปิงคพิไลและกรณารส คุณค่าทางภาษาวรรณศิลป์ประกอบกับคุณค่าด้านความวรรณศิลป์ทำให้คีตวรรณกรรมไทยหย่าเชียงรายเป็นบทประพันธ์ที่อุดมด้วยสุนทรียภาพ

7.2 อภิปรายผล

หากพิจารณาคีตวรรณกรรมไถยหย่าเชียงราย ว่าเป็นวรรณกรรมที่มีความหมายโดยภาพรวมคือ งานหนังสือที่มีศิลปะ อันเกิดจากความคิด การจินตนาการ และอารมณ์ความรู้สึกจากผู้ประพันธ์ คีตวรรณกรรมจึงเป็นงานศิลปะที่มีความงดงาม สอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงมน จิตรจำนงค์ (2541:3-5) ที่ว่า ความงามในศิลปะที่เป็นเครื่องสื่อสารนั้น มิใช่ความงามในภาษาของคนทั่วไป สมเกียรติ รักษมณี (2538:56) กล่าวว่า บทเพลงเป็นบทร้อยกรองเช่นเดียวกับบทกวีอื่นๆ ต่างกันเพียงบทเพลงนั้นมุ่งใช้ในการขับร้อง แต่บทกวีทั่วไปมุ่งสำหรับอ่านเป็นสำคัญ ดังนั้นบทเพลงที่ดีจึงต้องมีความงาม ความไพเราะ ให้อารมณ์ ความรู้สึก และความหมายที่ดี

เมื่อพิจารณาว่าคีตวรรณกรรมไถยหย่าเชียงรายเป็นวรรณกรรมที่มีความงามด้วยองค์ประกอบของบทประพันธ์ทั้งคำและความวรรณศิลป์ กล่าวคือมีองค์ประกอบทางด้านเนื้อหา ได้แก่ ผู้ประพันธ์ ลักษณะการประพันธ์ จุดมุ่งหมายในการประพันธ์ ภาษาที่ใช้ในการประพันธ์ และแก่นเรื่อง ด้านภาษาวรรณศิลป์ กอปรด้วยคำวรรณศิลป์และความวรรณศิลป์ (ปาริชาติ โปธิ วรวรรณ ศรียาภัย และหวง ชิง เต๋อ, 2564: 56) ก็เห็นได้ชัดเจนว่าคีตวรรณกรรมไถยหย่าเชียงรายมีคุณลักษณะดังกล่าวทุกประการ นอกจากนี้คุณค่าทางวรรณศิลป์ของคีตวรรณกรรมไถยหย่าเชียงรายให้คุณค่าทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดีเป็นลักษณะสำคัญของวรรณกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2523: 36-48) สรุปได้ว่า วรรณกรรมมุขปาฐะประเภทบทเพลงประกอบด้วยเสียงสูงต่ำ เสียงสั้นยาว เสียงหนักเบา มีสัมผัสและจังหวะลีลา องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้บทเพลงมีความไพเราะเข้าถึงอารมณ์

คีตวรรณกรรมไถยหย่าเชียงราย เป็นบทประพันธ์ที่เกิดจากความรักความผูกพันในความเป็นชาติพันธุ์ไถยหย่าของผู้ประพันธ์ แม้ว่าจะเกิดและเติบโตในจังหวัดเชียงรายที่ไม่ใช่ถิ่นฐานบ้านเกิดของบรรพบุรุษ แต่เนื่องด้วยมีวิถีชีวิต ครอบครัว และใช้ภาษาไถยหย่าอยู่เป็นนิจ ตลอดจนได้กลับไปเยี่ยมญาติพี่น้องที่เมืองหย่าประเทศจีนเป็นประจำ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้ประพันธ์เป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติความเป็นไถยหย่า ทั้งยังมีวิสัยทัศน์ในการเผยแพร่ชาติพันธุ์ไถยหย่าเชียงรายให้เป็นที่รู้จักในสังคม ดังที่ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “ข้าพเจ้าเป็นไถยหย่าทั้งครอบครัว วัฒนธรรมไถยหย่ายังคงอยู่ และพยายามรักษาไว้ แม้จะมีการผสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมไทยไปหลายอย่างก็ตาม การยอมรับตัวตน และต้องการให้ชาติพันธุ์ของตนเป็นที่ยอมรับในสังคม จึงเป็นสิ่งผลักดันให้ข้าพเจ้าพยายามฟื้นฟู รักษาอัตลักษณ์ของไถยหย่า สร้างความภูมิใจให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อร่วมกันรักษาวัฒนธรรมของตนไว้ให้คงอยู่สืบไป ” (เลหล่า ตรีเอกานุกูล,สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2563) คีตวรรณกรรมไถยหย่าเชียงรายจึงแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาวไถยหย่าได้อย่างชัดเจน

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เอกสารอ้างอิง

- ดวงมน จิตรจำนงค์. (2541). *สุนทรียภาพในภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศยาม.
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2525). *วรรณกรรมวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- บุญเหลือ เทพยสุพรรณ. (2517). *วิเคราะห์วรรณคดี*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. (2523). *แนวทางการศึกษาวรรณคดี ภาษาการวิ การวิจัยและวิจารณ์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปาริชาติ โปธิ, วรวรรณ ศรียาภัย และหวง ชิง เต๋อ. (2564). *ลิลิตพญางำเมือง: การวิเคราะห์คุณค่าและวรรณศิลป์ของวรรณคดีของพระเกียรติ*. วารสารวิจิตรวรรณสาร, 5 (2), 55-89.
- เลหล่า ตริเอกานุกูลและอารีย์ หินโชค. (7 ธันวาคม 2562). *ประวัติความเป็นมาของชาวไทยเยี่ยงราย.เสียง - ชาวไทยเยี่ยงราย. สัมภาษณ์*.
- เลหล่า ตริเอกานุกูล. (31 สิงหาคม 2563). *คัตววรรณชาวไทยเยี่ยงราย.เสียง - ชาวไทยเยี่ยงราย. สัมภาษณ์*.
- สมเกียรติ รัชมณี. (2538). *โวหารภาพพจน์ในบทเพลงของ ธงไชย แมคอินไตย์*. วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ, 3(1), 55-63.
- _____. (2551). *ภาษาวรรณศิลป์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สายน้ำใจ.
- สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2524). *วรรณคดีวิเคราะห์*. สงขลา: มงคลการพิมพ์.
- เสถียรโกเศศ. (2533). *การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บรรณาการ.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

การวิเคราะห์ภาษาของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ: การพูดคุยกับระบบ

ปัญญาประดิษฐ์ที่สั่งการด้วยเสียง

Analyzing Foreign Language Learners' Language: Talking to Artificial
Intelligence Voice-Assistant

ปัญญาณัฐ ศักดิ์สิทธิ์านภาพ*

Panyanut Saksittanupab*

(Received : May 2, 2022 / Revised : June 12, 2022 / Accepted : June 24, 2022)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ก่อนหน้านี้ได้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของระบบปัญญาประดิษฐ์ประเภทต่างๆที่มีต่อความสามารถในการพูดและการรับรู้ภาษาของผู้เรียน อย่างไรก็ตามการวิจัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligent: AI) ที่ผ่านมานั้นยังมีการศึกษาอยู่ในวงจำกัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษารูปแบบและภาษาที่ใช้เมื่อมนุษย์สนทนากับปัญญาประดิษฐ์ การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาคุณลักษณะของทำเนียบภาษา (เช่น คำ การแจกแจงคำศัพท์ ระดับไวยากรณ์ วากยสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงสร้าง ฯลฯ) ที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศใช้ในการสนทนากับปัญญาประดิษฐ์ นักศึกษาชาวไทยจำนวน 10 คนเข้าร่วมการสนทนากับปัญญาประดิษฐ์ Google Assistant ใน 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) กีฬา 2) การคมนาคมขนส่ง และ 3) ภาพยนตร์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านระดับความซับซ้อนของงานและเพื่อให้เกิดความเสมอภาค ผู้เรียนจึงถูกจัดแยกลำดับการสนทนาออกเป็นสองกลุ่มในการสนทนากับปัญญาประดิษฐ์ โดยเรียงลำดับหัวข้อการสนทนาดังนี้ กลุ่มที่ 1 กีฬา-การขนส่ง-ภาพยนตร์ และ กลุ่มที่ 2 ภาพยนตร์-การขนส่ง-กีฬา การสนทนาระหว่างผู้เข้าร่วมวิจัยและปัญญาประดิษฐ์ได้รับการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณและคุณภาพ ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่าลักษณะทางภาษาศาสตร์ที่แพร่หลายที่สุดที่ใช้ในการสนทนาระหว่างมนุษย์และปัญญาประดิษฐ์ Google Assistant คือประเภทประโยคหลักและคำนาม เมื่อเปรียบสนทนาเป็นภาษาอังกฤษกับ Google Assistant กับสนทนาภาษาอังกฤษกับมนุษย์ด้วยกันพบว่าผู้สนทนาไม่รู้สึกรำคาญเมื่อสนทนาเป็นภาษาอังกฤษกับมนุษย์ด้วยกัน

คำสำคัญ : ปัญญาประดิษฐ์, ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ, มนุษย์-ปัญญาประดิษฐ์, ลักษณะภาษา

*อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

*Corresponding author e-mail:

Abstract

Previous interaction studies have shown the effect different types of artificial intelligent agents have on learners' perception and speaking production ability. However, Human-AI interaction research has been limited to studying the forms and language used when human conversing with AI. The purpose of this study is to investigate register features (e.g. words, vocabulary distributions grammatical classes, syntactic on structures, etc.) that EFL learners use in Human-AI conversations. Ten Thai EFL learners participated in three spoken conversations with Google Assistant in three topics: 1) Sports 2) Transportations, and 3) Movies. To minimize unequal levels of task difficulty, each task was designed under identical Task Complexity scheme. Also, to counterbalance order effects, learners were separated into two topics order groups: Sports-Transportations-Movies, and Movies-Transportations-Sports. Conversations between participants and an AI are analyzed qualitatively. The result shows that the most widely linguistics features used in Human-AI conversations are main clause type and noun phrase. It is more relaxed to interact with artificial intelligence than doing with humans.

Keywords: Artificial Intelligence, EFL Learners, Human-AI, Linguistics Features

บทนำ

ชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์พื้นฐานที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีที่มุ่งเน้นอนาคต ทำให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อระบบการศึกษา ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิพากษ์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในยุคที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนในการดำรงชีวิตเป็นสำคัญ เนื่องจากการเติบโตและพัฒนาการอันรวดเร็วของเทคโนโลยี ทำให้เกิดเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการใช้ชีวิต และการเรียนการสอนในทุกกระดับ Information and Communication Technology (ICT) หรือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ถูกนำรวมเข้ากับการศึกษาของไทย และเทคโนโลยีสารสนเทศนี้ถูกจัดให้เป็นหนึ่งในห้าความสามารถหลักที่จะต้องจัดการเรียนการสอนในทุกวิชาในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย นอกจากนี้ยังรวมเป็นหัวข้อการศึกษาในทุกระดับชั้น (สพพ. 2551) อย่างไรก็ตาม พบว่าทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เรียนรุ่นใหม่ของไทยส่วนใหญ่อยู่ในอันดับที่ 22 จาก 23 ประเทศที่เข้าร่วมการศึกษา International Computer and Information Literacy Study ในปี 2556 (Fraillon et al., 2014)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

จากการศึกษาวิจัยด้านการเรียนรู้ภาษาที่ผ่านมา พบว่าหนึ่งในเทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือการเรียนรู้ภาษาโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงโปรแกรมการเรียนรู้ในบริบทต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่องและเป็นธรรมชาติ (Kukulska-Hulme, 2008) แม้ว่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้เทคโนโลยีที่เรียกว่า ผู้ช่วยเสมือน (Virtual Assistant) จะมีข้อจำกัดอยู่บ้าง แต่เทคโนโลยีนี้ก็ทำให้ผู้ใช้งานได้ความรู้สึกก้าวลั้กับปฏิสัมพันธ์กับคู่สนทนาเสมือนจริง และเมื่อนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนได้โต้ตอบกับระบบปัญญาประดิษฐ์เสมือนกำลังสนทนาโต้ตอบกับชาวต่างชาติ นอกจากนี้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ได้กลายเป็นหัวข้อที่สำคัญในหมู่บุคคลทั่วไปและบริษัท (Guzman, 2018) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของระบบสั่งการด้วยเสียง (AI Voice Assistant) เทคโนโลยีพื้นฐานที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ในการพัฒนาระบบการจดจำเสียง การประมวลผลภาษาธรรมชาติ และการสังเคราะห์เสียงพูด เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ใช้ผ่านโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต ลำโพง กล้องสตรีมมิ่ง และอุปกรณ์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตอื่นๆ หรือแอปพลิเคชันการจดจำเสียงที่ปัจจุบันมีการติดตั้งมาพร้อมกับอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ หรือ สมาร์ทโฟนส่วนใหญ่ ระบบสั่งการด้วยเสียงที่ได้รับความนิยม และรู้จักกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ Siri ของ Apple, Echo ของ Amazon, Cortana ของ Microsoft และ Google Assistant ของ Google

ผู้ช่วยจัดการด้วยเสียง (Voice Assistants) เหล่านี้ถูกนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่มนุษย์ได้อย่างหลากหลาย เช่นการสั่งพิมพ์ด้วยเสียง การสั่งเปิด / ปิด / หรีไฟ การสั่งการกดปุ่มเพื่อทำอะไรบางอย่าง และการตั้งค่าให้ทำงานอย่างอัตโนมัติ ช่วยการสืบค้น หาข้อมูลที่ต้องการทราบ จดบันทึกรายการสร้างรายการที่ต้องทำหรือติดตามงานที่มอบหมาย ช่วยจัดการนัดหมาย ฯลฯ เทคโนโลยีนี้ยังเป็นที่นิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ดังที่ Forbes (2018) ได้ให้ข้อมูลเน้นย้ำว่า 27% ของประชากรในโลกออนไลน์ใช้การค้นหาด้วยเสียงบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในขณะที่ Juniper Research (2018) คาดการณ์ว่าระบบสั่งการด้วยเสียงในบ้านจะเพิ่มขึ้นเป็น 1000% จากปี 2561 ถึง 2566

แม้ว่าระบบสั่งการด้วยเสียงจะได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน แต่ยังขาดการศึกษาวิจัยที่วิเคราะห์วิธีที่มนุษย์สนทนากับระบบปัญญาประดิษฐ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากมุมมองทางภาษาศาสตร์ การศึกษาเกี่ยวกับระบบสั่งการด้วยเสียงที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาหรือปรับปรุงความสามารถของปัญญาประดิษฐ์ในการโต้ตอบกับมนุษย์ (Jia, 1999; Milhorat, 2014; Shah et al., 2016; Tulshan & Dhage, 2019; Rammohan et al., 2017) ศึกษาการรักษาความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของระบบสั่งการด้วยเสียงอัจฉริยะ (Chung Iorga, Voas, & Lee); แรงจูงใจ (McLean & Osei-Frimpong, 2019; Edwards, Edwards, Stoll, Lin, & Massy, 2019); ความหมายของปัญญาประดิษฐ์ (Kaplan & Haenlein, 2019); ลักษณะส่วนบุคคล (Mou & Xu, 2017); ผลกระทบทางเพศ (Mou, Xu, & Xia, 2019); การวิเคราะห์

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

การสนทนา (Large, Clark, Quandt, Burnett & Skrypchuk, 2017); ศึกษาการใช้ปัญญาประดิษฐ์ เป็นตัวเสริมในการพัฒนาทักษะการเขียนและการพูดของผู้เรียน (Yang, 2007)

ในจำนวนการวิจัยข้างต้น Tulshan และ Dhage (2019) ได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับระบบสั่งการด้วยเสียงผู้ช่วยเสมือน (Virtual Assistant) จำนวนสี่ระบบ ได้แก่ Google Assistant, Siri, Cortana และ Alexa เพื่อทดสอบการจดจำเสียงและการโต้ตอบของมนุษย์กับระบบปัญญาประดิษฐ์โดยอิสระในบริบทต่างๆ ผลการวิจัยพบว่าระบบปัญญาประดิษฐ์สั่งการด้วยเสียงทั้งหมดมีการพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่ระบบสั่งการด้วยเสียงผู้ช่วยเสมือนทั้งสี่สามารถตอบคำถามประจำวันได้โดยเฉลี่ยที่ 17.35% ในจำนวนนี้มีเพียง Google Assistant เท่านั้นที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดโดยสามารถตอบคำถาม ได้ 59.80% นักวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าคำตอบของผู้ช่วยเสียง Google Assistant นั้นแม่นยำกว่าอีกสามระบบ นอกจากนี้ Google Assistant เข้าใจรูปแบบเสียงต่างๆ ได้ง่าย และยังสามารถฟังเสียงโดยหลีกเลี่ยงสิ่งรบกวนทั้งหมดได้ ในทางกลับกัน Hill และคณะ (2015) ได้ทำการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ว่าการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรเมื่อผู้คนสื่อสารกับแชทบอท เมื่อเปรียบเทียบกับ การสนทนากับมนุษย์อีกคนหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่ามนุษย์สื่อสารกับแชทบอทเป็นเวลานานกว่าที่พวกเขาสนทนากับมนุษย์ด้วยกัน อย่างไรก็ตาม การสนทนาระหว่างมนุษย์และแชทบอทมักใช้ข้อความสั้นๆ และไม่เน้นภาษาสุภาพ

Yang (2007) ได้ทำการศึกษาโปรแกรมปัญญาประดิษฐ์ออนไลน์ ชื่อลูซี่ (Lucy) ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบสองทาง (สามารถถามและตอบ) และช่วยให้ครูผู้สอน สามารถออกแบบกิจกรรมสำหรับผู้เรียนเพื่อฝึกฝนการพูดและการเขียนภาษาอังกฤษ จากการศึกษาพบว่าโปรแกรมดังกล่าวทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น และในการจัดการเรียนการสอนด้านภาษาสามารถนำเทคโนโลยีมาพัฒนาทักษะต่างๆ ได้ อีกทั้งการมีสื่อที่น่าสนใจสามารถเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้

Han (2012) สรุปผลการวิจัย ที่ได้จากการสังเกตในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่มีขนาดใหญ่ พบว่า เด็กแต่ละคนมีความสนใจ และสนุกสนานกับการพูดคุยกับหุ่นยนต์ และรู้สึกผ่อนคลายเมื่อใช้ภาษาต่างประเทศพูดคุยกับหุ่นยนต์มากกว่าคุยกับมนุษย์

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาพบว่าการวิจัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับปัญญาประดิษฐ์ นั้นยังมีจำนวนจำกัดโดยเฉพาะการศึกษารูปแบบและภาษาที่มนุษย์ใช้สนทนากับระบบปัญญาประดิษฐ์ในมุมมองทางภาษาศาสตร์ ดังนั้นการวิจัยนี้ จึงมุ่งเน้นการวิเคราะห์คุณลักษณะของทำเนียบภาษาของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ โดยมีคำถามวิจัยคือ ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ สามารถผลิตลักษณะทำเนียบภาษาใดได้บ้าง เมื่อสื่อสารกับระบบปัญญาประดิษฐ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยมีนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 10 คน (หญิง 8 คน และ ชาย 2 คน) ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชา การพูดในที่ชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ อายุโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างอยู่ระหว่าง 19-21 ปี ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับ A2 ถึง B1 ตามกรอบ Common European Framework of Reference for Languages (CEFR)

2. เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้แบบฝึกพูดที่ได้รับการพัฒนาตามแนวคิดการให้ข้อมูลทางเดียว (one-way informative gap task) ซึ่งเป็นแบบฝึกที่ผู้เข้าร่วมคนหนึ่งมีข้อมูลไว้ทั้งหมด (ในที่นี้คือ Google Assistant) ในขณะที่คู่สนทนาไม่มีข้อมูล (ในที่นี้คืออาสาสมัครผู้เข้าร่วมวิจัย) ผู้สนทนาจะต้องสนทนาเพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่กำหนดไว้ให้สำเร็จ (Yufriзал, 2006)

ในการศึกษาวิจัยนี้ ได้กำหนดให้ One-way Informative gap tasks จำนวนสามสถานการณ์ ในสามหัวข้อที่แตกต่างกันได้แก่ กีฬา การคมนาคมขนส่ง และภาพยนตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างจะถูกจัดกลุ่มเป็นสองกลุ่มกลุ่มละสิบคน กลุ่มที่หนึ่ง นักศึกษาแต่ละคนจะได้รับแผนการแข่งขันกีฬาที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์ นักเรียนจะใช้แผนการแข่งขันกีฬาดังกล่าวมาเพื่อสอบถามข้อมูล เช่น สถานที่จัดงาน ระยะทางจากสถานที่ที่พวกเขาอยู่ ฯลฯ โดยพูดคุยกับ Google Assistant จากนั้นจะได้ใช้งานที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับงานชิ้นที่หนึ่งในการสนทนาในหัวข้อที่สองการคมนาคมขนส่ง และงานชิ้นที่สาม หัวข้อภาพยนตร์ ตามลำดับ ในทางกลับกัน สมาชิกในกลุ่มที่สองจะได้รับ One-way Informative gap tasks แบบเดียวกันกับกลุ่มที่หนึ่งแต่มีการเรียงลำดับแตกต่างจากกลุ่มที่หนึ่งดังนี้ เริ่มต้นด้วยหัวข้อภาพยนตร์ หัวข้อการคมนาคมขนส่ง และหัวข้อเกี่ยวกับกีฬาเป็นลำดับสุดท้าย ผู้เข้าร่วมการวิจัยแต่ละคนจะทำการบันทึกเสียงสนทนายว่ระหว่างตัวเองและ Google Assistant ทำการบันทึกด้วยรหัสประจำตัวที่กำหนดไว้ และส่งให้ผู้วิจัยผ่านระบบออนไลน์ ใน Google Classroom ผู้วิจัยทำการถอดความบทสนทนาทั้งหมด และทำการเข้ารหัสโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ข้อมูลที่ถูกเข้ารหัสไว้แล้วถูกนำมาวิเคราะห์ตามรูปแบบคุณสมบัติทางภาษาของ Biber และ Conrad (2009)

หลังจากอาสาสมัครได้สนทนากับ Google Assistant แล้ว ผู้วิจัยได้จัดการสนทนายว่กลุ่มขึ้น โดยอาสาสมัครผู้เข้าร่วมวิจัยจำนวน 10 คนเข้าร่วมการสนทนา ผู้วิจัยเป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนาเพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อการใช้ Google Assistant อย่างกว้างขวางละเอียดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ต่อการใช้ระบบผู้ช่วยเสียง Google Assistant ใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) อาสาสมัครรู้สึกอย่างไร เมื่อสนทนาภาษาอังกฤษกับ Google Assistant 2) ปัญหาใดบ้างที่เกิดขึ้นจากการสนทนา

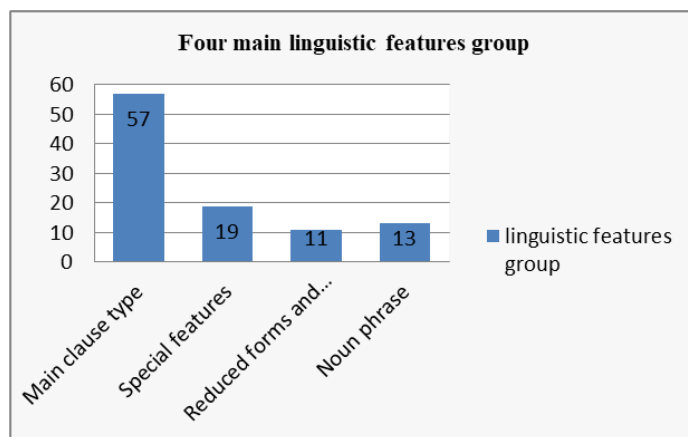
วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ภาษาอังกฤษกับ Google Assistant และมีวิธีการจัดการกับปัญหาเหล่านั้นอย่างไร และ 3) หากจะนำ Google Assistant มาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องเตรียมความพร้อมอย่างไร การสนทนาใช้เวลาประมาณ 30 นาที การสนทนาดังกล่าวได้รับการบันทึกเสียงเพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางภาษาที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ใช้เมื่อโต้ตอบกับ Google Assistant เป็นหลัก ผลการวิจัยในเชิงปริมาณพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้คุณลักษณะทางภาษาศาสตร์สี่กลุ่มเมื่อสนทนากับ Google Assistant ได้แก่ การลดรูปและโครงสร้างที่ไม่พึงประสงค์ อนุประโยคใจความหลัก (main clause) นามวลี (noun phrase) และลักษณะพิเศษของการสนทนา (รูปที่ 1) ภายในกลุ่มหลักสี่กลุ่มนี้ มีลักษณะการใช้ภาษา 10 แบบที่กลุ่มตัวอย่างใช้ ได้แก่ ประโยคคำถามที่ขึ้นต้นด้วย Wh (Wh-question), นามวลี (noun phrase), ประโยคที่ไม่สมบูรณ์ (incomplete sentence), ประโยคคำสั่งหรือขอร้อง (Imperative), การทำซ้ำ (Repetition), คำถามใช่-ไม่ใช่ (Yes-No Question), ช่องสัญญาณย้อนกลับและการตอบสนองอย่างง่าย (Backchannel and simple response), การทักทาย (greeting), ประโยคบอกเล่า และการปฏิเสธ (รูปที่ 2)

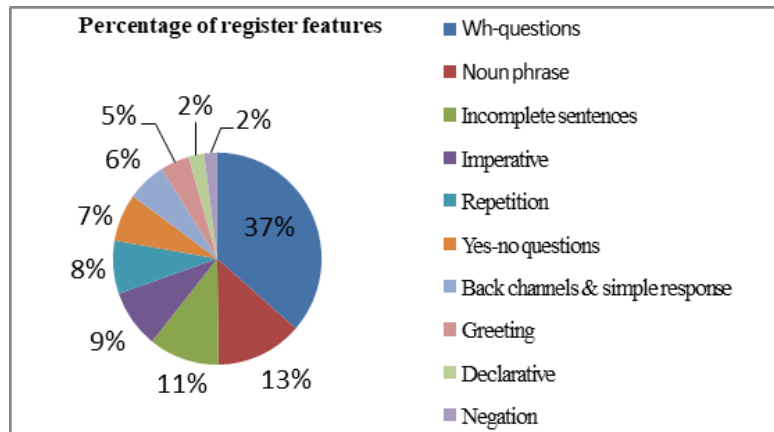

รูปที่ 1 กลุ่มของลักษณะทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างใช้และความถี่

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

รูปที่ 2 ร้อยละของลักษณะภาษาที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการสื่อสารกับระบบปัญญาประดิษฐ์

จากรูปที่ 2 ลักษณะการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุดในการสนทนากับ Google Assistant คือคำถามที่ขึ้นต้นด้วย Wh (Wh-question) 36.59 % ตามด้วยนามวลี (noun phrase) 13.41% ในทางตรงกันข้ามลักษณะทางภาษาที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยใช้ เป็นเปอร์เซ็นต์ต่ำสุดคือประโยคบอกเล่า (2%) และการปฏิเสธ (2%) ประโยคคำถามที่ขึ้นต้นด้วย Wh- เป็นคำถามที่ใช้เพื่อขอข้อมูล คำถามประเภทนี้มักจะเริ่มต้นด้วยคำที่ขึ้นต้นด้วย wh- รวมทั้งคำถามที่ขึ้นต้นด้วย "how" ด้วย คำถามประเภทนี้ประกอบไปด้วย What (อะไร) When (เมื่อไร) Where (ที่ไหน) Who (ใคร) Why (ทำไม) และ How (อย่างไร) ดังตัวอย่างข้อความที่ตัดตอนมา ดังปรากฏในตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1: Wh-Questions

S9: Where's Chang Arena Stadium?

G: Here are some results from Wikipedia S9: Do you know the stadium in Buriram?

G: According to Wikipedia, Buriram Stadium, known for sponsorship purposes as Chang Arena is a 32,000 seat football stadium in Buriram, Thailand.

S9: How far is Chang Arena Stadium from Bangkok?

G: IF you drive, Chang Arena is 393 kilometers away from Bangkok.

S9: Again

G: It's 393 kilometers from Bangkok to get to Chang Arena by car.

S9: How much is the ticket?

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

G: According to Chang Arena, purchase via counter Service All Tickets in 7-eleven or at any shops that have counter service logos.

S9: How much is the ticket for Chang Arena?

G: This is the top result.

จากข้อความที่ยกมา นักศึกษาหมายเลข 9 (S9) ใช้คำถามที่ขึ้นต้นด้วย Wh จำนวน 4 ประโยคจาก 8 ประโยคที่สนทนากับ Google Assistant ในหัวข้อกีฬา: “สนามกีฬาช้างอารีนาอยู่ที่ไหน / Where’s Chang Arena Stadium?”, “ช้างอารีนาอยู่ไกลแค่ไหนจากกรุงเทพฯ / How far is Chang Arena from Bangkok?”, “ตั๋วราคาเท่าไร / How much is the ticket?”, และ “ตั๋วเข้าช้างอารีนาราคาเท่าไร / How much is the ticket for Chang Arena?” Google Assistant สามารถให้ข้อมูลหรือคำตอบสำหรับคำถาม Wh เหล่านี้ทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับ Lee, Huh และ Han (2018) ที่สรุปไว้ว่าระบบปัญญาประดิษฐ์ AI Assistant อยู่บนสมมติฐานที่ว่าผู้ใช้อาจขอข้อมูล และระบบถาม-ตอบ (Questions and answers) ถูกตั้งค่าเป็นค่าเริ่มต้น เนื่องจากจุดเริ่มต้นของคำพูดคือผู้ใช้

แม้ว่าคำถามที่ขึ้นต้นด้วย Wh จะเป็นลักษณะทางภาษาที่ถูกใช้โดยผู้เรียนบ่อยที่สุด และดูเหมือนว่า Google Assistant สามารถตอบคำถามได้ แต่คำตอบทั้งหมดที่ได้รับยังไม่ใช่คำตอบที่ถูกต้องแม่นยำที่สุด ดังจะสังเกตได้จากคำถาม “ตั๋วราคาเท่าไร?” คำตอบที่ Google Assistant ให้นั้นไม่ได้เกี่ยวกับราคา จากนั้นนักเรียนจึงได้ปรับคำถามใหม่โดยระบุคำว่า “ช้างอารีนา” เข้าด้วย

ลักษณะทางภาษาที่ผู้เรียนใช้บ่อยในการสนทนากับระบบปัญญาประดิษฐ์ Google Assistant อีกประเภทหนึ่งคือนามวลี นามวลีประกอบด้วยกลุ่มคำที่มีคำนาม เป็นหลัก และอาจมีส่วนขยายอยู่ด้วย ตัวอย่างต่อไปนี้คือประโยคที่ประกอบไปด้วยนามวลี ที่พบในการวิจัยครั้งนี้

ตัวอย่างที่ 2 : Noun Phrase

S5: Numbers of cinema theater in Sisaket

G: +246+62+49 and others

S5: Numbers of cinema theater in Sisaket

G: I found a couple places (Silent)

S5: The nearest cinema theater

G: Here are some popular movies playing tonight. What are you in the mood for?

S5: Distant from the university to the cinema

G: Sorry I’m having a trouble. Feel free to try again later.

S5: Distant from the Rajabhat University Sisaket to the cinema

G: (Silent)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

S5: Distant from the Sisaket Rajabhat University to the cinema

G: According to (Participant stop the speaking)

S5: Distant form the Rajabhat Sisaket University to the cinema theater (laugh)

S5: Distant form the university to the cinema

G: These are the top results

S5 : Ticket booking

G: These are the top results

S5: Ticket movies booking

G: Here are some movies playing tonight. What are you in the mood for?

S5: Upcoming romantic comedy movies

G: Sorry I cannot find any suitable movies. May be try something else

S5: Synopsis based story of second act. (Saying in Thai: No No Uh.. pronounce wrong)

จากตัวอย่างที่ 2 ผู้เรียน (S5) ใช้นามวลีในการสนทนากับ Google Assistant เป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามจะสังเกตได้ว่า Google Assistant ไม่เข้าใจว่าคู่สนทนาของตนอยากรู้อะไรดังตัวอย่างจากวลี “Numbers of cinema theater in Sisaket: จำนวนโรงหนังในศรีสะเกษ” AI ให้คำตอบเป็นตัวเลขแก่ผู้ถาม “+246+62+49 and others : +246+62+49 และอื่นๆ” อันที่จริงนักศึกษาที่มีความประสงค์จะถามว่า “ศรีสะเกษมีโรงภาพยนตร์กี่โรง” นอกจากนี้ S5 ยังคงใช้วลีเดิม “Numbers of cinema theater in Sisaket” เพื่อถาม Google Assistant หลังจากที่ยังไม่ได้คำตอบ ในขณะที่ Google Assistant ให้คำตอบที่ต่างออกไปจากครั้งแรก ซึ่งคำตอบที่ Google Assistant ตอบในครั้งที่สองว่า “ฉันพบสถานที่สองสามแห่ง” จากนั้นเสียงตอบก็เงียบไป

นอกจากนี้นามวลี “The nearest cinema theater: โรงภาพยนตร์ที่ใกล้ที่สุด” ก็ทำให้ผู้ช่วยเสมือนสับสนและไม่สามารถให้ข้อมูลแก่ S5 ได้ ดังนั้น คำตอบที่ได้รับคือ “Here are some popular movies playing tonight. What are you in the mood for?: ต่อไปนี้คือภาพยนตร์ยอดนิยมบางเรื่องที่น่าดูในคืนนี้ คุณอยากดูประเภทใด” อีกตัวอย่างหนึ่งของนามวลีในการสนทนาคือ “Distant from the university to the cinema: ระยะทางจากมหาวิทยาลัยไปยังโรงภาพยนตร์” จากตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าว Google Assistant ไม่สามารถให้คำตอบสำหรับนามวลีนั้นได้ถูกต้อง ดังนั้นคำตอบคือ “Sorry I’m having a trouble. Feel free to try again later: ขอภัย ฉันพบปัญหา โปรดลองอีกครั้งในภายหลัง”

การสนทนากลุ่ม

หลังจากกลุ่มอาสาสมัครได้สนทนากับ Google Assistant ใน 3 หัวข้อแล้ว อาสาสมัคร ได้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ใน 3 ประเด็น และสามารถสรุปผลดังต่อไปนี้

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

1) อาสาสมัครรู้สึกอย่างไร เมื่อสนทนาภาษาอังกฤษกับ Google Assistantอาสาสมัครรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เกร็ง เพราะรู้ว่าตนเองกำลังสนทนากับระบบซึ่งไม่ใช่คน ไม่รู้สึกกลัว ตัวเองเสียหน้า หรือเขินอาย เมื่อพูดผิด หรือต้องพูดซ้ำๆ ในประโยคเดิม จะพูดซ้ำกี่ครั้งก็ได้ ระบบไม่มีบ่นหรืออารมณ์เสียใส่ตนเอง

2) ปัญหาใดบ้างที่เกิดขึ้นจากการสนทนาภาษาอังกฤษกับ Google Assistant และมีวิธีการจัดการกับปัญหาเหล่านั้นอย่างไร Google Assistant ฟังคำบางคำแล้วไม่เข้าใจ เช่นคำว่า ศรีสะเกษ ถ้าคนพูดพูดสำเนียงไทย ระบบจะไม่เข้าใจ ระบบจะไปหาข้อมูลคำบางคำที่ออกเสียงคล้ายๆกันมาแทนที่ แต่หากอาสาสมัครออกเสียงเป็นสำเนียงภาษาอังกฤษ เป็น สี-สะ-เซ็ด ระบบสามารถจับใจความได้ นอกจากนี้ระบบจะพูดภาษาอังกฤษมาแบบเร็วๆ เร็วๆ ทำให้อาสาสมัครฟังไม่ทัน แต่สามารถที่จะค่อยๆ อ่านข้อความที่ปรากฏตามหน้าจอโทรศัพท์มือถือได้ อย่างไรก็ตามมักมีคำศัพท์ที่ต้องใช้เวลาในการสืบค้นเช่นเดียวกัน อีกประเด็นหนึ่งคือ หากอาสาสมัครใช้คำสั้นๆ ที่อาจไม่สื่อความหมาย หรืออ่านตามเนื้อความที่ปรากฏในแบบสนทนา (Informative gap task) ระบบจะไม่ค่อยเข้าใจว่าเราต้องการสิ่งใด ระบบมักจะไปสืบค้นข้อมูลคำบางคำที่ปรากฏในคำพูดมาให้แทน แต่หากผู้พูดเปลี่ยนเป็นประโยคคำถาม ระบบจะเข้าใจมากกว่า

3) หากจะนำ Google Assistant มาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องเตรียมความพร้อมอย่างไรอาสาสมัครให้ข้อเสนอแนะว่า หากจะนำ Google Assistant มาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ผู้สอนควรให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความสามารถและข้อจำกัดของ Google Assistant แก่ผู้เรียนก่อนเพื่อที่จะสามารถใช้ระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันผู้เรียนจะต้องมีการปรับตัว และฝึกฝนการฟังให้มากขึ้น เนื่องจาก Google Assistant จะใช้สำเนียงแบบเจ้าของภาษา และความเร็วในการพูดของระบบจะเร็วมาก อีกทั้งเมื่อได้ข้อมูลจากระบบมาแล้ว ผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์ให้ได้ก่อนว่าข้อมูลที่ Google Assistant ให้นั้น เป็นข้อมูลที่ผู้พูดต้องการจริงหรือไม่ ถ้าผู้ใช้ไม่สามารถวิเคราะห์ได้ ก็อาจนำข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง หรือเหมาะสมไปใช้ ได้

สรุปผลและอภิปรายผล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะทางภาษาที่ผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศใช้เมื่อสนทนากับผู้ช่วยเสมือน Google Assistant นักการศึกษาสามารถส่งเสริมการพัฒนา กิจกรรมเพื่อสนับสนุนการสื่อสารของผู้เรียนและพัฒนาทักษะทางภาษาพูดได้ด้วยการขยายผลการวิจัย นอกเหนือจากประสิทธิภาพทางภาษา

จากผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ สามารถใช้รูปแบบภาษาอังกฤษได้ 10 แบบ เมื่อสนทนากับผู้ช่วยเสมือน Google Assistant ด้วยความแม่นยำทางไวยากรณ์ที่จำกัด คุณลักษณะทางภาษาที่ใช้บ่อยที่สุดคือคำถามที่ขึ้นต้นด้วย Wh ตามด้วยนามวลี แม้ว่า Google Assistant จะสามารถ ตอบสนองต่อลักษณะทางภาษาเหล่านี้ แต่การสนทนาระหว่างมนุษย์กับผู้ช่วยเสมือน Google Assistant ยังขาดประสิทธิภาพ ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากความสามารถทางภาษาของผู้เรียนและข้อจำกัดของ Google Assistant ซึ่งสอดคล้องกับ Lee, Huh และ Han (2018) ที่ชี้ให้เห็นว่า Google Assistant มุ่งเน้นไปที่ฟังก์ชัน อ้างอิงหรือ conative เพื่อให้ได้คำตอบที่มีประสิทธิภาพและรัดกุมสำหรับการส่งข้อมูล นอกจากนี้ผล การศึกษาที่พบว่าการใช้ประโยคที่สั้นและเรียบง่ายของผู้ใช้งานผู้ช่วยเสมือน มีความคล้ายคลึงกันกับ ข้อเสนอแนะของ Dahlbäck (1991) และ Jönsson (1993) ที่กล่าวว่าอาสาสมัครมักจะใช้คำพูดที่สั้นและ เรียบง่ายเมื่อรู้ว่ากำลังโต้ตอบกับคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ผู้ใช้งานไม่รู้สึกรำคาญ หรือเกิดความเครียดเมื่อต้อง สนทนากับระบบคอมพิวเตอร์

การศึกษารังนี้ได้นำผลการเป็นภาพรวมซึ่งอาจไม่ได้สะท้อนถึงความสามารถทางภาษาของผู้เรียน มากเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้อาจเป็นประโยชน์มากกว่าสำหรับทั้งนักวิจัยและผู้สอนในการศึกษา ว่าภาษาอังกฤษของผู้เรียน พัฒนาขึ้นหรือไม่อย่างไร เมื่อใช้ผู้ช่วยเสมือนในระยะเวลายาว และด้วย ข้อเท็จจริงที่ว่าผู้ช่วยเสมือนอัจฉริยะได้รับการพัฒนาขึ้นโดยใช้ต้นแบบภาษาอังกฤษแบบเจ้าของภาษา ผู้วิจัย จึงขอเสนอแนะให้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการออกเสียงและการพูดของผู้เรียนที่ใช้ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ โดยใช้ผู้ช่วยเสมือนที่สามารถเข้าใจคำสั่งเสียงเป็นสื่อ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อจำกัดของผู้ช่วยเสียงในด้านที่ไม่สามารถให้ข้อเสนอแนะและดำเนินการตามคำถามเหมือนที่มนุษย์ เคยทำ การเรียนรู้ภาษาจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นหากมีครูผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาภาษาของผู้เรียน เพิ่มเติมจากผู้ช่วยเสมือนด้วย

เอกสารอ้างอิง

- Biber, D., and Conrad, S. (2009). **Analyzing Linguistic features and their functions**. In Register, Genre, and Style (Cambridge Textbooks in Linguistics, pp. 50-82). Cambridge: Cambridge University Press.
- Chung, H., Iorga, M., Voas, J., and Lee, S. (2017). Alexa, Can I Trust You?. **Computer (Long Beach Calif)**, 50(9), 100-104.
- Dahlbäck, N. (1991). **Representations of Discourse - Cognitive and Computational Aspects**. PhD Thesis in Arts and Science, The Tema Institute, Linköping University. Sweden.
- Edwards, C., Edwards, A., Stoll, B., Lin, X., and N, Massey, N. (2019). Evaluations of an artificial intelligence instructor's voice: Social Identity Theory in Human-robot interactions. **Computers in Human Behavior**, 90, 357-362.
- Fraillon, J., Ainley, J., Schulz, W., Friedman, T., and Gebhardt, E. (2014). **Students' Computer and Information Literacy**. In **Preparing for Life in a Digital Age: The IEA International Computer and Information Literacy Study International Report**. Australian Council for Educational Research (ACER), Melbourne, Australia. pp.69-100.
- Guzman, A.L. (2018). Voices in and of the machine: Source orientation toward mobile virtual assistants. **Computers in Human Behavior**, 90, 343-350.
- Han, J. (2012). Emerging technologies: robot assisted language learning. **Language Learning & Technology**, 16, 1-9.
- Hill, J., Ford, W.R., Farreras, I.G. (2015). Real conversations with artificial intelligence: A comparison between human-human conversations and human-chatbot conversations. **Computers in Human Behavior**, 49, 245-250.
- Jia, J. (1999). CSIEC: A computer assisted English Learning chatbot based on textual knowledge and reasoning. **Knowledge-Based Systems**, 22, 569-57.
- Jönsson, A. (1995). Dialogue Management for Natural Language Interfaces. **IJCAI' 95: Proceedings of the 14th international joint conference on Artificial intelligence**, 2 (pp.1405-1411). San Francisco, CA: Morgan Kaufmann Publishers Inc.
- Juniper Research. (2018, June). Voice Assistants used in smart homes to grow 1000%, reaching 275 million by 2023, as Alexa leads the way. [Online].

Available:<https://www.juniperresearch.com/press/press-releases/voice-assistants-used-in-smart-homes>

- Kaplan, A., and Haenlein, M. (2019). Siri, Siri, in my hand: Who's the fairest in the land? On the interpretations, illustrations, and implications of artificial intelligence. **Business Horizons**, 62, 15-25.
- Kukulska-Hulme, A., and Shield, L. (2008). An overview of mobile assisted language learning: From content delivery to supported collaboration and interaction. **ReCALL**, 20(3), 271-289.
- Large, D.R., Clark, L., Quandt, A., Burnett, G., and Skrypchuk, L. (2017). Steering the conversation: A linguistic exploration of natural language interactions with a digital assistant during simulated driving. **Applied Ergonomics**, 63, 53-61.
- Lee, J., Huh, J., and H. Han. (2018). Discourse Analysis of the Artificial Intelligence Assistant. **International Journal of Advanced Science and Technology**, 117, 67-76.
- McCue, T.J. (2018, August). Okay Google: Voice search technology and the rise of voice commerce. [Online]. Available: <https://www.forbes.com/sites/tjmccue/2018/08/28/okay-google-voice-search-technology-and-the-rise-of-voice-commerce/#57eca9124e29>
- McClean, G., and Osei-Frimpong, K. (2019). Hey Alexa...examine the variables influencing the use of artificial intelligent in-home voice assistants. **Computers in Human Behavior**, 99, 28- 37.
- Milhorat, P., Schlögl, S., Chollet, G., Boudy, J, Esposito, A., and Pelosi, G. (2014). Building the next generation of personal digital assistants. **Proceedings of the ATSIP International Conference on Advanced Technologies for Signal & Image Processing**, pp. 458-463. Sousse, Tunisia.
- Mou, Y., and Xu, K. (2017). The media inequality: Comparing the initial human-human and human-AI social interactions. **Computers in Human Behavior**, 72, 432-440.
- Mou, Y., Xu, K., and Xia, K. (2019). Unpacking the black box: Examining the (de) Gender categorization effect in human-machine communication. **Computers in Human Behavior**, 90, .380- 387.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

- OBEC. (2008). **Basic Education Core Curriculum**. B.E.2551, Ministry of Education of Thailand, Bangkok.
- Shah, H., Warwick, K., Vallverdú, K, and Wu, D. (2016). Can machines talk? Comparison of Eliza with modern dialogue systems. **Computers in Human Behavior**, 58,278–295.
- Tulshan, A.s., & Dhage, S.N. (2019). Survey on Virtual Assistant: Google Assistant, Siri, Cortana, Alexa. In: Thampi, S., Marques, O., Krishnan, S., Li, K.C., Ciuonzo, D., & Kolekar, M. (Eds) **Advances in Signal Processing and Intelligent Recognition Systems**. SIRS 2018. Communications in Computer and Information Science, vol 968. Springer, Singapore.
- Yang, S. (2007). Artificial Intelligence for Integrating English Oral Practice and Writing Skills. **Sino-U.S English Teaching**. 4(4), 1-6.
- Yufrizal, H. (2001). Negotiation of Meaning and Language Acquisition by Indonesia EFL Learners. **TEFLIN Journal**, XII, 60-87.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

การพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิ
ในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ

Developing laws for the protection of equal rights of access to health
insurance

พรเทพ อ่อนรัตน์*, สุนีย์ มัลลิกะมาลย์**

Pornatap Aonrat*, Sunee Mallikamarl**

(Received : May 4, 2022 / Revised : June 14, 2022 / Accepted : June 12, 2022)

บทคัดย่อ

คนไทยทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองสิทธิการรักษาพยาบาลได้เสมอภาคกันตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติไว้ แต่ในปัจจุบันมีกฎหมาย 3 ฉบับที่กำหนดสถานะของประชาชนในการมีสิทธิเข้ารับการรักษาพยาบาลที่ คือ สิทธิข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 สิทธิประกันสังคมตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และสิทธิบัตรทองตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ซึ่งกฎหมายทั้ง 3 ฉบับกำหนดสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพในการรักษาพยาบาลที่แตกต่างกันจึงน่าจะขัดกับรัฐธรรมนูญ เช่น การเลือกสถานพยาบาล ปฐมภูมิ การอิงสิทธิการรักษาพยาบาล เป็นต้น

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ ต้องการแก้ไขกฎหมายแต่ละฉบับในส่วนที่แสดงให้เห็นถึงความไม่เสมอภาค เพื่อทำให้เกิดความเสมอภาคในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพที่มีความเท่าเทียมกันของประชาชน

การวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงร่างแก้ไขเพิ่มเติม พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 (ฉบับที่....) พ.ศ. ร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 (ฉบับที่....) พ.ศ. ร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 (ฉบับที่....) พ.ศ. มีสาระสำคัญของบทบัญญัติประกอบด้วย การเลือกสถานพยาบาลปฐมภูมิ การคุ้มครองสิทธิในการรักษาพยาบาล ความเสียหายที่เกิดจากการรักษาพยาบาลและกองทุนหลักประกันสุขภาพสำหรับประชาชนทุกสถานะเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

คำสำคัญ : การคุ้มครองสิทธิ, การเข้าถึง, ความเสมอภาค, หลักประกันสุขภาพ, ประชาชน

*นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

*Student in Doctor of Law, Sripatum University

**ศาสตราจารย์ ดร., คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

**Professor Dr. of Law, Sripatum University

*Corresponding author e-mail: pornatap3200@gmail.com

Abstract

Thai people have the right to equal protection of their rights to medical treatment as stipulated by the Constitution of the Kingdom of Thailand. However, at present, there are 3 laws that determine the status of people to have the right to receive medical treatment, which are civil servant rights under the Royal Medical Benefit Decree, B.E. 2533 and the gold patent under the National Health Security Act BE 2545, which all three laws stipulate the right to access health insurance in different medical treatments, are likely to be unconstitutional. Referring to the right to medical treatment, etc.

The results of the research revealed that the development of laws for the protection of equal rights of access to health insurance Want to amend each law in parts that demonstrate inequality To ensure equal access to health insurance that is equal to the people.

This research has a suggestion to amend the draft amendment to the Medical Welfare Decree B.E. 2553 (No.) B.E. At....) B.E. The draft amendment to the National Health Security Act B.E. 2545 (No.....) B.E. Choosing a primary care facility Protection of the right to medical treatment Damage caused by medical treatment and health insurance funds for people of all statuses in accordance with the provisions of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017).

Keywords: rights protection, accessibility, equality, health insurance, people

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คนไทยนั้นมีความแตกต่างในเรื่องสิทธิการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพหลายด้าน เช่น สิทธิในการเลือกโรงพยาบาลรัฐ สิทธิในการไม่ถูกจำกัดประเภทยา สิทธิในการเฝ้าระวังเบื้องต้นกรณีรักษาผิดพลาด และกองทุนสำหรับค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น เนื่องจากกฎหมายกำหนดสถานะของคนไทย เป็น 3 สถานะ คือ เป็นประชาชนทั่วไป ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 เป็นข้าราชการใช้สิทธิตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 และใช้ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555 และเป็นผู้ใช้แรงงานใช้สิทธิพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ซึ่งทำให้เห็นถึงความแตกต่างในด้านการเข้าถึงการคุ้มครองตามหลักประกันสุขภาพและที่สำคัญ คือ ปัญหาสิทธิที่จะได้รับการเฝ้าระวังเบื้องต้นจากกรณีการรักษาพยาบาลที่ผิดพลาดหรือประมาทเลินเล่อ ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ปัญหาดังกล่าวนี้ย่อมแสดงให้เห็นถึง สถานะของคนไทยถูกกำหนดโดยกฎหมายแตกต่างกัน ในกฎหมาย 3 ฉบับ ทำ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ให้เกิดความไม่เสมอภาคในการคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพและส่งผลกระทบต่อสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาเบื้องต้นที่ได้รับความเสียหายจากผลของการรักษาพยาบาลที่มีใช้เกิดจากตัวผู้เสียหายแต่เกิดจากบุคลากรทางการแพทย์ แต่โอกาสในการได้รับการเยียวยาเบื้องต้นกลับแตกต่างกันตามแต่บทบัญญัติกฎหมายจะได้กำหนดไว้ ซึ่งหากพิจารณาการคุ้มครองสิทธิแล้วย่อมขัดต่อรัฐธรรมนูญและขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน รวมทั้งขัดต่อหลักการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้นี้เป็นผลมาจากบทบัญญัติกฎหมายในปัจจุบัน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ” เป็นกฎหมายต้นแบบในการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิจัย แนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวกับการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพของไทยและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ คือ พระราชบัญญัติการเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

สมมติฐานการวิจัย

ปัญหาการพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันส่งผลกระทบต่อ การเลือกสถานพยาบาลปฐมภูมิ การคุ้มครองสิทธิในการรักษาพยาบาล ความเสียหายที่เกิดจากการรักษาพยาบาล กองทุนหลักประกันสุขภาพสำหรับประชาชนทุกสถานะ ส่งผลให้ประชาชนไม่ได้รับความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกัน

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ประกอบด้วย วิจัยเอกสาร (Documentary research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการใช้วิธีวิทยาการวิจัยดังกล่าวนำมาวิเคราะห์ (Data Analysis) เพื่อการพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพของไทยและจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.การวิจัยเอกสาร

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารโดยกำหนดประเภทของแนวคิดทฤษฎี เอกสารกฎหมาย และกฎหมายของต่างประเทศและเอกสารที่เกี่ยวข้องในลักษณะของการทบทวนวรรณกรรมทั้งรายงานวิจัยตำราและบทความทั้งของไทยและต่างประเทศข้อมูลเอกสารที่ได้มานั้นมีทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ข้อมูล

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ทุติยภูมิ (Secondary Data) เอกสารต่าง ๆ ที่ทบทวนและวิเคราะห์ โดยมีสาระสำคัญของเอกสารประกอบด้วย

- 1) แนวคิดการคุ้มครองผู้บริโภค
- 2) แนวคิดการจัดตั้งกองทุนเพื่อการเยียวยาความเสียหาย
- 3) ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริการ
- 4) ทฤษฎีการไม่ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ของเจตนา (Free-Dom of Will)
- 5) ทฤษฎีความรับผิดในทางละเมิดซึ่งใช้บทสันนิษฐานความผิด (Presumption of Fault)
- 6) ทฤษฎีรับภัย (Theorie Durisque)
- 7) ทฤษฎีความผิด (Fault Theory)
- 8) ทฤษฎีความรับผิดเด็ดขาด (Absolute Liability)
- 9) ทฤษฎีความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability)
- 10) หลักจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 11) หลักการจัดตั้งกองทุน
- 13) หลักการเยียวยา
- 14) การบริการสาธารณะ
- 15) หลักความเสมอภาค
- 16) หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- 17) หลักสิทธิมนุษยชน
- 19) หลักนโยบายสาธารณะ
- 20) ระบบการชดเชยโดยไม่พิสูจน์ถูกผิด (No-fault liability compensation system)

กฎหมายไทย

- 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540-2560
- 2) พระราชบัญญัติวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. 2547
- 3) พระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. 2558
- 4) พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528
- 5) พระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. 2537
- 6) พระราชบัญญัติวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ พ.ศ. 2547
- 7) พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525
- 8) พระราชบัญญัติ วิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2556
- 9) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

- 10) ประมวลกฎหมายอาญา
- 11) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
- 12) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- 13) พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539
- 14) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522
- 15) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคู่ครองผู้บริโภค พ.ศ. 2551
- 16) พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545
- 17) พระราชบัญญัติการเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553
- 18) พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533
- 19) พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491
- 20) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ตั้งแต่ปี 2560-2579

กฎหมายระหว่างประเทศ

- 1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (Universal Declaration of Human Rights 1948)
- 2) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights – ICCPR)
- 3) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ค.ศ. 1966 (2509) International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights

กฎหมายต่างประเทศ

ประเทศอังกฤษ

- 1) Consumer Protection Act 1987

ประเทศญี่ปุ่น

- 1) Birth-related Neurological Injury Compensation Act 1987

ประเทศสหรัฐอเมริกา

- 1) Affordable Care Act 2010

ประเทศออสเตรเลีย

- 1) Australian Medical Association AMA, 2001

ข้อมูลเอกสารประเภทอื่นที่ใช้เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยได้แก่ ตำรา งานวิจัยราย งานการ ประชุมสัมมนา บทความ เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิ ในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

2. สัมภาษณ์เชิงลึก

เป็นการสัมภาษณ์ประชากรที่เป็นตัวแทนจากกลุ่มผู้ใช้สิทธิบัตรทอง กลุ่มผู้ใช้สิทธิประกันสังคม กลุ่มผู้ใช้สิทธิข้าราชการและผู้ให้บริการผู้ประกอบการวิชาชีพ ทั้ง 7 ประเภท กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และเมื่อได้คำตอบจากผลของการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมตามวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีวิจัยเอกสารการสัมภาษณ์เชิงลึก การระดมความคิดเห็น ด้วยการสนทนากลุ่มเจาะจง มาเป็นการรวบรวมข้อมูลการพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ เพื่อให้ประชากรผู้มีส่วนได้เสียเป็นตัวอย่างสาระสำคัญของกฎหมายในการจัดทำมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ เมื่อได้คำตอบจากวิธีการนี้แล้วผู้วิจัยนำเอาข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์อีกครั้งเพื่อให้ได้คำตอบที่มีความสมบูรณ์ที่สุดในการออกกฎหมายต้นแบบ (Model law) การพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ

5. การจัดทำกฎหมายต้นแบบ

งานวิจัยนี้จึงต้องการแก้ไขกฎหมายแต่ละฉบับในส่วนที่แสดงให้เห็นถึงความไม่เสมอภาค เพื่อที่จะทำให้ออกกฎหมายทั้ง 3 ฉบับที่กำหนดสถานะของคนไทยในการรักษาพยาบาลที่ไม่เหมือนกันทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพที่ควรจะมีเท่าเทียมกัน เพื่อให้มีบทบัญญัติที่ให้ความเสมอภาคในการรับการรักษาพยาบาลตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำร่างแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

- 1) ร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 (ฉบับที่....) พ.ศ. ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งหมด 27 มาตราและคำนิยาม
- 2) ร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 (ฉบับที่....) พ.ศ. ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งหมด 9 มาตราและคำนิยาม
- 3) ร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 (ฉบับที่....) พ.ศ. ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งหมด 5 มาตราและคำนิยาม

รวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสาร แนวคิดทฤษฎี เอกสารกฎหมาย และกฎหมายของต่างประเทศและเอกสารที่เกี่ยวข้องในลักษณะของการทบทวนวรรณกรรมทั้งรายงานวิจัยตำราและบทความทั้งของไทยและต่างประเทศ นำไปสู่การพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย แล้วดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายต้นแบบรวมถึงปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขต่างๆ หากมีการนำร่างกฎหมายไปใช้ เพื่อให้ได้ร่างกฎหมายที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด

6.การรับฟังความคิดเห็น

เป็นการจัดประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นตอบข้อค้นพบจากการจัดทำกฎหมายต้นแบบ (Model law) การพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ นักวิชาการ ผู้ใช้สิทธิบัตรทอง ผู้ใช้สิทธิประกันสังคม ผู้ใช้สิทธิข้าราชการ ได้ร่วมกันวิพากษ์ข้อค้นพบกฎหมายต้นแบบ (Model law) การพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ เป็นต้น

ผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่า การคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพต่างประเทศ มีการคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพที่เสมอภาคกัน

ในประเทศไทยการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพไม่เสมอภาคกันมีการจำกัดสิทธิในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ มีประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

1) การเลือกสถานพยาบาลปฐมภูมิ

การลงทะเบียนใช้สิทธิ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สิทธิข้าราชการและสิทธิประกันสังคม เพื่อเลือกหน่วยบริการประจำรับบริการสาธารณสุขตามสิทธิที่ผู้เข้ารับบริการสาธารณสุขมีสิทธิในการรับบริการ ผู้เป็นข้าราชการหากเจ็บป่วยที่ต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลนั้นสามารถจะเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐได้ทุกแห่งโดยไม่จำกัดว่าเป็นโรงพยาบาลของรัฐในสังกัดหน่วยงานใน ระดับส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น โดยค่าใช้จ่ายจะสามารถเบิกจ่ายโดยตรงระหว่างสถานพยาบาลกับกระทรวงการคลัง แต่มีข้อจำกัด คือ ค่ายาสามารถเบิกได้เฉพาะยาที่กำหนดหนดไว้ในบัญชียาที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้เท่านั้น และหากจำเป็นต้องรักษาพยาบาลที่สถานพยาบาลเอกชน หากเป็นคนไข้คนไหนไม่สามารถเบิกจ่ายได้ แต่หากเป็นคนไข้ในที่ต้องพักรักษาในสถานพยาบาลก็สามารถเบิกจ่ายได้เท่าที่กระทรวงการคลังกำหนดเท่านั้น สำหรับผู้ใช้แรงงานที่ใช้สิทธิประกันตนตามกฎหมายนั้นการจะเข้ารับการรักษาพยาบาลได้นั้นจะต้องเลือกสถานพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ 1 สถานพยาบาลในรอบ 1 ปี และต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลได้เฉพาะที่ระบุไว้ในการลงทะเบียนล่วงหน้า ส่วนสิทธิของประชาชนที่ใช้บัตรทอง จะเข้ารับการรักษาพยาบาลได้เฉพาะสถานพยาบาลของรัฐที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้เท่านั้น

ในกรณีฉุกเฉินทั้งข้าราชการ ผู้ใช้แรงงาน ก็สามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลได้ทุกสถานพยาบาลที่จำเป็นแต่มีสิทธิเพียง 72 ชั่วโมงก็ต้องย้ายไปยังสถานพยาบาลที่มีสิทธิ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

การใช้สิทธิเลือกสถานพยาบาลจึงเป็นปัญหาต่อผู้ใช้สิทธิบัตรทองและผู้ใช้สิทธิประกันสังคม สิทธิข้าราชการ คือ การเข้ารับบริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการอื่นโดยไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ทำให้ผู้ที่ใช้สิทธิ ทั้งสามสิทธิต้องจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลเอง ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรที่เป็นข้าราชการกล่าวว่า ปัญหาที่ได้รับคือ การเลือกสถานพยาบาลในการเข้ารับบริการนั้นควรมีการขยายสิทธิการเบิกจ่ายไปในกรณี ของโรงพยาบาลเอกชนด้วยเช่นเดียวกับผู้ใช้สิทธิประกันสังคมที่ให้สถานพยาบาลเอกชนเข้ามาเป็นหน่วย พยาบาลทางเลือกเพื่อลดความแออัดในการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของรัฐ

2) การคุ้มครองสิทธิในการรักษาพยาบาล

2.1 สิทธิในการเลือกโรงพยาบาล

ควรมีการแก้ไขสามารถรักษาพยาบาลได้ทั้งโรงพยาบาลรัฐและโรงพยาบาลเอกชนที่ขึ้น ทะเบียนกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) โดยใช้บัตรประชาชนใบเดียวในการเข้ารับการ รักษา

2.2 สิทธิในการไม่ถูกจำกัดประเภทยา

ควรมีการใช้บัญชียาเดียวกันทั้งในโรงพยาบาลและสถานบริการสาธารณสุขของรัฐและเอกชน

2.3 สิทธิในการเยียวยาเบื้องต้นกรณีรักษาผิดพลาด

ผู้ได้รับสิทธิบริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการที่กฎหมายให้การคุ้มครองสิทธิตามที่ กฎหมายแต่ละฉบับบัญญัติไว้ เช่น กองทุนหลักประกันสุขภาพจัดตั้งเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุนและส่งเสริม การจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการและเป็นเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้รับบริการในกรณีที่ผู้รับบริการ ได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการให้กับผู้ใช้บัตรทองและกองทุน ประกันสังคมจัดตั้งเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้ผู้ประกันตนได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือ เจ็บป่วยอันมิใช่ เนื่องจากการทำงานและเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้ประกันตนในกรณีที่ผู้ประกันตนได้รับ ความเสียหายจากการรับบริการทางการแพทย์ผู้ประกันตนจะได้รับการคุ้มครองสิทธิเมื่อจ่ายเงินสมทบเข้า กองทุนประกันสังคมตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับของข้าราชการจะให้การคุ้มครองสิทธิในการรักษาพยาบาล แก่ผู้มีสิทธิและครอบครัวโดยกระทรวงการคลังจะเป็นหน่วยงานเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลแต่ข้าราชการจะไม่มี เงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ข้าราชการในกรณีที่ข้าราชการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาล ของหน่วยบริการ

สถานะของผู้ได้รับสิทธิที่เป็นปัญหาต่อผู้ใช้สิทธิบัตรทองและผู้ใช้สิทธิประกันสังคม สิทธิข้าราชการ คือ ความเสียหายที่เกิดจากการหน่วยบริการ ควรมีการจัดตั้งกองทุนเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากรักษาพยาบาล

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

3) ประเภทของสิทธิที่ได้รับ

สิทธิที่กฎหมายกำหนดการใช้สิทธิบริการสาธารณสุข ให้แก่ ผู้ใช้สิทธิข้าราชการ ผู้ใช้สิทธิประกันสังคม และผู้ใช้สิทธิบัตรทอง เช่น การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค การบริการสาธารณสุขประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากกฎหมายกำหนด ผู้ใช้บริการจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

ประเภทของสิทธิที่เป็นปัญหาต่อผู้ใช้สิทธิบัตรทองและผู้ใช้สิทธิประกันสังคม สิทธิข้าราชการ คือ สิทธิในการรักษาพยาบาลบางประเภทที่กฎหมายไม่ได้คุ้มครองควรมีการบัญญัติการคุ้มครองการรักษาพยาบาลให้ครอบคลุมทุกโรค

4) กระบวนการเข้าถึง

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการให้เกิดสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด ปัญหากระบวนการเข้าถึงผู้ใช้สิทธิบัตรทองต้องเป็นประชาชนคนไทยที่มีเลขบัตรประชาชน 13 หลัก ซึ่งไม่มีสิทธิการรักษาพยาบาลจากหลักประกันอื่น สำหรับกระบวนการเข้าถึงของสิทธิข้าราชการจะเริ่มตั้งแต่วันที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งและหมดสิทธิเมื่อ ลาออก ถูกไล่ออก หรือเสียชีวิต และกรณีถูกระงับสิทธิเพราะถูกพักราชการ สำหรับบุคคลในครอบครัวของผู้มีสิทธินั้น อิงการเกิดสิทธิและหมดสิทธิของผู้มีสิทธิ กระบวนการเข้าถึงของผู้ประกันตนจะได้รับสิทธิบริการสาธารณสุขต่อเมื่อผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ผู้ประกันตนต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนประกันสังคมครบ 3 เดือนจึงมีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

กระบวนการเข้าถึงที่เป็นปัญหาต่อผู้ใช้สิทธิบัตรทองและผู้ใช้สิทธิประกันสังคม สิทธิข้าราชการก็คือทำให้เกิดข้อจำกัดการเข้าถึงสิทธิ ในการรักษาพยาบาลนอกเหนือจากโรงพยาบาลของรัฐที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เช่น โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติเป็นโรงพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยมีสถานะเป็นโรงพยาบาลราชการมีการกำหนดอัตราค่าบำรุง ค่าธรรมเนียมอื่นๆ นอกเหนือจากอัตราค่าเบิกจ่ายตามที่กฎหมายกำหนดจึงเป็นภาระในการหาเงินมาชำระค่ารักษาพยาบาลของผู้ใช้สิทธิ สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก กระบวนการเข้าถึงสิทธิการจ่ายยา ผู้ใช้สิทธิข้าราชการ ผู้ใช้สิทธิประกันสังคมและผู้ใช้สิทธิบัตรทองกล่าวเหมือนกันว่า การจ่ายยาจะได้รับการคุ้มครองสิทธิตามระบบบัญชียาหลักแห่งชาติเท่านั้น หากโรคใดที่ต้องการยาในการรักษา นอกเหนือจากยาที่ระบุไว้ในบัญชียา ค่าใช้จ่ายทั้งหมดผู้ใช้สิทธิเป็นผู้จ่าย

5) ข้อจำกัด

สิ่งที่กฎหมายกำหนดขอบเขตสิทธิหรืออำนาจไว้โดยเฉพาะเกี่ยวกับการยื่นคำร้องในการขอรับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากหน่วยบริการตามมาตรา 41 ของผู้ใช้สิทธิบัตรทองและปัญหาจากการยื่นคำร้องในการขอรับการเยียวยาความเสียหายของผู้ใช้สิทธิประกันสังคม ที่เกิดจากหน่วยบริการตามมาตรา 63 (7) ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ คณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลจากการใช้สิทธิบัตรทอง สิทธิ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ประกันสังคม คณะกรรมการการพิจารณาค่าเสียหายทั้งสองสิทธิไม่มีตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) สำหรับสิทธิในการรักษาพยาบาลข้าราชการและบุคคลในครอบครัวไม่มีการกำหนดถึงการเยียวยาเบื้องต้นในกรณีได้รับความเสียหายที่เกิดจากหน่วยบริการ

ข้อจำกัดปัญหาต่อผู้ใช้สิทธิบัตรทอง ผู้ใช้สิทธิประกันสังคมและสิทธิข้าราชการ เกี่ยวกับการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาล ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรที่เป็นข้าราชการกล่าวว่าปัญหาที่ได้รับคือ เมื่อได้รับความเสียหายที่เกิดจากการที่หน่วยบริการไม่มีขั้นตอนและวิธีการการเยียวยาความเสียหายเช่นเดียวกับผู้ใช้สิทธิบัตรทองและผู้ใช้สิทธิประกันสังคม เมื่อเกิดความเสียหายกลับต้องนำเรื่องไปฟ้องร้องต่อศาลเพื่อเรียกค่าเสียหายที่เกิดจากหน่วยบริการทำให้เกิดค่าใช้จ่ายระหว่างดำเนินคดี เช่น ค่าธรรมเนียมศาล ค่าทนายความ ตกเป็นภาระแก่ผู้เสียหายกับการสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรที่เป็นผู้ประกันตนและประชาชนที่ใช้บัตรทองมีความเห็นเหมือนกัน กล่าวคือนอกจากการเยียวยาเบื้องต้นที่เกิดจากหน่วยบริการควรมีการเยียวยาจากความเสียหายที่เกิดจากกรณีอื่นด้วย เช่น ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพของบุคลากรทางสาธารณสุข

6) การเยียวยา

ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรับบริการสาธารณสุข ผู้ใช้สิทธิบัตรทองและผู้ใช้สิทธิประกันสังคม จะได้รับการเยียวยาความเสียหายจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและกองทุนประกันสังคม สิทธิข้าราชการ กรณีได้รับความเสียหายนั้นต้องฟ้องเรียกค่าเสียหายต่อศาลส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายที่ต้องพิสูจน์ต่อศาลตามหลักวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 84/1ที่ บัญญัติไว้ว่า ‘คู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนคำคู่ความของตนให้ คู่ความ ฝ่ายนั้นมีภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น แต่ถ้ามีข้อสันนิษฐานไว้ในกฎหมายหรือมีข้อสันนิษฐานที่ควรจะเป็นซึ่งปรากฏจากสภาพปกติธรรมดาของเหตุการณ์เป็นคุณแก่คู่ความฝ่ายใด คู่ความฝ่ายนั้นต้องพิสูจน์เพียงว่าตนได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งการที่ตนจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานนั้นครบถ้วนแล้ว’ ทำให้ผู้เสียหายที่เป็นประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากความผิดพลาดของการรักษาพยาบาลจะต้องทำหน้าที่พิสูจน์ความเสียหายซึ่งเป็นการยุ่งยากมากและบางครั้งเกินความสามารถที่จะพิสูจน์ได้

การเยียวยาที่เป็นปัญหาต่อการพิสูจน์ความเสียหายผู้ใช้สิทธิบัตรทอง ผู้ใช้สิทธิประกันสังคมและสิทธิข้าราชการ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรทั้งสามสิทธิมีความเห็นเหมือนกัน คือ การใช้สิทธิทางศาลเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดจากการรับบริการสาธารณสุขต้องใช้เวลาในการพิจารณาคดีทำให้การเยียวยาไม่ทันต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นและหากแพคดีก็จะไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายทั้งที่ความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นจริง

7) ความรับผิดชอบ

พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ได้กำหนดโทษผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน คณะอนุกรรมการของคณะกรรมการดังกล่าว

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

คณะกรรมการสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงาน เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ มีทั้งโทษจำและโทษปรับ

การไล่เบี้ยผู้กระทำผิด เมื่อสำนักงานได้จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้ใช้สิทธิบัตรทองที่ได้รับความเสียหายไปแล้วให้สำนักงานมีสิทธิไล่เบี้ยแก่ผู้กระทำผิดได้

พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 กำหนดกรณีที่มีสิทธิหรือสถานพยาบาลเบิกเงินค่ารักษาพยาบาลโดยไม่เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้หรือเกินสิทธิที่จะได้รับตามพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ผู้มีสิทธิหรือสถานพยาบาลนั้นส่งคืนเงินที่ได้รับไปจากกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กระทรวงการคลังกำหนด เมื่อปรากฏว่าสถานพยาบาลใดมีพฤติการณ์ในทางทุจริตเกี่ยวกับการเบิกเงินค่ารักษาพยาบาล ให้กระทรวงการคลังเรียกคืนเงินค่ารักษาพยาบาลและระงับการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลในระบบการเบิกจ่ายตรงกับสถานพยาบาลนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนด

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้กำหนดโทษเกี่ยวกับผู้ใดไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหลักฐาน หรือข้อมูลที่จำเป็นตาม คำสั่งของคณะกรรมการ คณะกรรมการการแพทย์คณะกรรมการอุทธรณ์ คณะอนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษทั้งจำทั้งปรับ

การไล่เบี้ยผู้กระทำผิด เมื่อสำนักงานได้จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้ประกันตนที่ได้รับความเสียหายไปแล้วให้สำนักงานมีสิทธิไล่เบี้ยแก่ผู้กระทำผิดได้

ควรมีการกำหนดโทษในการแก้ไขพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 เกี่ยวกับผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการของคณะกรรมการดังกล่าว คณะกรรมการสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงาน เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ มีทั้งโทษจำและโทษปรับและควรมีการบัญญัติการสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีและการพัฒนาระบบความปลอดภัยเพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาระบบความปลอดภัยและป้องกันความเสียหายเบื้องต้นลดความเสี่ยงจากความเสียหายเบื้องต้นที่จะเกิดจากการบริการสาธารณสุข รวมทั้งการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในระบบบริการสาธารณสุข กฎหมายทั้ง 3 ฉบับ

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

แนวคิดการพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพตามแนวคิดทฤษฎี เอกสารกฎหมาย และกฎหมายของไทย กฎหมายระหว่างประเทศ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights – ICCPR) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ค.ศ. 1966 International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights กฎหมายประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลียนำไปสู่การพัฒนากฎหมายต้นแบบ (Model law) การพัฒนากฎหมาย

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เพื่อการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ ทั้ง 3 ฉบับที่กำหนดสถานะของคนไทยในการรักษาพยาบาลที่ไม่เหมือนกันทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ เพื่อให้มีบทบัญญัติที่ให้ความเสมอภาคในการรับการรักษาพยาบาลตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ จึงได้จัดทำร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 (ฉบับที่....) พ.ศ. ร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 (ฉบับที่....) พ.ศ. ร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 (ฉบับที่....) พ.ศ. เพื่อพัฒนาการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

ผลของการวิจัยได้จัดทำกฎหมายต้นแบบร่างแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายทั้ง 3 ฉบับ เพื่อพัฒนาการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ การวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. แนวทางการนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การจัดทำร่าง ร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 (ฉบับที่....) พ.ศ. ร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 (ฉบับที่....) พ.ศ. ร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 (ฉบับที่....) พ.ศ. จะทำให้พัฒนาการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ ด้าน การเลือกสถานพยาบาลปฐมภูมิ การคุ้มครองสิทธิในการรักษาพยาบาล กองทุนการเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากการรักษาพยาบาล เพื่อให้กฎหมายต้นแบบที่ได้จัดทำขึ้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรผลักดันร่างกฎหมายทั้ง 3 ฉบับ โดยการนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเพื่อให้เห็นชอบและเข้าสู่การตรากฎหมายตามลำดับขั้นต่อไป

2. การตรากฎหมายระดับรอง

เมื่อร่างกฎหมายทั้ง 3 ฉบับมีผลเป็นกฎหมายโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา คณะกรรมการกองทุนหรือการออกคำสั่งในเรื่องต่างๆ ที่กฎหมายให้อำนาจที่บัญญัติไว้ในร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 (ฉบับที่....) พ.ศ. ร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 (ฉบับที่....) พ.ศ. ร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 (ฉบับที่....) พ.ศ. ดำเนินตรากฎหมายระดับรองเพื่อให้เกิดการคุ้มครองความเสมอภาคของสิทธิในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพของประชาชนเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัย พบว่า มีประเด็นที่ควรนำไปศึกษาและวิจัยต่อ ดังนี้

1) การออกกฎหมายประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพทางการแพทย์ไว้ในพระราชบัญญัติวิชาชีพโดยมีการจัดหมวดหมู่ให้ชัดเจน เนื้อหาของกฎหมายประกันภัยความรับผิดชอบทางการ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

แพทย์ ควรมีการบัญญัติถึงเรื่องสำคัญที่ อาจจะทำให้เกิดปัญหาการตีความขึ้นได้ในอนาคต เช่น คำนิยามของ สัญญาประกันภัยความรับผิด ทาง การ แพทย์ คู่สัญญาในสัญญาประกันภัยความรับผิดทาง การ แพทย์ กล่าวคือ ผู้รับประกันภัยและผู้เอาประกันภัย คำนิยามของผู้ประกอบวิชาชีพทาง การ แพทย์ที่จะเอาประกันภัย เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายประกันภัยของประเทศฝรั่งเศส (Insurance Code) ซึ่งมีการจัดหมวดหมู่เช่น การ ประกันภัยทางทะเล และการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ เป็นต้น

2) การศึกษาเพื่อจัดทำร่างรูปแบบกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดทาง การ แพทย์เป็น จะมีลักษณะกรมธรรม์แพทย์ทั่ว ๆ ไปให้มีการจัดทำกรมธรรม์สำหรับแพทย์เฉพาะทาง ขอเสนอว่าสำนักงาน คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ควรมีการส่งเสริมให้มีการออก กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดทาง การ แพทย์ให้หลากหลายขึ้น มีกรมธรรม์สำหรับแพทย์เฉพาะทางใน บาง สาขาที่มีความเสี่ยงสูง อย่างเช่น ทันตแพทย์ แพทย์แผนไทย เป็นต้น

3) การศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดรูปแบบและกฎหมายเพื่อให้การจัดทำกองทุนคุ้มครองความเสียหายเบื้องต้นจากการให้บริการจากผู้ประกอบวิชาชีพอื่น เช่น ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพ ทุน ความ ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกร ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เป็นต้น เพื่อช่วยเหลือและเยียวยาความเสียหาย เบื้องต้นแก่ผู้เสียหายที่ได้รับการบริการจากผู้ประกอบวิชาชีพแล้วเกิดความเสียหาย

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เอกสารอ้างอิง

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก.
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (2478, 10 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 52.
- พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560. (2560, 31 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 79 ก.
- พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560. (2560, 31 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 79 ก.
- พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 (2545, 19 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119/ตอนที่ 116 ก
- พระราชบัญญัติการเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 (2553, 2 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนที่ 23 ก
- พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 (2533, 1 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 107 ตอนที่ 161 ก
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2560). วิธีวิทยาการวิจัยทางนิติศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: อาร์ทิพานีย์ จำกัด
- International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights 1966
- Consumer Protection Act 1987
- Birth-related Neurological Injury Compensation Act 1987
- Affordable Care Act 2010
- Australian Medical Association AMA, 2001

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

แรงจูงใจในการเรียนดนตรีตามทฤษฎีการเรียนรู้ด้านสติปัญญา

Motivation in Music Learning within Cognitive Theories

พรรณรวี พงษ์วัฒนานุสรณ์*

Panravee Pongvatnanusorn*

(Received : May 15, 2022 / Revised : June 18, 2022 / Accepted : June 12, 2022)

บทคัดย่อ

การเรียนรู้ดนตรีมีหลายด้าน ทั้งด้านเนื้อหาความรู้ การพัฒนาทักษะความสามารถ และการสื่อสารอารมณ์ ซึ่งแรงจูงใจจึงปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ มีความซับซ้อน และมีผลต่อการเรียนรู้ดนตรี ผู้เรียนดนตรีแต่ละคนมีแรงจูงใจและได้รับการสนับสนุนในการเรียนที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้สอนดนตรีจึงควรนำความรู้เรื่องแรงจูงใจและวิธีสร้างแรงจูงใจที่มีหลายแบบและหลายมุมมองไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์และมีความหมายในการออกแบบและจัดการเรียนการสอนดนตรีเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด แรงจูงใจแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ แรงจูงใจภายนอก และแรงจูงใจภายใน นอกจากนี้จากกลุ่มนักทฤษฎีการเรียนรู้ยังมีแนวคิดเรื่องแรงจูงใจที่แตกต่างกัน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักทฤษฎีการเรียนรู้ด้านพฤติกรรม กลุ่มนักทฤษฎีการเรียนรู้ด้านสติปัญญา และกลุ่มนักทฤษฎีการเรียนรู้ด้านตนเอง อย่างไรก็ตาม บทความนี้จะมุ่งเน้นที่กลุ่มนักทฤษฎีการเรียนรู้ด้านสติปัญญาซึ่งมีความเชื่อว่า การที่ผู้เรียนดนตรีสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนดนตรีได้นั้นขึ้นกับลักษณะกระบวนการคิดของผู้เรียนเอง ซึ่งมาจากการตีความประสบการณ์ที่ผู้เรียนเคยได้รับ เพราะฉะนั้นผู้สอนดนตรีจึงมีหน้าที่ในการปรับเปลี่ยนลักษณะวิธีคิดของผู้เรียนในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนดนตรี ซึ่งมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องคือ 1) ทฤษฎีความคาดหวังและการให้คุณค่า (Expectancy-Value Theory) 2) ทฤษฎีการวางเป้าหมาย (Goal Theory) และ 3) ทฤษฎีการอ้างสาเหตุ (Attribution Theory) สำหรับการเรียนดนตรี นอกจากนี้ได้กล่าวถึงข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอนดนตรีเพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้สอนดนตรีในการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนดนตรี

คำสำคัญ : แรงจูงใจ, สติปัญญา, ความคาดหวัง, การให้คุณค่า, การวางเป้าหมาย, การอ้างสาเหตุ

*นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

*Doctor of Philosophy, Faculty of Music, Bangkok Thonburi University

Email: auecud44@gmail.com

Abstract

Music is the discipline that requires many aspects of learning: knowledge, skills, and expressions. Therefore, motivation is one of the most important and complex factors which plays an essential role in supporting more effective music learning. Students who are encouraged to learn music could possibly be driven from different types of motivation. It is useful and meaningful for music teachers to apply knowledge about different ways of motivating students; therefore, effective music learning and teaching could be designed and conducted. To begin with, motivation can be divided into two main types: extrinsic motivation and intrinsic motivation. Moreover, there were three group of learning theorists who presented different perspectives in motivation: behavioral theory, cognitive theory, and self theory. In this article cognitive theories in motivation, which focused on how students think about and perceive in music learning, will be specifically identified and illustrated. The cognitive theories will be divided into three different theories: Expectancy-Value Theory, Goal Theory, and Attribution Theory. This article could be helpful for music teachers to be able to implement these principles in order to support students' motivation in music learning.

Keywords: motivation, cognitive, expectancy, value, goal, attribution

บทนำ

โดยทั่วไป แรงจูงใจจะมีการอ้างถึงในบริบทของการเรียนในโรงเรียนของผู้เรียนด้านวิชาการ เช่น วิชาคณิตศาสตร์ หรือวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งความรู้ด้านวิชาการส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่ความรู้ในเนื้อหาเป็นหลัก แต่ในการเรียนรู้ดนตรี นอกจากเนื้อหาความรู้แล้วยังมีการพัฒนาทักษะความสามารถ และการสื่อสารอารมณ์ ทั้งบริบทในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ดังนั้นกระบวนการเรื่องแรงจูงใจในบริบทของดนตรีจึงมีความซับซ้อน และควรมีการวิจัยในด้านนี้อย่างต่อเนื่องเพื่อแสดงให้เห็นถึงหน้าที่ของแรงจูงใจที่ส่งผลต่อผู้เรียนดนตรี (Austin, Renwick, and McPherson, 2006) จุดประสงค์ของนักทฤษฎี นักวิจัย และนักการศึกษาในการศึกษาเรื่องแรงจูงใจนั้นเพื่อเข้าใจถึงสาเหตุการพัฒนาแรงจูงใจอันช่วยสร้างให้ผู้เรียนดนตรีเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการเรียนรู้ดนตรีมีหลายมุมไม่ใช่แค่การเล่นเครื่องดนตรี แต่มีทั้งการฟังดนตรี การแต่งเพลงด้วยเช่นกัน การเรียนรู้การเล่นดนตรีเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน มีความหมาย และเป็นที่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายในการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถ ความชอบในดนตรี และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนดนตรีที่ต้องสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนดนตรี

แรงจูงใจคืออะไร

การศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเรียนรู้้นั้นมาจากการที่นักทฤษฎีตั้งข้อสงสัยว่า ทำไมผู้เรียนบางคนจึงประสบความสำเร็จในการเรียน ในขณะที่ผู้เรียนอีกคนหนึ่งที่มีความสามารถเท่ากันไม่ประสบความสำเร็จ (Austin, Renwick, and McPherson, 2006) ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจได้มีการสร้างขึ้นเพื่ออธิบายสาเหตุ ทิศทาง ความเข้มข้น และความคงทนของพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (อ้างถึงใน Austin, Renwick, and McPherson, 2006) แรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยหรือแรงผลักดันอย่างหนึ่ง ที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการกระทำต่าง ๆ หรือทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงพฤติกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมทางบวกหรือทางลบ แรงจูงใจมาจากความต้องการ ความปรารถนา มีการกำหนด เป้าหมายและทิศทางของพฤติกรรมนั้น ๆ แรงจูงใจสามารถแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motivation) และแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation)

แรงจูงใจภายนอก คือ แรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งเร้าภายนอกที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น นักเรียนคนหนึ่งตั้งใจเรียนและอ่านหนังสือมากเพราะผู้สอนบอกว่าถ้าใครสอบได้ที่หนึ่งจะได้รับรางวัลพิเศษ รางวัลพิเศษคือสิ่งเร้าภายนอก สิ่งที่ทำให้ผู้เรียนตั้งใจขึ้นเป็นรางวัลพิเศษที่เป็นแรงผลักดันให้ผู้เรียนทำพฤติกรรมตั้งใจเรียนและอ่านหนังสือมาก ส่วนแรงจูงใจภายใน คือ แรงจูงใจที่มีอิทธิพลจากปัจจัยภายในตัวบุคคลหรือจากตัวผู้เรียน ซึ่งอาจเป็นความคิด ความสนใจ ความตั้งใจ การเห็นคุณค่า ความพอใจ ตัวอย่างเช่น นักเรียนคนหนึ่งตั้งใจฝึกซ้อมไวโอลินทุกวันตามการบ้านที่ได้รับ และศึกษาฟังเพลงต่าง ๆ นอกเหนือจากในห้องเรียนมากมาย เพราะนักเรียนคนนี้มี ความสนใจทางด้านดนตรีและการเล่นไวโอลินเป็นพิเศษ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนคนนี้มีผลจากความสนใจของผู้เรียนเอง ซึ่งเป็นแรงจูงใจภายในตัวผู้เรียน McLachlan (2017) กล่าวว่า การเติมเต็มศักยภาพที่แท้จริงของการเป็นนักดนตรีมาจากความรักในการสร้างเสียงดนตรี และความรักในชีวิตตัวเอง ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเป็นการอธิบายถึงแรงจูงใจภายใน

แรงจูงใจทั้งสองประเภทมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรี แต่แรงจูงใจภายในจะมีความยั่งยืนต่อการเรียนรู้ดนตรีของผู้เรียนมากกว่าแรงจูงใจภายนอก อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาความเป็นนักดนตรีในตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนที่เรียนดนตรีหรือนักดนตรีอาชีพล้วนแล้วแต่มีแรงจูงใจที่หลากหลายในการซ้อมดนตรี เช่น ผู้เรียนดนตรีบางคนต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ได้รับของรางวัล ได้เล่นเพลงที่ชอบ หรือซ้อมดนตรีเพื่อเอาใจผู้สอน (Hallam, 2017) อย่างไรก็ตาม จากตัวอย่างข้างต้น แม้ว่าเป้าหมายสูงสุดของผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายในก็ตาม แรงจูงใจภายนอกก็สามารถเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ในระดับหนึ่ง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอกส่งผลต่อการเลิกเรียนดนตรี ผู้เรียนที่ล้มเลิกหรือหยุดการเรียนรู้ดนตรีส่วนมากเป็นผู้ที่ซ้อมน้อยกว่าและประสบความสำเร็จน้อยกว่า (อ้างถึงใน Hallam, 2017) เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นความต้องการจากสิ่งเร้าภายนอกหรือความต้องการภายในจากตัวผู้เรียนเอง ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ตั้งไว้ในแต่ละครั้ง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ของการจัดการเรียนการสอน ถึงแม้จะเห็นได้ว่าผู้เรียนคนตรีนส่วนมากเดินเข้าห้องเรียนด้วยความตั้งใจจากแรงจูงใจภายใน แต่เห็นได้ชัดเจนเช่นเดียวกันว่าไม่ใช่ผู้เรียนทุกคนเดินออกจากห้องเรียนนั้นด้วยแรงจูงใจภายในที่มีเต็มเปี่ยมเช่นเดิม (Renwick and Reeve, 2012) ดังนั้น แรงจูงใจจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้สอนควรคำนึงถึง เพื่อสานต่อ เสริมสร้าง หรือผลักดันแรงจูงใจของผู้เรียน ซึ่งส่งผลต่อการนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดนตรีสูงสุด

นักทฤษฎีได้อธิบายถึงแรงจูงใจหลากหลายแนวคิด โดยมีจุดเน้นที่ต่างกัน แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ การทำให้ผู้เรียนได้รู้ เข้าใจ และซาบซึ้งในสิ่งที่ตนเองกำลังเป็นและทำอยู่ เพื่อให้มีแรงจูงใจในการทำมากขึ้น ในแต่ละแนวคิดของแต่ละทฤษฎีมีความสำคัญและทำให้ผู้สอนเข้าใจถึงที่มาและสาเหตุของแรงจูงใจในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียนมากขึ้น และสามารถทำให้ผู้สอนเห็นทิศทางในการจัดการเรียนการสอนโดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่ดีในการเรียนดนตรีไปในตัว แนวคิดในการกล่าวถึงแรงจูงใจนั้น สามารถแบ่งทฤษฎีหลักได้เป็น 3 กลุ่มแนวคิด 1) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behavioral Theory) ซึ่งเกิดจากแนวคิดที่ว่าแรงจูงใจเกิดขึ้นจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน 2) ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านสติปัญญา (Cognitive Theory) ซึ่งเกิดจากแนวคิดที่ว่าแรงจูงใจเป็นปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม โดยผ่านกระบวนการทางสติปัญญา 3) ทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเอง (Self Theory) ซึ่งเกิดจากแนวคิดที่ว่าแรงจูงใจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากกระบวนการภายในของผู้เรียนเอง

ในบทความนี้จะกล่าวถึงเฉพาะทฤษฎีการเรียนรู้ด้านสติปัญญาที่เป็นการทำความเข้าใจกระบวนการทางสติปัญญา ความคิดของผู้เรียน และส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนดนตรีของผู้เรียนได้อย่างไร

แรงจูงใจกับทฤษฎีการเรียนรู้ด้านสติปัญญา (Cognitive Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านสติปัญญาเน้นการทำความเข้าใจกระบวนการคิดของผู้เรียน โดยสามารถตั้งคำถามต่าง ๆ ว่า ความคิดอย่างไรที่มีผลกับแรงจูงใจ เพราะฉะนั้น ทฤษฎีด้านสติปัญญาจึงมีความเชื่อว่า การจะเปลี่ยนแรงจูงใจของผู้เรียนนั้น ต้องเริ่มจากการเปลี่ยนความคิดของผู้เรียนก่อน ซึ่งการที่ผู้สอนจะสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน ผู้สอนต้องทำความเข้าใจผู้เรียนก่อน โดยคำนึงถึงความคาดหวังหรือจุดประสงค์ความสำเร็จของผู้เรียนที่ผู้เรียนกำลังคิด การมองเห็นคุณค่าความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ของผู้เรียน จุดมุ่งหมายของกิจกรรมการเรียนรู้ และเข้าใจว่าการประสบความสำเร็จและความล้มเหลวของผู้เรียนแต่ละคนก่อน ในกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้ด้านสติปัญญา แบ่งเป็น 3 ทฤษฎี ดังนี้

- 1) ทฤษฎีการคาดหวังและการให้คุณค่า (Expectancy-Value Theory)
- 2) ทฤษฎีการวางเป้าหมาย (Goal Theory)
- 3) ทฤษฎีการอ้างสาเหตุ (Attribution Theory)

ทฤษฎีการคาดหวังและการให้คุณค่า (Expectancy-Value Theory)

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของผู้เรียนในการเรียนหรือทำกิจกรรมกับการให้คุณค่าหรือเหตุผลในการเรียนหรือการทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ การที่ผู้เรียนมีแนวโน้มในการให้คุณค่ากับสิ่งที่ตัวเองทำได้ดี สามารถคาดเดาแรงจูงใจของพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ งานวิจัยหลายชิ้นแสดงให้เห็นว่าความคาดหวังของผู้เรียนที่จะประสบความสำเร็จและการให้คุณค่าในงานที่ได้รับมอบหมายส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมและผลลัพธ์ต่างๆที่นำไปสู่ความสำเร็จ

Expectancy (ความคาดหวัง) ความคาดหวังของผู้เรียนแต่ละคนเกิดขึ้นจากความเชื่อมั่นในทักษะความสามารถ (Competency beliefs) นั่นคือการที่ผู้เรียนมีความเชื่อในศักยภาพและทักษะความสามารถทางดนตรีของตนเอง ซึ่งความเชื่อเหล่านี้นั้นเกิดจากการเปรียบเทียบกับผู้อื่นในเรื่องนั้น ๆ หรือเปรียบเทียบความสามารถของตนเองในด้านอื่น ๆ ความเชื่อมั่นและการตัดสินใจเหล่านี้นั้นมาจากประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคล การตีความจากประสบการณ์เหล่านั้น หรือเกิดจากปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม (Durwin and Weber, 2018) เช่น นักเรียนคนหนึ่งสามารถเล่นเพลงผ่านได้เป็นคนแรกเกือบทุกเพลง ทำให้นักเรียนคนนั้นเกิดความเชื่อมั่นและความคาดหวังว่าตัวเองสามารถทำกิจกรรมเกี่ยวกับดนตรีได้ดี ซึ่งความเชื่อและความคาดหวังนี้เกิดจากการเปรียบเทียบความสามารถและศักยภาพของตัวเองกับเพื่อนคนอื่น เป็นต้น ความคาดหวังแบ่งออกได้เป็นเชิงบวกและเชิงลบ ความคาดหวังเชิงบวก คือ การที่ผู้เรียนเชื่อว่าตัวเองสามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ ได้ประสบความสำเร็จ ในทางตรงกันข้าม ความคาดหวังเชิงลบ คือ การที่ผู้เรียนเชื่อว่าตัวเองไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่สำเร็จได้

Value (การให้คุณค่า) คือ การที่ผู้เรียนให้คุณค่าในเหตุผลต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเลือกที่จะทำกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็นได้ 3 ประเภท (Durwin and Weber, 2018) ได้แก่ 1) คุณค่าในตัวเอง (Intrinsic value) คือ คุณค่าที่มาจากภายในตัวผู้เรียนแต่ละคน เช่น ความสนใจ ความอยากรู้ หรือความสนุก เป็นต้น 2) คุณค่าในงานที่ได้รับมอบหมาย (Attainment value) คือ การที่ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมาย เช่น ผู้เรียนทราบว่าการเล่นซอแบบฝึกหัดนี้จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเล่นดนตรี 3) คุณค่าในประโยชน์ของงานที่ได้รับมอบหมายที่มีต่อตัวเองในอนาคต (Utility value) คือ การเห็นคุณค่าของกิจกรรมการเรียนรู้หรืองานที่ได้รับมอบหมายว่ามีประโยชน์ต่อไปในเป้าหมายของตัวเองในอนาคต เช่น ถ้าฝึกซ้อมบันไดเสียงครบทุกบันไดเสียงให้ดี ในอนาคตจะสามารถเล่นเพลงต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้นและเร็วขึ้นมาก ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเป้าหมายในอนาคตอันใกล้หรือไกลก็ตาม นอกจากนี้การให้คุณค่าในงานที่ได้รับมอบหมายนั้นอาจเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงอายุของผู้เรียน เช่น การเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ดนตรีในเด็กเล็กจะมองว่าดนตรีให้คุณค่าด้านความสนุกสนานและความสนใจเป็นหลัก เมื่อเด็กโตขึ้นเด็กคนเดียวกันนั้นอาจเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ดนตรีในมุมของวิชาชีพของตัวเองในอนาคต จากความคิดที่เน้นเพียงความสนุกสนาน ความสนใจตอนเด็กเล็ก จะนำไปสู่ความคิดที่เห็นคุณค่าในการเรียนรู้ดนตรีที่มี

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ประโยชน์และมีความสำคัญกับตัวเองในอนาคต ดังนั้นการเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ดนตรีจึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา และการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นก็เป็นผลจากการจัดการเรียนการสอนดนตรีของผู้สอน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีของผู้เรียนด้วยเช่นกัน

โดยทั่วไป ผู้เรียนทุกคนมีแนวโน้มที่จะให้คุณค่ากับสิ่งที่ตัวเองทำได้ดี ผู้สอนจึงควรสร้างแรงจูงใจหรือความมั่นใจในคุณค่าภายในตัวของผู้เรียนในการเรียน แต่บางครั้ง การที่ผู้เรียนเห็นคุณค่าจากปัจจัยภายนอกก็สามารถทำให้เกิดประโยชน์ในการเรียนได้มากกว่าคนที่เห็นคุณค่าน้อยหรือไม่เห็นคุณค่าของการเรียนเรื่องนั้น ๆ เช่น การเรียนดนตรีให้ได้ผลสัมฤทธิ์ที่ดีในทุกวิชาแม้ว่าจะชอบหรือไม่ชอบก็ตาม สามารถเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ช่วยให้ผู้เรียนสอบเข้ามหาวิทยาลัยทางดนตรีที่ต้องการได้ ผู้เรียนที่เห็นค่าของการตั้งใจเรียนสิ่งที่ไม่ชอบ เพื่อช่วยในการเข้ามหาวิทยาลัยที่ตัวเองต้องการ ย่อมมีแรงจูงใจในการเรียนมากกว่าผู้เรียนที่ไม่เห็นคุณค่า ดังนั้นส่วนประกอบของความคาดหวังและการให้คุณค่าโดยคำนึงถึงการแสดงออกและความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่องานที่ได้รับมอบหมายจึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนต่อกันและไม่สามารถเป็นอิสระหรือแยกออกจากกันได้ (Hallam, 2017) ผู้สอนดนตรีจึงควรคำนึงถึงทุกส่วนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน

ทฤษฎีการวางเป้าหมาย (Goal Theory)

ทฤษฎีการวางเป้าหมาย (Goal Theory) คือ ทฤษฎีที่มุ่งเน้นให้เห็นความสัมพันธ์ของเป้าหมายและการกระทำ การตั้งเป้าหมาย เรียกว่า เป้าหมายของความสำเร็จ (Achievement goal) คือ เป้าหมายที่สามารถบรรลุได้ โดยมีปัจจัยในการตั้งเป้าหมาย คือ เหตุผลในการที่จะทำหรือเรียนรู้กิจกรรมนั้น ๆ และมาตรฐานที่ผู้เรียนสร้างขึ้นมา เพื่อประเมินการเรียนหรือกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ๆ ตัวอย่างเช่น มีนักเรียนคนหนึ่งตั้งเป้าหมายในการเรียนในอนาคตว่า ต้องการสอบเปียโนให้ได้ดีเพื่อที่จะนำผลการสอบมาใช้ในการเข้ามหาวิทยาลัยทางดนตรี โดยตั้งใจไว้ว่าผลสอบที่ดีนั้น คือการที่ต้องได้เกียรตินิยมอันดับ 1 เป็นต้น ยิ่งผู้เรียนมีการวางเป้าหมายที่มากขึ้น สามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตัวเอง มีวินัยในตนเอง และมีความสุขมากขึ้น

Renwick and Reeve (2012) กล่าวว่า งานวิจัยเรื่องทฤษฎีการวางเป้าหมายพบว่า เป้าหมายการเรียนรู้อาจมีความเชื่อมโยงกับการใช้กลวิธีการคิดที่ลึกซึ้งกว่า การประสบความสำเร็จที่สูงกว่า ผู้เรียนเชื่อว่าความสำเร็จมาจากความพยายาม และความล้มเหลวเกิดจากความไม่พยายาม นอกจากนี้จากผลงานวิจัยต่างๆเกี่ยวกับการวางเป้าหมายได้กล่าวสรุปว่า คนที่มีการวางเป้าหมายจะประสบความสำเร็จมากกว่าคนที่ไม่มี การวางเป้าหมายถึงร้อยละ 50 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านแรงจูงใจเห็นด้วยกับการจดหรือเขียนเป้าหมายต่างๆด้วยตัวเอง การวางเป้าหมายอย่างตั้งใจโดยมีการวัดผลและมีระยะเวลากำกับจะมีประสิทธิภาพมากกว่า การอธิบายหรือบอกกล่าวเป้าหมายของตัวเองให้คนสนิทหรือต่อสาธารณะเพื่อทำให้โอกาสในการบรรลุเป้าหมายเพิ่มขึ้น ซึ่งเป้าหมายสามารถสร้างพลังงานในการกระตุ้นคนนั้นๆได้ เป้าหมายยิ่งสูงเท่าไร ความพยายามที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

การตั้งเป้าหมาย หรือที่เรียกว่า แรงผลักดันในการตั้งเป้าหมาย (Goal orientation) เป็นแรงผลักดันของพฤติกรรมและการตัดสินใจของคน สามารถแบ่งออกได้เป็น 1) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ (Mastery goals) 2) การตั้งเป้าหมายในประสิทธิภาพ (Performance goals) เป้าหมายทั้งสองประเภทนี้เป็นพื้นฐานที่จะนำผู้เรียนไปสู่การประสบความสำเร็จ ผู้เรียนที่มีเป้าหมายประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทั้งสองประเภทจะมีแรงจูงใจในการทำสิ่งเหล่านั้นโดยมีโอกาประสบความสำเร็จ เป้าหมายในการเรียนรู้และเป้าหมายในประสิทธิภาพ สามารถแบ่งออกได้เป็นอย่างละ 2 ประเภท ดังนี้

เป้าหมายในการเรียนรู้ (Mastery goals)

1) เป้าหมายที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ (Mastery-approach goals) คือ เป้าหมายที่มุ่งเน้นไปที่พัฒนาการทางสติปัญญา การฝึกฝนและเพิ่มเติมทักษะความรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองในการเรียนรู้ เช่น นักเรียนตั้งใจซ้อมบันไดเสียงทุกวัน เพราะอยากให้ตัวเองมีเทคนิคในการเล่นดนตรีที่ดี เป็นต้น

2) เป้าหมายที่ไม่สนใจกระบวนการเรียนรู้ (Mastery-avoidance goals) คือ เป้าหมายที่มุ่งเน้นไปในการหลีกเลี่ยง หรือการไม่ต้องการเรียนรู้ เช่น นักเรียนคนหนึ่งตั้งใจเรียน เพราะกลัวว่าถ้าไม่เรียนจะทำให้เข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ นั่นคือความตั้งใจหรือเป้าหมายของนักเรียนคนนั้นมาจากการต้องการจะหลีกเลี่ยงการเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ มิใช่ต้องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองเพื่อให้เข้ามหาวิทยาลัยได้ เป็นต้น

เป้าหมายในประสิทธิภาพ (Performance goals)

1) เป้าหมายที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Performance-approach goals) คือ เป้าหมายที่มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์แรงจูงใจมาจากความต้องการที่จะประสบความสำเร็จหรือความกลัวที่จะล้มเหลว เช่น นักเรียนตั้งใจซ้อมแต่เพลงสอบเพื่อไปสอบเกรดเปียโน เพื่อให้ได้คะแนนเกียรตินิยม เนื่องจากคะแนนของการเล่นเพลงทั้งหมดทุกเพลงเป็นสัดส่วนส่วนใหญ่ของผลสัมฤทธิ์รวม เป็นต้น

2) เป้าหมายที่หลีกเลี่ยงผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำ (Performance-avoidance goals) คือ เป้าหมายหลีกเลี่ยงการเป็นผู้ด้อยที่สุด หรือการที่ดูไม่ดีในสายตาผู้อื่น เช่น นักเรียนคนหนึ่งพยายามยกมือตอบคำถามครูในห้องเรียนและพยายามตอบคำถามให้ถูกต้อง เพื่อไม่ให้ผู้อื่นดูว่าเขาไม่เรียนหรือเรียนไม่รู้เรื่อง เป็นต้น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ตารางเปรียบเทียบการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้และการตั้งเป้าหมายในประสิทธิภาพ
(Durwin and Weber, 2018, หน้า 295)

	การเรียนรู้ (Mastery)	ประสิทธิภาพ (Performance)
ภาวะ การมุ่งเน้น (Approach State)	<u>สิ่งที่มุ่งเน้น:</u> การเรียนรู้ ความเข้าใจ การทำกิจกรรมได้ดี และเชี่ยวชาญ <u>มาตรฐาน:</u> การพัฒนาตนเอง ความคืบหน้าในงาน ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับสิ่งที่ทำ <u>ผลลัพธ์:</u> • แรงจูงใจภายใน ความสนใจ ความสนุก • กลวิธีการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งเพื่อพัฒนาความเข้าใจของตนเอง • ชอบทำกิจกรรมที่ท้าทาย ที่มีความเสี่ยงระดับปานกลาง • ขอความช่วยเหลือตามสถานการณ์ • ความพยายาม และความมานะอดทน • ความเชื่อมั่นในความสามารถตนเอง และการกำกับตนเอง	<u>สิ่งที่มุ่งเน้น:</u> การเป็นคนฉลาดที่สุด การเป็นคนดีที่สุด การเป็นที่สุด <u>มาตรฐาน:</u> การเป็นที่หนึ่งหรือได้คะแนนสูงสุด การเป็นผู้เรียนที่ดีที่สุดในชั้นเรียน <u>ผลลัพธ์:</u> • แรงจูงใจภายใน • กลวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแต่บางครั้งอาจจะผิวเผิน ไม่ลึกซึ้ง (เช่น การเรียนรู้ด้วยการจำ) • ความพยายาม และความคงทน • มีความกังวลน้อย และมีความเชื่อมั่นในความสามารถตนเอง • ยอมรับวิธีการโกงได้
ภาวะการ หลีกเลี่ยง หรือไม่สนใจ (Avoidance State)	<u>สิ่งที่มุ่งเน้น:</u> หลีกเลี่ยงความไม่เข้าใจ หลีกเลี่ยงการไม่เรียนรู้ หรือการไม่เชี่ยวชาญในการทำกิจกรรม <u>มาตรฐาน:</u> การที่ไม่ผิด การไม่ทำสิ่งที่ไม่ถูก <u>ผลลัพธ์:</u> • การเรียนแบบไม่เป็นระบบระเบียบ • เกิดความกังวลในการทำข้อสอบมากขึ้น • ความรู้สึกทางลบเกี่ยวกับความล้มเหลว • หลีกเลี่ยงการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น • แรงจูงใจภายในที่น้อยลง	<u>สิ่งที่มุ่งเน้น:</u> หลีกเลี่ยงการที่ด้อยกว่า ไม่ดูโง่ในสายตาผู้อื่น <u>มาตรฐาน:</u> ไม่เป็นคนที่ได้คะแนนต่ำที่สุด ไม่เป็นคนที่ไม่ได้เรียนได้แย่มากที่สุดในชั้น <u>ผลลัพธ์:</u> • กลวิธีการเรียนรู้ที่ผิวเผิน • พฤติกรรมการเรียนที่ไม่เป็นระบบระเบียบ • มีความกังวลและมีความรู้สึกทางลบกับความล้มเหลว • หลีกเลี่ยงการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

	การเรียนรู้ (Mastery)	ประสิทธิผล (Performance)
		• การไม่มีส่วนร่วม • ผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำลง

จากการเปรียบเทียบ ลักษณะการวางเป้าหมายที่ต่างกันของผู้เรียนในการเรียนดนตรี หรือการทํากิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีต่าง ๆ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้แรงจูงใจในการแสดงออกถึงพฤติกรรมในการเรียนในห้องเรียนแตกต่างกัน ผู้สอนจึงควรส่งเสริมผู้เรียนให้มีการตั้งเป้าหมายในการเรียนดนตรี

จากทฤษฎีการวางเป้าหมายของ Edwin Locke ได้กล่าวถึงการวางเป้าหมายที่ทำให้บรรลุผลสำเร็จที่ต้องการได้นั้นต้องมีสิ่งเหล่านี้ นั่นคือ 1) ความชัดเจนของเป้าหมาย นั่นคือเป้าหมายจะต้องมีความเจาะจง 2) ความท้าทาย คือเป้าหมายจะต้องมีความยาก แต่ต้องเป็นเป้าหมายที่จับต้องได้และสามารถบรรลุได้ 3) เป้าหมายจะต้องเป็นที่ยอมรับได้ 4) มีการให้ผลตอบกลับ (feedback) เมื่อบรรลุเป้าหมายแล้ว 5) เป้าหมายจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อถูกนำมาใช้ในการวัดผลของการกระทำ 6) การกำหนดขอบเขตเวลาทำให้ประสิทธิภาพของเป้าหมายเพิ่มขึ้น 7) เป้าหมายในการเรียนรู้ส่งผลที่ดีกว่าเป้าหมายในประสิทธิผล และ 8) การวางเป้าหมายเป็นกลุ่มมีความสำคัญเท่าๆกับการวางเป้าหมายรายบุคคล นอกจากนี้ การวางเป้าหมายควรวางเป้าหมายในเชิงบวก เช่น ระหว่างเป้าหมายที่ว่า ผู้เรียนที่เล่นเพลงสอได้คะแนนต่ำกว่ามาตรฐานจะถูกลงโทษ และเป้าหมายที่ว่า ผู้เรียนที่เล่นเพลงสอได้คะแนนมากขึ้นกว่าครั้งที่แล้วจะได้การบ้านน้อยลง อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ไม่ได้คะแนนเพลงสอมากกว่าเดิม ผู้สอนควรนำความตั้งใจพยายามของผู้เรียนมาพิจารณา และอาจมีรางวัลให้ ทั้งสองเป้าหมายนี้เพื่อให้ผู้เรียนเล่นเพลงออกมาให้ได้คะแนนดีขึ้น แต่แบบแรกจะมีความหมายในเชิงลบ ต่างจากแบบหลังที่มีความหมายในเชิงบวกเพื่อให้ผู้เรียนมีความพยายามและตั้งใจในการซ้อมมากขึ้น ดังนั้นผู้เรียนที่ไม่มีจุดเน้น ไม่มีการตัดสินใจ เบื่อหน่าย และไม่มีสิ่งเจาะจงที่จะบรรลุนั้นจะทำให้ผู้เรียนใช้ชีวิตแบบไม่มีความหมาย ดังนั้นการวางเป้าหมายจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนดนตรี และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนดนตรี

ทฤษฎีการอ้างสาเหตุ (Attribution Theory)

ทฤษฎีการอ้างสาเหตุ (Attribution Theory) เป็นกระบวนการการหาสาเหตุหรือการตีความประสบการณ์ที่เกิดขึ้นตามมาตรฐานส่วนใหญ่ในสังคม เพื่ออธิบายพฤติกรรมแสดงออกของผู้เรียน ทฤษฎีการอ้างสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจของผู้เรียนมีปัจจัย 3 ข้อ (Durwin and Weber, 2018) ดังต่อไปนี้

1) **การอ้างสาเหตุของการกระทำ (Locus)** คือ ผู้เรียนเชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวมาจากสาเหตุภายใน เช่น ความสามารถ และความพยายามของตนเอง หรือสาเหตุภายนอก เช่น การขอความช่วยเหลือจากผู้สอน ถ้าเปรียบเทียบระหว่างสาเหตุภายในกับสาเหตุภายนอก สาเหตุภายในจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ความพึงพอใจ และความเคารพในตัวเองที่สูงกว่าสาเหตุภายนอก เช่น ถ้าผู้เรียนทำ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

รายงานเรื่องบันไดเสียงเมเจอร์เสร็จสมบูรณ์ด้วยตัวเองและได้คะแนนดี ผู้เรียนคนนั้นจะมีความภาคภูมิใจมากกว่าผู้เรียนที่ให้ผู้ปกครองช่วยทำรายงานนั้นให้เสร็จสมบูรณ์ และได้คะแนนที่ดีเหมือนกัน เป็นต้น

2) ความมั่นคงถาวรของสาเหตุ (Stability) คือ ผู้เรียนรับรู้สาเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมีความมั่นคงในระยะยาวหรือไม่ ผู้เรียนจะเกิดความคาดหวังในการประสบความสำเร็จในอนาคตเมื่อผู้เรียนเห็นความมั่นคงของความสำเร็จนั้น เช่น ผู้เรียนใช้กลวิธีในการซ้อมกีตาร์เพลงหนึ่งในการสอบแล้วได้คะแนนดี และเห็นว่าการซ้อมกีตาร์ด้วยความพยายามของตนเองแบบนี้เป็นสาเหตุที่มั่นคงและนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดี จึงทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการซ้อมเพลงให้สำเร็จด้วยวิธีนี้

ในทางกลับกัน ความคาดหวังในความสำเร็จในอนาคตจะลดลงเมื่อเชื่อว่าสาเหตุที่มั่นคงบางสาเหตุนำไปสู่ความล้มเหลว เช่น ผู้เรียนได้คะแนนสอบวิชานี้น้อย ผู้เรียนเชื่อว่าเป็นเพราะผู้สอนออกข้อสอบยาก ผู้เรียนเห็นสาเหตุของคะแนนน้อยมาจากผู้สอนเป็นสาเหตุถาวร จึงทำให้ความคาดหวังที่จะได้คะแนนดีลดลง ดังนั้นความคาดหวังในความสำเร็จของผู้เรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเชื่อในสาเหตุที่ไม่ถาวร เช่น การที่ผู้เรียนได้คะแนนเก็บน้อย เพราะป่วยและขาดเรียนบางครั้ง ผู้เรียนเห็นว่าการป่วยและขาดเรียนเป็นสาเหตุที่ไม่มั่นคงถาวร จึงไม่มีผลกับการคาดหวังคะแนนเก็บบของตัวเองต่อไปในอนาคต

3) ความสามารถในการรับผิดชอบต่อสาเหตุของความสำเร็จ หรือความล้มเหลว (Controllability) ผู้เรียนคิดว่าสาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวนั้นเป็นสิ่งที่ตัวเองบังคับได้ เช่น การทบทวนบทเรียนที่หนักมาก ส่วนสาเหตุที่บังคับไม่ได้ เช่น ข้อสอบออกไม่ตรงกับที่เรียน การอ้างสาเหตุที่มาจากความพยายามของผู้เรียนเองก็สามารถทำให้เกิดความคาดหวังที่ดีในการกระทำครั้งต่อไป เพราะผู้เรียนเชื่อว่าความพยายามเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถควบคุมได้ แรงจูงใจในความสำเร็จของผู้เรียนจะได้รับอิทธิพลจากสาเหตุที่ควบคุมได้มากกว่าสาเหตุที่ควบคุมไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้เรียนอ้างสาเหตุที่ควบคุมไม่ได้ในความล้มเหลวที่เกิดขึ้น เช่น การที่ตนเองได้คะแนนน้อย เพราะเกิดมาไม่มีความสามารถทางด้านทักษะและไม่สามารถพัฒนาได้ อาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกขอยกโทษต่อหน้าผู้อื่น หรือผู้เรียนอาจเลี่ยงเหตุการณ์ที่จะนำไปสู่ความล้มเหลวนั้น ๆ ในทางด้านทักษะความสามารถในการเล่นดนตรี ผู้เรียนที่มีความคิดที่ว่าทักษะทางด้านดนตรีเป็นสิ่งที่ปรับเปลี่ยนไม่ได้ ถูกกำหนดไว้แล้วและผู้เรียนคนนั้นคิดว่าตัวเองไม่มีความสามารถด้านดนตรีอาจไม่เห็นความสำคัญที่จะร่วมกิจกรรมทางดนตรี จึงอุทิศเวลาและความพยายามให้กับการพัฒนาความสามารถทางดนตรีน้อยลง ในขณะที่ผู้เรียนอีกคนหนึ่งมีความคิดมุมมองที่ว่าความสามารถทางดนตรีสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นในหลายแง่มุมในอนาคตได้ ส่งผลให้ผู้เรียนคนนั้นมีแรงจูงใจและสามารถคงแรงจูงใจในการเรียนดนตรีเพราะเห็นความท้าทายและผลลัพธ์ทางบวกของการพัฒนาทักษะความสามารถทางดนตรีของตัวเอง (Austin, Renwick, and McPherson, 2006) ตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการอ้างสาเหตุของทักษะความสามารถทางดนตรีในความคิดเบื้องต้นของผู้เรียนสองคนที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง และนำไปสู่พฤติกรรมในการเรียนดนตรีที่แตกต่างกัน

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ในฐานะผู้สอนดนตรี คำอธิบายที่สื่อถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในสถานการณ์ต่างๆที่มาจากการอ้างสาเหตุที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้จึงเป็นสิ่งสำคัญ ตัวอย่างเช่น การชมผู้เรียนว่า เก่งมาก เล่นดีมาก ฉลาดมาก กับการชมผู้เรียนว่า เก่งมาก ความพยายามของเธอทำให้เกิดความแตกต่างนะ หรือถ้าผู้เรียนล้มเหลว การที่ผู้สอนพูดว่า เสียใจด้วยนะ เพลงนี้อาจจะยากไปสำหรับเธอ กับพูดว่า เรามาหาวิธีที่จะฝึกเพลงนี้กันเพิ่มเติม แล้วเธอก็ลองอีกครั้งหนึ่ง ทั้งสองตัวอย่างที่ได้กล่าวไปแสดงให้เห็นว่า การชมหรือการพูดกับผู้เรียนในแบบแรกของแต่ละสถานการณ์นั้นจะมีการเน้นไปที่สาเหตุที่ควบคุมไม่ได้ เช่น ความยากง่ายของสิ่งที่เรียน อย่างไรก็ตามการชมหรือการพูดกับผู้เรียนในแบบที่สองนั้นจะเน้นไปที่สาเหตุที่ผู้เรียนสามารถควบคุมได้ เช่น ความพยายามของผู้เรียน หรือการใช้กลวิธีการฝึกซ้อมที่ต่างออกไป นอกจากนี้ ผู้สอนยังสามารถสร้างเงื่อนไขในการเรียนรู้ดนตรีของผู้เรียน โดยการให้งานที่ได้รับมอบหมายหรือเพลงต่างๆให้กับผู้เรียน สิ่งเหล่านั้นต้องมีระดับความยากง่ายที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน เพราะการที่ผู้สอนให้สิ่งที่ยากเกินไปสามารถส่งผลให้ผู้เรียนอ้างสาเหตุภายนอกเมื่อเกิดความล้มเหลวได้ ผู้สอนยังต้องมีความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนตลอดเวลาเมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากไม่มีใครสามารถทราบล่วงหน้าได้ว่างานที่มอบหมายให้กับผู้เรียนนั้นจะมีบางส่วนที่ยากเกินไปสำหรับผู้เรียนหรือไม่ ผู้สอนจึงต้องพร้อมให้การช่วยเหลือตลอดเวลา และสุดท้าย ผู้สอนควรจำไว้ว่าความสามารถของผู้เรียนจะค่อยๆมีการเปลี่ยนแปลงทีละน้อยในระยะยาว การที่ผู้สอนจำสิ่งนี้ไว้ทำให้ผู้สอนหาวิธีการสอนดนตรีต่างๆเพื่อดึงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนออกมาให้ได้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอนดนตรี

ผู้สอนดนตรีควรสนับสนุนความคิดและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงความสามารถของตนเอง และสามารถในการจัดการความคิดทุกอย่างของตนเองได้ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนดนตรีให้กับผู้เรียน Renwick and Reeve (2012) ได้เสนอแนะกลวิธีของผู้สอนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความคิดเป็นของตัวเองและสร้างแรงจูงใจภายในจากตัวเองด้วยความคิดเหล่านั้นโดย 1) ใช้เวลาตั้งใจฟังผู้เรียนให้มาก 2) ให้คำใบ้ที่มีประโยชน์กับผู้เรียนให้ในจังหวะเวลาที่เหมาะสมเมื่อผู้เรียนเกิดปัญหา 3) ให้กำลังใจผู้เรียนเมื่อผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มและมีความมุ่งมั่นพยายาม 4) ให้คำแนะนำกับผู้เรียนก็ต่อเมื่อผู้สอนรู้จักและเข้าใจเป้าหมายและมุมมองของผู้เรียนก่อน และ 5) ให้ความช่วยเหลือกับผู้เรียนแบบเป็นขั้นในเวลาที่ผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ (scaffolding) กลวิธีที่กล่าวไปนั้นนอกจากช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนในความคิดของตนเองแล้ว ยังแสดงให้เห็นให้ผู้เรียนรับรู้ถึงความสามารถของตนเองเพื่อนำไปสู่การสร้างแรงจูงใจภายในในการเรียนดนตรีของผู้เรียน

นอกจากนี้ Austin, Renwick, and McPherson (2006) กล่าวว่า ความคาดหวัง การให้คุณค่าเป้าหมาย ความเชื่อในการอ้างสาเหตุ และการประสบความสำเร็จในการเรียนมีความเกี่ยวข้องกันที่หลากหลาย ตัวอย่างเช่น ในเด็กเล็ก การพัฒนาทักษะความสามารถเป็นตัวแปรของความสำเร็จและแรงจูงใจ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

หรือแสดงเป็นนัยว่าผู้เรียนจะให้ความพยายามเพื่อที่จะพัฒนาทักษะการเล่นเครื่องดนตรีเล็กน้อยก่อนเพื่อที่จะเกิดแรงจูงใจจากกระบวนการนั้น อย่างไรก็ตามถ้าเด็กได้พัฒนาทักษะการเล่นดนตรีถึงระดับกลางในความเป็นดนตรี (musicianship) ผู้เรียนสามารถใช้ความสำเร็จที่เกิดขึ้นมาก่อนเป็นการสร้างแรงจูงใจ จึงนำแรงจูงใจนั้นไปสู่การต่อยอดพัฒนาทักษะและทำให้เกิดความสำเร็จอย่างต่อเนื่องในทางดนตรี ผู้เรียนจะเรียนรู้ดนตรีอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นก็ต่อเมื่อมีความคิดมั่นใจในความสามารถทางดนตรีของตนเอง และมีความเชื่อว่าการเรียนรู้ดนตรีของเขามีความสำคัญและเป็นประโยชน์กับเป้าหมายของเขาในอนาคต (Austin, Renwick, and McPherson, 2006) ดังนั้นผู้สอนจึงควรทำความเข้าใจและตีความกระบวนการคิดและประสบการณ์ของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การหาวิธีปรับเปลี่ยนความคิดของผู้เรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุป

ดนตรี เป็นสาขาวิชาที่ต้องเรียนรู้ทั้งในด้านเนื้อหา ทักษะความสามารถ และการสื่อสารอารมณ์ แรงจูงใจ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญและซับซ้อนที่ผู้สอนควรคำนึงถึง แรงจูงใจที่ได้กล่าวข้างต้นเป็นแรงจูงใจในมุมมองของนักทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นสติปัญญา ในมุมมองทางด้านสติปัญญาให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดของผู้เรียนเพื่อทำความเข้าใจ และสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนในการเรียนดนตรี โดยมีการกล่าวถึง 3 ทฤษฎี นั่นคือ 1) ทฤษฎีความคาดหวังและการให้คุณค่า (Expectancy-Value Theory) 2) ทฤษฎีการวางเป้าหมาย (Goal Theory) และ 3) ทฤษฎีการอ้างสาเหตุ (Attribution Theory) ทฤษฎีความคาดหวังและการให้คุณค่า กล่าวถึงความคาดหวังของผู้เรียนที่เกิดขึ้นมาจากความเชื่อในศักยภาพของทักษะความสามารถของตนเองโดยมาจากการเปรียบเทียบความสามารถนั้นๆกับคนรอบข้าง หรือเปรียบเทียบกับความสามารถด้านอื่นของตนเอง ความคาดหวังที่ได้มานั้นอาจเป็นได้ทั้งความคาดหวังเชิงบวก หรือความคาดหวังเชิงลบ ส่วนในเรื่องการให้ค่านั้น เป็นการให้คุณค่าของเหตุผลที่ทำการกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งมาจากคุณค่าภายในตัวเอง คุณค่าในงานที่ได้รับมอบหมาย และคุณค่าประโยชน์ของงานที่ได้รับมอบหมายที่มีต่อตัวเองในอนาคต ทฤษฎีการวางเป้าหมาย มุ่งเน้นให้เห็นความสัมพันธ์ของการคิดวางเป้าหมายและการกระทำเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเป้าหมายในการเรียนแบ่งออกเป็น เป้าหมายในการเรียนรู้ และเป้าหมายในประสิทธิภาพ ที่ส่งผลต่อระดับแรงจูงใจของผู้เรียน และสุดท้ายคือทฤษฎีการอ้างสาเหตุ คือการหาสาเหตุหรือตีความประสบการณ์ต่างๆที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน โดยมีการอ้างสาเหตุของการกระทำ ความมั่นคงถาวรของสาเหตุ และความสามารถในการรับมือกับสาเหตุของความสำเร็จ หรือความล้มเหลว ดังนั้นผู้สอนดนตรีจึงควรตีความและทำความเข้าใจกระบวนการคิดของผู้เรียนในการเรียนรู้ดนตรีเพื่อให้ทราบถึงความคาดหวัง การให้คุณค่า เป้าหมาย และสาเหตุของการกระทำต่างๆ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ดนตรีของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการปรับเปลี่ยนความคิดของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดนตรีสูงสุด

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เอกสารอ้างอิง

- Attribution Theory*. Retrieved December 8, 2021, from <https://courses.lumenlearning.com/edpsy/chapter/attribution-theory/>
- Austin, J., Renwick, J. & McPherson, G. E. (2006). Developing Motivation. *The Child as Musician: A Handbook of Musical Development*, 213-238
- Cherry, K. (2020, January 15) *Differences of Extrinsic and Intrinsic Motivation*. Retrieved December 3, 2021, from <http://www.verywellmind.com/differences-between-extrinsic-and-intrinsic-motivation-2795384>
- Durwin, C. C. & Weber, M. R. (2018). *EdPsych Modules* (3rd ed.). California: SAGE Publications, Inc.
- Expectancy-Value Theory*. Retrieved December 8, 2021, from <https://courses.lumenlearning.com/edpsy/chapter/expectancy-value-theory/>
- Hallam, Susan (2017). *Music Psychology in Education*. London: the Institute of Education, University of London.
- McLachlan, M. (2017). *The Psychology of Piano Technique*. England: Caligraving Ltd.
- Renwick J. K. & Reeve J. (2012). Supporting Motivation in Music Education. *The Oxford Handbook of Music Education*, (1), 143-162
- Theories of Motivation*. Retrieved December 8, 2021, from <https://courses.lumenlearning.com/edpsy/chapter/theories-of-motivation/>
- Tocino-Smith, J. *What is Locke's Goal Setting Theory of Motivation?*. Retrieved December 8, 2021, from <https://positivepsychology.com/goal-setting-theory/>

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

การพัฒนาแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียง
ตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

THE DEVELOPMENT OF AN ACTIVITIES MODEL TO ENHANCE
SUFFICIENT CHARACTERISTICS THROUGH LOCAL SUFFICIENCY SCHOOL
FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS

วัฒนา ไตต่อผล^{*}, อุดม คำขาด^{**}, สุพิน ใจแก้ว^{***}

Wattana Taitorphon^{*}, Udom Khamkhad^{**}, Supin Jaikaew^{***}

(Received : May 1, 2022 / Revised : June 11, 2022 / Accepted : June 9, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา และศึกษาผลการทดลองใช้ หลังการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา 2 ขั้นตอน คือขั้นที่ 1 สร้างและหาคุณภาพของรูปแบบขั้นที่ 2 ศึกษาผลการทดลองใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1.รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น 2. แบบประเมินคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น 3. แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและผลการทดลองใช้พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นหลังการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียง, โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น

^{*}, ^{**}, ^{***}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

Email: watana2400@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were to construct and examine quality of activities model to enhance sufficient characteristics through local sufficiency school for primary school students and to study the results of the implement the activities model ; sufficient characteristics through local sufficiency school after using this activities model and student satisfaction towards the activity model to enhance sufficient characteristics through local sufficiency school. The research and development were 2 steps; Step 1; Constructing and examining quality of activities model step 2 ; Study the results of the implementing the activities model. The research tools consisted of : 1) The activities model. 2) The evaluation sufficient characteristics 3) A questionnaire on the satisfaction towards the activities model to enhance sufficient characteristics. The results of the constructing and examining the activities model was appropriate to be used and the result of the implementing of the activities, students have sufficient characteristics after learned at a high level and the overall student satisfaction towards the activities model to enhance sufficient characteristics was at the highest.

Keywords: The activity model to enhance sufficient characteristics, the local sufficiency school

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 มีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองระหว่างภูมิภาค ประเทศ สังคมและชุมชน มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงของความรู้และข้อมูลข่าวสารตลอดเวลา อย่างเป็นพลวัต การขยายตัวและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในสังคมโลก ส่งผลให้สังคมโลกต่างปรับตัวอย่างรีบเร่ง การดำรงชีพคงอยู่ในกระแสการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผัน โลกทั้งใบถูกรอบคลุมด้วยเครือข่ายความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในการเปิดโลกกว้างใบนี้ให้เชื่อมโยง ถ่ายเทข้อมูลวิทยาทานต่าง ๆ จากสุดขอบโลกไปยังอีกที่หนึ่งของโลกใบนี้ภายในระยะเวลาเพียงเสี้ยววินาที กระแสการเปลี่ยนแปลงที่มีความเชี่ยวชาญหลากหลายกำลังทำลายขนบธรรมเนียม ค่านิยม ความเชื่อ และวิถีชีวิตดั้งเดิม สังคมโลกกำลังเผชิญหน้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ที่กำลังเป็นไปอย่างต่อเนื่องส่วอนาคตหลายๆ ด้านด้วยกันพร้อม ๆ กัน (ชมพู่ โกติรัมย์, 2555, หน้า3)การจัดการศึกษาและการเรียนรู้แบบเดิมที่เป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ในก่อนศตวรรษที่ 21 นั้นจึงไม่สมบูรณ์ คงยังต้องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้คนด้วย หลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตที่ทุกคน ทุกประเทศสามารถนำไปใช้ในทุกกิจกรรม ทุกสาขาอาชีพ และทุกระดับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

สมดุล มั่นคง และยั่งยืน แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 8 - 11 มีความต่อเนื่องมาซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยทุกภาคส่วนใน สังคมไทยยังคงยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยึดหลักสมดุล ยั่งยืนในทุกมิติขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ สำหรับคนไทยได้เริ่มรับรู้และเรียนรู้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 โดยในพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในช่วงแรกนั้น จะทรงมีพระบรมราโชวาทว่า “พอมี พอกิน พอใช้” มิได้มีพระบรมราโชวาทตรง ๆ ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง”

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปรัชญาแนวทางในการดำรงชีวิต และหลักในการปฏิบัติตนทำให้เกิดความพอเพียง ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ซึ่งจะนำมาสู่ความเข้มแข็ง รวมถึงการมีความรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำหลักวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติทุกระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้เหมาะสมในการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และรอบคอบต่อ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 12) เหล่านี้เป็นภูมิคุ้มกันทั้งทางด้าน วัตถุนิยม บริโภคนิยม เมื่อคนมีความเข้มแข็ง ก็เป็นจุดเริ่มต้นที่เข้มแข็งของสังคมและขยายสู่รากฐานอันแข็งแรงของประเทศชาติต่อไป

จากแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 - 11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม มีความต่อเนื่องมาซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคนโดยระบบการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นความสำคัญด้านคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม และในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) ได้เน้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเชื่อมโยงและสอดแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักการพัฒนาคุณภาพการศึกษาถึงภารกิจสำคัญดังกล่าว ได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในสถานศึกษา โดยบรรจุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดกรอบวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่ง มุ่งศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ และปลูกฝังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวทางของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 16) ที่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้กับคนไทยนั้นคือการดำเนินชีวิตโดยคำนึงถึงหลักการ 3 ห่วง ได้แก่ การมีเหตุผล มีความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกัน โดยอาศัย

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

รากฐานใน 2 เงื่อนไขคือ ความรู้และคุณธรรม ซึ่งเป็นการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืนโดยเป็นไปตามเจตนารมณ์ของเป้าหมายดังกล่าว จึงเป็นความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องให้พลเมืองของประเทศได้เรียนรู้การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา โดยเฉพาอย่างยิ่งพลเมืองซึ่งอยู่ในวัยเรียนซึ่งเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศในอนาคต จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนต้องปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง คือผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝนอบรมและทำซ้ำ เพื่อให้เกิดทักษะ ซึ่งถูกท้าทายด้วยพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี การแข่งขันธุรกิจ การติดต่ออย่างไร้พรมแดนซึ่งผู้เรียนต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น เป็นนโยบายของรัฐบาลที่จะขับเคลื่อนด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความมั่นคง และวัฒนธรรม เพื่อฟื้นฟูความเชื่อมั่น พร้อม ๆ กับการสร้างเสถียรภาพของประเทศ โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และได้มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (พ.ศ. 2557 - 2560) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านต่าง ๆ โดยในยุทธศาสตร์ที่ 2 : ส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558, หน้า 4) โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นมุ่งหวังให้ผู้เรียนนั้นมีทักษะในการดำรงชีวิตต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย และพร้อมที่จะนำความรู้ความสามารถไปพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ พร้อมให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดจากตัวผู้เรียน ใน 3 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 1 การดำเนินชีวิตบนเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ตัวชี้วัดที่ 2 การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันตัวเองที่ดี และตัวชี้วัดที่ 3 การดำเนินชีวิตตามมิติวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมการปกครอง, 2558, หน้า 11)

จากสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขตามนโยบายของโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นที่เชื่อมโยงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งมั่นในการสร้างและพัฒนาแบบรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพอเพียงและเป็นคนดีของสังคมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้ หลังการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 1 สร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียง ตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

1.1 การสร้างรูปแบบกิจกรรม

- ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผล	จำนวน 1 คน
- ผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบกิจกรรม	จำนวน 2 คน
- ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวน 1 คน

1.2 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบกิจกรรม

- ผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบกิจกรรม	จำนวน 3 คน

ขั้นที่ 2 ศึกษาผลการทดลองใช้

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 135 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกองโค อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 21 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบ

ตัวแปรที่ศึกษา คือ 1. คุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ขั้นที่ 2 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบ

ตัวแปรต้น คือ การเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ตัวแปรตาม 1. คุณลักษณะพอเพียง 3 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 1 การดำเนินชีวิตบนเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ตัวชี้วัดที่ 2 การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันตัวเองที่ดี และตัวชี้วัดที่ 3 การดำเนินชีวิตตามมิติวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

2. ความพึงพอใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาและคู่มือประกอบรูปแบบ มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

2. แบบประเมินคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ใน 3 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 1 การดำเนินชีวิตบนเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ตัวชี้วัดที่ 2 การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันตัวเองที่ดี และตัวชี้วัดที่ 3 การดำเนินชีวิตตามมิติวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมมีค่าความเหมาะสมในภาพรวม ($\bar{X} = 4.65$, $S.D = 0.75$)

3. แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนมีค่าความเหมาะสมในภาพรวม ($\bar{X} = 4.50$, $S.D = 0.75$)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

- ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดกิจกรรมและตัวชี้วัดตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จากนั้นได้นำแนวคิดหรือสาระที่สอดคล้องกันมากำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบ

- ยกย่องรูปแบบการจัดกิจกรรม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) แนวทางการจัดกิจกรรมทั้ง 4 ฐาน ได้แก่ แต่งกายสุภาพ สรรค์ อาหารดีพื้นบ้าน สวยงามประเพณีเดิม เพิ่มเติมภาษาบ้านเฮา 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

- จัดทำคู่มือประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

- การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดกิจกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ และคู่มือประกอบรูปแบบ จากนั้นทำการแก้ไขปรับปรุงรูปแบบและคู่มือประกอบรูปแบบ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 2 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

- ดำเนินการทดลองโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง รวม 16 ชั่วโมง

- หลังการทดลองดำเนินการวัดคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ใน 3 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 1 การดำเนินชีวิตบนเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ตัวชี้วัดที่ 2 การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันตัวเองที่ดี และตัวชี้วัดที่ 3 การดำเนินชีวิตตามมิติวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมด้วยแบบประเมินคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น จำนวน 15 ข้อ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

และประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ด้วยแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 10 รายการ โดยครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง จากนั้นนำคะแนนไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ
2. หาค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณลักษณะพอเพียง หลังเรียน โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. หาค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจของนักเรียน หลังเรียน โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบกิจกรรม

1.1 การสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยการวิเคราะห์คุณลักษณะพอเพียง และแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลจากการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะพอเพียง ตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ใน 3 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 1 การดำเนินชีวิตบนเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ตัวชี้วัดที่ 2 การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันตัวเองที่ดี และตัวชี้วัดที่ 3 การดำเนินชีวิตตามมิติวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมด้วยแบบประเมินคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น มีรูปแบบการจัดกิจกรรม 4 ฐาน ได้แก่ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย อาหารดีพื้นบ้าน สวยงามประเพณีเดิม เพิ่มเติมภาษาบ้านเฮา จากนั้นเชื่อมโยงสาระสำคัญขององค์ประกอบของรูปแบบ ที่สังเคราะห์ ตามลำดับ ดังนี้

1). พัฒนาหลักการของรูปแบบ ดังนี้

1.1) สรุปผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ การจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสะท้อนความคิดเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติจริงโดยการให้ผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์อย่างมีความหมาย และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและวางแผนในการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ลงมือปฏิบัติและนำประสบการณ์ที่ได้รับมาคิดพิจารณาในเชิงวิเคราะห์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเกิดความรู้สึกประทับใจ

1.2) สรุปหลักการของรูปแบบ เป็นรูปแบบที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อมุ่งเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ให้ผู้เรียน โดยผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติ วิเคราะห์ เชื่อมโยงความดี ความงามจากชุมชนของตนเอง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

1.3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

- เพื่อพัฒนาคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นให้แก่ผู้เรียน

2). พัฒนากิจกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดและการประเมินผลของรูปแบบ

ดังนี้

2.1) นำหลักการของรูปแบบการจัดกิจกรรม มาวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงถึงแนวทางการจัดกิจกรรมที่เป็นไปตามหลักการ

2.2) สรุปผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์การจัดกิจกรรม เชื่อมโยงกับหลักการของรูปแบบการจัดกิจกรรม ได้แนวทางการจัดกิจกรรมของรูปแบบกิจกรรม มี 4 ฐาน ได้แก่ แต่งกายสุกสุรศรี อาหารดีพื้นบ้าน สวยงามประเพณีเดิม เพิ่มเติมภาษาบ้านเฮา

2.3) นำสาระสำคัญของข้อมูลจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ในการกำหนดคุณลักษณะพอเพียง และแนวทางการเสริมสร้างของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มาสังเคราะห์เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมของรูปแบบ และการวัดและการประเมินผลของรูปแบบ

3) สรุปร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มี 5 องค์ประกอบคือ 1) หลักการหรือแนวคิดพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างกิจกรรม/เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) การวัดและประเมินผล และ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D = 0.31)

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียง ตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า

2.1 การสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียง ตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะพอเพียง ตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น หลังการใช้รูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D = 0.44) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัดและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D = 0.16)

อภิปรายผล

จากการดำเนินการพัฒนารูปแบบจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียง ตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1 ผลการประเมินรูปแบบและคู่มือประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียง ตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนโครงสร้างกิจกรรม/เนื้อหา ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเนื้อหาของกิจกรรม และจำนวนชั่วโมง 16 ชั่วโมง มีความสัมพันธ์กัน และการเข้าเรียนที่หมุนเวียนกันในลักษณะฐาน ทั้ง 4 ฐาน มีความสอดคล้องกัน เพราะแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม มีจำนวนเท่าๆ กัน นักเรียนทุกกลุ่มเข้าปฏิบัติกิจกรรมครบทั้ง 4 ฐาน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดที่นักการศึกษาได้เสนอไว้อย่างสอดคล้องกันว่า รูปแบบที่ดีจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเป็นพื้นฐาน มีองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบ และองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการพัฒนา รูปแบบของ Joyce and Weil (2004)

2. ผลการศึกษาคุณลักษณะพอเพียงของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียง ตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น ซึ่งประเมินโดยครูและผู้ปกครองสามารถอภิปราย ได้ดังนี้

2.1 ผลการประเมินคุณลักษณะพอเพียงของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรม ซึ่งประเมินโดยครูและผู้ปกครองพบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของปัทมิตา ไหมรินทร์ (2559) ที่พบว่า หลังจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมลักษณะนิสัยความพอเพียงให้แก่ นักเรียนแล้ว นักเรียนมีคุณลักษณะของการดำเนินชีวิต อย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม และมีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเพิ่มมากขึ้น และอัญญรัตน์ นาเมือง (2556) กล่าวว่า นักเรียนสามารถในการนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ส่วนกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวถึงจุดเน้นในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อตลอดถึงการประกอบอาชีพ นอกจากนี้กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น (2558) ยังพบว่าการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพของตนเอง เน้นความเป็นเลิศในทุกด้านตามอัจฉริยภาพของเด็กแต่ละคน ส่งเสริมทักษะชีวิตให้มี สุขอนามัย มีความปลอดภัย และมีคุณธรรม จริยธรรม และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่ 3 ที่พบว่า การดำเนินชีวิตตามมิติวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมนักเรียนมีความประพฤติด้านนี้สูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ กษพร ศรีตะวัน (2553) ได้กล่าวว่า หลังจากทีนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความ พอประมาณ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

คือ มีความรับผิดชอบ พอใจในสิ่งที่ตนได้กระทำ พอใจในสิ่งที่ตนเองมี มีความกระตือรือร้นที่จะเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติม ด้านภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดีคือ เชื้อมันใน ตนเอง มองเห็นจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง รู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง มองโลกแง่ดี ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดีและเหมาะสม และด้านความมีเหตุผล คือ เป็นคนมีเหตุผล กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ ยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่นและสอดคล้องกับกษพร ศรีตะวัน (2553) ได้กล่าวว่า หลังจากที่นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านเงื่อนไขความรู้ คือทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย สนใจเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จัดลำดับความสำคัญ และตัดสินใจได้เหมาะสม และเงื่อนไขด้านคุณธรรม คือ นักเรียนมีวินัยในตนเอง เคารพสิทธิของผู้อื่น รู้จักเสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เคารพกฎ กติกาของสังคม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช (2556) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมที่ได้รับการสอดแทรกปลูกฝังในแต่ละรายวิชาจะส่งผลให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ สังคมน้อยๆ นักเรียนจะประหยัด ขยัน ซื่อสัตย์ อดทนและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 3 ข้อ คือ นักเรียนสามารถวางแผนการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ข้อมูลข่าวสาร นักเรียนใช้ทรัพยากรของ ส่วนรวมอย่างประหยัด คำนึงและเก็บรักษาดูแลอย่างดีและนักเรียนยอมรับและปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ทักษิณา เครือหงส์ และคณะ (2558) ที่กล่าวว่า นักศึกษานำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับกมล แสงบุญ (2559) ที่กล่าวว่า นักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรม ต่างๆ ตามโครงการที่โรงเรียนจัดทำขึ้นสามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยคุณผลจากการจัด กิจกรรมโครงการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือนักเรียนไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิทยาลัยช่างศิลป์ นครศรีธรรมราช (2556) ที่กล่าวว่า นักเรียนเข้าใจในการใช้เหตุผล เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม เสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักประมาณตนในการใช้จ่ายให้ความ ร่วมมือในการประหยัดพลังงาน และวัสดุอุปกรณ์ในสถานศึกษา รู้จักใช้วัสดุอุปกรณ์ของตนเอง และ วัสดุ อุปกรณ์ในวิทยาลัย อย่างคุ้มค่า ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังอยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม โดยปฏิบัติงานตามความเชื่อในศาสนาของตน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับพิชามญช์ แซ่จัน และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ (2561) การปฏิบัติตามความเชื่อในศาสนา พร้อมทั้งเสริมสร้าง คุณธรรมจนมีความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมในสังคมและอยู่กับระบบนิเวศวิทยาอย่างสมดุล และสอดคล้องกับอัมพร เรืองศรี และจันทร์ชลี มาพุท (2553) ที่ใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะ ด้านความมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ และด้านการมีภูมิคุ้มกันบนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะพอเพียงตามแนวทางโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประเมินโดยนักเรียนและผู้ปกครองมีข้อควรอภิปรายดังนี้ ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของโรงเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะกิจกรรมทั้ง 4 ฐาน จะช่วยส่งเสริมความรัก ความสามัคคีความสัมพันธ์อันดีกับคนรอบข้าง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงอัตลักษณ์ของตนเองและเอกลักษณ์ของท้องถิ่นสอดคล้องกับวิถี เอื้อราษฎร์ (2555) ที่พบว่า นักเรียนโรงเรียนผดุงนารีมีความพึงพอใจต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมฐาน กิจกรรมไปปรับใช้ในการเรียนรู้ อยู่ร่วมกันมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้านการแต่งกาย อาหาร การละเล่น และภาษา เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้สะท้อนรากเหง้าของบรรพบุรุษ ชุมชนท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ยอมรับในประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข รองลงมาคือความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 4 ฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะกิจกรรมไม่เน้นภาคทฤษฎีส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติร่วมกัน นักเรียนจึงเกิดความสุขสนทน และมีความสุขกับการได้เรียนปนเล่นกับนักเรียนคนอื่น ส่วนข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจต่ำสุด คือการได้มีโอกาสพูดภาษาของตนเองซึ่งเป็นภาษาของบรรพบุรุษที่มาจากภาษาลาวเวียงจันทร์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น นักเรียนยังมีความอายที่จะพูดภาษา การที่นักเรียนต้องจดจำและสื่อสารคำบางคำเป็นเรื่องยาก เช่น คำว่า "พูด" ใช้คำว่า "ปาก" และ "ไปด้วยกัน" ใช้คำว่า "นำกัน" เป็นต้น ก็เป็นเรื่องยากที่นักเรียน จะจดจำได้แม้จะมีการจดบันทึกก็ตาม และ ผู้ปกครองบางคนไม่ได้ใช้ภาษาลาวในการสื่อสารกับลูกหลานที่บ้านในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมกลุ่มควรจัดกลุ่มนักเรียนโดยคณะให้มึนักเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อให้เด็กได้ใช้ความสามารถของตนเองและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียน
2. กิจกรรมที่นักเรียนต้องออกนอกสถานที่เพื่อเก็บข้อมูลจากปราชญ์ชาวบ้าน ครูควรชี้แจงและประสานงานกับปราชญ์ชาวบ้านก่อนเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน
3. ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Problem Based Learning) เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้จริง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่นๆ ในระดับชั้นที่สูงขึ้นโดยเชื่อมโยงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนหลายชนเผ่าเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมความรักความสามัคคีในกลุ่มชนเผ่า

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

เอกสารอ้างอิง

- กขพร ศรีตะวัน. (2553). กระบวนการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา : นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองแปนโนนสูงนาเชือกราษฎร์บำรุง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. คุรุศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- กมล แสงบุญ. (2559). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านคิดเป็น ทำเป็นของนักเรียนโรงเรียนบ้านดอนพะยอมโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต.สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2558). แนวทางการดำเนินโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น (Local Sufficiency School : LSS). ส่วนวิชาการและมาตรฐานสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น กรุงเทพฯ: สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ชมพู โกติรัมย์. (2555). ศตวรรษที่ 21 ปัจจัยการผลิตที่ทำทลายก้าวอย่างที่ต้องปรับของไทย. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพฯ.
- ทักษิณา เครือหงส์ และคณะ. (2558). การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 9(พิเศษ), 616.
- ปติตตา ไมรินทร์. (2559). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมศักยภาพครูในการปลูกฝังคุณลักษณะพอเพียง แก่นักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด จังหวัดเชียงใหม่. (รายงานการวิจัย). เชียงใหม่: เทศบาลนครเชียงใหม่.
- พิชามญฐ์ แซ่จัน และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์. (2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพฯ. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, 14(2), พ.ค.-ส.ค. 2561, 33-40.
- พิริยะ กรูณา. (2561). การบริหารสถานศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนสองศาสนา. ในการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2019”. ครั้งที่ 3 (360).กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

- ภักดี เอื้อราษฎร์. (2555). การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน : การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกรณีโรงเรียนผดุงนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. ปริญญาดุขฎิบัณติต.สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช. (2556). การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2545 - 2559). กรุงเทพฯ:
- อัญญรัตน์ นาเมือง. (2556). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา.วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 5(3)ก.ย. - ธ.ค. 2556,96.
- อัมพร เรืองศรี และจันทร์ชลี มาพุทธ. (2554). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ดุขฎิบัณติต.ปริญญาปรัชญาดุขฎิบัณติต. สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม. มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- Joyce, M. Weil, and M. Showers. (1992). **Models of Teaching** (4th ed.). Boston: Allyn andBacon: A Division of Simon & Schuster, Inc.
- Peter J. Keeves. (1988). **Model and Model Building. Educational Research Methodologyand Measurement: An International Handbook.** Oxford: Pergamon Press.
- Raj, M. (1996). **Encyclopedic Dictionary of Psychology and Education** (Volume 3 (M – Z)). New Delhi: Anmol.
- Rich, Kerry & Rachel Briggs. **Making Links : Developing Children’s Thinking Skills using ICT.**Retrieved 25 January 2017, from http://primary.naace.co.uk/curriculum/pdf_think/Makeing%20link.pdf.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

รูปแบบการพัฒนาสร้างสรรค์โครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคสู่การประพันธ์เพลง The Formative of Creative Development of Pentatonic scale Structure to Music Composition

สมบัติ เวชกามา *

Sombat Watchkama *

(Received : May 3, 2022 / Revised : May 24, 2022 / Accepted : June 2, 2022)

บทคัดย่อ

บันไดเสียงเพนทาโทนิคเป็นบันไดเสียงพื้นฐานชนิดหนึ่งที่นักประพันธ์เพลงนิยมนำมาใช้ในการสร้างทำนองเพลงป๊อปูลาร์หรือดนตรีประเภทแจ๊สก็นำมาใช้ในการบรรเลงประกอบการสร้างคีตปฏิภาณและสร้างแนวทำนองภายในบทเพลง ซึ่งสำเนียงเสียงในการบรรเลงจะบ่งบอกแสดงถึงความเป็นดนตรีทางเอเชียเนื่องจากโน้ตที่เกิดจากแนวทำนองในลำดับขั้นของบันไดเสียงจะมีปริมาณน้อยกล่าวคือ มีจำนวน 5 เสียง ดังนั้นจึงทำให้การเคลื่อนที่ของแนวทำนองที่เกิดขึ้นมีความคล่องตัวและสร้างความต่อเนื่องของทำนองได้ดี โครงสร้างของบันไดเสียงชนิดนี้สามารถสร้างได้จากบันไดเสียงไดอาโทนิคที่มีโน้ตเรียงลำดับขั้น 7 ตัวได้ โดยการนำเอาโครงสร้างของบันไดเสียงเพนทาโทนิคมาเปรียบเทียบกับโครงสร้างเช่น สร้างจากบันไดเสียงเมเจอร์ บันไดเสียงไมเนอร์ หรือโหมดพื้นฐานต่าง ๆ ก็สามารถนำมาสร้างให้เป็นบันไดเสียงเพนทาโทนิคได้ ซึ่งจะส่งผลให้บันไดเสียงเพนทาโทนิคที่สร้างจากบันไดเสียงดังกล่าวนี้มีความหลากหลายในสำเนียงของแนวทำนองเพลงเพิ่มมากขึ้น

รูปคอร์ดที่เกิดจากโครงสร้างของบันไดเสียงเพนทาโทนิคในแต่ละห้องเพลงยังนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอารมณ์เพลงได้ดี ถึงแม้ว่าบันไดเสียงเพนทาโทนิคจะมี 5 เสียงแต่รูปคอร์ดของบันไดเสียงเพนทาโทนิคสามารถมีแนวทำนองที่เป็นเทนชั่นซ่อนอยู่ได้ในทุกคอร์ดเช่น 6 ^b7 9 [#]11 13 และทำนองจากคอร์ดดังกล่าวก็ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของบันไดเสียงเพนทาโทนิคในแต่ละชนิดเป็นส่วนประกอบ ดังนั้นดนตรีแจ๊สจึงนำแนวทำนองมาใช้ในการสร้างคีตปฏิภาณให้มีสำเนียงหลากหลายมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : รูปแบบ, พัฒนาสร้างสรรค์, โครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิค, การประพันธ์เพลง

*คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

*Instructor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Uttaradit Rajapahat University.

E-mail: mr.sombat3847@gmail.com

Abstract

The pentatonic scale is one of the basic tones used by composers to create popular melodies or jazz music. Create a melody within a song, which the accent sound in the playing will indicate that it is Asian music. Because the notes formed by the melody in the grammatical hierarchy are small, that is, there are 5 sounds. Therefore, it makes the movement of the melody that occur more smoothly and create a good continuity of the melody. The structure of this scale can be created from a diatonic scale with seven sequential notes. By bringing the structure of the pentatonic scale to compare such structures. Made from a Major scale. Minor scale alternatively, the basic modes can be used to create a pentatonic scale, resulting in a pentatonic scale created from such a scale with a variety of melody accents. More songs.

The chords formed by the structure of the pentatonic scale in each can also be used to change the mood of a song. Although the pentatonic scale has 5 sounds, the chord pattern of the pentatonic scale can have tension tones hidden in every chord, for example: 6 $\flat 7$ 9 $\sharp 11$ 13 And the melody of the chords depends on the structure of the pentatonic scale of each type. Therefore, jazz music brings melodies to create more improvisation composers with a variety of accents.

Keywords: Forms, Creative development, Pentatonic scale structure, Music composition

บทนำ

บันไดเสียงเพนทาโทนิคมีโครงสร้างมาจากโน้ตที่เรียงลำดับจำนวน 5 เสียง ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวเมื่อนำไปใช้กับบันไดเสียงต่าง ๆ เพื่อพัฒนารูปแบบของแนวทำนองประกอบในการสร้างสรรค์ภายในประโยคเพลง การกำหนดสัญลักษณ์ทางโครงสร้างของบันไดเสียงเพนทาโทนิคจึงมีความสำคัญที่จะให้ผู้ปฏิบัติได้เรียนรู้โครงสร้างของบันไดเสียงและคอร์ดจะช่วยให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบันไดเสียงอื่นๆได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นรูปแบบโครงสร้างของบันไดเสียงเพนทาโทนิคจึงมีการพัฒนาทำนองของเสียงภายในลำดับเสียงโน้ต 5 ตัวในรูปแบบที่แตกต่างกันไป ในบางครั้งอาจจะใช้เทนชั่นในคอร์ดมาสร้างสรรค์เป็นทำนองแทนได้ ดังเช่น 6 $\flat 7$ 9 $\sharp 11$ 13 เป็นต้น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

การจัดกลุ่มสัญลักษณ์โครงสร้าง

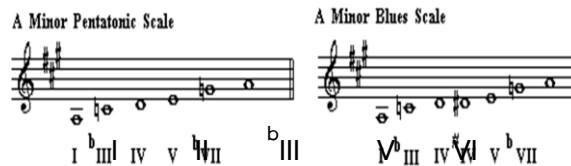
แกรี่ แคมเบลล์ (Campbell, 1998, p. 46) อธิบายว่า สัญลักษณ์โครงสร้างของบันไดเสียงเพนทาโทนิคจะนิยมใช้เป็นตัวเลขอารบิกกับเลขโรมันสามารถแบ่งกลุ่มออกได้เป็น 2 ประเภทดังนี้

1. กลุ่มบันไดเสียงเพนทาโทนิค สัญลักษณ์ 1 2 3 5 6

บันไดเสียงเพนทาโทนิคสัญลักษณ์ 1 2 3 5 6 เมื่อนำโครงสร้างรูปแบบบันไดเสียงเพนทาโทนิคมาใช้กับบันไดเสียงทางเมเจอร์หรือบันไดเสียงทางไมเนอร์พบว่าลำดับชั้นเสียงของบันไดเสียงเพนทาโทนิคแต่ละชนิดจะมีเครื่องหมายแปลงเสียงควบคุมระดับเสียงในแต่ละลำดับชั้นโดยแบ่งเป็นชนิดต่าง ๆ มีลักษณะโครงสร้างดังนี้

1.1 บันไดเสียงเพนทาโทนิคแฟล็ต 3 (^b3) เป็นชนิดบันไดเสียงเพนทาโทนิคที่มีเครื่องหมายแปลงเสียงแฟล็ตควบคุมในลำดับชั้นที่ 3 ของบันไดเสียง สัญลักษณ์การเรียงลำดับชั้นคือ 1 2 ^b3 5 6 คอร์ดที่มีความสัมพันธ์กับบันไดเสียงได้แก่ Cm^{maj7} Cm7 D7sus11^{b2} Ebmaj7^{#4 #5} F7[#]
11 Am7^(b5) B7^{b9} #9 #11 b13

C Pentatonic Flat - 3

ภาพที่ 1 แสดงโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคแฟล็ต 3

ที่มา : Campbell, 1998, p. 47

1.2 บันไดเสียงเพนทาโทนิคแฟล็ต 6 (^b6) เป็นชนิดบันไดเสียงเพนทาโทนิคที่มีเครื่องหมายแปลงเสียงแฟล็ตควบคุมในลำดับชั้นที่ 6 ของบันไดเสียง สัญลักษณ์การเรียงลำดับชั้นคือ 1 2 3 5 ^b6 คอร์ดที่มีความสัมพันธ์กับบันไดเสียงได้แก่ Fm^(maj7) C7sus11^{b2}

Ab maj7^{#4 #5} Bb7^{#11} Dm7^(b5) E7^(b9 #9 #11 b13) Cmaj7^{#5}

C Pentatonic Flat - 6

ภาพที่ 2 แสดงโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคแฟล็ต 6 (^b6)

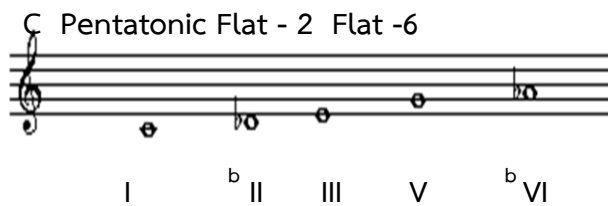
ที่มา : Campbell, 1998, p. 48

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

1.3 บันไดเสียงเพนทาโทนิคแฟล็ต 2 แฟล็ต 6 ($\flat 2 \flat 6$) เป็นชนิดบันไดเสียงเพนทาโทนิคที่มีเครื่องหมายแปลงเสียงแฟล็ตควบคุมในลำดับขั้นที่ 2 และ 6 ของบันไดเสียง สัญลักษณ์การเรียงลำดับขั้นคือ 1 $\flat 2$ 3 5 $\flat 6$ คอร์ดที่มีความสัมพันธ์กับบันไดเสียงได้แก่ Db maj7 / C Cmaj7 / Db Eb7 $\flat 9 \flat 11$ Abmaj7 $\sharp 5$

ภาพที่ 3 แสดงโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคแฟล็ต 2 แฟล็ต 6

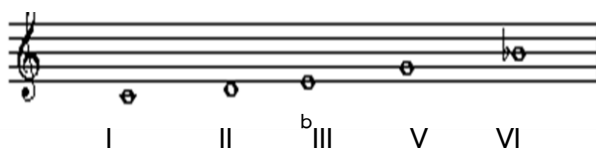
ที่มา : Campbell, 1998, p. 49

2. กลุ่มบันไดเสียงเพนทาโทนิค สัญลักษณ์ 1 2 3 5 7

แกรี่ แคมเบลล์ (Campbell. 1998 : 49) อธิบายว่า เมื่อนำโครงสร้างมาใช้กับบันไดเสียงทางเมเจอร์หรือบันไดเสียงทางไมเนอร์จะมีเครื่องหมายแปลงเสียงควบคุมระดับเสียงในแต่ละลำดับขั้นของรูปแบบที่กำหนดไว้ บันไดเสียงประเภทนี้จะเกี่ยวข้องกับคอร์ดดอมินันท์เซเวนท์ (V7) ซึ่งจะมีโครงสร้างที่โดดเด่นอยู่ที่ลำดับขั้นที่ 5 และ 7 ดังนั้นการเรียกชื่อคอร์ดอาจจะแตกต่างกันทั้งที่มีโครงสร้างเดียวกันเช่น C D E Gb Bb เรียกว่า คอร์ดเพนทาโทนิกดอมินันท์ เซเวนท์แฟล็ตไฟว์ หรือ คอร์ดเมเจอร์เซเวนท์ชาร์ปโฟร์ (C D E F# Bb) หรือ คอร์ดเมเจอร์เซเวนท์ชาร์ปฟิฟท์เลเวนท์ โครงสร้างสัญลักษณ์ชนิดนี้มีรูปแบบการนำมาใช้ดังนี้

2.1 บันไดเสียงเพนทาโทนิกดอมินันท์เซเวนท์ (The Dominant Seventh Pentatonic) เป็นบันไดเสียงเพนทาโทนิกดอมินันท์ ที่มีเครื่องหมายแปลงเสียงแฟล็ตควบคุมลำดับขั้นที่ 7 ของบันไดเสียง สัญลักษณ์การเรียงลำดับขั้นคือ 1 2 3 5 $\flat 7$ คอร์ดที่มีความสัมพันธ์กับบันไดเสียงนี้ได้แก่ C7 $\flat 9$ Gm6 E7 $\flat 9 \sharp 9 \flat 11 \sharp 13$ Bbmaj7 $\flat 11$ Bb7 $\sharp 11$ Abmaj7 $\sharp 5$

C Dominant Seventh Pentatonic

ภาพที่ 4 แสดงโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิกดอมินันท์เซเวนท์

ที่มา : Campbell, 1998, p.50

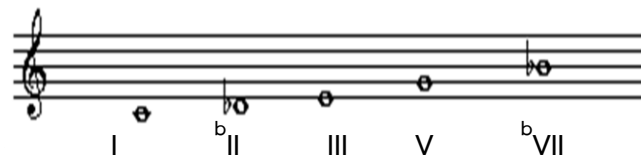

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

2.2 บันไดเสียงเพนทาโทนิคดอมินันท์เซเวนท์ แฟล็ต 2 (The Dominant Seventh Pentatonic Flat 2) เป็นบันไดเสียงเพนทาโทนิคที่มีเครื่องหมายแปลงเสียงแฟล็ตควบคุมลำดับขั้นที่ 2 และ 7 ของบันไดเสียง สัญลักษณ์การเรียงลำดับขั้นคือ 1 ^b2 3 5 ^b7 คอร์ดที่มีความสัมพันธ์กับบันไดเสียงนี้ได้แก่ C7^{b9 11 13} C7^{b9 #11 13} Cmaj7/Db Eb7^{b9 13} F#7^{b9 # 11} Abmaj7^{#5} Abmaj7^{#5} Ab7^{b9 # 9}

C Dominant Seventh Pentatonic Flat-2

ภาพที่ 5 แสดงโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคดอมินันท์เซเวนท์แฟล็ต 2

ที่มา : Campbell, 1998, p. 51

2.3 บันไดเสียงเพนทาโทนิคดอมินันท์เซเวนท์ แฟล็ต 2 แฟล็ต 5 (The Dominant Seventh Pentatonic Flat 2 Flat 5) เป็นบันไดเสียงเพนทาโทนิคที่มีเครื่องหมายแปลงเสียงแฟล็ตควบคุมลำดับขั้นที่ 2 5 และ 7 ของบันไดเสียง สัญลักษณ์การเรียงลำดับขั้นคือ 1 ^b2 3 ^b5 ^b7 คอร์ดที่มีความสัมพันธ์กับบันไดเสียงนี้ได้แก่ C7^{# 11 13} E b7^{b9 13} F#7^{b9 # 11} A7^{b9 # 9 13}

C Seventh Pentatonic Flat -2 Flat -5

ภาพที่ 6 แสดงโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคดอมินันท์เซเวนท์แฟล็ต 2 แฟล็ต 5

ที่มา : Campbell, 1998, p. 52

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

2.4 บันไดเสียงเพนทาโทนิกดอมีแนนท์เซเวนต์ แฟล็ต 2 ชาร์ป 5 (The Dominant Seventh Pentatonic Flat 2 Sharp 5) เป็นบันไดเสียงเพนทาโทนิคที่มีเครื่องหมายแปลงเสียงแฟล็ตควบลำดับขั้นที่ 2 และ 7 ของบันไดเสียง และมีเครื่องหมายแปลงเสียงชาร์ปควบลำดับขั้นที่ 5 ของบันไดเสียง สัญลักษณ์การเรียงลำดับขั้นคือ 1 $\flat$ 2 3 $\sharp$ 5 $\flat$ 7 คอร์ดที่มีความสัมพันธ์กับบันไดเสียงนี้ได้แก่ C7 $\sharp$ 5 $\flat$ 9 Dbm6 Eb7 $\flat$ 9 Emaj7 $\sharp$ 4 $\sharp$ 5 F $\sharp$ 7 $\sharp$ 11 Bbmaj7 $\flat$ 5

C Seventh Pentatonic Flat -2 Sharp - 5

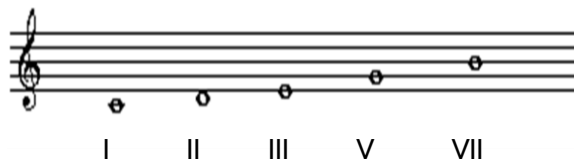

ภาพที่ 7 แสดงโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิกดอมีแนนท์เซเวนต์แฟล็ต 2 ชาร์ป 5

ที่มา : Campbell, 1998, p. 53

2.5 บันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์เซเวนต์ (The Major Seventh Pentatonic) เป็นบันไดเสียงเพนทาโทนิคที่ใช้โครงสร้างบันไดเสียงเมเจอร์โดยเรียงลำดับขั้น 1 2 3 5 7 บันไดเสียงชนิดนี้คอร์ดจะให้ความรู้สึกเข้มข้นโดยใช้เสียงลำดับขั้นที่ 7 บอกกิริยาอาการของท่านอง คอร์ดที่มีความสัมพันธ์กับบันไดเสียงนี้ได้แก่ Cmaj7 D7sus¹³ Fmaj7 $\sharp$ 11 Am7⁹

C Major Seventh Pentatonic

ภาพที่ 8 แสดงโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์เซเวนต์

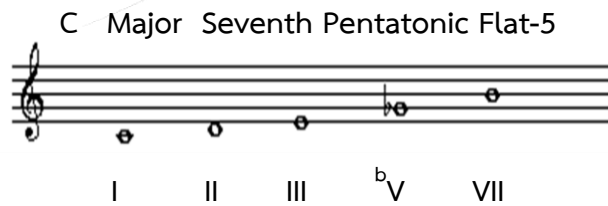
ที่มา : Campbell, 1998, p.53

2.6 บันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์เซเวนต์แฟล็ตไฟว์ (The Major Seventh Pentatonic Flat-5) เป็นบันไดเสียงเพนทาโทนิคที่ใช้โครงสร้างบันไดเสียงเมเจอร์โดยเรียงลำดับขั้น 1 2 3 $\flat$ 5 7 บันไดเสียงชนิดนี้มีเครื่องหมายแปลงเสียงแฟล็ตควบลำดับขั้นที่ 5 ของบันไดเสียง คอร์ดที่มีความสัมพันธ์กับบันไดเสียงนี้ได้แก่ Cmaj7 $\sharp$ 11 D7¹³ F $\sharp$ maj7¹¹ Ab7 ($\flat$ 9 $\sharp$ 9 $\sharp$ 11 $\flat$ 13) Am6 B7sus13^{b12}

วารสารวิชาการ

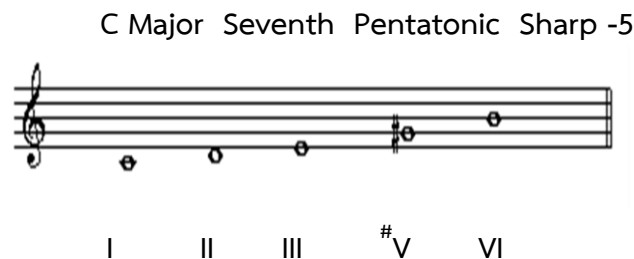
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ภาพที่ 9 แสดงโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์เซเวนต์แฟล็ตไฟว์

ที่มา : Campbell, 1998, p. 54

2.7 บันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์เซเวนต์ชาร์ปไฟว์ (The Major Seventh Pentatonic Sharp-5) เป็นบันไดเสียงเพนทาโทนิคที่ใช้โครงสร้างบันไดเสียงเมเจอร์โดยเรียงลำดับขั้น 1 2 3 [#]5 7 บันไดเสียงชนิดนี้มีเครื่องหมายแปลงเสียงชาร์ปควบลำดับขั้นที่ 5 ของบันไดเสียง คอร์ดที่มีความสัมพันธ์กับบันไดเสียงนี้ได้แก่ Cmaj7 [#]5 D7 [#]11 F#maj7 ⁹ Ab7 ^{b9 #9 #11 b13} Amaj7 B7sus ^{b13 b2}

ภาพที่ 10 แสดงโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์เซเวนต์ชาร์ปไฟว์

ที่มา : Campbell, 1998, p. 55

บันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์

บันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์ (The Major Pentatonic Scale) มีส่วนประกอบโครงสร้างดังนี้

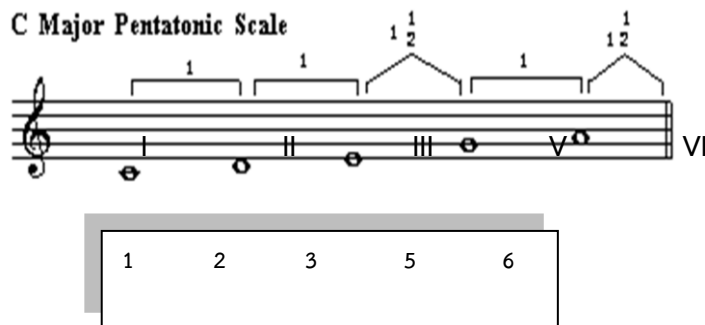
1. โครงสร้างบันไดเสียง

แกรี่ แคมเบลล์ (Campbell, 1998, p. 51) และ แดน ฮาร์เรล (Haerle, 1980, p. 42) ได้อธิบายสอดคล้องกันว่า โครงสร้างของบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์เป็นบันไดเสียงที่ใช้โครงสร้างของบันไดเสียงเมเจอร์เป็นพื้นฐานทางเพนทาโทนิค โดยมีการใช้โน้ตในลำดับขั้นเสียงที่มีจำนวน 5 เสียง ซึ่งการเรียงลำดับขั้นตำแหน่งของเสียงจะอยู่ในลำดับขั้นที่ 1 2 3 5 6 และระยะช่วงเสียงเต็มจะอยู่ในลำดับขั้นที่ 1 - 2 2 - 3 5 - 6 ส่วนระยะช่วงหนึ่งเสียงครึ่งจะอยู่ในลำดับขั้นที่ 3 - 5 6 - 8 ของบันไดเสียงเมเจอร์

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

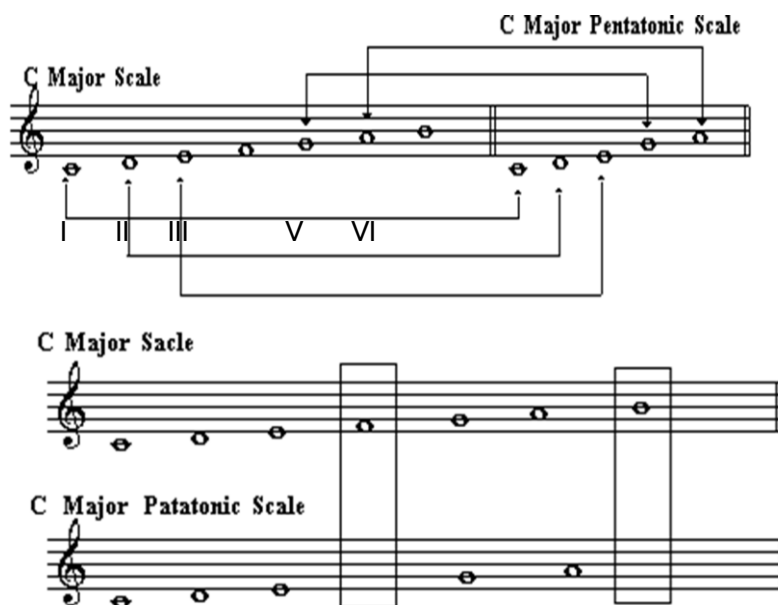
สัญลักษณ์ Pent. = Pentatonic

ภาพที่ 11 แสดงสัญลักษณ์รูปแบบและการเคลื่อนที่โครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์
ที่มา : Boyd, 1992, p. 7

2. การสร้างบันไดเสียง

ถ้าวิเคราะห์จากการนำบันไดเสียงเมเจอร์ที่เรียงลำดับขึ้น 7 เสียงมาเปรียบเทียบกับบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์จะพบว่า มีตำแหน่งของเสียงอยู่ในลำดับขั้นที่ 1 2 3 5 6 ถ้าพิจารณาเสียงที่ถูกตัดออกไปคือโน้ตในลำดับขั้นที่ 4 และ 7 ของบันไดเสียงเมเจอร์ โครงสร้างที่ได้จะมีลักษณะดังนี้

ภาพที่ 12 แสดงการเปรียบเทียบบันไดเสียง C เพนทาโทนิคเมเจอร์กับบันไดเสียง C เมเจอร์
ที่มา : Campbell, 1998, p. 24

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ชนิดบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์

บันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์แอดด์แฟล็ตเซเว่นท์ (The Major Pentatonic Scale add b7)

แดน ฮาร์เรล (Haerle, 1980, p.42) อธิบายว่า บันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์สามารถที่จะขยายสัดส่วนโครงสร้างของบันไดเสียงให้ครอบคลุมถึงโครงสร้างของคอร์ดเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติได้เลือกใช้โครงสร้างรูปแบบทางบันไดเสียงเพนทาโทนิคมาประกอบในการอิมโพรไวเซชันตามที่ต้องการได้ ลักษณะโครงสร้างทางบันไดเสียงเพนทาโทนิคแอดด์แฟล็ตเซเว่นท์มีดังนี้

1. โครงสร้างของบันไดเสียงในโครงสร้างของบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์

แอดด์แฟล็ตเซเว่นท์จะเป็นบันไดเสียงที่มีจำนวน 6 เสียง ซึ่งการเรียงลำดับตำแหน่งของเสียงจะอยู่ในลำดับขั้นที่ 1 2 3 5 6 และ $b7$ ระยะช่วงเสียงเต็มจะอยู่ในลำดับขั้นที่ 1 - 2 2 - 3 5 - 6 และ 7 - 8 ระยะช่วงครึ่งเสียงจะอยู่ในลำดับขั้นที่ 6 - 7 และมีระยะช่วงหนึ่งเสียงครึ่งอยู่ในลำดับขั้นที่ 3 - 5 ของบันไดเสียงเมเจอร์

C Major Pentatonic Scale (b7) 1 1 2 1 2 1

I II III V VI $bVII$

1	2	3	5	6	$b7$
---	---	---	---	---	------

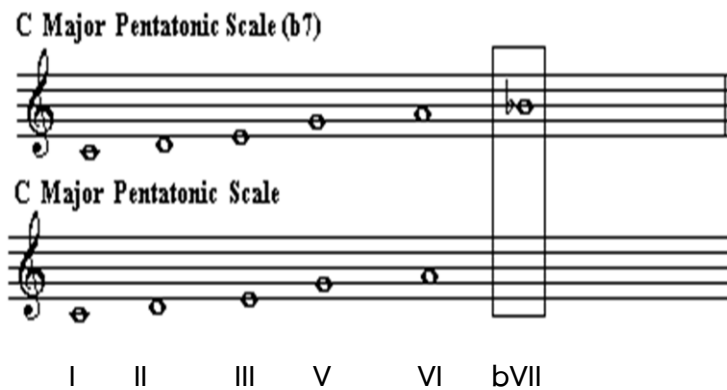
ภาพที่ 13 แสดงสัญลักษณ์รูปแบบการเคลื่อนที่โครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์แอดด์แฟล็ตเซเว่นท์
ที่มา : Boyd, 1992, p. 21

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

2. การสร้างบันไดเสียง ถ้าวิเคราะห์จากการนำบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์ที่เรียงลำดับเสียงกัน 5 เสียงมาเปรียบเทียบพบว่าบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์แอตแฟล็ตเซเว่นท์จะมีตำแหน่งของเสียงอยู่ลำดับขั้นที่ 1 2 3 5 6 และ $b7$ ซึ่งแสดงถึงส่วนที่เพิ่มขึ้นมาก็คือลำดับขั้นที่ $b7$ ของบันไดเสียง

ภาพที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์แอตแฟล็ตเซเว่นท์กับบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์

ที่มา : Campbell, 1998, p. 24

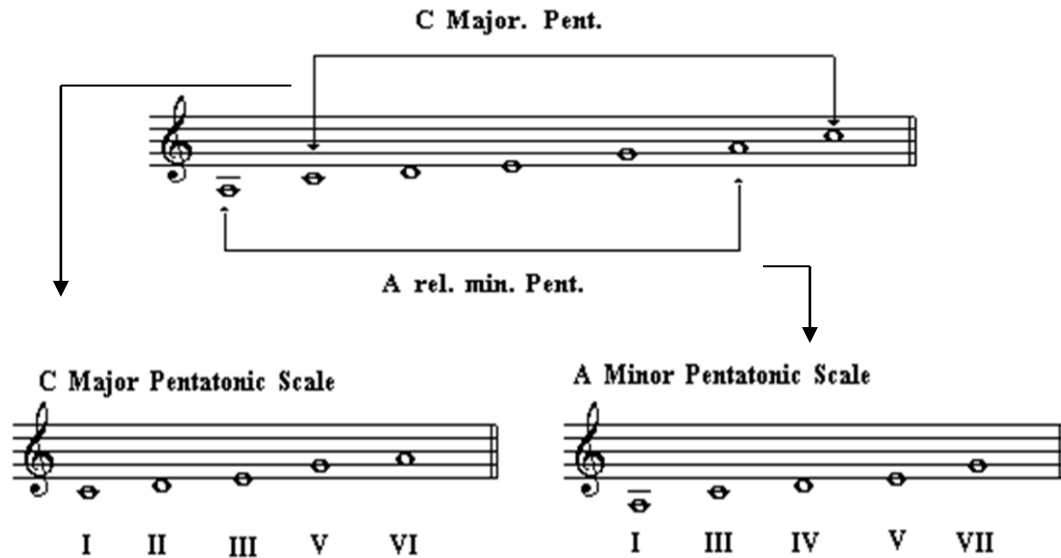
ความสัมพันธ์ของบันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์

บิล บอยด์ (Boyd, 1992, p. 14) ได้อธิบายว่า บันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์กับบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์จะมีความสัมพันธ์กันในด้านโครงสร้าง (The Relative Minor Pentatonic Scale) กล่าวคือ บันไดเสียงทั้งสองจะซ้อนกันอยู่ภายในโครงสร้างเดียวกัน โดยมีระดับเสียงและเครื่องหมายของกุญแจประจำหลักเสียงเหมือนกัน ซึ่งการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างบันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์กับบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์ทำได้โดยให้ไล่ระดับเสียงต่ำลงจากโทนิคของบันไดเสียงเมเจอร์ลงไปถึงขั้นคู่ 3 ตัวและโน้ตที่ได้จะเป็นตัวโทนิคของบันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์หรืออาจใช้วิธีการนับจากระดับเสียงขึ้นไปถึงลำดับขั้นที่ 6 ของบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์ ก็ได้

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ภาพที่ 15 โครงสร้างความสัมพันธ์ของบันไดเสียง A เพนทาโทนิคไมเนอร์กับบันไดเสียง C เพนทาโทนิคเมเจอร์

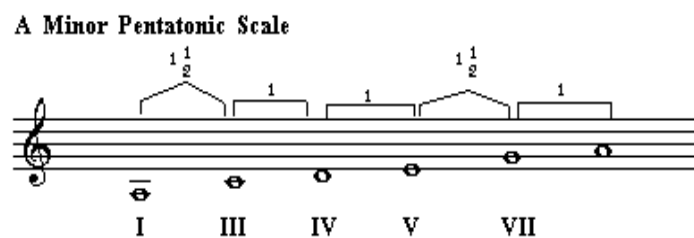
ที่มา : Boyd, 1992, p. 14

บันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์

สุชาติ แสงทอง (2542, น. 21) บันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์ (The Minor Pentatonic Scale) เป็นบันไดเสียงชนิดหนึ่งที่ดนตรีแจ๊สนิยมนำมาใช้บรรเลงควบคู่กับบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์ โครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์มีลักษณะดังนี้

1. โครงสร้างบันไดเสียง

โครงสร้างของบันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์เป็นบันไดเสียงที่มีจำนวน 5 เสียงโดยมีการเรียงลำดับตำแหน่งของเสียงจะเริ่มจากลำดับขั้นที่ 1 3 4 5 และ 7 ซึ่งจะมีระยะช่วงเสียงเต็มอยู่ในลำดับขั้นที่ 3 - 4 4 - 5 และมีระยะช่วงหนึ่งเสียงครึ่งอยู่ในลำดับขั้นที่ 1 - 3 5 - 6 ของบันไดเสียง โครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์มีรูปแบบดังนี้

ภาพที่ 16 สัญลักษณ์รูปแบบโครงสร้างและการเคลื่อนที่ของบันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ที่มา : Boyd, 1992, 14

2. การสร้างบันไดเสียง

บันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์สามารถเปรียบเทียบวิเคราะห์สร้างได้จากบันไดเสียงต่าง ๆ ได้ดังนี้

2.1 บันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์กับบันไดเสียงไมเนอร์บลูส์ ถ้าวิเคราะห์จากการนำบันไดเสียงเมเจอร์บลูส์ที่เรียงลำดับขึ้น 6 เสียงนำมาสร้างให้เป็นบันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์จะต้องตัดบลูส์โน้ตออกในลำดับขั้นที่ $\sharp IV$ ดังนั้นจะพบว่า บันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์มีโน้ตในลำดับขั้น 5 เสียงและทั้งสองบันไดเสียงจะมีโน้ตตัวโทนิคอยู่ในลำดับขั้นที่ 1 และมีก्यूแฉประจําหลักเสียงเหมือนกัน โครงสร้างทั้งสองบันไดเสียงมีลักษณะดังนี้

A Minor Pentatonic Scale

A Minor Blues Scale

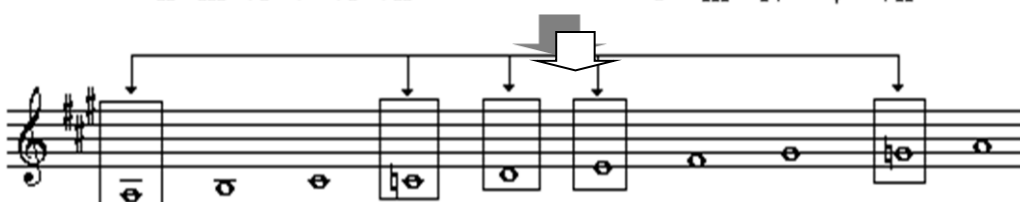
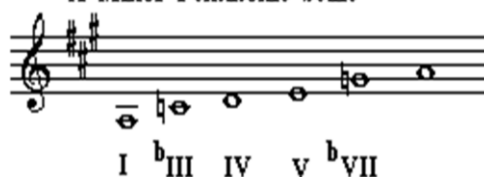
ภาพที่ 17 แสดงการเปรียบเทียบบันไดเสียง A เพนทาโทนิคไมเนอร์กับบันไดเสียง A ไมเนอร์บลูส์

2.2 บันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์กับบันไดเสียงเมเจอร์ ถ้าวิเคราะห์จากการนำเอาโครงสร้างของบันไดเสียงเมเจอร์มาสร้างเป็นบันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์ทำได้โดยกำหนดให้มีก्यूแฉประจําหลักบันไดเสียงเหมือนกัน และให้เรียงลำดับขั้น 7 เสียงจะต้องตัดโน้ตในลำดับขั้นที่ II VI ออกและให้ลดระดับครึ่งเสียงในลำดับขั้นที่ III VII ลง ความสัมพันธ์ของบันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์กับบันไดเสียงเมเจอร์มีลักษณะโครงสร้างดังนี้

A Major Scale

A Minor Pentatonic Scale

ภาพที่ 18 แสดงการเปรียบเทียบโครงสร้างบันไดเสียง A เพนทาโทนิคไมเนอร์กับบันไดเสียง A เมเจอร์

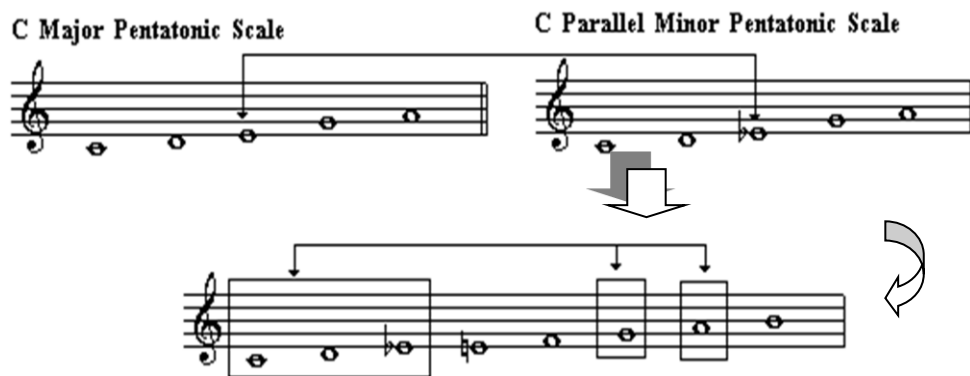

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บันไดเสียงพาราเรลเพนทาโทนิคไมเนอร์คู่ขนาน

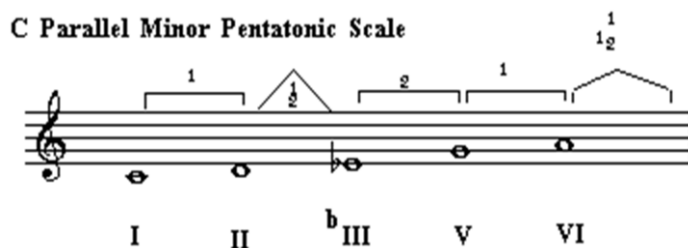
บิล บอยด์ (Boyd, 1992, p. 27) ได้อธิบายว่า บันไดเสียงพาราเรลเพนทาโทนิคไมเนอร์(The Parallel Minor Pentatonic Scale) มีความสัมพันธ์กับบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์ โดยจะมีความสัมพันธ์ด้านรูปแบบโครงสร้างกล่าวคือ มีโทนิคและการเรียงลำดับขั้นเสียงจำนวน 5 เสียงเหมือนกัน ความแตกต่างของทั้งสองบันไดเสียงจะอยู่ในลำดับขั้นที่ 3 ของบันไดเสียงพาราเรลเพนทาโทนิคไมเนอร์ โดยมีเครื่องหมายแปลงเสียงแฟลตควมระดับขั้นเสียง และในบางครั้งโดยทั่วไปอาจเรียกบันไดเสียงพาราเรลเพนทาโทนิคไมเนอร์นี้ว่า บันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์คู่ขนาน

ภาพที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ของบันไดเสียงพาราเรลเพนทาโทนิคไมเนอร์กับบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์
ที่มา : Boyd, 1992, p. 27

1. โครงสร้างของบันไดเสียง

โครงสร้างของบันไดเสียงพาราเรลเพนทาโทนิคฮาร์โมนิกไมเนอร์ จะเป็นบันไดเสียงที่มีจำนวน 5 เสียง การเรียงลำดับตำแหน่งของเสียงเพนทาโทนิคจะอยู่ในลำดับขั้นที่ 1 2 3 5 และ 6 ระยะเวลาช่วงเสียงเต็มจะอยู่ในลำดับขั้นที่ 1 - 2 5 - 6 และมีระยะช่วงเสียงครึ่งอยู่ในลำดับขั้นที่ 2 - 3 ส่วนระยะสองเสียงเต็มจะอยู่ในลำดับขั้นที่ 3 - 5 ส่วนระยะหนึ่งเสียงครึ่งอยู่ในลำดับขั้นที่ 6 - 8 ลำดับช่วงเสียงที่โดดเด่นจะอยู่ระหว่างในลำดับขั้นที่ 2 - 3 - 5 ของบันไดเสียง

วารสารวิชาการ

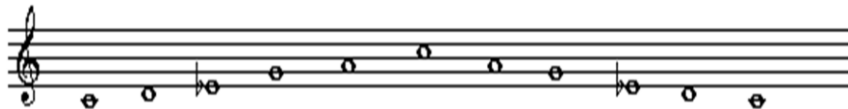
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

1	2	^b 3	5	6
---	---	----------------	---	---

สัญลักษณ์ย่อ

P/m = (The Parallel Minor Pentatonic Scale)

C Parallel Minor Pentatonic Scale

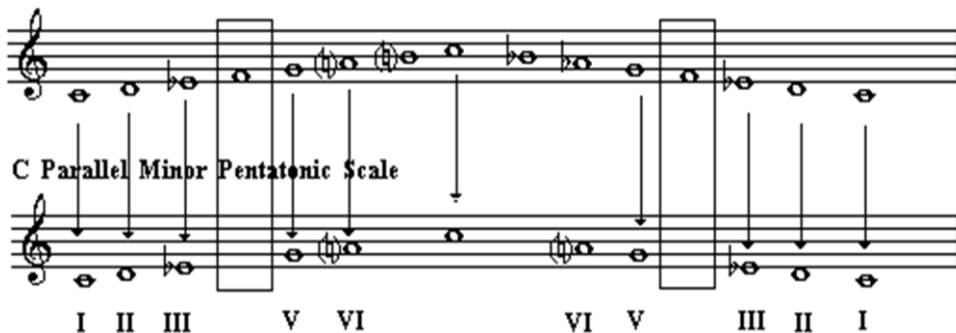
ภาพที่ 20 แสดงสัญลักษณ์โครงสร้างของบันไดเสียงพาราเรลเพนทาโทนิคไมเนอร์

ที่มา : Boyd, 1992, p. 27

2. การสร้างบันไดเสียง

บันไดเสียงเมโลดิกไมเนอร์กับบันไดเสียงพาราเรลเพนทาโทนิคไมเนอร์เป็นบันไดเสียงที่มีโครงสร้างเหมือนกัน แต่การเคลื่อนที่ในลำดับขั้นช่วงขาลงจะแตกต่างกันโดยบันไดเสียงเมโลดิกไมเนอร์จะมีเครื่องหมายแฟลตควบลุมในลำดับขั้นที่ VI แต่บันไดเสียงพาราเรลเพนทาโทนิคไมเนอร์จะไม่มี ดังนั้นจากโครงสร้างดังกล่าวทำให้สุมเสียงของทั้งสองบันไดเสียงคล้ายกันจึงสามารถนำไปใช้ทดแทนกันได้

C Melodic Minor Scale

ภาพที่ 21 แสดงการสร้างบันไดเสียงพาราเรลเพนทาโทนิคไมเนอร์จากบันไดเสียงเมโลดิก ไมเนอร์

เปรียบเทียบโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิค

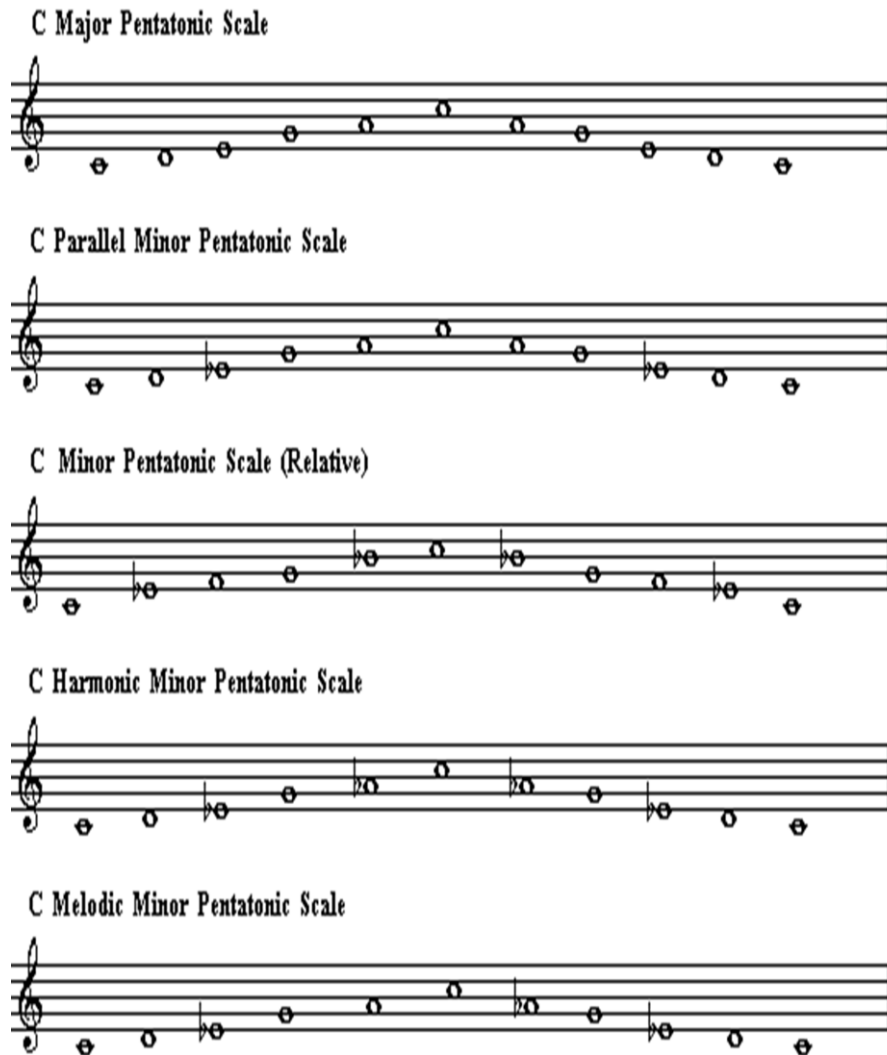
ผู้เขียนขอแนะนำโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคที่นิยมใช้มาเปรียบเทียบจะช่วยให้การศึกษาคำอธิบายโพริเซชันของแนวทำนองได้เห็นความแตกต่างกันมากขึ้น โดยนำบันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์ บันไดเสียง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

พาราเรลเพนทาโทนิคไมเนอร์ บันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์ บันไดเสียงฮาร์โมนิกเพนทาโทนิคไมเนอร์ และบันไดเสียงเมโลดิกเพนทาโทนิคไมเนอร์ มาใช้เปรียบเทียบมีดังนี้

ภาพที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคในบันไดเสียงต่าง ๆ

ไดอาโทนิคบันไดเสียงเพนทาโทนิคโหมด

นพพร ด้านสกุล (2541, น. 13) แกรี แคมเบลล์ (Campbell, 1998, p. 25) และ สแตนเลย์ ชัมเวย์ (Shumway, 1970, p.172) ได้อธิบายสอดคล้องกันว่า การเคลื่อนที่แบบไดอาโทนิคเพนทาโทนิคในบันไดเสียงจะเป็นการเคลื่อนที่เรียงไปตามลำดับขั้นของบันไดเสียงหลัก การเคลื่อนที่ในลักษณะนี้ทำนองจะ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เรียงตามลำดับชั้นเสียง โดยให้แต่ละชั้นเสียงเป็นโทนิคของโน้ตพื้นฐานในการเคลื่อนที่ทำนอง ดังนั้นโครงสร้างของบันไดเสียงเพนทาโทนิคจึงสามารถนำมาใช้พัฒนากับโหมดหรือบันไดเสียงต่างๆ วิธีการสร้างจะใช้สัญลักษณ์โครงสร้างพื้นฐานเดิมของบันไดเสียงเพนทาโทนิคที่เริ่มจากลำดับชั้นที่ 1 2 3 5 6 รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 5 เสียงส่วนลำดับเสียงที่ตัดออกไปคือ ลำดับชั้นที่ 4 และ 7 การเคลื่อนที่แบบไดอาโทนิคเพนทาโทนิคในบันไดเสียงต่าง ๆ มีดังนี้

1. เพนทาโทนิคของโหมด

ในการเคลื่อนที่แบบไดอาโทนิคเพนทาโทนิคของโหมดพื้นฐาน 7 ชนิดจะใช้โหมดไอโอเนียนหรือบันไดเสียงเมเจอร์เป็นบันไดเสียงหลัก การเคลื่อนที่แบบไดอาโทนิคเพนทาโทนิคในแต่ละโหมดมีลักษณะดังนี้

The image displays seven pentatonic scales, each on a five-line staff with a treble clef. The scales are labeled as follows:

- Ionian Pentatonic:** Notes are G, A, B, D, E. Roman numerals below are I, II, III, V, VI.
- Dorian Pentatonic:** Notes are A, B, C, D, E. Roman numerals below are I, II, III, V, VI.
- Phrygian Pentatonic:** Notes are B, C, D, E, F. Roman numerals below are I, II, III, V, VI.
- Lydian Pentatonic:** Notes are C, D, E, F, G. Roman numerals below are I, II, III, V, VI.
- Mixolydian Pentatonic:** Notes are D, E, F, G, A. Roman numerals below are I, II, III, V, VI.
- Aeolian Pentatonic:** Notes are E, F, G, A, B. Roman numerals below are I, II, III, V, VI.
- Locrian Pentatonic:** Notes are F, G, A, B, C. Roman numerals below are I, II, III, V, VI.

ภาพที่ 23 แสดงรูปแบบโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคของโหมด 7 ชนิด

ที่มา : Campbell, 1998, p. 25

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ความสัมพันธ์ของคอร์ดกับชนิดของบันไดเสียงเพนทาโทนิค

บิล บอยด์ (Boyd, 1992, p. 74) ได้สรุป การใช้คอร์ดที่เกิดจากโครงสร้างของบันไดเสียงเพนทาโทนิคที่สามารถนำไปใช้กับชนิดของบันไดเสียงเพนทาโทนิคในรูปแบบต่างๆได้ ในส่วนโครงสร้างบันไดเสียงเพนทาโทนิคจะมี 5 เสียงแต่รูปคอร์ดของบันไดเสียงเพนทาโทนิคสามารถมีแนวทำนองที่เป็นท่อนสั้นซ้อนอยู่ได้ในทุกคอร์ดเช่น 6 ^b7 9 #11 13 ดังนั้นคอร์ดที่ขยายโครงสร้างจากโน้ตเพนทั้นจึงสามารถนำไปใช้ในการเชื่อมการประพันธ์เพลงได้ดี ความสัมพันธ์ของคอร์ดกับชนิดของบันไดเสียงเพนทาโทนิคในรูปแบบต่างๆ มีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของคอร์ดกับชนิดของบันไดเสียงเพนทาโทนิคในรูปแบบต่างๆ

ประเภทคอร์ด		ชนิดบันไดเสียงเพนทาโทนิค			
		เมเจอร์เพนทาโทนิค	ไมเนอร์เพนทาโทนิค	เมเจอร์เพนทาโทนิคแอด(^b 7)	พาราเรลเพนทาโทนิคไมเนอร์
สัญลักษณ์คอร์ด	ตัวอย่างคอร์ด				
6 / 9	C 6 / 9	C			
M7 / 9	C M7 / 9	G			
M7 #11	C M7 #11	D			A
m7 11	Cm7 11		C		
m9	C m9	B ^b			
m7 ^{b5} หรือ ø	Cm7 ^{b5} Cø			A ^b	E ^b
m6	Cm6				C
Dom.7 9 13	C7 9 13	C		C	G
Dom.7 ^b 9	C7 ^b 9				B ^b
^b 9 #5 #9	C ^b 9 #5 #9				D ^b
V7(ในไมเนอร์บริสุทธิ)	C7 (min.)		F		B ^b D ^b
Dom.7 sus	C7 sus	B ^b			

ที่มา : Boyd, 1992, p. 80

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

สรุป

บันไดเสียงเพนทาโทนิคเป็นบันไดเสียงที่มีโครงสร้างพื้นฐานทำนองจำนวน 5 เสียงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มบันไดเสียงเพนทาโทนิค 1 2 3 5 6
2. กลุ่มบันไดเสียงเพนทาโทนิค 1 2 3 5 7

บันไดเสียงหลักคือ บันไดเสียงเพนทาโทนิคเมเจอร์และบันไดเสียงไมเนอร์ที่ใช้ในการขยายทำนอง ซึ่งทั้งสองบันไดเสียงจะมีความสัมพันธ์กันในด้านโครงสร้าง และโครงสร้างของบันไดเสียงเพนทาโทนิคสามารถนำมาใช้กับโหมดหรือบันไดเสียงต่างๆ ได้ดีเนื่องจากมีจำนวนการเคลื่อนที่ปริมาณของขั้นเสียงมีน้อย และในทางดนตรีดนตรีป๊อปปูลาร์หรือแจ๊สได้นำมาใช้ในการแปรแนวทำนองในระหว่างประโยคเพลงหรือประกอบการสิ้นสุดของบทเพลง คอร์ดที่เกิดจากโครงสร้างของบันไดเสียงเพนทาโทนิคมีความหลากหลายผสมส่วนประกอบเทนชันภายในคอร์ดด้วยจึงสร้างความรู้สึกลงในการเปลี่ยนแปลงทำนองเพลงได้ดี

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เอกสารอ้างอิง

นพพร ด้านสกุล. (2541). บันไดเสียงโมดอล. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สุชาติ แสงทอง. (2542). ทฤษฎีดนตรีแจ๊สกับการอิมโพรไวเซชันแนวปฏิบัติ. นครสวรรค์ : สถาบันราชภัฏ
นครสวรรค์.

Boyd, Bill. (1986 a). Jazz Chord Voicing for Keyborad. Milauke, WI : Hal Leonard

_____. (1992 b). Exploring Jazz Scale for Keyboard. Milauke, WI : Hal Leonard.

Campbell, Gary. (1998). Connecting Jazz Theory. Milauke, WI : Houston.

Haerle, Dan. (1980).(1975). Scale for Jazz Improvisation. Miami, FL : Bewin.

Shumway, Stanley. (1970). Harmony and Ear Training at the Keyboard. 3rd
ed. New York : WM.C.Brow.

Zinn, David. (1981). The Structure and Analysis of the Modern improvised
Line. New York : Excelsior Music.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ประเทศลุ่มแม่น้ำล้านช้าง-แม่โขง ในโลกของความหลากหลายทางชีวภาพ COP15 2021

The Biological Diversity of Countries Along Lanchang-Mekhong River

COP15 2021

อภินันท์ ปานเพชร^{*}

Apinan Panphet^{*}

(Received : May 6, 2022 / Revised : June 15, 2022 / Accepted : June 17, 2022)

บทคัดย่อ

ความหลากหลายทางชีวภาพ ระหว่างสายพันธุ์ ระหว่างชนิดพันธุ์ และระหว่างระบบนิเวศ ระหว่างสายพันธุ์ สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปถึงความแตกต่างระหว่างพืชกับสัตว์แต่ละชนิด เช่น สุนัข แมว เป็นต้น หรือสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในป่า เช่น เสือ ช้าง ลิง ชะนี และ หมี เป็นต้น ธรรมชาติเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่แตกต่างกัน มีความหลากหลายระหว่างระบบนิเวศเป็นความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งซับซ้อน สามารถเห็นได้จากประเภทต่าง ๆ เช่น ป่าดงดิบ ทุ่งหญ้า ทะเลสาบ บึง ชายหาด แนวปะการัง ตลอดจนระบบนิเวศที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ทุ่งนา อ่างเก็บน้ำ หรือชุมชนเมืองของเราเอง

การสร้างสรรคผลงานชิ้นนี้ต้องการแสดงถึงความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศลุ่มแม่น้ำล้านช้าง-แม่โขง ถ่ายทอดนำเสนอรูปแบบการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการตระหนักถึงวิสัยทัศน์อันสวยงาม แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองและความสมานฉันท์ ผ่านการปฏิบัติจริงจากผลงานการออกแบบอย่างเป็นรูปธรรม เป็นการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความเคารพและยำเกรงต่อธรรมชาติ ตลอดจนการทะนุถนอมสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยความร่วมมือแม่โขง – ล้านช้างประกอบด้วยสมาชิก 6 ประเทศ ได้แก่ ประเทศจีน กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา ไทย และเวียดนาม โดยผลงานนี้จัดแสดงนิทรรศการในการแข่งขันออกแบบโปสเตอร์นานาชาติล้านช้าง-แม่โขง 2564 : กรีนล้านช้าง-แม่โขง

ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้เป็นการนำองค์ความรู้ด้านเทคนิคในการออกแบบนำมาประยุกต์ใช้งานร่วมกับองค์ประกอบทางศิลปะในการจัดวางภาพที่ซับซ้อนเกิดเรื่องราวความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการเรียนรู้เทคนิควิธีการสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้านอื่น ๆ ต่อไป

คำสำคัญ : โปสเตอร์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, งานสร้างสรรค์, คอมพิวเตอร์กราฟิก

^{*}อาจารย์หลักสูตรสาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

^{*}Communication Art Design Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Uttaradit Rajabhat University

Corresponding author: Tel: 089-8398017, E-mail : api.fineart@gmail.com

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Abstract

The biological diversity mankind and all beings can be found everywhere such as a dog and a cat etc. or wild lives such as a tiger, an elephant, a monkey, a gibbon, and a bear etc. All beings have lived in the natural environment as the biological and ecological diversities. The natural environment can be found as the rainforest, the field, the lake, the beach, and the shore reef as well as the ecological creations of human such as the farming fields, the reservoirs, and the downtown.

The creation of this work aims at the comprehension of the biological diversity among Lanchang Mekhong River countries presenting the conservation of the environment so as to promote the beautiful vision showing the growth and the harmony. The respect of the environment is participated among 6 Lanchang Mekhong River countries which are China, Cambodia, Laos, Burma, Thai, and Vietnam. This work will be presented in the exhibition of Lanchang Mekhong international poster design competition 2021: Green Lanchang-Mehong

This work is the combination of design application with the art installation showing the biological diversity. It can be handled to the new knowledge applying to the creation of other art works.

Keywords: Environmental Protection Poster, Creative Work, Computer Graphics

ประเภทผลงานสร้างสรรค์ : การออกแบบสิ่งพิมพ์

แนวความคิด

การสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบสิ่งพิมพ์ เป็นการสร้างสรรค์ออกแบบเพื่อให้เกิดการสื่อสารความหมายของผู้สร้างโดยใช้ภาพประกอบเป็นสื่อ ด้วยการเลือกสรร ลวดลาย เพิ่มเติม จัดวางองค์ประกอบให้เป็นรูปทรงสื่อแสดงความหมาย อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และจินตนาการ โดยอาศัยกรอบแนวความคิดในการสร้างสรรค์ที่เริ่มต้นจากเรื่องราวและเนื้อหาไปสู่รูปแบบผลงานความสำคัญของการสร้างสรรค์ของผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล ตั้งประเด็นคำถาม ปัญหา เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ตามธรรมชาติ ระหว่างสายพันธุ์ ระหว่างชนิดพันธุ์ และระหว่างระบบนิเวศ ที่มีความแตกต่างแต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการตระหนักถึงทัศนียภาพอันสวยงาม แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองและความสมานฉันท์ ความเคารพและยำเกรงต่อธรรมชาติ ตลอดจนการทะนุถนอมสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ของประเทศลุ่มแม่น้ำล้านช้าง-แม่โขง ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานโปสเตอร์ล้านช้าง-แม่โขง 2564 โดยเชื่อมโยงกับสิ่งมีชีวิต ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมใช้รูปแบบในการออกแบบจัดวางองค์ประกอบศิลป์ ของภาพประกอบต่าง ๆ ได้แก่ พืช สัตว์ ต้นไม้ ลำธาร ก้อนหิน ข้อความตัวหนังสือ สัญลักษณ์ และอื่นๆ ซึ่งนำมาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความหลากหลายและแตกต่างกันในเรื่องของสายพันธุ์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สิ่งที่เกิดขึ้น มาใช้เพื่อสื่อความหมาย และแสดงถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศลุ่ม แม่น้ำล้านช้าง-แม่โขง

วัตถุประสงค์ของการผลิตผลงานสร้างสรรค์

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการตระหนักถึงความเคารพและยำเกรงต่อ ธรรมชาติ ตลอดจนการทะนุถนอมสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ของประเทศลุ่มแม่น้ำล้านช้าง-แม่โขง
2. เพื่อเผยแพร่ความหลากหลายทางชีวภาพของผลงานการออกแบบโปสเตอร์ล้านช้าง-แม่โขง

กระบวนการของการผลิตผลงานสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานประเทศลุ่มแม่น้ำล้านช้าง-แม่โขง ในโลกของความหลากหลายทางชีวภาพ COP15 2021

ผู้สร้างสรรค์ได้สรุปเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล ซึ่งเป็นที่มาของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์
2. กำหนดกรอบความคิดและวางขอบเขตในการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งรูปแบบเทคนิค สื่อ และวิธีการ
3. สร้างเรื่องราว ตัดต่อ ออกแบบภาพประกอบกราฟิก
4. ปฏิบัติการสร้างสรรคผลงาน
5. วิเคราะห์เรื่องราวเนื้อหาหัวข้อผลงานสร้างสรรค์ในประเด็น ตลอดจนถึงข้อดีข้อบกพร่องเพื่อนำมา

พัฒนาผลงานสร้างสรรค์ต่อไป

6. ปรับปรุง แก้ไข สิ่งที่เกิดขึ้นและพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ให้สมบูรณ์และทำให้บรรลุตาม

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงาน

อุปกรณ์ในการดำเนินการผลิตผลงานสร้างสรรค์

ผู้สร้างสรรค์ใช้วัสดุและอุปกรณ์ ในการดำเนินการสร้างสรรค์ดังต่อไปนี้

1. วัสดุและอุปกรณ์สำหรับการสร้างภาพประกอบกราฟิก ได้แก่ โปรแกรมในการออกแบบกราฟิก
2. อุปกรณ์สำหรับการสร้างสรรค์ผลงาน ได้แก่ คอมพิวเตอร์

วารสารวิชาการ

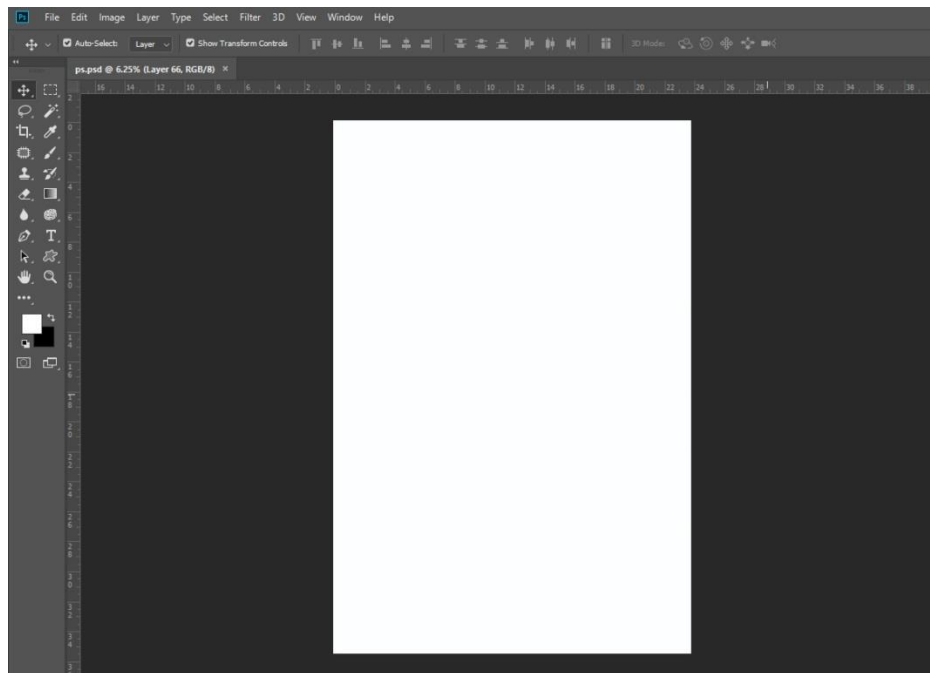
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานประเภทลุ่มแม่น้ำล้านช้าง-แม่โขง ในโลกของความหลากหลายทางชีวภาพ COP15 2021 ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนด เทคนิค วิธีการ ในการสร้างสรรค์ผลงานไว้ดังนี้ ในการสร้างสรรค์จะใช้เทคนิคการออกแบบกราฟิกด้วยคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดรูปแบบผลงานเป็นแบบภาพประกอบเรื่องราว โดยใช้หลักการออกแบบกราฟิก และหลักการองค์ประกอบศิลป์ทางศิลปะ ได้แก่ เส้น สี รูปทรง ค่าน้ำหนัก สัดส่วนและพื้นที่ว่าง มาเป็นหลักสำคัญในกระบวนการสร้างสรรค์ ด้านรูปแบบ การสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยการนำภาพภาพประกอบรูปต่างๆ เลือกย่อยขยายมาจัดวางองค์ประกอบเป็นผลงานจริงโดยใช้เทคนิคการออกแบบกราฟิกด้วยคอมพิวเตอร์ กำหนดสภาพสีส่วนรวมกำหนดทั้งโทนสีร้อนและเย็น คือ สีเหลืองส้ม สีเขียว สีฟ้า เพื่อสะท้อนความรู้สึก อบอวล ร้อนแรง สนุกสนาน สดชื่น เย็นสบาย

ในการปฏิบัติการสร้างสรรค์สรุปเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. เปิดโปรแกรมในการออกแบบกราฟิก กำหนดตั้งค่าหน้ากระดาษตามขนาดที่เราต้องการเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน

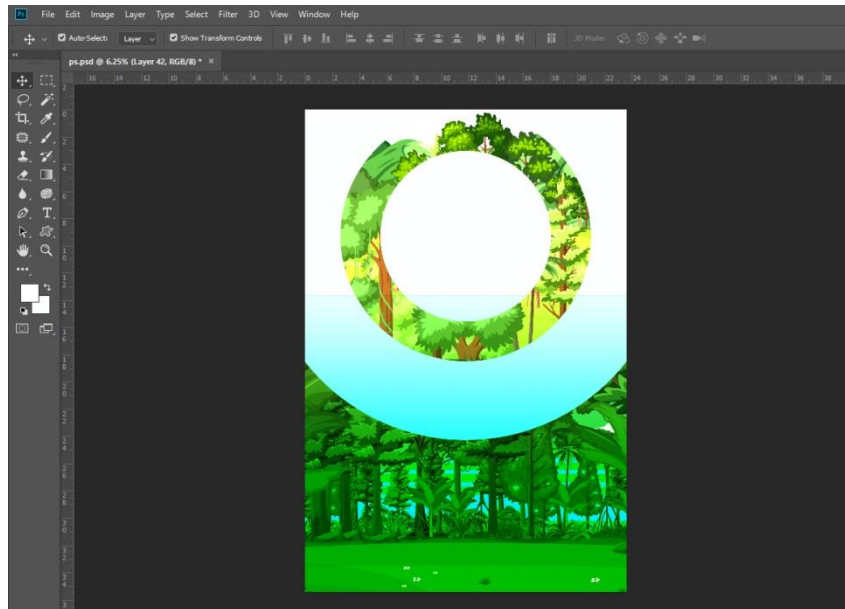
ภาพที่ 1 แสดงภาพการเปิดใช้งานโปรแกรมในการออกแบบกราฟิก

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

2. นำภาพกราฟิก ภาพประกอบ กำหนดขอบเขตพื้นที่ได้แก่ ภาพต้นไม้ ตัดต่อ ปรับแต่ง ย่อ ขยาย ให้ได้รูปทรงวงกลมและส่วนโค้ง

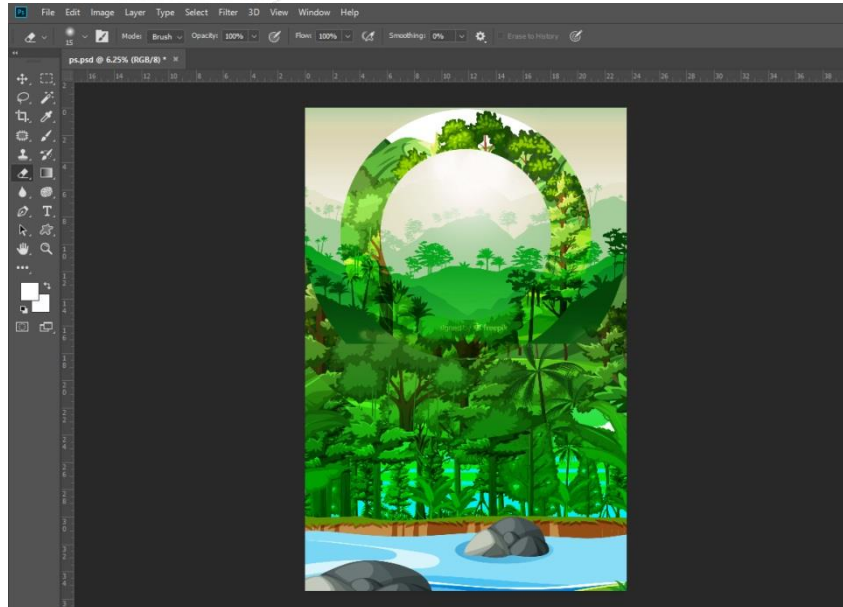
ภาพที่ 2 แสดงภาพการตัดต่อภาพประกอบกราฟิกและจัดวาง

3. นำภาพประกอบกราฟิก มาตัดต่อ ได้แก่ แม่น้ำ ต้นไม้ ปรับแต่งสีให้เกิดมิติความน่าสนใจ ย่อ ขยายภาพ จัดวางตามที่เราต้องการทำให้เกิดความสวยงามจากการซ้อนทับกัน

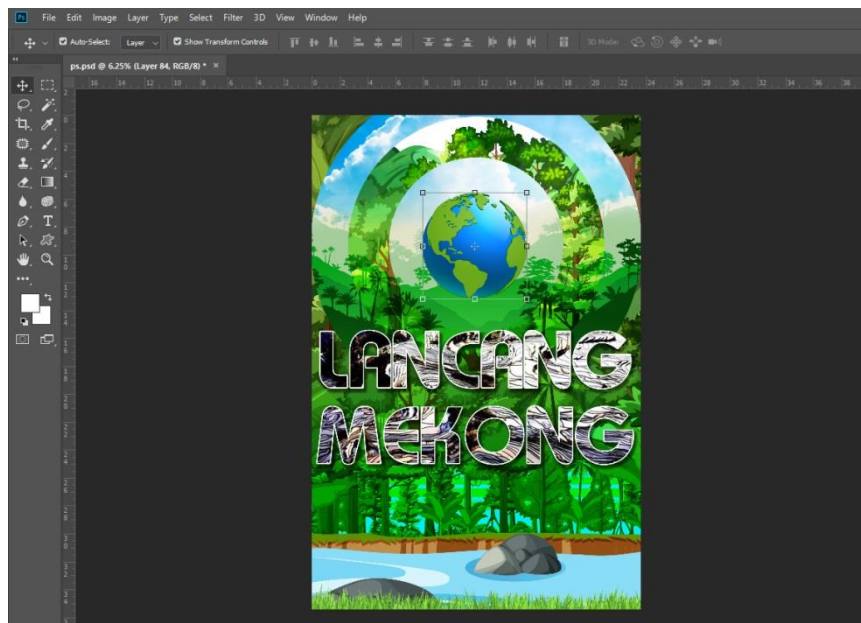
วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ภาพที่ 3 แสดงภาพการตัดต่อภาพซ้อนรูปภาพแม่น้ำและต้นไม้

4. การเพิ่มเติมภาพกราฟิก ภาพประกอบ สร้างเรื่องราวให้มีความหลากหลายทางชีวภาพ ได้แก่ ลูกโลก และตัดต่อภาพในข้อความตัวหนังสือ ต้นหญ้าด้านล่าง ปรับแต่งย่อ ขยาย ทำให้เกิดมิติความน่าสนใจของผลงาน

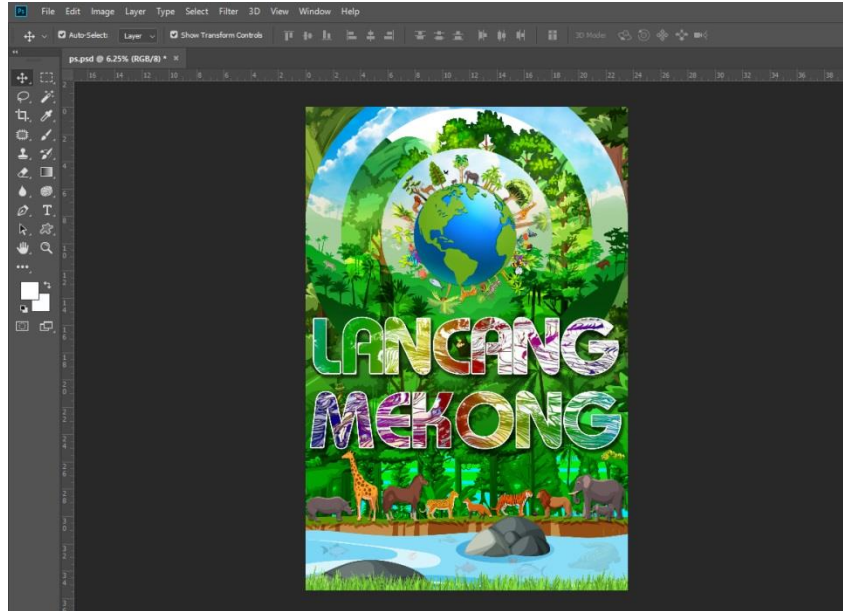
ภาพที่ 4 แสดงภาพเพิ่มเติมส่วนประกอบ ลูกโลก ข้อความตัวหนังสือ และต้นหญ้าด้านล่าง

วารสารวิชาการ

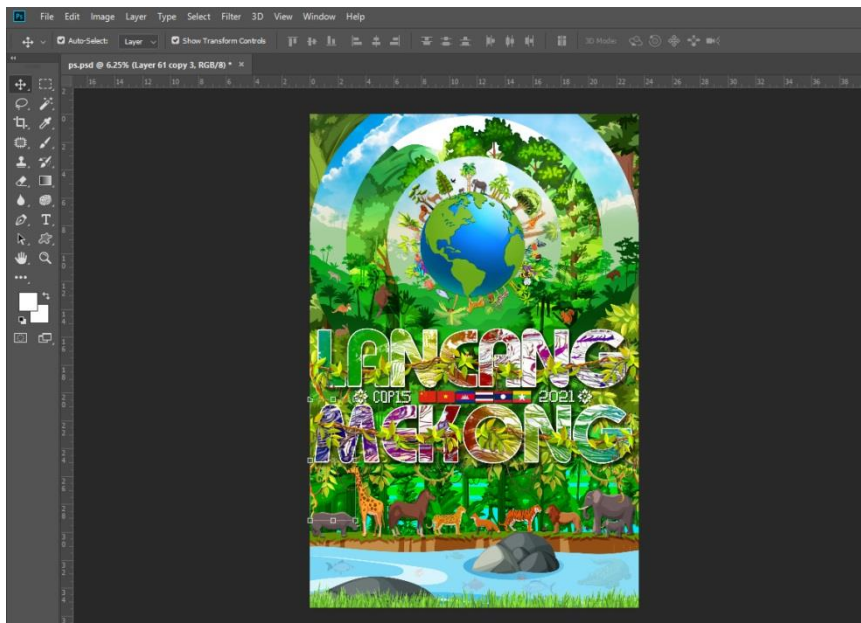
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

5. ตัดต่อเพิ่มเติมภาพประกอบ ปรับแต่ง ภาพสัตว์บก สัตว์ในน้ำ พืช ต้นไม้ ต่างๆ จัดองค์ประกอบ ย่อ ขยาย ปรับแต่งสีข้อความตัวหนังสือ ใส่แสงเงาให้กับภาพ ส่งผลให้ค่าน้ำหนักของภาพสีส่วนรวมของ ผลงานที่สร้างสรรค์ และภาพเกิดมีเรื่องราวมากขึ้น

ภาพที่ 5 แสดงภาพตัดต่อ ย่อ ขยายเพิ่มเติม ภาพสัตว์ พืช ต้นไม้ ต่างๆ

6. เก็บรายละเอียด เพิ่มเติมภาพประกอบ ตัดต่อ ปรับแต่ง ย่อ ขยายภาพเงาวัลย์ ข้อความตัวหนังสือ สัญลักษณ์ ปรับความชัดเจน แสงเงา ของรูปภาพต่างๆ

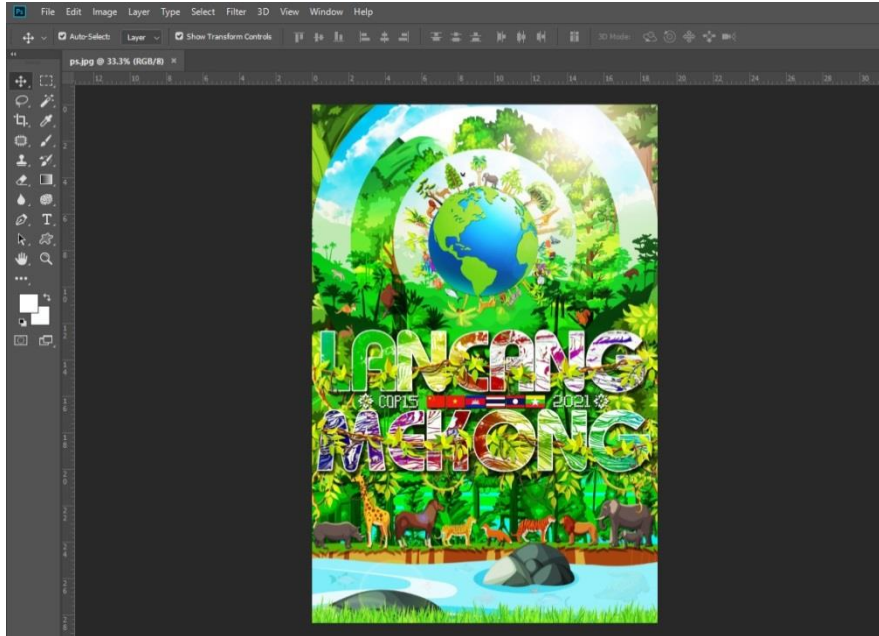
ภาพที่ 6 แสดงภาพเก็บรายละเอียดของผลงานในการจัดวางองค์ประกอบต่างๆ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

7. ขั้นตอนสุดท้าย ปรับแต่งสี แสง รูปภาพต่างๆ และใส่เอฟเฟคแสงด้านบน ปรับสีให้มีความสดใสสว่างของผลงานที่สร้างสรรค์มีความสวยงามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ภาพที่ 7 แสดงภาพผลงานที่สมบูรณ์

สรุปผลงานสร้างสรรค์

จากการสร้างสรรค์ผลงานประเทศลุ่มแม่น้ำล้านช้าง-แม่โขง ในโลกของความหลากหลายทางชีวภาพ COP15 2021ทำให้ได้รับการพิจารณาให้ร่วมจัดแสดงนิทรรศการในการแข่งขันออกแบบโปสเตอร์นานาชาติ ล้านช้าง-แม่โขง 2564 : กรีนล้านช้าง-แม่โขง จัดประกวดโดยความร่วมมือของนิคมสารไซนารีพอร์ท สถาบันวิจัยศิลปกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน มหาวิทยาลัยยูนนาน , มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เครือข่ายนิคมสาร ล้านช้างและหน่วยงานอื่นๆ เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564 ณ แคว้นปกครองตนเองชนชาติไป๋ เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งจัดขึ้นก่อนการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ 15 (COP 15) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวคิดอันสูงส่งของความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขงผ่านศิลปะและความงาม ทั้งนี้ คณะกรรมการจัดงานได้คำนึงถึงความร่วมมืออย่างกว้างขวางในด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศลุ่มแม่น้ำล้านช้าง-แม่โขง ทั้งนี้ภายในนิทรรศการมีโปสเตอร์จัดแสดงทั้งสิ้น 50 ภาพ ซึ่งคัดเลือกจากการออกแบบโดยศิลปินชาวจีน ไทย ลาว กัมพูชา เมียนมา และประเทศอื่น ๆ ในจำนวนผลงานดังกล่าวเป็นผลงานโปสเตอร์จากศิลปินไทยจำนวน 4 ชิ้น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ภาพที่ 8 แสดงภาพผลงานสร้างสรรค์

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ชื่อผลงานสร้างสรรค์ : ประเทศลุ่มแม่น้ำล้านช้าง-แม่โขง ในโลกของความหลากหลายทางชีวภาพ COP15 2021

ชื่อผู้สร้างสรรค์ : นายอภิรักษ์ ปานเพชร

เทคนิค : คอมพิวเตอร์กราฟิก

ขนาด : 60 X 90 เซนติเมตร

ปีที่สร้างสรรค์ผลงาน พ.ศ. 2564

ภาพที่ 9 ภาพแสดงการจัดนิทรรศการกรีนล้านช้าง-แม่โขง

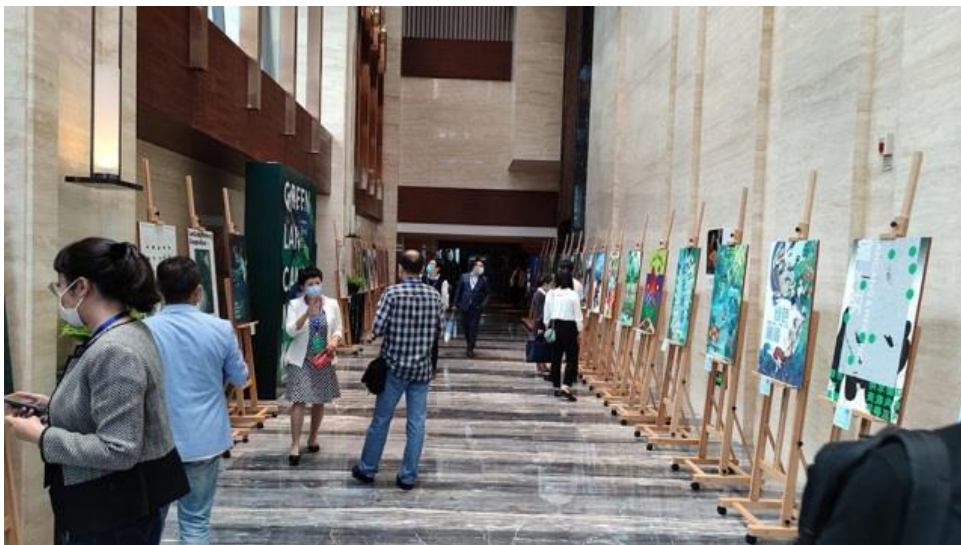

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ภาพที่ 10 ภาพแสดงการจัดแสดงนิทรรศการ

ภาพที่ 11 ภาพแสดงการจัดแสดงนิทรรศการ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ภาพที่ 12 ภาพแสดงการจัดแสดงนิทรรศการ

ภาพแสดงการจัดนิทรรศการผลงานโปสเตอร์จำนวน 50 ภาพ จากการออกแบบโดยศิลปินชาวจีน ไทย ลาว กัมพูชา เมียนมา และประเทศอื่น ๆ ณ แคว้นปกครองตนเองชนชาติไป๋ เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

การสร้างสรรคผลงานประเศลุ่มแม่น้ำล้านช้าง-แม่โขง ในโลกของความหลากหลายทางชีวภาพ COP15 2021 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กราฟิก ในการออกแบบกราฟิก ตัดต่อภาพประกอบ ตกแต่ง จัดวาง องค์ประกอบ ด้วยโปรแกรมการออกแบบกราฟิกสำเร็จรูป มาใช้ในการสร้างสรรค์ เพื่อเผยแพร่แนะนำเสนอความ งามของเนื้อหา เรื่องราว หัวข้อเป็นหลัก สื่อถึงอารมณ์ ความรู้สึก ทางสุนทรียภาพ จากความหลากหลายทาง ชีวภาพ ส่งผลต่อแนวความคิด การประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันซึ่งจะมีความแตกต่างจากอดีตที่ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่างๆ นั้นใช้เทคนิค เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ สื่อผสม ศิลปะไทย และอื่นๆ แต่ในปัจจุบันเราสามารถนำเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์กราฟิกมาใช้สร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะและ ออกแบบนำมาใช้ถ่ายทอดนำเสนอและเผยแพร่บนสื่อดิจิทัล ในผลงานออกแบบสาขาต่างๆ ทั้งนี้ตามความ ถนัดความชอบในการสร้างสรรค์แนวคิดรูปแบบเฉพาะตนของผู้สร้างสรรค์เอง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

เอกสารอ้างอิง

ชลูด นิ่มเสมอ. (2553). **องค์ประกอบของศิลปะ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : อมรินทร์.

ปิยะบุตร สุทธิธรรมา. (2553). **เรียนรู้การทำงานกราฟิกดีไซน์ สิ่งพิมพ์แบบมืออาชีพ Graphic Design Artwork Photoshop + Illustrator**. นนทบุรี : โอดีชี.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2545). **การออกแบบกราฟิก**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อีแอนด์ไอคิว.

อารี สุทธิพันธุ์. (2527). **ศิลปะและการออกแบบ**. กรุงเทพฯ : คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Design exhibition showcases ecological and cultural diversity of Lancang-Mekong countries.

(2565). สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2565, จาก

http://www.china.org.cn/arts/2021-10/11/content_77859352.htm

Free Vectors. (2564). สืบค้นเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2564, จาก <https://www.freepik.com/>

Kunming Declaration adopted at COP15. (2564). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2564, จาก

<https://www.chinadailyhk.com/article/242923>

Lancang-Mekong Cooperation Design Award. (2564). สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2564, จาก

<http://www.lmcda.org.cn/Way.aspx>

促进澜湄文化交流 助力全球生态文明建设. (2565). สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2565, จาก

http://www.cchpf.cn/report/26.cshtml?fbclid=IwAR15TUL7H3mur3WQn2a3LHlDfum3GsbAcIdGbs9ZyDwVT3q_lPbH4J2Js4I

我院师生海报作品亮相国际论坛 为COP15大会添彩. (2565). สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2565, จาก

http://www.art.ynu.edu.cn/info/1040/2272.htm?fbclid=IwAR3ufWTc8anQ-_N6vL2j5jzCoTcOVPo9czDvTa2miLkjNz_nrfRnzCkd9Pk

绿色澜湄“2021澜湄合作国际海报设计展”. (2565). สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม

2565, จาก <https://exhibit.artron.net/exhibition-74936.html?fbclid=IwAR0qqrSSHlvZSy-mhGny1dNwf8kkq2yfsYtv3D1Tjam0flXwiw38n88LQFA>

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร THE DEVELOPMENT OF THE LAW ON CONSCRIPTION

อภิสิทธิ์ เนียมกล้า^{*}, สุณี มัลลิกะมาลย์^{**}

Apiluk Niumglum^{*}, Sunee Mallikamarl^{**}

(Received : May 12, 2022 / Revised : June 2, 2022 / Accepted : June 22, 2022)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำกฎหมายคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารที่จะได้รับการคุ้มครองที่เป็นรูปธรรม การวิจัยใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ และการรับฟังความคิดเห็น คำตอบที่ได้มานำไปสู่การจัดทำเป็นรูปแบบกฎหมายว่าด้วยการพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร

ผลการวิจัยพบว่า พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมกับบริบทของการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมไทยในปัจจุบันในปัญหาการขึ้นทะเบียนทหารกองเกิน การตรวจร่างกายคนเข้ากองประจำการ การฝึกอบรมภาคปฏิบัติการและการปฏิบัติหน้าที่ การแสวงหาประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต และสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการโดยการวิจัยได้จัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารโดยการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ที่มีโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วย คุณสมบัติของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร การลงบัญชีทหารกองเกิน ข้อยกเว้นการเกณฑ์ทหาร วิธีการคัดเลือก กระบวนการฝึกอบรมและปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบ สิทธิประโยชน์ องค์กรดำเนินการเกณฑ์ทหาร

การวิจัยมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงร่างแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. มีสาระสำคัญของบทบัญญัติประกอบด้วยคุณสมบัติของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร การลงบัญชีทหารกองเกิน วิธีการคัดเลือก กระบวนการฝึกอบรมและปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบ สิทธิประโยชน์ เพื่อให้มีการจัดตั้งองค์กรดำเนินการเกณฑ์ทหาร เพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร

คำสำคัญ : ความมั่นคงของประเทศ, การคุ้มครองสิทธิ, รูปแบบ, การพัฒนา

*นักศึกษาลัทธิสุตรนิติศาสตร์ดุสิตบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

*Student in Doctor of Law, Sripatum University

**ศาสตราจารย์ ดร., คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

**Professor Dr. of Law, Sripatum University

*Corresponding author e-mail: apiluk_n@rtaf.mi.th

Abstract

This research aims to establish a law protecting the rights of Thai men in the field of military service to receive concrete protection. The research methodology adopted is Qualitative research consisting of the Documentary research; In-depth Interview; Participatory Design, Co-Design; and Hearing. The research results shall be brought to formulate the forms of law on the development of the law on military conscription patterns

The results showed that The Military Service Act of 1954 contains provisions that are inappropriate for the context of the current political, administrative, economic and social conditions of Thailand in the problem of registration of surplus soldiers. Physical examination of people entering the station On-the-job and duty training Exploitation arising from the fraudulent exercise of authority And the benefits of active duty soldiers by research has prepared a draft law on the form of military conscription by amending the Military Service Act, B.E. 2497 with a legal structure consisting of Qualifications of a conscripted soldier Selection method and Training process and performing duties Liability Benefits and Military conscription organization

This research suggests improvements to the draft amendments. The Military Service Act (No. ..) BE. Selection method The process of training and performing duties. Liability to establish an organization to carry out military conscription. and to protect the human rights of those enlisted in the military.

Keywords: National security, The rights, Format, Development

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมมาตั้งแต่ยุคอดีตจนถึงปัจจุบันที่ต้องใช้แรงงานคนจำนวนมากเพื่อร่วมมือกันในการทำเกษตรต่าง ๆ และมีจำเป็นต้องใช้แรงงานคน ด้วยลักษณะของสังคมไทยเป็นสังคมที่ต้องช่วยเหลือกัน การใช้แรงงานจึงอยู่ในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงเป็นที่มาของรูปแบบหนึ่งของแรงงานในการทำเกษตร ในขณะเดียวกันประเทศไทยในอดีตเผชิญสถานะสงครามจากการรุกรานของประเทศเพื่อนบ้านทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องให้แรงงานประชาชนเพื่อเป็นกองกำลังในการสู้รบซึ่งมีการดำเนินการเช่นนี้มาตั้งแต่ยุคสมัยกรุงสุโขทัยจวบจนปัจจุบัน แต่บริบทของประเทศกับการสู้รบได้เปลี่ยนแปลงไปแล้วเนื่องจากแต่ละประเทศมีการพัฒนาที่เน้นพัฒนาด้านเศรษฐกิจมากกว่าการสู้รบกันและมีกลไกความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในรูปแบบของสหประชาชาติ (United Nations) เป็นองค์กรความมั่นคง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ระหว่างประเทศที่มีสมาชิกจำนวน 193 ประเทศ ที่มุ่งเน้นความร่วมมือระหว่างประเทศในทุก ๆ ด้านและหากจะมีการสู้รบกันจริงการจะใช้แรงงานมนุษย์เป็นทหารสู้รบก็น่าจะไม่มี ความจำเป็นมากนักเพราะ มีการพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้ อย่างเช่น อาวุธนิวเคลียร์ อาวุธชีวภาพที่มีความรุนแรงกว่าการใช้กำลังทหาร

จากที่กล่าวมานี้ย่อมชี้ได้ว่าการเกณฑ์ทหารของประเทศน่าจะมี ความจำเป็นลดน้อยลงไปจากอดีต แต่อย่างไรก็ตามในทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยก็ยังคงต้องมีกองกำลังทหารอยู่ในทุกประเทศเพื่อรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ ดังนั้นแนวคิดในการเกณฑ์ทหารของไทยจึงเปลี่ยนแปลงไปเป็นการเตรียมความพร้อมซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกประชาชนที่เป็นพลเมืองของประเทศในวัยฉกรรจ์ให้มีความพร้อมที่จะรักษาความมั่นคงให้กับประเทศหากเกิดภัยสงครามขึ้นเนื่องจากแม้จะมีกลไกในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศดังกล่าวมาแล้วแต่ก็ไม่สามารถที่จะประกันได้ว่าจะไม่มีเหตุวิกฤตเกิดขึ้นในอนาคต เพราะฉะนั้น การเกณฑ์ทหารในยุคต่อ ๆ มาจนถึงปัจจุบัน จึงอยู่ภายใต้หลักการความมั่นคงของประเทศ ในลักษณะของการเตรียมความพร้อมที่จะมีทหารในการรักษาความมั่นคงที่มาจากเกณฑ์เพื่อฝึกความชำนาญของการเป็นทหารซึ่งได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเกณฑ์ทหารใหม่ประกอบกับปีพุทธศักราช 2475 ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ในมาตรา 15 วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า “บุคคลมีหน้าที่เคารพต่อกฎหมายและมีหน้าที่ป้องกันประเทศช่วยเหลือราชการโดยทางเสียภาษีและอื่น ๆ ภายในเงื่อนไขและโดยอาการที่กฎหมายบัญญัติ” จากบทบัญญัติดังกล่าวในปีพ.ศ. 2475 มีการตราพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ. 2475 กำหนดให้ชายไทยที่มีอายุ 21 ปีจะต้องเกณฑ์ทหาร และถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2479 โดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2479 ซึ่งมีรายละเอียดของกฎหมายที่คล้ายคลึงกัน

ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 มาตรา 46 บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ” และมาตรา 47 “บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ” เป็นการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของชายไทยที่จะต้องรับราชการทหารซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบของทหารประจำการ (ทหารอาชีพ) และรูปแบบของทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดของกฎหมายพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2479 เป็นพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ทำให้การเกณฑ์ทหารคงเป็นหน้าที่ของชายไทยที่มีสัญชาติไทยเมื่อมีอายุ 21 ปีต้องถูกเกณฑ์ทหารตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้และมีผลใช้บังคับตั้งแต่นั้นมาจนปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามโดยเหตุที่ในปัจจุบันบริบทของความสัมพันธระหว่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมากกล่าวคือการสู้รบเพื่อการยึดครองดินแดนนั้นแทบจะไม่เกิดขึ้นมาอีกจึงเป็นข้อกังขาว่าทำไมประเทศไทยยังคงยึดหลักเกณฑ์และวิธีการเกณฑ์ทหารที่ทำกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2497 ซึ่งเป็นเวลาล่วงมาจนปัจจุบันนานถึง 67 ปี (พ.ศ.2564) แล้วแต่ละประเทศมีการพัฒนาและมีการสร้างกลไกต่าง ๆ ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

จึงเป็นปัญหาว่ามีความจำเป็นอย่างไรที่จะยังคงการเกณฑ์ทหารแบบเดิมอยู่ทั้ง ๆ ที่เป็นการเกณฑ์ทหารที่ส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ มากมาย ดังเช่น

1) ด้านการสูญเสียโอกาสในอนาคต ในช่วงระยะเวลา 2 ปีที่ถูกเกณฑ์เป็นทหาร เนื่องจากช่วงอายุ 21 ปีของชายนับเป็นช่วงสำคัญในการสร้างอนาคตด้านการศึกษาหรือการทำงานรวมถึงความรับผิดชอบต่อครอบครัว ทำให้สูญเสียโอกาสที่ดี

2) ด้านการใช้แรงงาน โดยหลักการเกณฑ์ทหารก็เพื่อฝึกให้เป็นกำลังพลสำรองเพื่อรับใช้ประเทศชาติ ในยามที่ประเทศชาติต้องการเพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยกฎหมายกำหนดเวลาของการอยู่ฝึกอบรมรวม 2 ปี ซึ่งเวลาที่ใช้สำหรับการฝึกทหารจริงเพียง 3 เดือน ดังนั้นเวลาที่เหลืออีก 1 ปี 9 เดือน จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในกรมกองที่ไม่มีลักษณะของการทำงานด้านการฝึกทหารที่แท้จริง เช่น การเข้าเวรรักษาความปลอดภัย การปรับพื้นที่ เช่น ตัดหญ้า เลี้ยงสัตว์ และที่สำคัญคือการทำหน้าที่รับใช้นายทหารชั้นผู้ใหญ่ซึ่งย่อมขัดกับความรู้สึกของประชาชนทั่วไป ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งลักษณะของการใช้แรงงานเช่นนี้ น่าจะเป็นการใช้แรงงานที่ผิดเป้าหมายของการฝึกทหารและเป็นหน้าที่ที่มีได้มีระบุไว้ในกฎหมาย นอกจากนี้ลักษณะงานที่ให้นำนั้นบางครั้งอาจจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1947 (พ.ศ.2491) ได้

3) ด้านความปลอดภัยในชีวิตร่างกาย ในช่วงของการเกณฑ์ทหาร มีชายฉกรรจ์ที่ไม่มีความประสงค์ที่จะถูกเกณฑ์ทหารเนื่องจากการถูกเกณฑ์เป็นทหารกองประจำการจะถูกบีบคั้นทั้งร่างกายและจิตใจ ขาดอิสรภาพ เพราะจะต้องอยู่ในระเบียบวินัยหรือต้องเสี่ยงภัยต่าง ๆ เช่น การถูกเกณฑ์ให้ไปทำหน้าที่รักษาความมั่นคงจากการก่อการร้ายภายในประเทศ เช่นจังหวัดชายแดนใต้ ทั้ง ๆ ที่ยังเป็นผู้ซึ่งไม่มีประสบการณ์และความรู้ความชำนาญในการต่อสู้อย่างแท้จริงจึงปรากฏเป็นข่าวเสมอว่าได้รับบาดเจ็บและสูญเสียชีวิต นอกจากนี้ในช่วงของการฝึกมักจะปรากฏเป็นข่าวว่ามีการใช้วิธีการรุนแรงโดยอ้างถึงการสร้างระเบียบวินัย และการฝึกความอดทนและพลกำลังให้เข้มแข็งจนทำให้ได้รับบาดเจ็บ พิการจนถึงแก่การเสียชีวิตซึ่งสร้างความหวาดกลัวให้เกิดขึ้นกับผู้จะถูกเกณฑ์เป็นทหาร

4) ด้านการเปิดโอกาสให้เกิดการใช้อำนาจโดยไม่ชอบ ปัญหาจากความหวาดกลัวและผลกระทบต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นทำให้ชายไทยจำนวนมากไม่ต้องการถูกเกณฑ์เป็นทหารประกอบกับการลงบัญชีบำนาญทหารกองเกิน วิธีการคัดเลือกโดยขั้นตอนการตรวจร่างกาย และวิธีการจับฉลากใบดำใบแดงซึ่งเป็นการเสี่ยงทาย จึงเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่สัสดี และคณะกรรมการตรวจคัดเลือกสามารถใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ซึ่งไม่ต้องการถูกคัดเลือกใช้วิธีการตอบแทนผลประโยชน์ให้แก่สัสดี หรือคณะกรรมการตรวจคัดเลือกซึ่งทำหน้าที่คัดเลือก จึงเท่ากับเป็นการให้โอกาสในการประพฤตินิชอบแก่สัสดี หรือคณะกรรมการตรวจคัดเลือกได้

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการเกณฑ์ทหารจะส่งผลกระทบต่อผู้ถูกเกณฑ์และครอบครัวโดยตรงแต่หากพิจารณาถึงความจำเป็นในด้านการเตรียมกำลังความพร้อมในการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคงของประเทศแล้วแนวคิดของการวิจัยก็ยังคงเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่ยังคงต้องมีการเกณฑ์ชายไทยในวัยฉกรรจ์อยู่ เพียงแต่ควรจะต้องมีการปรับกระบวนการวิธีการเกณฑ์ และมาตรการที่จะนำมาใช้ในเชิงของการสมัครใจมากกว่า การบังคับในปัจจุบันรวมทั้งสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงจะเป็นการตอบแทนและจูงใจในการสมัครใจเข้ารับ การเกณฑ์ทหาร อีกทั้ง พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีความล้าสมัยไม่ทันต่อบริบทของการ พัฒนาและการปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารประเทศในยุคสมัยที่มีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ รวมทั้งบริบท ของการเรียกร้องให้มีการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองโดย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้นการวิจัยจึงมีแนวคิดที่จะทำการศึกษาและวิจัยเพื่อการพัฒนา กฎหมายในการสร้างรูปแบบการเกณฑ์ทหารใหม่ที่สามารถทำให้รูปแบบการเกณฑ์ทหารเป็นไปด้วยความ สมัครใจโดยการสร้างความตระหนักในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศที่มีหน้าที่รับใช้ประเทศชาติแม้จะเป็น เพียงในช่วงระยะเวลาไม่ยาวนานมากนักที่จะเป็นกำลังเมื่อชาติต้องการ และเพื่อสร้างความสมัครใจด้วยการให้ สิทธิประโยชน์เป็นการตอบแทน แนวคิดเช่นนี้มีรูปแบบของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และเครือรัฐออสเตรเลีย ซึ่งมีการเกณฑ์ทหารที่ใช้รูปแบบการสมัครใจของ ประชาชนทั้งชายและหญิงภายในประเทศ จึงน่าจะเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยได้ ทั้งนี้การพัฒนากฎหมาย ว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารจะเป็นการสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พุทธศักราช 2560 และแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี 2561-2580 ยุทธศาสตร์ ที่ 1 ยุทธศาสตร์ด้าน ความมั่นคง ข้อ 1.2 การพัฒนาศักยภาพในการป้องกันประเทศพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทั้งทางทหาร ซึ่งเป็น ยุทธศาสตร์ที่เน้นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพัฒนา ระบบฐานข้อมูลด้านความมั่นคงให้มีความทันสมัย เพราะฉะนั้นหากจะมีการพัฒนา จุดเริ่มต้นของการพัฒนาที่ เกี่ยวข้องโดยตรงกับประชาชนก็คือรูปแบบการเกณฑ์ทหาร

การเกณฑ์ทหารยังคงมีอยู่ในทุกประเทศ แต่ละประเทศจะมีรูปแบบที่เหมือนกันและแตกต่างกัน คือมี ทั้งรูปแบบสมัครใจและรูปแบบบังคับ ซึ่งการวิเคราะห์ในเรื่องนี้เพื่อให้เห็นถึงรูปแบบและวิธีการเกณฑ์ทหารของ ต่างประเทศรวมทั้งกฎหมายที่บัญญัติรูปแบบการเกณฑ์ทหารของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา มีกฎหมาย The Constitution of The United States 1787 และ The Military Selective Service Act of 1967 สหราชอาณาจักร มีกฎหมาย The National Service (Armed Forces) Act 1948 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีกฎหมาย Basic Law of the Federal Republic of Germany 1949 และ German Compulsory Military Service Act 1956 และเครือรัฐออสเตรเลีย มีกฎหมาย Austria the Federal Constitution Law of 1920 และ The National Defense Act, 1990 เป็นกฎหมายที่กำหนดรูปแบบการเกณฑ์ทหารและรูปแบบการจัด เตรียมพร้อมไว้ซึ่งกำลังสำรองของประเทศที่การวิจัยจะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงรูปแบบการเกณฑ์

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ทหารของประเทศเหล่านี้เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์หารูปแบบการเกณฑ์ทหารที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

จากที่กล่าวมาการวิจัยยังคงเห็นถึงความสำคัญของการเกณฑ์ทหารอยู่เพียงแต่รูปแบบ กฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์ทหารยังมีความไม่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ซึ่งการวิจัยนี้ได้เห็นถึงความสำคัญที่จะต้องทำการศึกษาและวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบที่จะนำไปสู่การพัฒนากฎหมายให้มีรูปแบบกฎหมายที่เหมาะสมกับบริบทของการพัฒนาประเทศ และการคุ้มครองสิทธิของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร ดังนั้นการวิจัยจึงได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษา วิจัยและวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้เพื่อให้ได้คำตอบที่จะนำไปสู่การพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับบริบทสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาวะการณ์แห่งปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด ผลกระทบจากรูปแบบการเกณฑ์ทหารของไทยในปัจจุบันนี้มาพัฒนา เพราะฉะนั้นจึงนำคำตอบจากผลการวิเคราะห์ตามประเด็นศึกษาที่กล่าวมานี้มาจัดทำเป็นกฎหมายเพื่อรองรับกับรูปแบบการเกณฑ์ทหารรูปแบบใหม่โดยการนำเอากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารในปัจจุบันมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เป็นกฎหมายที่เหมาะสมต่อรูปแบบการเกณฑ์ทหารในบริบทของการพัฒนาประเทศและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร

สมมุติฐานการวิจัย (Hypothesis)

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2516 เป็นกฎหมายที่อยู่ภายใต้หลักความมั่นคงของประเทศที่มีความล้าสมัย ไม่เหมาะสมสำหรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของประเทศในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตการพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารมีโครงสร้างของกฎหมายประกอบด้วย คุณสมบัติของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร การลงทะเบียนทหารกองเกิน ข้อยกเว้นการเกณฑ์ทหาร วิธีการคัดเลือก กระบวนการฝึกอบรมและการปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบ สิทธิประโยชน์ องค์กรดำเนินการเกณฑ์ทหารจะส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมด้านกำลังพลเพื่อความมั่นคงของประเทศ

วิธีการวิจัย (Research Methodology)

งานวิจัยนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ประกอบด้วย วิจัยเอกสาร (Documentary research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) ประกอบด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการใช้วิธีวิทยาการวิจัยดังกล่าวมาวิเคราะห์ (Data Analysis) เพื่อการพัฒนากฎหมายเพื่อให้มีรูปแบบกฎหมายที่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ของการพัฒนาประเทศและบริบทของความมั่นคงของประเทศ และจัดทำเป็นรูปแบบกฎหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

1. การวิจัยเอกสาร

เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารที่เป็น หลักการที่เกี่ยวข้องกับการเกณฑ์ทหาร แนวคิดการเกณฑ์ทหาร กฎหมายไทยและต่างประเทศโดยเอกสารที่ศึกษาเป็นเอกสารข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) และทุติยภูมิ (Secondary data) ประกอบด้วย หนังสือ ตำรา รายงานวิจัย บทความ และเอกสารอื่นๆ โดยมีสาระสำคัญของเอกสาร ประกอบด้วย

- 1) หลักการความมั่นคงของชาติ (National Security Principle)
- 2) หลักการเกณฑ์แรงงานทหาร (Principle of Conscription)
- 3) หลักหลักการจัดกำลังพลสำรอง (Principle of Reserve Personnel)
- 4) หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity)
- 5) หลักสิทธิมนุษยชน (Human Rights)
- 6) หลักการห้ามเลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination Principle)
- 7) หลักนิติธรรม (The Rule of Law)
- 8) หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)
- 9) หลักการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ (Benefits Protection Principle)
- 10) หลักการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Principle of Human Resource Management)
- 11) หลักการแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (The 20-Year National Strategy) (2560-2579)
- 12) แผนการปฏิรูปประเทศ
- 13) แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ของกระทรวงกลาโหม

กฎหมายไทย

ในการศึกษาและวิจัยเพื่อหารูปแบบการเกณฑ์ทหารเพื่อคุ้มครองสิทธิของชายไทยในด้านการเกณฑ์ทหารที่จะได้รับการคุ้มครองที่เป็นรัฐธรรมนูญไทยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
- 2) พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2479
- 3) พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาการฝึกทหาร พ.ศ. 2503
- 4) พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560
- 5) พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560
- 6) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521
- 7) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545
- 8) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551
- 9) พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. 2558

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

กฎหมายระหว่างประเทศ

- 1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (The Universal Declaration of Human Rights)
- 2) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 (พ.ศ. 2509)

(International Convention on Civil and Political Rights)

กฎหมายต่างประเทศ

สหรัฐอเมริกา

- 1) The Constitution of the United States 1787
- 2) The Military Selective Service Act of 1967

สหราชอาณาจักร

- 1) The National Service (Armed Forces) Act 1948

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

- 1) Basic Law of the Federal Republic of Germany 1949
- 2) German Compulsory Military Service Act 1956

เครือรัฐออสเตรเลีย

- 1) The Federal Constitution Law of Austria 1920
- 2) The National Defense Act, 1990

ข้อมูลเอกสารในการวิจัยนี้ใช้เพื่อการสังเคราะห์ที่ได้รูปแบบการเกณฑ์ทหาร เพื่อเป็นประเด็นสำหรับการนำไปสู่การสร้างประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสร้างเครื่องมือวิจัย

2. สัมภาษณ์เชิงลึก

เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกระหว่างผู้วิจัยกับประชากรสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการเกณฑ์ทหาร ตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ ประชากรสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย ข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ(ทหารเกณฑ์) อดีตทหารกองประจำการและครอบครัว ผู้ผ่านการคัดเลือกทหารกองประจำการ และนักวิชาการ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เป็นการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก และการมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบทั้งหมด นำมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหารูปแบบกระบวนการเกณฑ์ทหารเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร และพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารที่มีความเหมาะสมกับบริบทประเทศไทย นำไปสู่การจัดทำเป็นรูปแบบการพัฒนากฎหมาย

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

4. การจัดทำกฎหมายต้นแบบ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการหารูปแบบการเกณฑ์ทหารเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร และพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารฉบับใดคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารและพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารที่มีความเหมาะสม ซึ่งแนวทางที่จะให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารและพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารจะต้องมีการออกกฎหมายที่มีศักดิ์เทียบเท่ากับพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ผู้วิจัยจึงได้จัดทำร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ขึ้น ซึ่งมีศักดิ์เท่ากับพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

ในการจัดทำร่างแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารทั้งในและต่างประเทศ นำมาประกอบกับความคิดเห็นในการสัมภาษณ์เชิงลึก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารและพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารที่มีความเหมาะสมกับบริบทของการพัฒนาประเทศไทย เมื่อได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมแล้ว จะนำมาจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบ แล้วดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวร่างกฎหมายต้นแบบ รวมถึงปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขต่าง ๆ หากมีการนำร่างกฎหมายไปใช้ เพื่อให้ได้ร่างกฎหมายที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด

5. การรับฟังความคิดเห็น

เป็นการจัดประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อข้อค้นพบจากการจัดทำร่างพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ขึ้น เพื่อนำความคิดเห็นที่ได้จากผู้เข้าร่วมประชุมมาปรับปรุงร่างกฎหมายต้นแบบให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด โดยประชากรที่เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นจะประกอบไปด้วยตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ อดีตทหารกองประจำการ ผู้ผ่านการคัดเลือกทหารกองประจำการ และนักวิชาการ ฯลฯ เป็นต้น

ผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการเกณฑ์ทหารเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารและพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารในต่างประเทศมีอยู่ในทุกประเทศ แต่ละประเทศจะมีรูปแบบที่เหมือนกันและแตกต่างกัน คือมีทั้งรูปแบบสมัครใจและรูปแบบบังคับ ซึ่งการวิเคราะห์ในเรื่องนี้เพื่อให้เห็นถึงรูปแบบและวิธีการเกณฑ์ทหารของต่างประเทศรวมทั้งกฎหมายที่บัญญัติรูปแบบการเกณฑ์ทหารของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา มีกฎหมาย The Constitution of The United States 1787 และ The Military Selective Service Act of 1967 สหราชอาณาจักร มีกฎหมาย The National Service (Armed Forces) Act 1948 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีกฎหมาย Basic Law of the Federal Republic

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

of Germany 1949 และ German Compulsory Military Service Act 1956 และเครือรัฐออสเตรีย มีกฎหมาย Austria the Federal Constitution Law of 1920 และ The National Defense Act, 1990 เป็นกฎหมายที่กำหนดรูปแบบการเกณฑ์ทหารและรูปแบบการจัดเตรียมความพร้อมไว้ซึ่งกำลังสำรองของประเทศที่การวิจัยจะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบกับรูปแบบการเกณฑ์ทหารของประเทศเหล่านี้เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์หารูปแบบการเกณฑ์ทหารที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

ในประเทศไทย พบว่า การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารของชายไทย จะถูกเกณฑ์ทหารตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ให้ชายไทย เมื่อมีอายุย่างเข้า 18 ปีในพุทธศักราชใด มีหน้าที่ต้องไปขึ้นทะเบียนทหารกองเกิน และมีหน้าที่เข้ารับการตรวจเลือกเพื่อเป็นทหารในยามปกติเมื่อมีอายุย่างเข้า 21 ชายไทยในวัยนี้อยู่ในช่วงของการศึกษาต่อในระดับวิชาชีพ และบางคนอยู่ในช่วงวัยทำงานสำหรับชายที่ได้ศึกษาต่อ การทำงานจึงส่งผลกระทบต่อตรงต่อชายไทยและครอบครัว นอกจากนี้ปรากฏเป็นข่าวเสมอมาว่าทหารเกณฑ์ในช่วงของการฝึกอบรมนั้นใช้วิธีการที่รุนแรงโดยอ้างว่าเพื่อฝึกความเข้มแข็งและอดทนจึงกระทบต่อร่างกายและชีวิต อีกประการหนึ่งในช่วงของการเป็นทหารกองประจำการเป็นที่ประจักษ์ว่าได้มีการจัดกำลังพลส่วนหนึ่งไปรับใช้นายทหารชั้นผู้ใหญ่แม้ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรการบริการก็ตามแต่ก็เป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดี ตัวอย่างของปัญหาดังกล่าวทำให้มีการหลบหนีการเกณฑ์ทหารโดยใช้วิธีการต่าง ๆ และบางครั้งอาจเป็นช่องทางให้ผู้ทำหน้าที่ตามกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารใช้อำนาจหน้าที่ไม่ชอบเพื่อให้สมประโยชน์ของผู้ไม่ต้องการให้ถูกเกณฑ์ทหาร ประเทศไทยจึงต้องหารูปแบบการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เกณฑ์ทหารที่จะได้รับการคุ้มครองเป็นรูปธรรมและมีความเหมาะสมกับบริบทประเทศไทย

การเกณฑ์ทหาร ยังคงมีความสำคัญต่อการสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศของแทบทุกประเทศทั่วโลกแม้จะมีรายละเอียดของรูปแบบการเกณฑ์ทหารที่มีความแตกต่างกันบ้าง แต่ก็อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกัน คือ การมีกำลังพลสำรองพร้อมที่จะรับใช้ประเทศยามที่ประเทศต้องการ ซึ่งประเทศไทยก็ใช้หลักเกณฑ์เช่นนี้เหมือนกัน เพียงแต่รูปแบบการเกณฑ์ทหารของไทยยังไม่ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงของประเทศ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับมาตั้งแต่ พ.ศ. 2497 ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 และยังไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแต่ประการใดและได้ใช้รูปแบบนี้มาแล้วเป็นเวลา 67 ปีทั้ง ๆ ที่บริบทของประเทศในด้านสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศมีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก

ดังนั้นในแนวคิดของการวิจัยนี้จึงกำหนดเป้าหมายในการหาคำตอบถึงรูปแบบของระบบการเกณฑ์ทหารโดยการมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) ที่ยึดเอาขั้นตอนของกระบวนการเกณฑ์ทหารที่ไม่เหมาะสมมาร่วมออกแบบ ส่วนขั้นตอนที่มีความเหมาะสมก็ยังคงไว้ใน

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

กฎหมาย ซึ่งรูปแบบการเกณฑ์ทหารมีขั้นตอนที่สมควรปรับปรุงใหม่ให้มีความเหมาะสมกับประเทศไทย มีประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

คุณสมบัติในเรื่องเพศของผู้ที่จะเข้าระบบการเกณฑ์ทหาร เพื่อกำหนดค่านิยม ‘ชายไทย’ ให้มีความชัดเจน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะต้องเข้ารับการคัดเลือกเป็นทหารกองประจำการ คือ ‘ชายไทย’ หมายความว่า ผู้ที่มีเพศเป็นชายโดยสรีระและมีจิตใจเป็นชาย

2. วิธีการคัดเลือก

การลงบัญชีทหารกองเกิน เป็นการยืนยันจำนวนของชายไทยที่มีสัญชาติเป็นไทย ซึ่งเป็นขั้นตอนการลงบัญชีเป็นทหารกองเกินก่อนเข้ารับการตรวจคัดเลือกเป็นทหารกองประจำการ จึงเป็นวิธีที่เสมือนกับการควบคุมกำลังพลสำรองไว้ในสภาวะปกติของประเทศ ดังนั้น ในประเด็นนี้สมควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขก็คือ การลงบัญชีทหารกองเกิน กำหนดให้ถือเอาที่อยู่ตามทะเบียนบ้านของบุคคลเป็นภูมิลำเนาทหาร หากตรวจพบว่าการย้ายภูมิลำเนาภายในระยะเวลา 6 เดือนก่อนการลงบัญชีทหารกองเกิน ให้กลับไปใช้สิทธิในภูมิลำเนาเดิม และกำหนดโทษสำหรับเจ้าหน้าที่สัสดีหากพบว่าการทุจริตใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบให้เกิดการหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อให้มีการย้ายภูมิลำเนา หรือเรียกรับ รับ หรือยอมที่จะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือในกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารเข้ากองประจำการ จะต้องรับโทษตามหมวดความรับผิดชอบ

การคัดเลือกทหารกองประจำการ เป็นวิธีการตรวจคัดเลือกคนเข้ากองประจำการด้วยวิธีการปฏิบัติตามหลักการเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ในประเด็นนี้สมควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขก็คือ การตรวจสุขภาพ กำหนดให้การตรวจร่างกายเพื่อขอใบรับรองแพทย์ ต้องมาจากโรงพยาบาลภาครัฐ การเตรียมฉลากเพื่อให้จับฉลาก กำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการตรวจเลือกทหารกองประจำการ

3. กระบวนการฝึกอบรมและปฏิบัติหน้าที่

การฝึกและอบรม เป็นขั้นตอนหลังจากได้รับบุคคลเข้ามาเป็นทหารกองประจำการแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการฝึกพัฒนาเรื่องความรู้ ทักษะ และทัศนคติทั้งบุคลิกลักษณะทางการทหารที่มีความสำคัญต่อความพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นทหารกองประจำการ ดังนั้น ในประเด็นนี้สมควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขก็คือ หลักสูตรการฝึกอบรม กำหนดผู้ทรงคุณวุฒิโดยด้านสิทธิมนุษยชน นักวิชาการด้านการพัฒนา และประชาชนผู้เคยเป็นทหารกองประจำการ และหลักสูตรที่ใช้ฝึกให้รวมถึงความรู้ด้านประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน ประเพณีทางทหารแบบสากล กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทหาร และต้องครอบคลุมไปถึงหลักสูตรที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต และอาชีพของทหารกองประจำการที่สามารถนำไปใช้ได้จริงเมื่อปลดประจำการแล้ว โดยหลักสูตรมีทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติการ และกำหนดหลักเกณฑ์การฝึกที่ชัดเจน

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

รวมทั้งการให้ข้อมูลด้านการล่วงละเมิดสิทธิของผู้เข้ารับการฝึกกับความรับผิดชอบที่รุนแรงโดยไม่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งตรวจสอบได้จากองค์กรภายนอกที่จัดตั้งโดยปลัดกระทรวงกลาโหม

ขอบเขตแห่งหน้าที่ของทหารกองประจำการ กำหนดให้มีหน้าที่เฉพาะงานที่มีลักษณะในทางทหารอย่างแท้จริง และกำหนดห้ามมิให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นใดให้ทหารกองประจำการทำงานในลักษณะที่เป็นการรับใช้ส่วนตัว หรือกระทำการอื่นใดอันเป็นการละเมิดต่อร่างกายหรือจิตใจ หรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นข้าราชการ ให้ถือว่ากระทำความผิดวินัยร้ายแรง

4. ความรับผิดชอบ

กระบวนการที่เป็นขั้นตอนของการได้มาของทหารกองประจำการนั้น อาจมีการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบแสวงหาผลประโยชน์ จึงถือว่าเป็นการกระทำที่จะต้องมีความรับผิดชอบเกิดขึ้น ดังนั้นในเรื่องความรับผิดชอบผู้วิจัยกำหนดให้ บุคคลใดกระทำการทุจริตในกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารเข้ากองประจำการ หรือเรียก รับ หรือยอมที่จะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือในกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารเข้ากองประจำการให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ได้โดยอนุโลม กำหนดให้ บุคคลใดลงโทษต่อทหารกองประจำการในระหว่างอยู่ในกองประจำการ ด้วยวิธีการรุนแรง โหดร้าย หรือทรมาน ส่งผลให้ทหารกองประจำการได้รับบาดเจ็บ พิการ ทุพพลภาพ หรือบาดเจ็บสาหัสจนเสียชีวิต ให้ นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ได้โดยอนุโลม

เมื่อกล่าวถึงบุคคลใดไม่มาลงทะเบียนทหารกองเกินตามมาตรา 16 หรือมาลงทะเบียนคราวหลังตามมาตรา 18 หรือเมื่อมีเหตุจำเป็นนายอำเภอสามารถเรียกบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้แล้ว ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองใหม่ตามมาตรา 19 หรือบุคคลใดที่กำหนดฐานะไว้หลีกเลี่ยงไม่ยอมลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 21 หรือชายไทยได้ลงทะเบียนทหารกองเกินไว้แล้วแต่มิได้มารับหมายเรียกเกณฑ์ตามมาตรา 25

ถ้าก่อนที่เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด บุคคลนั้นได้มาขอลงบัญชีทหารกองเกินหรือขอลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ หรือมาขอรับหมายเรียกที่อำเภอด้วยตนเอง หรือให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแทนตน แล้วแต่กรณี

บุคคลใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามหมายเรียกของนายอำเภอ หรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจคัดเลือก หรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จหรือหลีกเลี่ยง หรือขัดขืนด้วยประการใด ๆ เพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือบุคคลใดเข้ารับราชการทหารกองประจำการแทนผู้อื่น หรือเรียก รับ หรือยอมที่จะรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใดมิ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ให้ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ กำหนดให้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสน หรือทั้งจำทั้งปรับ

5. สิทธิประโยชน์

สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ เป็นสิ่งที่รัฐจัดให้สำหรับบุคคลที่เข้ามาเป็นทหารกองประจำการเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างการเป็นทหารประจำการและเพื่อตอบแทนที่เข้ามาปฏิบัติการในระหว่างนั้น ควรกำหนดให้ทหารกองประจำการได้รับสิทธิประโยชน์ในช่วงการเป็นทหารกองประจำการ ดังนี้ ได้รับเงินเดือน และเบี้ยเลี้ยง รวมกันต้องมีอัตราเท่ากับค่าแรงขั้นต่ำ ได้รับสิทธิการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพสำหรับตนเองและครอบครัว ได้รับการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และได้รับการพิจารณาเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพต่าง ๆ ในระหว่างอยู่ในกองประจำการ และการกำหนดให้มีโอกาสในการเลือกที่จะเข้ารับราชการทหารประจำการได้โดยไม่จำกัดระยะเวลา

อย่างไรก็ตามการกำหนดให้ทหารกองประจำการได้รับสิทธิประโยชน์หลังปลดประจำการกล่าวคือ ได้รับการพิจารณาให้มีคุณสมบัติพิเศษในการเข้ารับราชการทหารประจำการ ได้รับการจัดให้มีกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการภายใต้ระเบียบกองทัพบกกว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในกองทัพบก พ.ศ. 2554

การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารเป็นคำตอบที่ได้จากกระบวนการที่กำหนดไว้ 2 ส่วน คือ การกำหนดประเด็นที่เป็นสาระสำคัญที่จะนำไปสู่โครงสร้างของกฎหมายและกระบวนการการมีส่วนร่วมในการออกแบบกฎหมายและคำตอบที่ได้นำไปสู่คำตอบของการวิจัยคือ การจัดทำกฎหมายต้นแบบ (Model Law) เพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร โดยนำเอาข้อค้นพบของงานวิจัยตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้มาวิเคราะห์สังเคราะห์และจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และดำเนินการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น (Hearing) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำความเห็นและข้อสังเกตมาแก้ไขปรับปรุงให้ร่างกฎหมายมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นสามารถนำไปใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร่างแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ที่ได้จัดทำขึ้นมีโครงสร้างกฎหมายและรายละเอียดของแต่ละมาตรานี้

โครงสร้างกฎหมาย

ร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ประกอบด้วย บทบัญญัติแบ่งออกเป็น 9 หมวด บทเฉพาะกาล และการรักษาพระราชบัญญัติ ดังนี้ หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 การยกเว้น หมวด 3 การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ หมวด 4 การเรียกคนเข้ากองประจำการ หมวด 5 การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ หมวด 6 การปลด หมวด 7 บทกำหนดโทษ หมวด 8 บทเฉพาะกาล หมวด 9 การรักษาพระราชบัญญัติ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เหตุผลและความจำเป็นในการตรากฎหมาย

การกำหนดเหตุผลและความจำเป็นในการตรากฎหมาย ซึ่งเป็นแก่นของกฎหมาย หมายถึง เป็นเจตนารมณ์ของกฎหมายที่สะท้อนออกมาในรูปแบบของหลักการและเหตุผลในการตรากฎหมาย สำหรับร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นี้ ร่างขึ้นด้วยเหตุผลให้เพศสภาพของการเป็นชายในอดีตแตกต่างจากปัจจุบัน จึงถือว่าเป็นชายอยู่จึงต้องมีหน้าที่เป็นทหารกองประจำการ จึงเห็นควรกำหนดค่านิยมชายไทย และกำหนดหลักเกณฑ์ของกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหาร การฝึกอบรม การปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบ และสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการให้มีความสอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาประเทศและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร

จากผลการวิจัยได้นำไปสู่การร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ประกอบด้วย บทบัญญัติแบ่งออกเป็น 9 หมวด บทเฉพาะกาล และการรักษาพระราชบัญญัติ มีสาระสำคัญของบทบัญญัติประกอบด้วย บททั่วไป การยกเว้น การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ การเรียกคนเข้าเป็นทหารกองประจำการ การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ การปลด บทกำหนดโทษ บทเฉพาะการ การรักษาพระราชบัญญัติ เพื่อให้มีการจัดตั้งองค์กรดำเนินการเกณฑ์ทหาร และเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ตามหลักความมั่นคงของประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จำเป็นต้องมีกำลังพลทางทหารเป็นหลักซึ่งมีหน้าที่สำคัญต่อการรักษาเอกราชของชาติให้ดำรงอยู่ได้ด้วยความปลอดภัยทั้งในภาวะปกติหรือในภาวะสงคราม สำหรับกำลังพลทางทหารในภาวะปกติจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กำลังพลจากทหารประจำการที่เป็นข้าราชการและปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกันกับข้าราชการอื่น (ทหารอาชีพ) และที่เป็นกำลังพลจากประชาชนทั่ว ๆ ไปเข้ามาเป็นทหารในช่วงระยะเวลาหนึ่งโดยทุกคนต้องอยู่ประจำในหน่วยตลอด 24 ชั่วโมง เรียกว่า ทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) จากการคัดเลือกเข้ามาฝึกอบรมพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติพร้อมทั้งบุคคลิกให้มีประสบการณ์ในลักษณะดังเช่นทหาร เพื่อให้มีความพร้อมปฏิบัติหน้าที่ในฐานะทหารกองประจำการไว้ล่วงหน้าหากมีภัยสงครามเกิดขึ้น สำหรับการเกณฑ์ทหารของประเทศไทยในปัจจุบันใช้รูปแบบการเกณฑ์ทหาร เมื่อชายไทยมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ มีหน้าที่เข้ามาคัดเลือกรับราชการทหารด้วยวิธีการเรียกมาตรวจคัดเลือก ซึ่งเป็นวิธีการตามกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติไว้ แต่พบว่าในกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารยังประสบกับปัญหาตามขั้นตอนการขึ้นทะเบียนทหารกองเกิน การตรวจคัดเลือก การฝึกอบรมและการปฏิบัติหน้าที่ การแสวงหาประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต และสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการในปัจจุบันนั้นไม่ชอบ เลือกปฏิบัติ หรือมีการกระทำที่เห็นได้ชัดถึงความไม่เสมอภาค หรือเป็นที่มาของช่องทางในการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน อันแสดงถึงสภาพปัญหาความไม่

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

เสมอภาคของกฎหมายที่มีต่อชาวไทย และจากความบกพร่องของกฎหมายที่บัญญัติไว้ไม่มีความเหมาะสมกับปัจจุบัน

แนวคิดในการคุ้มครองสิทธิของชาวไทยในด้านการเกณฑ์ทหารที่จะได้รับการคุ้มครองที่เป็นรูปธรรม ตามความหมายและความสำคัญของหลักการความมั่นคงแห่งชาติ หลักการเกณฑ์แรงงานทหาร หลักการจัดกำลังพลสำรอง หลักการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักสิทธิมนุษยชน หลักการห้ามเลือกปฏิบัติ หลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล หลักการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ หลักการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ หลักการแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ของกระทรวงกลาโหม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสากลตามกฎหมายระหว่างประเทศ คือ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 กติกาว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1976 และตามกฎหมายต่างประเทศ คือ กฎหมายสหรัฐอเมริกา กฎหมายประเทศอังกฤษ กฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และกฎหมายเครือรัฐออสเตรเลีย เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารได้รับการคุ้มครองที่เป็นรูปธรรมไม่แตกต่างไปจากหลักสากลและต่างประเทศ ซึ่งคำตอบที่ได้มานำไปสู่การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบ (Model Law) ว่าด้วยร่างแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารที่จะได้รับการคุ้มครองที่เป็นรูปธรรม และเพื่อการพัฒนากระบวนการเกณฑ์ทหาร ตามหลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยนี้คาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการเกณฑ์ทหารกองประจำการให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกันตามระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

ผลของการวิจัยได้จัดทำกฎหมายต้นแบบเป็นร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. หากจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารที่จะได้รับการคุ้มครองที่เป็นรูปธรรม ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยได้นั้น การวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. แนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การจัดทำร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จะทำให้มีจุดเด่นที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อรูปแบบการเกณฑ์ทหารอย่างมาก และจะส่งผลให้มีคุณสมบัติของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร การลงบัญชีทหารกองเกิน วิธีการคัดเลือก กระบวนการฝึกอบรมและปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบ สิทธิประโยชน์ และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศในการพัฒนา ทั้งด้านการสร้างหลักประกันด้านสิทธิมนุษยชนหรือสิทธิขั้นพื้นฐานสำหรับทหารกองประจำการที่มีการรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ความเสมอภาคของประชาชนในระดับมาตรฐานสากลเช่นเดียวกับอารยประเทศ และในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย เพื่อให้กฎหมายต้นแบบที่ได้จัดทำขึ้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรผลักดันร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยการเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ความเห็นชอบและเข้าสู่กระบวนการตรากฎหมายตามลำดับขั้นต่อไป

2. การตรากฎหมายลำดับรอง

เมื่อร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีผลเป็นกฎหมายโดยการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว การลงบัญญัติทหารกองเกิน วิธีการคัดเลือก กระบวนการฝึกอบรมและปฏิบัติหน้าที่ และสิทธิประโยชน์ ต้องอาศัยอำนาจตามร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดำเนินการตรากฎหมายลำดับรอง คือ ร่างกฎกระทรวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ออกตามความในร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีประเด็นที่สมควรนำไปศึกษาและวิจัยต่อไป คือ การกำหนดนโยบายความเป็นอิสระของการเกณฑ์ทหารในประเทศไทยและต่างประเทศ การสำรวจความคิดเห็นหรือทัศนคติของความเป็นอิสระของการเกณฑ์ทหาร เพื่อให้เกิดหลักสิทธิและเสรีภาพในรัฐธรรมนูญ การกำหนดนโยบายด้านการเกณฑ์ทหาร การจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการ และการจัดทำร่างกฎกระทรวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ออกตามความในร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เอกสารอ้างอิง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก.

พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560. (2560, 31 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 79 ก.

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560. (2560, 31 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 79 ก.

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 (2497, 16 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 13 หน้า 195

พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. 2558 (2558, 30 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 132 ตอนที่ 127 ก.

กรมยุทธการทหารบก. (2554). เอกสารประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ทหาร. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์.

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2547). หลักความเสมอภาค. รวมบทความกฎหมายมหาชน. (กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2560). วิธีวิทยาการวิจัยทางนิติศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท อาร์ทีพานิช จำกัด.

Austria the Federal Constitution Law of 1920

Basic Law of the Federal Republic of Germany 1949

German Compulsory Military Service Act 1956

International Convention on Civil and Political Rights 1967

The Constitution of the United States 1787

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

แนวคิดศาสตร์พระราชที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน

The King's Philosophy implemented in "A Child of the Northeast"

อุบลวรรณ สายทอง^{*}, เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ^{**}, เอี่ยมพร ทิพย์เดช^{***}, วชรินทร์ แก่นจันทร์^{****}

Ubonwan Saythong^{*}, Premvit Vivattanaseth^{**}, Uamporn Thipdet^{***}, Vajrindra Kaencandra^{****}

(Received : May 7, 2022 / Revised : June 14, 2022 / Accepted : June 20, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดศาสตร์พระราชที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรดิน แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำ และแนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โดยวิเคราะห์ผ่านฉาก ตัวละคร บทสนทนา และการบรรยายเหตุการณ์ แล้วนำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา พบว่านวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี ปรากฏแนวคิดศาสตร์พระราช แบ่งออกเป็น 3 แนวคิด ดังนี้ 1) แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรดิน พบว่าการบริหารทรัพยากรดินจากสภาพปัญหาในนวนิยายนำเสนอสภาพแห้งแล้งของพื้นที่ ส่งผลให้ตัวละครรู้จักอดทน มีความเข้มแข็งไม่ไหวหวั่น ต่อปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิต และพบว่าการบริหารทรัพยากรดินเพื่อการใช้ประโยชน์ ตัวละครใช้ประโยชน์จากดินเพื่อการดำรงชีวิตและการเพาะปลูก 2) แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำ พบว่าการบริหารทรัพยากรน้ำได้นำเสนอสภาพปัญหาการขาดแคลนน้ำในการอุปโภคบริโภค สอดแทรกข้อคิดในการใช้น้ำอย่างประหยัดและรู้คุณค่า ส่วนการบริหารน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์พบว่ามีการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อจับสัตว์น้ำในการดำรงชีพ และ 3) แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรป่าไม้ พบว่าการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โดยการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ในชีวิตประจำวัน จึงอาจกล่าวได้ว่านวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน นอกจากจะนำเสนอเนื้อหาที่มุ่งให้ความรู้ และความเพลิดเพลินแล้วยังสอดแทรกแนวคิดศาสตร์พระราชเพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริได้อีกด้วย

คำสำคัญ : ศาสตร์พระราช, รัชกาลที่ 9, ลูกอีสาน, คำพูน บุญทวี

* นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

**รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

****ดร.สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

*Corresponding author e-mail: fon.me7@gmail.com

Abstract

The purpose of the study was to examine The King's Philosophy implemented in a Thai novel, A Child of the Northeast, written by Kampoon Boontawee. The three aspects of the King's philosophy: soil resource management, water resource management, and forest resource management, were analyzed through the settings, characters, dialogues, and scene descriptions of the novel. This study was qualitative, and the results were presented in a descriptive-analytic manner.

The study found that the novel, A Child of the Northeast by Kampoon Boontawee implemented the three aspects of the King's philosophy. In terms of soil resource management, the problem-oriented approach was identified. Due to the drought of the land, the characters were portrayed with patience and endurance against life problems. Moreover, utility-based resource management was introduced through the use of soil in daily life and agriculture. As for water resource management, water scarcity for consumption incorporated with water conservation practices represented the use of a problem-oriented approach. In addition, fisheries in the novel exemplified utility-based resource management.

As regards forest resource management, utility-based resource management was represented by the daily use of forests. The novel, A Child of the Northeast by Kampoon Boontawee, consequently conveyed the content that aimed to educate, entertain, and implicate the King's philosophy so that the audience could eventually put the royal thoughts into the ultimate practice.

Keywords: King's Philosophy, King Rama 9, A Child of the Northeast, Kampoon Boontawee

บทนำ

เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงครองราชย์ โดยดำรงฐานะเป็นพระมหากษัตริย์ไทย ทรงประกอบพระราชกรณียกิจด้านต่าง ๆ อันเป็นคุณประโยชน์และนำมาซึ่งความผาสุกสวัสดิ์ของพสกนิกรชาวไทยตลอดมา หนึ่งในพระราชกรณียกิจที่สำคัญและโดดเด่นที่พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย คือ การที่พระองค์ได้พระราชทาน “ศาสตร์พระราชา” ให้แก่ชาวไทยเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศชาติ โดยแนวคิดดังกล่าวเริ่มจากการพัฒนาคนด้วยการส่งเสริมการศึกษา เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศ (กรมศิลปากร, 2562, หน้า 10) แนวคิด “ศาสตร์พระราชา” เป็นองค์ความรู้อย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาคนสู่การพัฒนาประเทศชาติ โดยจะเน้นเรื่อง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ความสมดุลของธรรมชาติ ด้วยทรงเห็นว่าธรรมชาติทั้งดิน น้ำ ป่าไม้ และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายต่างพึ่งพิงกันและเชื่อมโยงกันด้วยวิถีธรรมชาติ อย่างเป็นวัฏจักร ทั้งการบำรุงรักษาฟื้นฟูดินด้วยกระบวนการและวิถีทางธรรมชาติ และทรงเห็นความสำคัญของน้ำดังที่พระองค์ตรัสว่า “น้ำคือชีวิต” (อำพล เสนาณรงค์, 2558, หน้า 2) นอกจากนี้ทรงมีแนวคิดโดยเริ่มต้นด้วยการปลูกฝังจิตสำนึกหรือให้ราษฎรรักและหวงแหนต้นไม้ (คณะกรรมการโครงการเฉลิมพระเกียรติของสถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ, 2560) หากพิจารณาในด้านวรรณกรรมแล้วนั้น พระองค์ยังทรงสอดแทรกแนวคิดศาสตร์พระราชฯ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่พสกนิกรไว้ในวรรณกรรมพระราชนิพนธ์หลายเรื่อง อาทิ เรื่อง ตีโต ที่มุ่งให้ผู้อ่าน ได้แบบอย่างการเป็นผู้นำที่มีความเพียร การฝ่าฟันอุปสรรคและการสมัคสมานสามัคคี เรื่อง นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ ที่มุ่งให้ผู้อ่านมีความวิริยะอุตสาหะ และทำงานเพื่อมุ่งประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม เป็นต้น งานพระราชนิพนธ์ของพระองค์ทรงเจตนาให้ผู้อ่านได้รับสาระในด้านคุณธรรมควบคู่กับความรู้และความบันเทิง (อัมราเล็ก เรื่องสินธุ์, 2549, หน้า 20-21) ซึ่งพสกนิกรควรจะได้รับรู้และดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาท

คำพูน บุญทวี นักเขียนวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) ประจำปี พ.ศ. 2523 จากเรื่อง “ลูกอีสาน” เป็นนักเขียนผู้หนึ่งที่ตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของแนวพระราชดำริดังกล่าว จึงได้สอดแทรกแนวคิด “ศาสตร์พระราชฯ” อันเป็นองค์ความรู้และแนวทางการปฏิบัติอันทรงคุณค่า ลงในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ซึ่งเป็นนวนิยายที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ตามแนวคิดศาสตร์พระราชฯในการบริหารทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ ดังที่ปรากฏในเนื้อหาอยู่หลายตอน อาทิ

“แม่ผูกหญ้าคาเข้าด้ายไวน้เกือบเท่าพ่อ ไม้ที่เอามาทำด้ายหญ้านั้น พ่อทำจากไม้ไผ่ที่แก่จัด คือพ่อไปหาต่อไม้ไผ่เก่า ๆ มาผ่าออกเป็นซีกโตกว่าหัวแม่มือนิดหน่อยยาวสักหนึ่งวาผู้ใหญ่ แล้วเหลาให้เกือบกลมโดยทำปลายข้างหนึ่งให้เป็นคุ่มตะขอไว้ เพื่อผูกเครือไม้ที่ใช้สานหญ้าคาเข้าด้าย ไม้ให้หลุดออกและเครือไม้ที่ผูกด้ายหญ้านั้นเรียกชื่อว่า เครือซูด เครือซูดนี้เหนียวแน่นกว่าเครือไม้อื่น ๆ ที่มีขนาดเท่ากันเส้นของมันก็มีกิ่งก้านน้อย และ โตกว่าก้านหอมสดนิดหน่อย คุณเคยช่วยพ่อรูดใบเครือซูดออกครึ่งหนึ่ง พ่อรูดใบและกิ่งมันออกจากเครือ จะมียางสีขาว ๆ ซึมออกมา แต่ไม่นานยางสีขาวนั้นก็แห้งและหลุดไหล ยางของมันนี้มีลักษณะเหนียว ถ้าติดมือกว่าจะหลุดหายไป ก็เป็นเวลาหกเจ็ดวัน”

(คำพูน บุญทวี, 2562, หน้า 151-152)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ข้อความข้างต้นกล่าวถึงแนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรป่าไม้ในตอนเปลี่ยนหลังคาบ้านของคุณ คุณซึ่งผู้เขียนได้สร้างให้เป็นตัวละครที่เล่าเรื่องราวต่าง ๆ ในเนื้อเรื่อง ได้อธิบายการทำหลังคาบ้าน การเตรียมอุปกรณ์ วิธีการทำตักหย้าคาและมุงหลังคาทั้งแดดกันฝน และที่สำคัญวัสดุต่าง ๆ ที่นำมาใช้ล้วนหาได้จากท้องถิ่นของตน เนื้อความในตอนนี้ได้สะท้อนให้เห็นการนำแนวคิดศาสตร์พระราชาด้านการบริหารทรัพยากรป่าไม้ แนวคิดคนกับป่าต้องอยู่ร่วมกันอย่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุที่นวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน มีเนื้อหาสาระที่สะท้อนให้เห็นการนำแนวคิดศาสตร์พระราชาด้านการบริหารทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ได้อย่างชัดเจน จึงทำให้นวนิยายเรื่องนี้ได้รับรางวัลวรรณกรรมยอดเยี่ยมตามแนวคิดศาสตร์พระราชา พ.ศ. 2563

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวคิดสำคัญที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง “ลูกอีสาน” ซึ่งได้รางวัลดังกล่าว ซึ่งนอกจากจะเป็นการเผยแพร่แนวพระราชดำริตามแนวคิด “ศาสตร์พระราชา” แล้ว ยังเป็นการแสดงความซาบซึ้งถึงพระมหากรุณาธิคุณ พร้อมทั้งร่วมสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์แนวคิดศาสตร์พระราชที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านข้อมูล

นวนิยายที่นำมาศึกษา คือ นวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี ซึ่งได้รับรางวัลวรรณกรรม รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ประจำปี พ.ศ. 2562 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ไผ่เขียน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาแนวคิดศาสตร์พระราชที่ปรากฏในวรรณกรรมรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร แบ่งออกเป็น 3 แนวคิด ได้แก่ 1. แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรดิน 2. แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำ 3. แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรป่าไม้

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิเคราะห์แนวคิดศาสตร์พระราชที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี ผู้วิจัยศึกษาจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอผลการศึกษาโดยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์พระราช, คำพูน บุญทวีกับการสร้างสรรค์วรรณกรรม และบริบททางสังคมอีสาน

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 อ่านนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี ที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมยอดเยี่ยมในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ตามแนวคิดศาสตร์พระราชา

2.2 บันทึกข้อมูลแนวคิดศาสตร์พระราชาที่ปรากฏในวรรณกรรมรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเรื่อง แนวคิดศาสตร์พระราชาที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ แนวคิดศาสตร์พระราชา แบ่งออกเป็น 3 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรดิน แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำ และแนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรป่าไม้ ผ่านฉาก ตัวละคร บทสนทนา และการบรรยายเหตุการณ์

4. การสรุปและอภิปรายผล

5. การนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

นวนิยายมีความสำคัญในฐานะของการเป็นสื่อที่นำเสนอเรื่องราวผ่านเนื้อเรื่อง ที่มีได้เพียงนำเสนอความบันเทิงให้แก่ผู้อ่านเท่านั้น แต่ยังสามารถเสนอสาระความรู้และสะท้อนแง่คิดต่าง ๆ อีกด้วย นวนิยายที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมยอดเยี่ยมในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ตามศาสตร์พระราชา เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี เป็นวรรณกรรมเรื่องหนึ่งที่ได้สอดแทรกแนวคิดศาสตร์พระราชา ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ได้ทรงคิดค้นวิธีการบริหารทรัพยากรดิน การบริหารทรัพยากรน้ำ และการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โดยนวนิยายได้นำองค์ความรู้ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ทรงคิดค้นวิธีแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาประเทศเพื่อให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองได้ พระองค์ทรงรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งจริงจัง และนำไปสู่การวางแผนเพื่อการแก้ปัญหาอย่างตรงจุด โดยแบ่งออกเป็น 3 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรดิน แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำ และแนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรป่าไม้ ดังปรากฏในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของ คำพูน บุญทวี ดังนี้

1. แนวคิดศาสตร์พระราชาที่ปรากฏในวรรณกรรมรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร แบ่งออกเป็น 3 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรดิน แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำ และแนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรป่าไม้ ดังนี้

1.1 แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรดิน

แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรดิน คือ การดูแลรักษา ปรับปรุง และใช้ประโยชน์จากดิน

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

รวมถึงอธิบายสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากดิน ข้อจำกัดของการใช้ดินตามบริบทของพื้นที่ ซึ่งแนวคิด ศาสตร์ พระราชาในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ปรากฏผ่านนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี โดยสามารถแบ่งแนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรดิน 2 ประเด็น ได้แก่ การบริหารทรัพยากรดินจากสภาพปัญหา และการบริหารทรัพยากรดินเพื่อการใช้ประโยชน์ มีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 การบริหารทรัพยากรดินจากสภาพปัญหา

ด้วยสภาพภูมิประเทศที่มีความแตกต่างกัน บางพื้นที่สภาพของดินไม่เอื้อต่อการทำการเกษตรหรือการปลูกพืชเพื่อการอุปโภคบริโภค นวนิยายจึงนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวการบริหารทรัพยากรดินจากสภาพปัญหาที่พบจากดิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของตัวละคร ในนวนิยายเรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี ได้แสดงการบริหารทรัพยากรดินจากสภาพปัญหาความแห้งแล้งของพื้นที่ ดังนี้

“วันไหนแดดร้อนจัดจะไม่มีเด็ก ๆ วิ่งในถนนเพราะพื้นดินส่วนมากเป็นทราย แต่การไปมาที่ไหน ๆ ก็ต้องเดินด้วยตีนเปล่าไม่ว่าดินทรายจะร้อนสักเพียงใด ผู้ที่มีผ้าขึ้นในบ้านก็มีเพียงสามคน ถ้าจะไปทอดแหปลาในที่ไกล ๆ ก็จะใช้เกวียนเทียมวัวไปกันหลาย ๆ เล่มกว่าจะกลับมาก็กินเวลาเป็นยี่สิบวันเลยไป”...

“...บ้านดินดำน้ำชุ่มคืออะไรละแม่”

แม่อธิบายว่าคือที่ทำนาได้ทุกปี ปลาในน้ำก็มีตัวโต ๆ เวลามันโดดน้ำเหมือนกับจะเข้าพาดหาง

คุณตามพ่อขึ้นไปบนเรือน แล้วถามพ่อว่า

“เมื่อใดพ่อจะพาพวกผมไปอยู่บ้านที่มีปลาเล่นน้ำเหมือนจะเข้าดี พาดหางละพ่อ”

พ่อบอกคุณว่า

“ปู่ของลูกสั่งว่าไม่ต้องย้ายไปไหนนะลูก”

แม่ขึ้นมาพูดต่อขึ้นว่า

“ไปก็ดี ปีนี้คงจะแล้งอีก”

คุณดีใจไปนั่งลงใกล้ ๆ พ่อแล้วพูดว่า

“ไปนะพ่อ ปู่ตายแล้วปู่ไม่ด่าหรอก”

(ลูกอีสาน, 2562, หน้า 10-13)

เนื้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหาของดิน ที่เป็นดินปนทราย หมายถึง ดินที่มีทรายปนอยู่ในเนื้อดินมากกว่าดินปกติทั่วไป ดินปนทรายเป็นปัญหาต่อการทำการเกษตรอย่างมาก ดังที่ในนวนิยายได้บรรยายให้เห็นสภาพของหมู่บ้านที่คุณอยู่อาศัย เมื่อพระอาทิตย์ส่องแสงทำให้ดินเก็บความชื้นได้ไม่คืนก ส่งผลให้คนในหมู่บ้านประสบกับความเดือดร้อนจากภัยแล้งนี้ ไม่สามารถทำเกษตรได้ จึงทำให้หลายครอบครัวพากันอพยพย้ายถิ่น คุณซึ่งเป็นตัวละครที่บอกเล่าเรื่องราวในเหตุการณ์จึงเกิดข้อสงสัยว่า “บ้านดินดำ น้ำชุ่ม” ที่หลายครอบครัวมุ่งหน้าไปนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร สุดท้ายคำตอบที่ได้รับจากแม่ คือ บ้านดินดำน้ำชุ่มเป็น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

หมู่บ้านที่มีความอุดมสมบูรณ์ ในน้ำมีปลาในนามีข้าว สามารถทำไร่ทำนาได้ตลอดทั้งปี ดังนั้นบ้านดินดำน้ำชุ่มจึงเป็นสถานที่ที่หลาย ๆ คนต้องการอาศัยเป็นแหล่งทำมาหากิน และความอีกตอนที่กล่าวถึงความทุกข์ยากจากภาวะภัยแล้งที่ยืดเยื้อยาวนาน ว่า

“ลูกอยากไปเหมือนเขาไหมล่ะ”

“ไปครับแม่” คุณตอบทันที “ไปที่บ้านดินดำน้ำชุ่มโน่น”

“ลูกจำคำพูดเก่งแล้วนะ” แม่ว่าพลางหันหน้าไปทางพ่อ

“อยากไปอยู่บ้านใหม่นักกรี” พ่อมีสีหน้าดี ๆ

“ไปซิ ฉันไม่อยากพาลูกอดตายอยู่ที่นี่” แม่ว่าดัง ๆ แล้วถอนใจยาว

“ฉันไม่ไปเด็ดขาด ย่าเรายังอยู่ทั้งคน ถึงมันจะแล้งติดกันสามสี่ปีก็ไม่เห็นมีใครอดตายนี้

ถึงฉันจะตายฉันก็ขอพาลูกอดตายอยู่ที่นี่”

(ลูกอีสาน, 2562, หน้า 28-29)

ถึงแม้แม่ของคุณจะมีความปรารถนาที่จะย้ายไปอยู่บ้านดินดำน้ำชุ่มเหมือนที่หลายครอบครัวทยอยกันย้ายออกจากหมู่บ้านนั้น แต่พ่อของคุณยังคงปฏิเสธหนักแน่น ด้วยเพราะไม่สามารถจะทิ้งย่าไปได้และต้องทำตามที่ได้สั่งเสียไว้ พ่อเป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นความอดทนและต่อสู้กับความแปรปรวนของธรรมชาติ ถึงแม้จะยากจนข้นแค้น พ่อยังคงต่อสู้ด้วยความขยันขันแข็งและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ผ่านเข้ามา และแน่นอน มันคงไม่พอพพเหมือนหลายครอบครัว นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นสภาพพื้นที่และบรรยากาศทั่ว ๆ ไปในหมู่บ้านขณะที่คุณไปวิ่งเล่นในทุ่งนา ดังความว่า

“ดวงตะวันโด่งฟ้าขึ้นมาเรื่อย ๆ เมื่อไปถึงกลางทุ่งนา คุณก็ไล่จับตั๊กแตนหัวแข็ง ตันหญ้าตามคันนาที่คุณเห็นนั้นเหลือแต่ตอสิ้น ๆ ดินในผืนนามีสีซี้เฝ้าปนทรายแดงแตกอยู่เป็นขุย ๆ ต้นข่อยที่ยืนอยู่ห่าง ๆ กันนั้นก็ใบโกร๋นแทบทุกต้น นาน ๆ จะมีเสียงเกราะคอควยแว่วมาเป็นพัก ๆ

(ลูกอีสาน, 2562, หน้า 49)

ด้วยสภาพความแห้งแล้งที่เกิดขึ้น คุณได้บรรยายถึงสีของดินว่า “สีซี้เฝ้าปนทรายแดงแตกอยู่เป็นขุย ๆ” ซึ่งสภาพสีของดินที่ปรากฏนี้พบว่าเป็นสภาพปัญหาของดินทรายที่มีความเป็นต่างสูง อันเนื่องมาจากภาวะแล้ง มายาวนาน จึงทำให้สภาพของดินแห้งและแตกเป็นขุย ส่งผลให้ต้นไม้ที่ขึ้นริมทุ่งนาใบไม้ร่วงโกร๋นไปหมด ซึ่งเป็นวิกฤตการณ์ภัยแล้งที่ส่งผลกระทบให้ผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านได้รับความเดือดร้อน ความอีกตอนที่กล่าวถึงหลวงพ่อ ได้ให้สติเรื่องความทุกข์ยากจากสภาพความแห้งแล้งในหมู่บ้านให้ชาวบ้านฟังด้วยความว่า

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

“เอาเด็กนั้นเข้ามา เป็นหุบมตาบวมแบบนี้คนญวนคนจีนก็มียานี้” หลวงพ่อว่า
“แม่นแล้ว ญวนว่าเป็นคางทูม” หลิงแม่ได้ก่า
“เมื่อหลวงพ่อก้าวและเอานิ้วมือชี้มีياسีดำๆ จิ้มเข้าไปในปากเด็กห้าหกคนเสร็จ ก็พูดตั้ง ๆ ว่า”
“ใครบวช จะปลูกเรือนใหม่ จะขอเมีย จะตั้งชื่อเด็ก และเป็นตาแดงก็มาหาแต่หลวงพ่อก่อน ถ้าหลวงพ่อก
ตายลงใครจะแทน ปีนี้แปดสิบห้าแล้วนะ” หลวงพ่อว่าแล้วก็หัวเราะหึ ๆ
“หลวงพ่อก่อน” หลิงคนหนึ่งว่า
“ไม่ตายฉันก็เหมือนตาย เพราะพวกเรารอด ๆ อดยาก ๆ ที่หลังมีของกินดี ๆ อย่าขามาให้พระหมด”
หลวงพ่อกว่า
“ทำไมแล้งนานเหลือเกิน” คนหนึ่งถาม
“ไม่รู้สิ บางคนว่าผู้หญิงบ้านเราทำผิด” หลวงพ่อกว่าแล้วยิ้ม

(ลูกอีสาน, 2562, หน้า 77)

วัดเป็นสถานที่สำคัญในชุมชน เป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของพุทธศาสนิกชนโดยมี
พระสงฆ์ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างจิตศรัทธา สร้างความเคารพและนับถือต่อประชาชน อีกทั้งวัด
ยังเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในนวนิยายกล่าวถึงหลวงพ่อกซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดในหมู่บ้านของ
คุณ เมื่อชาวบ้านเจ็บป่วยด้วยโรคคางทูมหรือตาแดงหรืออื่น ๆ จะมาที่วัดเพื่อให้หลวงพ่อกช่วยปัดเป่ารักษาด้วย
ภูมิปัญญาแบบดั้งเดิม ในอดีตพระสงฆ์มีบทบาทในการรักษาพยาบาลคนในหมู่บ้าน เนื่องจากหมู่บ้านอยู่
ห่างไกลจากสถานพยาบาล เมื่อรักษาเสร็จแล้วต่างพูดคุยนทนระหว่างหลวงพ่อกและชาวบ้าน หลวงพ่อก
ได้กล่าวถึงหลายครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งนี้ จึงสั่งสอนว่า หากมาทำบุญที่วัด ใครมีอาหารดี ๆ
ก็เก็บไว้รับประทานไม่ต้องมาถวายพระหมด หลวงพ่อกจึงเป็นตัวละครที่ช่วยเหลือคน สอนให้รู้จักประหยัด และ
อยู่ด้วยความพอมี พอกิน พอใช้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี กล่าวถึงการบริหารทรัพยากรดิน
จากสภาพปัญหาที่พบจากสภาพความแห้งแล้งของดิน ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของตัวละคร ทำให้ตัว
ละครต้องต่อสู้กับความยากลำบากด้วยความมานะอดทน เพื่อให้ผ่านพ้นกับปัญหาดังกล่าว ทำให้ตัวละครมี
ความเข้มแข็งทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จึงอาจกล่าวได้ว่า ศาสตร์พระราชาจึงเป็นศาสตร์ที่ช่วยแก้ไข ปรับปรุง
และพัฒนาให้ปัญหาที่เกิดจากสภาพดินในพื้นที่ในภาคอีสานมีความอุดมสมบูรณ์

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

1.1.2 การบริหารทรัพยากรดินเพื่อการใช้ประโยชน์

ดินเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตทั้งคนและสัตว์ต้องอาศัยดิน รวมถึงพืชก็ต้องใช้ดินเพื่อเป็นแหล่งอาหาร ดินจึงมีประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย นวนิยายเรื่องนี้ได้เป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวการบริหารทรัพยากรดินเพื่อการใช้ประโยชน์จากดิน ทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ โดยได้แสดงการบริหารทรัพยากรดินเพื่อการใช้ประโยชน์จากดินที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในหมู่บ้าน ดังปรากฏ ในตอนที่แม่ของขุนใช้ประโยชน์จากความร้อนจากดินทรายที่กองอยู่หน้าบ้าน โดยใช้ภูมิปัญญาในการทำให้ไข่สุกด้วยความร้อนจากดิน ดังตัวอย่าง

“วันหนึ่งเป็นวันร้อนมากที่สุด ขณะที่เด็ก ๆ สามคนเล่นอยู่ใต้ถุนเรือน คุณเห็นแม่เดินออกไปที่กองทรายหน้าบ้านแล้วคุ้ยทรายหยิบเอาไข่ไก่ขึ้นมาสามลูก แม่กลับขึ้นไปบนเรือน แล้วหิ้วกระติบข้าวเหนียวกับถ้วยปลาแดกลงมาแจกไข่ให้เด็ก ๆ คนละลูก เด็ก ๆ บั่นข้าวเหนียวจิ้มปลาร้าส่งเข้าปากแล้วกัดกินไข่ไก่ตามลงไป ทีละน้อยด้วยความอร่อย”

(ลูกอีสาน, 2562, หน้า 12)

แม้ว่าในหมู่บ้านจะพบกับสภาพปัญหาจากดินที่ปนทราย ขณะเดียวกันลักษณะดินเช่นนี้ส่งผลให้ตัวละครต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของคนในครอบครัว ตัวละครแสดงพฤติกรรมการต่อสู้กับสภาพดินปนทรายโดยใช้ประโยชน์ของดินปนทราย เพื่อทำอาหารให้กับลูกทั้ง 3 คน ด้วยวิธีการทำไข่หมกทรายอันเป็นวิธีที่เรียบง่าย คือ นำไข่ไก่ดิบไปฝังในทรายที่ร้อนระอุ จึงทำให้ไข่สุกและสามารถนำมารับประทานได้ ทั้งนี้การใช้ประโยชน์จากดินปนทรายดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการนำภูมิปัญญาแบบดั้งเดิมมาประยุกต์ใช้และสร้างให้ตัวละครมีความสุขอดทนและต่อสู้กับความยากลำบากในการดำเนินชีวิต ความอีกตอนที่กล่าวถึงการใช้ประโยชน์จากดิน ในการปลูกพืชผักสวนครัว ดังความว่า

“พ่อผมหัดให้มันเก่งทุกตัว ว่าแต่ทิดฮาดมาชุดดินทำไม”

“จะปลูกมะเขือ พริก ทำสวนครัวนะ เด็กน้อย” หม่อมฉวนว่า

“จะเอาน้ำไหนดมารดมัน” คุณสงสัย

“ต้องไปหามาให้ได้ซิ”

(ลูกอีสาน, 2562, หน้า 35)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ด้วยสภาพความแห้งแล้งของพื้นที่ และการใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายตามวิถีชาวอีสานได้สะท้อนผ่านตัวละคร คือ ทิดฮาด แม้สภาพความแห้งแล้งที่ปรากฏจะส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของตัวละครเพียงใด แต่ด้วยความ มุมนะ บากบั่น และความเพียรพยายามของตัวละครที่ต่อสู้ดิ้นรนกับปัญหาที่พบนั้น ทิดฮาดสำนึกในวิถีของชาวอีสาน โดยขุดดินเพื่อจะเพาะปลูกพืชผักสวนครัว ดังนั้นแม้สภาพของดินจะส่งผลกระทบต่อเพียงใด แต่ตัวละครมุ่งแสดงให้เห็นการใช้ประโยชน์จากดินซึ่งผูกพันกับการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ยังปรากฏประโยชน์ของดินในตอนที่พ่อและคุณจะไปหาขุดไส้เดือน ดังความว่า

“เมื่อเข้าไปถึงเรือนริมบ้านหลังหนึ่ง ลูกเจ้าของเรือนรู้เรื่องก็เอามาจอบขุดให้พ่อ พ่อพูดว่าชอบใจหลาย ๆ แล้วตรงไปที่กอกกล้วยข้างเรือน พ่อขุดดินลงไปเกือบมิดด้ามจอบสามสี่จิกก็มีไส้เดือนตัวเท่าดินสอดำไต่ย้วยไปหมด พ่อจึงลงหยิบไส้เดือนหย่อนลงในกระบอกที่คุณถืออย่างว่องไว แล้วขุดอีก ไส้เดือนตัวไหนโผล่หัวขึ้นมาจะเลื้อยออก คุณก็หยิกหัวมันแรง ๆ จนมีน้ำเมือกสีขุ่น ๆ ปนแดงไหลออก แล้วมันก็หดหัวลงไป พ่อบอกว่าไส้เดือนนี้มีเพศผู้และเพศเมียอยู่ในตัวเดียวกัน ตัวไหนถูกสับขุดกลางตัว มันจะสามารถแพร่พันธุ์ไปอีก คุณก็ได้แต่ยิ้มและนึกอยู่ว่าพอนี้ช่างรู้มากจริง ๆ”

(ลูกอีสาน, 2562, หน้า 264-265)

ครอบครัวคุณและคนในชุมชนได้เดินทางมาหาปลาอีกหมู่บ้านหนึ่ง เพื่อนำปลาที่หามาได้มาหมักด้วย ภูมิปัญญาชาวอีสาน คือ การทำปลาร้าเพื่อเก็บไว้รับประทาน และเพื่อจำหน่ายเก็บเงินไว้ใช้จ่ายจำเป็น หมู่บ้านแห่งนี้อยู่ติดกับลำน้ำ ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก วันหนึ่งพ่อและคุณชวนกันออกไปหาขุดไส้เดือน เพื่อจะนำมาใส่เบ็ด เมื่อเดินไปบ้านหลังริมสุด พ่อพูดคุยกับลูกเจ้าของบ้านซึ่งเป็นผู้ที่มีความเมตตา กรุณาและให้ความช่วยเหลือ ได้อนุญาตให้พ่อและคุณเข้ามาขุดหาไส้เดือน เมื่อขุดดินลึกลงไปก็พบกับไส้เดือนตัวใหญ่หลายตัว จะเห็นได้ว่าตัวละคร คือ พ่อและคุณมีความขยันหมั่นเพียร มานะ บากบั่น ต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด และพบว่าบริเวณพื้นที่ที่ติดกับแหล่งน้ำส่งผลให้ระบบนิเวศต่าง ๆ อุดมสมบูรณ์ ทั้งดินได้รับความชุ่มชื้น สิ่งมีชีวิตได้อยู่อาศัยและ เอื้อประโยชน์ต่อการปลูกพืชต่าง ๆ ให้เจริญงอกงาม

จะเห็นได้ว่าเนื้อหาของนวนิยาย ได้กล่าวถึงการบริหารทรัพยากรดินเพื่อการใช้ประโยชน์จากดิน โดยตัวละครใช้ประโยชน์จากดินเพื่อการเพาะปลูกและอาศัยสิ่งมีชีวิตในดินเพื่อหล่อเลี้ยงชีพ จึงอาจกล่าวได้ว่า ศาสตร์พระราชา เป็นศาสตร์ที่คำนึงถึงการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและไม่ทำลายธรรมชาติ

1.2 แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำ

แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำ คือ การดูแลรักษา การปรับปรุง และการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ จากน้ำ รวมถึงอธิบายสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากน้ำ ซึ่งแนวคิดศาสตร์พระราชา

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ปรากฏผ่านนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน โดยสามารถแบ่งแนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำได้ 2 ประเด็น ได้แก่ การบริหารทรัพยากรน้ำจากสภาพปัญหา และการบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์ มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การบริหารทรัพยากรน้ำจากสภาพปัญหา

น้ำเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินชีวิต ทั้งการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคหรือ การทำการเกษตรเพาะปลูกพืชต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่พบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับน้ำแตกต่างกัน นวนิยายจึงนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวการบริหารทรัพยากรน้ำจากสภาพปัญหาที่พบจากน้ำ อันส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน เนื้อหาในเรื่อง ลูกอีสาน ได้แสดงการบริหารทรัพยากรน้ำจากสภาพปัญหาน้ำที่พบประเด็นสำคัญ คือ สภาพความแห้งแล้งของพื้นที่ก่อให้เกิดความแห้งแล้งในการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูก ดังตอนที่ เอื้อยคำกองและคุณไปตักน้ำยังบ่อน้ำท้ายหมู่บ้าน ดังความว่า

“บ่อน้ำอยู่ใต้ต้นหว้าใหญ่ใบไกร่น ห่างจากราวป่าโปร่งสักสิบวา กว่า ๆ เมื่อไปถึงคุณกับเอื้อยคำกองพากันชะโงกลงไปดู”

“น้ำมีนิดเดียว ตาน้ำไหลช้าต้องคอยนานแล้วคุณเอ๋ย” เอื้อยคำกองว่า

(ลูกอีสาน, 2562, หน้า 50)

น้ำในหมู่บ้านของคุณแห้งขอดจนหมด เอื้อยคำกองและคุณจึงออกมาตักน้ำบริเวณบ่อน้ำแถวโคกขี้เหล็ก ท้ายหมู่บ้าน สภาพของน้ำในบ่อไหลอย่างช้า ๆ แสดงให้เห็นถึงสภาพการขาดแคลนน้ำอย่างหนัก ส่งผลกระทบให้กับผู้คนที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน จากสภาพการขาดแคลนน้ำดังกล่าว ทำให้เห็นถึงความมุมานะของตัวละครที่ต้องต่อสู้กับความยากลำบากในการขวนขวายหาน้ำเพื่อนำไปอุปโภคบริโภค และอีกตอนที่กล่าวถึง หลวงพ่อเคนได้สั่งสอนเรื่องการใช้น้ำด้วยความประหยัดและใช้น้ำด้วยความพอดี ดังความว่า

“ต่อจากนั้นหลวงพ่อก็บอกว่า เมื่อนี้เืองน้ำกินบนโรงเรียนยังไม่มี ต้องคอยให้ขบวนเกวียนขายหม้อขายไหบ้านอื่นมาถึง จึงจะมีเืองใส่ กินน้ำบนกุฏิไปก่อน แต่อย่าตักน้ำให้มาก ให้กะดูพ้ออ้อมเพราะน้ำกินหายาก พวกจวนน้อยหรือสามเณรต้องไปหาดักมาแต่ไกล ๆ ส่วนกระบวยตักน้ำนั้นวางให้ดี ระวังอย่าให้ตกแตกเพราะกะลามะพร้าวมันหายาก”

(ลูกอีสาน, 2562, หน้า 92-93).

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ตัวอย่างข้างต้นพบปัญหาการขาดแคลนน้ำ หลวงพ่อจึงปลูกฝังให้เด็กนักเรียนในโรงเรียน ช่วยกันประหยัดน้ำเพื่อให้เพียงพอในการอุปโภคบริโภคในโรงเรียน

แนวคิดศาสตร์พระราชาในการบริหารทรัพยากรน้ำจากสภาพปัญหาที่พบจากน้ำ ในนวนิยาย กล่าวถึงสภาพความแห้งแล้งของพื้นที่ก่อให้เกิดปัญหาในการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเพาะปลูก อันส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของประชาชน ศาสตร์พระราชาจึงแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาระบบการบริหารทรัพยากรน้ำให้ทั่วถึง

1.2.2 การบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์

น้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตทั้งคนและสัตว์ต้องอาศัยน้ำ รวมถึงพืชก็ต้องใช้น้ำเพื่อการดำรงอยู่ ดังนั้นน้ำจึงมีประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย นวนิยายจึงเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอเนื้อหา เรื่องราวการบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์จากน้ำ ทั้งในการการดำเนินชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ นวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ได้แสดงการบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ดังตอนที่ผู้ใหญ่น้ำได้อนุญาตให้ครอบครัวของคุณและคนในชุมชนที่ร่วมเดินทางมาด้วยกัน หวานแห้วจับปลาในหนองน้ำของหมู่บ้าน ดังความว่า

“หนองน้ำนี้กว้างยาวสักสามสี่เส้นเห็นจะได้ สีของน้ำค่อนข้างจะขุ่น มีรอยวัวควายอยู่ริมหนองทั่วไป ตามน้ำริมหนองมีต้นหญ้าสูง ๆ สีเขียวขึ้นอยู่เป็นหย่อม ๆ ด้านหนึ่งของหนองเป็นป่าละเมาะไม้เตี้ย ๆ ชาวบ้านหมู่หนึ่งนั่งดูดยาอยู่ตรงนั้น ตะโกนมาว่า “มาทางนี้” ลูกจึงเดินนำหน้าตรงไป ผู้ใหญ่น้ำเดินออกมาหา ก่อนใคร ๆ แล้วชวนไปนั่งใกล้ ๆ ชาวบ้านแกลบบอกว่า สักประเดี๋ยวชาวบ้านมาพร้อมกันแล้วก็ลงมือจับปลากันเลย”

(ลูกอีสาน, 2562, หน้า 256)

ครอบครัวของคุณและคนในชุมชน ได้นั่งเกวียนมาจอดที่บริเวณหนองน้ำของหมู่บ้านตามที่ ผู้ใหญ่น้ำได้อนุญาตให้คุณและคนชุมชนที่ร่วมเดินทางเข้ามาหาปลาร่วมกัน แสดงให้เห็นถึงความโอบอ้อมอารี มีน้ำใจของคนในหมู่บ้านที่ให้ความช่วยเหลือ เผื่อแผ่ และแบ่งปัน หนองน้ำนี้เป็นหนองน้ำสงวนของหมู่บ้านซึ่ง มีกุง หอย ปู ปลาชุกชุม หนองน้ำประจำหมู่บ้านจึงมีประโยชน์ต่อผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน อีกทั้งยังเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญและใช้น้ำในการอุปโภคบริโภค รวมถึงบรรเทาภาวะวิกฤตภัยแล้งได้อีกด้วย

แนวคิดศาสตร์พระราชาในการบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์ในนวนิยายเรื่องนี้ ได้แสดงการบริหารทรัพยากรน้ำ เพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการอุปโภคบริโภคและด้านการเกษตร ศาสตร์พระราชา จึงเป็นแนวทางแห่งการประยุกต์ใช้การบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์ เช่น การขุดหนองน้ำของหมู่บ้านหรือชุมชนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ และเป็นแหล่งอาหารให้กับคนและสัตว์

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

1.3 แนวคิดการบริหารทรัพยากรป่าไม้

การบริหารทรัพยากรป่าไม้ คือ การดูแลรักษา การปรับปรุง และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ รวมถึงอธิบายสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากป่าไม้ ซึ่งแนวคิดศาสตร์พระราชานี้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ปรากฏผ่านนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี พบเพียงการบริหารทรัพยากรป่าไม้เพื่อการใช้ประโยชน์ มีรายละเอียดดังนี้

1.3.2 การบริหารทรัพยากรป่าไม้เพื่อการใช้ประโยชน์

ป่าไม้มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ทั้งคนและสัตว์ต้องอาศัยพึ่งพิงป่าไม้ ป่าไม้จึงมีประโยชน์มากมาย อาทิ การนำต้นไม้มาแปรรูปเป็นที่อยู่อาศัย หรือการนำผลผลิตจากป่าไม้มาบริโภค เช่น เห็ด หน่อไม้ หรือนำส่วนประกอบของต้นไม้มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น เปลือกไม้นำมาย้อมผ้าหรือเป็นสมุนไพร เป็นต้น ดังนั้น นวนิยายจึงเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรป่าไม้เพื่อการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ดังนี้

ในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ได้แสดงการบริหารทรัพยากรป่าไม้เพื่อการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ในการดำเนินชีวิต ดังตอนที่พ่อแม่ของคูณจะเปลี่ยนหลังคาบ้านใหม่ ดังความว่า

“แม่ผูกหญ้าคาเข้าตับไวเกือบเท่าพ่อ ไม้ที่เอามาทำตับหญ้านั้น พ่อทำจากไม้ไผ่ที่แก่จัด คือพ่อไปหา ตอไม้ไผ่เก่า ๆ มาผ่าออกเป็นซีกโตกว่าหัวแม่มือนิดหน่อยยาวสักหนึ่งวาผู้ใหญ่ แล้วเหลาให้เกือบกลมโดยทำปลายข้างหนึ่งให้เป็นตุ่มตะขอไว้ เพื่อผูกเครื่องมือที่ใช้สานหญ้านั้นเข้าตับไม้ให้หลุดออก และเครื่องมือที่ผูกตับหญ้านั้นเรียกชื่อว่า เครื่องชูด เครื่องชูดนี้เหนียวแน่นกว่าเครื่องมืออื่น ๆ ที่มีขนาดเท่ากันเส้นของมันก็มักจะหักง่าย และโตกว่าก้านหอมสดนิดหน่อย คุณเคยช่วยพ่อรูตใบเครื่องชูดออกครึ่งหนึ่ง พอรูตใบและก้านมันออกจากเครื่องจะมียางสีขาว ๆ ซึมออกมา แต่ไม่นานยางสีขาวนั้นก็แห้งและหลุดไหล ยางของมันนี้มีลักษณะเหนียวถ้าติดมือกว่าจะหลุดหายไปก็เป็นเวลาหกเจ็ดวัน”

(ลูกอีสาน, 2562, หน้า 51-152)

การนำหญ้ามานำมาทำเป็นหลังคาบ้าน จัดเป็น การใช้ประโยชน์จากป่าไม้เพื่อการใช้ชีวิต หญ้าคาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ คนอีสานใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านโดยนำหญ้ามานำมาสานหรือไฟเป็นตับสำหรับมุงเป็นหลังคาเพื่อลดความร้อนแทนการใช้สังกะสี อีกทั้งการนำหญ้ามานำมาขึ้นตามธรรมชาติย่อมช่วยให้เกิดความประหยัด ไม้ฟุ่มเฟือย การสานหญ้านั้นของตัวละครทั้งพ่อและแม่ สะท้อนให้เห็นการประยุกต์ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์ และปลูกจิตสำนึกให้รู้จักความพอประมาณในการใช้ชีวิต ความอีกตอนที่กล่าวถึงการ ใช้ประโยชน์จากป่าไม้ โดยนำเปลือกต้นเสม็ดมาย้อมแหด้วยภูมิปัญญาพื้นบ้าน ดังความว่า

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

“วันหนึ่งพ่อปลุกคุณให้ลุกขึ้นก่อนสว่าง พ่อบอกว่าไปช่วยกันถากเปลือกเสม็ดมาย้อมแห เพราะแหที่พ่อเอามาซุนวันก่อนเส้นอ่อนหมดแล้ว คุณถามว่าทำไมไม่เอาเลือดควายย้อมเหมือนแต่ก่อน พ่อบอกว่าเลือดควาย หายากเอาเปลือกเสม็ดมาแช่น้ำแล้วย้อมก็ได้ เพราะเปลือกเสม็ดมียางเหนียวเหมาะที่จะย้อมแหเหมือนกัน”

(ลูกอีสาน, 2562, หน้า 174)

ต้นเสม็ดเป็นต้นไม้ที่มีจำนวนมากในแถบภาคอีสาน ในนวนิยายกล่าวถึงตัวละครนำเปลือกเสม็ดมาย้อมแหซึ่งเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้าน นอกจากจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนแล้ว ยังช่วยไม่ให้เกิดอันตรายหากนำสารเคมีมาย้อมอาจทำให้เกิดสารตกค้าง ก่ออันตรายต่อผู้บริโภคและทำลายธรรมชาติ นอกจากนี้ในเรื่องนี้ยังกล่าวถึงการใช้ประโยชน์จากต้นไม้ชนิดอื่น เช่น ต้นเค็ง ฯลฯ อีกด้วย ดังความว่า

“ลูกกาบอกว่า ‘ไม้เค็ง’ นั้นแข็งแรงและเหนียวมาก ถ้าเอาตะปุดอกหรือเอาสิ่วเจาะกว่าจะได้แต่ละรูก็เสียเวลานานมาก เมื่อคุณถามอีกว่าไม้เค็งคือไม้ที่มีลูกกินได้ ซึ่งเรียกว่า ‘ลูกบักเค็ง’ นั้นใช่ไหม ลูกกาบอกว่าแม่นแล้ว ลูกบักเค็งบ้านเฮาทางเมืองบางกอกเรียกว่า ลูกหยี”

(ลูกอีสาน, 2562, หน้า 336)

เมื่อคณะเดินทางประสบกับปัญหาล้อเกวียนหักขณะเดินทางกลับบ้านนั้น เนื่องจากสภาพของเกวียนเป็นเกวียนเก่าใช้งานมายาวนาน ประกอบกับการเดินทางครั้งนี้มีระยะทางที่ไกลพอสมควร จึงสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของตัวละครในการแก้ไขกับปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น โดยกล่าวถึงลูกกาที่นำไม้เค็งมาทำเพลากุวียนจนคุณและคนในชุมชนสามารถเดินทางกลับบ้านได้ การนำไม้เค็งซึ่งเป็นต้นไม้ที่มีความแข็งแรงทนทานมาใช้ทำเพลากุวียน แสดงให้เห็นถึงการใช้ภูมิปัญญาของตัวละครจนแก้ไขสถานการณ์ได้สำเร็จ

แนวคิดการบริหารทรัพยากรป่าไม้เพื่อการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน แสดงให้เห็นประโยชน์ของป่าไม้มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ทั้งคนและสัตว์ต้องอาศัยพึ่งพิงป่าไม้ ป่าไม้จึงมีประโยชน์ดังที่ ศาสตราจารย์พระราชา ได้ปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนเห็นความสำคัญของป่าไม้ ช่วยกันอนุรักษ์ ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากป่าอย่างถูกวิธี เพื่อให้มนุษย์กับธรรมชาติอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์แนวคิดศาสตร์พระราชที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน วรรณกรรมรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พบแนวคิดศาสตร์พระราช จำนวน 3 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรดิน แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำ และแนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

1. แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรดิน คือ การดูแลรักษา ปรับปรุง และใช้ประโยชน์จากดิน รวมถึง อธิบายสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากดิน ปรากฏผ่านนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน โดยสามารถแบ่งแนวคิดการบริหารทรัพยากรดิน ได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 การบริหารทรัพยากรดินจากสภาพปัญหา ในนวนิยายได้แสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหาของดินที่ไม่อุ้มน้ำ ส่งผลให้ผิวดินแตกระแหง ชาวบ้านต้องประสบกับสภาพภัยแล้งที่แสนจะยาวนานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของประชาชน

1.2 การบริหารทรัพยากรดินเพื่อการใช้ประโยชน์ ในนวนิยายได้แสดงการบริหารทรัพยากรดินเพื่อการใช้ประโยชน์ ซึ่งพบการใช้ประโยชน์จากดินในการดำรงชีวิตทั้งเพื่อการผลิตอาหาร และการปลูกพืชผักสวนครัว นอกจากนี้ยังพบประโยชน์จากดินที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งดินเป็นแหล่งอาหารสำคัญของสิ่งมีชีวิต แนวคิดศาสตร์พระราชแสดงให้เห็นความสำคัญของดินที่เน้นการบำรุงรักษา พื้นฟูดินด้วยกระบวนการและวิถีทางธรรมชาติ

2. แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำ การดูแลรักษา การปรับปรุง และการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ จากน้ำ รวมถึงอธิบายสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากน้ำ โดยแบ่งแนวคิดการบริหารทรัพยากรน้ำได้ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 การบริหารทรัพยากรน้ำจากสภาพปัญหา ในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี ได้แสดงการบริหารทรัพยากรน้ำจากความแห้งแล้งของพื้นที่ที่ก่อให้เกิดการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูก

2.2 การบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์ ในนวนิยาย ได้แสดงการบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ทั้งการอุปโภคบริโภคและด้านการเกษตร ศาสตร์พระราชฯ จึงได้ประยุกต์ใช้การบริหารทรัพยากรน้ำในการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีน้ำใช้ตลอดปี

3. แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรป่าไม้ ทั้งการดูแลรักษา การปรับปรุง และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ รวมถึงอธิบายสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากป่าไม้ พบเพียงการบริหารทรัพยากรป่าไม้เพื่อการใช้ประโยชน์ ในนวนิยายได้แสดงการบริหารทรัพยากรป่าไม้เพื่อการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ โดยแสดงให้เห็นการนำส่วนประกอบของต้นไม้ประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตด้วยภูมิปัญญาพื้นบ้าน ศาสตร์พระราชฯ จึง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ช่วย ปลุกจิตสำนึกให้ชุมชนเห็นความสำคัญของป่าไม้ ช่วยกันอนุรักษ์ ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากป่าอย่างถูกวิธี เพื่อให้มนุษย์กับธรรมชาติอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี สะท้อนแนวคิดศาสตร์พระราชาในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทั้งแนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรดิน แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำ และแนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โดยนวนิยายสื่อสารให้ผู้อ่านได้รับทราบแนวคิดต่าง ๆ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม แม้นว่านวนิยายมีเนื้อหาที่มุ่งให้ความรู้ และความบันเทิง แต่นวนิยายเรื่องลูกอีสานได้สอดแทรกแนวคิดศาสตร์พระราชาในเนื้อหาได้อย่างแยบยล เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริ

อภิปรายผลการวิจัย

แนวคิดแนวคิดศาสตร์พระราชา คือ ศาสตร์ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พระราชทานไว้เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทย ได้แก่ แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรดิน แนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำ และแนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรป่าไม้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ

จากการวิเคราะห์แนวคิดศาสตร์พระราชาที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ของคำพูน บุญทวี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แนวคิดศาสตร์พระราชาด้านการบริหารทรัพยากรดิน ในนวนิยาย เรื่อง ลูกอีสาน ได้สะท้อนสภาพปัญหาที่พบ คือ ดินปนทราย ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่พบในภาคอีสาน หลักการทรงงานที่ว่า “เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา” เข้าใจ คือ เข้าใจสภาพภูมิประเทศและมนุษย์ เข้าถึง คือ เข้าถึงภูมิสังคมและข้อมูล เมื่อเข้าใจกันทุกฝ่ายการพัฒนาจึงเกิดจากการตกลงแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ดังนั้น นวนิยายจึงช่วยสะท้อนสภาพปัญหาต่าง ๆ พร้อมทั้งช่วยกันแก้ไขปัญหาที่พบ ซึ่งศาสตร์พระราชาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญทำให้ประชาชนเข้าใจวิธีการ กระบวนการในการพัฒนาดินให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ ในขณะเดียวกันตัวละครยังกล่าวถึงการใช้ประโยชน์จากดินเพื่อการดำรงชีวิตอีกด้วย

2. แนวคิดศาสตร์พระราชาด้านการบริหารทรัพยากรน้ำ ด้วยสภาพอากาศที่แปรปรวนส่งผลกระทบต่อให้เกิดความแห้งแล้งของพื้นที่ ขาดแคลนน้ำในการอุปโภคบริโภค รวมถึงด้านการเกษตร ในนวนิยายเรื่อง ลูกอีสาน ได้สะท้อนปัญหาการขาดแคลนน้ำ และยังมุ่งนำเสนอแนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรน้ำโดยผ่านตัวละคร เนื้อหาสอดแทรกแง่คิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำอย่างประหยัด พอเพียง และรู้คุณค่า ตามแนวคิดศาสตร์พระราชาที่มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความพอดีและพอประมาณ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

3. แนวคิดศาสตร์พระราชาด้านการบริหารทรัพยากรป่าไม้ ทุกชีวิตต้องพึ่งพาอาศัยป่าไม้เพื่อการดำรงชีวิตและใช้เป็นที่อยู่อาศัย ดังนั้นป่าไม้จึงมีประโยชน์ต่อทุกชีวิต ศาสตร์พระราชา จึงเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง ที่ช่วยปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนเห็นความสำคัญของป่าไม้ ช่วยกันอนุรักษ์ ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากป่าอย่างถูกวิธี

กล่าวได้ว่า แนวคิดศาสตร์พระราชา ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่พระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย เพื่อการแก้ปัญหาและการพัฒนาการดำรงชีวิตในลักษณะต่าง ๆ ที่มุ่งให้มนุษย์กับธรรมชาติอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนและมีความสุขอย่างยั่งยืนตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการจัดการเรียนสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ควรสอดแทรกแนวคิดศาสตร์พระราชาในการเรียนการสอนเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียน นิสิต และนักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจศาสตร์พระราชาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นแนวทางในการศึกษาในประเด็นหลักการทำงานด้านอื่น ๆ ที่นำมาเป็นแนวทางและแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาแนวคิดศาสตร์พระราชาในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในวรรณกรรมประเภทอื่น เช่น เรื่องสั้น สารคดี ภาพยนตร์ เป็นต้น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร. (2562). *วรรณกรรมยอดเยี่ยมในสมัยรัชกาลที่ 9 ตามแนวคิดศาสตร์พระราช*. กรุงเทพฯ :

แพคเพลส.

คณะกรรมการโครงการเฉลิมพระเกียรติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2560). “ศาสตร์ของพระราช : ผู้นำโลกในการพัฒนาย่างยั่งยืน รวมกฎหมายสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

คำพูน บุญทวี. (2562). *ลูกอีสาน*. กรุงเทพฯ : โป๊ยเซียน.

อัมรา เล็กเริงสินธุ์. (2549). *พระผู้เป็นครูแห่งโลก*. วารสารสวนดุสิต. 3(10), 16-21.

อำพล เสนาณรงค์. (2558). “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความ

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีนโยบายในการส่งเสริมและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ ตลอดจนเผยแพร่องค์ความรู้ใหม่ และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างผู้สอน นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา และผู้สนใจซึ่งครอบคลุมวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีกำหนดออกปีละ 2 ฉบับ คือ มกราคม – มิถุนายน และกรกฎาคม – ธันวาคม ซึ่งบทความวิชาการที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องมีเนื้อหาถูกต้องสมบูรณ์ตามมาตรฐานทางวิชาการ และบทความวิชาการผ่านการพิจารณาคุณค่าจากผู้ทรงคุณวุฒิทุกเรื่อง

ประเภทบทความ

1. บทความวิชาการ (Academic Article) หมายถึง บทความที่เขียนขึ้นที่ผู้เขียนตั้งใจเขียนยกประเด็นใดประเด็นหนึ่ง หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในแวดวงวิชาการ วิชาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ วิพากษ์ ทศณะแนวคิดเดิมหรือนำเสนอเผยแพร่แนวคิดใหม่ เพื่อมุ่งให้อ่านเปลี่ยนหรือปรับเปลี่ยนแนวคิด วิเคราะห์ความเชื่อมาสู่ความคิดของผู้เขียน ซึ่งบทความวิชาการเน้นการให้ความรู้เป็นสำคัญและต้องอาศัยข้อมูลทางวิชาการ เอกสารอ้างอิง และเหตุผลที่พิสูจน์ได้ โดยเขียนเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาไทยก็ได้และอาจมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้

2. บทความวิจัย (Research Article) หมายถึงบทความที่เขียนขึ้นจากงานศึกษาเชิงประจักษ์ (Empirical Study) หรือที่เรียกว่างานวิจัย สารของบทความสะท้อนให้เห็นขั้นตอนการดำเนินการศึกษาซึ่งได้แก่การกล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย ทฤษฎีกรอบแนวคิด ผลการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะและต้องมีการอ้างอิงข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งการแสดงความสัมพันธ์กันหรือผลวิจัยและการบอกความหมาย ความสำคัญของผลที่ได้จากการศึกษาในทางทฤษฎี และปฏิบัติโดยเป็นการนำเสนอผลการวิจัยอย่างเป็นระบบ

3. บทความปริทัศน์ (Review Article) หมายถึงงานวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการ (State of The Art) เฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อวิพากษ์ที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) หมายถึง บทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระคุณค่าและคุณภาพของหนังสือ บทความโดยบทวิจารณ์หนังสือจะต้องบอกรายละเอียดของหนังสือ ได้แก่ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ จำนวนหน้าและเลข ISBN ให้ชัดเจนด้วยโดยใช้หลักวิชาการและดุลพินิจอันเหมาะสม

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

การเตรียมต้นฉบับ

1. ผลงานวิชาการ/บทความที่ส่งมาต้องไม่ได้รับการเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
2. การพิมพ์ ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Office Word ระยะบรรทัดเดียวโดยจัดหน้ากระดาษขนาด A 4 (8.5 x 11 นิ้ว) ตั้งค่าน้ำกระดาษสำหรับการพิมพ์ห่างจากขอบกระดาษทุกด้าน ด้านละ 1 นิ้ว (2.5 เซนติเมตร) ใส่เลขหน้ากำกับทุกหน้ายกเว้นหน้าแรก
3. รูปแบบตัวอักษรใช้ TH SarabunPSK 16 สำหรับภาษาไทย และ TH SarabunPSK 16 สำหรับภาษาอังกฤษ
4. จำนวนหน้าของบทความอยู่ระหว่าง 10 – 15 หน้า (รวมตาราง รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง)
5. บทความภาษาไทย มีองค์ประกอบต่างๆ ของบทความวิจัยหรือบทความวิชาการให้จัดทำตามคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับนี้ ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้
 - 5.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) พิมพ์ไว้ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา
 - 5.2 ชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย) พิมพ์ไว้ชิดริมขวาของหน้ากระดาษ ตัวอักษรขนาด 16 pt. อยู่ถัดลงมาจากชื่อเรื่อง ให้ใส่เครื่องหมายดอกจันทน์ (Asterisk) ด้านบน ท้ายนามสกุล
 - 5.3 ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) พิมพ์ไว้ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา
 - 5.4 ในกรณีเป็นบทความภาษาอังกฤษ ชื่อผู้เขียน (ภาษาอังกฤษ) พิมพ์ไว้ชิดริมขวาของหน้ากระดาษ ตัวอักษร TH SarabunPSK 16 อยู่ถัดลงมาจากชื่อเรื่อง ให้ใส่เครื่องหมายดอกจันทน์ (Asterisk) ด้านบน ท้ายนามสกุล
 - 5.5 บทคัดย่อ (ภาษาไทย) พิมพ์ไว้ด้านซ้ายของหน้ากระดาษ ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา เป็นข้อความสรุปงานวิจัยที่สมบูรณ์ในรูปแบบที่สั้นและกระชับภาษาไทยไม่ควรเกิน 300 คำ และต้องให้มีคำสำคัญ (Keywords) ประมาณ 3-5 คำ ด้านล่างถัดจากบทคัดย่อ
 - 5.6 Abstract (ภาษาอังกฤษ) พิมพ์ไว้ด้านซ้ายของหน้ากระดาษ ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา เป็นข้อความสรุปงานวิจัยที่สมบูรณ์ในรูปแบบที่สั้นและกระชับภาษาอังกฤษไม่ควรเกิน 300 คำ และต้องให้มีคำสำคัญ (Keywords) ประมาณ 3-5 คำ ด้านล่างถัดจากบทคัดย่อ
 - 5.7 หัวข้อความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิงพิมพ์ไว้ชิดขอบซ้ายหน้ากระดาษ ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา สำหรับภาษาไทย และภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK 18 pt. ตัวหนา
6. การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และชื่อบัญญัติตามหลักของราชบัณฑิตยสถานควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยโดยไม่จำเป็น กรณีจำเป็นควรให้เขียนคำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยในวงเล็บภาษาอังกฤษ โดยคำแรกให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ ส่วนอักษรและคำที่เหลือทั้งหมดให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์เล็ก ยกเว้นชื่อเฉพาะทุกคำให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ การปรากฏอยู่หลายที่ในบทความของศัพท์คำเดียวกันที่เป็นภาษาไทยตามด้วยภาษาอังกฤษให้ใช้คำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยภาษาอังกฤษเฉพาะครั้งแรก ครั้งต่อไปใช้เฉพาะคำศัพท์ภาษาไทยเท่านั้น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

7. ตาราง รูปภาพ ภาพลายเส้น แผนภูมิ และกราฟ (Tables, Pictures, Figures, Diagrams and Graphs) ให้แทรกไว้ในเนื้อเรื่องอาจจัดทำเป็นขวาดำหรือสีใดก็ได้ โดยให้ผู้เขียนบทความคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เรียงลำดับให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ชื่อตารางให้อยู่ด้านบนของตาราง ส่วนชื่อภาพ แผนภูมิ และกราฟให้อยู่ด้านล่างพร้อมทั้งคำอธิบายสั้นๆ ที่สื่อความหมายได้สาระครบถ้วน

8. เอกสารอ้างอิง

การส่งต้นฉบับ

1. ผู้เขียนส่งบทความฉบับพิมพ์1ชุดพร้อมข้อมูล (File) บทความมาที่ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ 27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ 53000 หรือส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ <http://johuru.com/index.php/johuru/index> ถึงกองบรรณาธิการวารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

2. ต้นฉบับให้ระบุชื่อผู้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตำแหน่งทางวิชาการ สถานที่ทำงานของผู้เขียน พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ E-mail address ที่กองบรรณาธิการสามารถติดต่อได้สะดวก

การพิจารณาต้นฉบับ

กองบรรณาธิการจะตอบรับต้นฉบับภายใน 1 สัปดาห์ และจะแจ้งผลการพิจารณาภายใน 1 เดือน การพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์จะคำนึงถึงความหลากหลายและเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบรรณาธิการ โดยบทความที่แก้ไขต้นฉบับเสร็จเรียบร้อยแล้วจะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ก่อน กองบรรณาธิการวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จะพิจารณาบทความต้นฉบับที่ได้รับการแก้ไขถูกต้องแล้ว และพิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) จำนวนอย่างน้อย 2 คน เพื่อพิจารณาบทความ โดยใช้ระบบปกปิดข้อมูลของทั้งสองฝ่าย (Double-Blinded)

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ เวชกามา

บรรณาธิการวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถ.อินใจมี อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ 53000

โทร. 0-5541-1096 ต่อ 1417 โทรสาร 0-5541-1096 ต่อ 1420

ส่งบทความได้ที่ <http://johuru.com/index.php/johuru/index>

E-mail: hssurujournal@gmail.com

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ตัวอย่าง บทความวิจัย (ลำดับหัวข้อ)

การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคเหนือตอนบน

An Analysis of Causal Factors Influencing the Motivation toward Research

Work of the Lecturers in the Upper Northern Rajabhat Universities

ทิพย์วัลย์ ศรีพรหม^{*}

Thippawan Sriprom^{*}

บทคัดย่อ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ : การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพล, แรงจูงใจ

Abstract

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: Analysis of Causal Factors Influencing, Motivation

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

*Master of Education, Research and Education Evaluation, Chiangrai Rajabhat University.

E-mail: Thippawan.1@hotmail.com

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ความสำคัญของปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

วัตถุประสงค์การวิจัย

1.
2.
3.

วิธีดำเนินการวิจัย

....(อธิบายถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล ขอบเขตการศึกษา) ฯลฯ.....

.....

.....

ผลการวิจัย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อภิปรายผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง

.....

.....

.....

.....

.....

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ตัวอย่าง บทความวิชาการ ภาษาไทย (ทั่วไป)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย).....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....

ทิพย์วัลย์ ศรีพรหม*

Thippawan Sriprom*

บทคัดย่อ

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ :

Abstract

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords:

บทนำ (เนื้อหา)

.....

.....

.....

.....

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

*Master of Education, Research and Education Evaluation, Chiangrai Rajabhat University.

E-mail: Thippawan.1@hotmail.com

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ตัวอย่าง บทความวิชาการ ภาษาอังกฤษ (ทั่วไป)

Title ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

Thippawan Sriprom^{*}

ทิพย์วัลย์ ศรีพรหม^{*}

Abstract

.....

.....

.....

.....

Keywords:

บทคัดย่อ (ภาษาไทย)

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ:

บทนำ (เนื้อหา ภาษาอังกฤษ)

.....

.....

.....

.....

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

*Master of Education, Research and Education Evaluation, Chiangrai Rajabhat University.

E-mail: Thippawan.1@hotmail.com

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

รูปแบบการเขียนอ้างอิง

สำหรับวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ใช้รูปแบบการเขียนอ้างอิงตามระบบ APA (American Psychological Association)

1. การอ้างอิงแทรกในเนื้อเรื่อง

การระบุแหล่งที่มาของข้อมูล ให้ใช้วิธีการอ้างอิงแทรกในเนื้อเรื่อง

1.1 อ้างอิงจากเอกสารต่างๆ

1.1.1 รูปแบบ (อ้างอิงไว้หน้าข้อความ)

ชื่อผู้แต่ง/(ปีที่พิมพ์,/น./เลขหน้า)

ชื่อผู้แต่ง/(ปีที่พิมพ์,/p./เลขหน้า)

ตัวอย่าง (ภาษาไทย)

พิบูล ทีปะปาน (2549) ได้ให้ความหมายของ.....	(ผู้แต่ง 1 คน)
พิบูล ทีปะปาน (2549, น. 22-23) ได้ให้ความหมายของ.....	(ผู้แต่ง 1 คน)
เซอร์คิน (Sirkin, 1991) ได้เสนอแนะว่า.....	(ผู้แต่ง 1 คน)
เซอร์คิน (Sirkin, 1991, น. 1-2) ได้เสนอแนะว่า.....	(ผู้แต่ง 1 คน)
สัจจะ จรัสรุ่งเรือง และจักรพงษ์ สุขประเสริฐ (2546, น. 5-7) กล่าวว่า.....	(ผู้แต่ง 2 คน)
ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ (2539, น. 5-7) ได้สรุปดังนี้.....	(ผู้แต่งมากกว่า 6 คน)

ตัวอย่าง (ภาษาอังกฤษ)

Sirkin (1991).....	(ผู้แต่ง 1 คน)
Sirkin (1991, p. 11-12).....	(ผู้แต่ง 1 คน)
Thomas and Eileen Elliott (2002).....	(ผู้แต่ง 2 คน)
Thomas and Eileen Elliott (2002, p. 11-12).....	(ผู้แต่ง 2 คน)
Dyckman, et al (1992).....	(ผู้แต่งมากกว่า 6 คน)
Dyckman, et al (1992, p. 11-12).....	(ผู้แต่งมากกว่า 6 คน)
กรณีต้องการอ้างอิง 2 ฉบับ ผู้แต่งคนเดียวกัน เรื่องต่างกัน แต่พิมพ์ปีเดียวกัน หรือพิมพ์คนละปี	
วิชาญ กอบกุล (2557 ก)	
วิชาญ กอบกุล (2557 ข)	

1.1.2 รูปแบบ (อ้างอิงไว้ท้ายข้อความ)

(ชื่อผู้แต่ง,/ปีที่พิมพ์,/น./เลขหน้า)

(ชื่อผู้แต่ง,/ปีที่พิมพ์,/p./เลขหน้า)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ตัวอย่าง (ภาษาไทย)

.....(พิมพ์ราไฟ เปรสมสิทธิ์, 2536).....	(ผู้แต่ง 1 คน)
.....(พิมพ์ราไฟ เปรสมสิทธิ์, 2536, น. 10-11).....	(ผู้แต่ง 1 คน)
.....(สัจจะ จรัสรุ่งรวีร์ และจักรพงษ์ สุขประเสริฐ, 2546, น. 5-7)	(ผู้แต่ง 2 คน)
.....(ศิริวรรณ เสรีรัตน์, วินัส อัครสิทธิถาวร และสุนีย์ เลิศแสงกิจ, 2539, น. 5-7)	(ผู้แต่ง 3-6 คน)
.....(ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ, 2539)	(ผู้แต่งมากกว่า 6 คน)
.....(ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ, 2539, น. 5-7)	(ผู้แต่งมากกว่า 6 คน)

ตัวอย่าง (ภาษาอังกฤษ)

.....(Nocholas, 1998).....	(ผู้แต่ง 1 คน)
.....(Nocholas, 1998, p. 10-12).....	(ผู้แต่ง 1 คน)
.....(Dyckman, & Elliott, 2002, p. 11-12).....	(ผู้แต่ง 2 คน)
.....(Stanton, William, Buskirk & Spiro, 1991).....	(ผู้แต่ง 3 คน)
.....(Stanton, William, Buskirk & Spiro, 1991, p. 11-12).....	(ผู้แต่ง 3 คน)
.....(Dyckman et al., 1992).....	(ผู้แต่งมากกว่า 6 คน)
.....(Dyckman et al., 1992, p. 11-12).....	(ผู้แต่งมากกว่า 6 คน)

1.1.3 รูปแบบ ผู้แต่งเป็นหน่วยงาน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ([สกว.], 2540, น. 20)	(ครั้งแรกอ้างชื่อเต็ม)
..... (สกว., 2540, น. 30).....	(อ้างต่อไปใช้ชื่อย่อ)

1.1.4 ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

ประเภท บทความ ให้ลงชื่อ บทความแทนชื่อผู้แต่ง กรณีชื่อบทความยาวให้ใส่เฉพาะคำแรกใน “.....” เช่น

สงครามเศรษฐกิจในสมัยการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์	(ชื่อบทความ)
.....(“สงคราม”, 2540).....	(อ้างอิงระบุ)

1.1.5 การอ้างอิงที่ไม่สามารถหาต้นฉบับจริงได้ ให้อ้างจากเล่มที่พบใช้คำว่า “อ้างถึงใน” หรือใช้ “as cited in”

.....เกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (อ้างถึงใน จันทรา ทองคำเกษม, 2540).....	(อ้างถึงใน)
.....caffeine Richard Eberhart (as cited in Browh, 1968).....	
.....เกศินี หงสนันท์ (วิจารณ์ใน สวัสดิ์ สุคนธรังสี, 2517, 379-381).....	(อ้างถึง วิจารณ์)
.....degrees (reviewed in Bashore & Ridderinkhof, 2002)	
.....(สมจิตร สวรรณไพบูลย์ และคนอื่นๆ, 2548, บทที่ 3).....	(อ้าง บทที่)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

.....(Wilmarth, 1980, chap. 1).....
(สมจิตร สวธนไพบุลย์ และคนอื่นๆ, 2548, ตารางที่ 5).....(อ้าง ตารางที่)
(Wilmarth, 1980, see Table 1).....
(สมจิตร สวธนไพบุลย์ และคนอื่นๆ, 2548, รูปภาพที่ 2).....(อ้าง รูปภาพที่)
(Wilmarth, 1980, see Figure 2).....

1.1.6 ผู้แต่งมีบรรดาศักดิ์ อ้างอิง และภิกษุ

.....(แม่นมมาส ขวลิขิต, คุณหญิง, 2544, น. 20).....
(Glasgow, Sir, 1947, p. 12).....
(พระมหาไสว เทวปัญโญ, 2548, น. 20).....

1.1.7 หนังสือแปล มีชื่อผู้แต่งและผู้แปล ให้ใส่ปีที่พิมพ์ต้นฉบับและปีที่พิมพ์ฉบับแปล

.....(ซองด์, 1872/2547, น. 20).....
(Laplace, 1814/1951).....

1.2 การอ้างอิงข้อความที่คัดลอก

1.2.1 อ้างถึงหลังข้อความคัดลอกข้อความสั้นๆ (ประมาณไม่เกิน 4 บรรทัด/ภาษาอังกฤษ 40 คำ)

ตัวอย่าง

“การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกส่งผลดีต่อประเทศจีน แต่ในระยะยาวระบบเศรษฐกิจของจีน และทิศทางการเติบโตทางเศรษฐกิจจะเริ่มเกิดปัญหา” (นฤมิตร สอดสุข, 2548, น. 20)

.....She stated, “Students often had difficulty using APA style,” (Jones, 1998, p. 199)

1.2.2 อ้างถึงก่อน ข้อความคัดลอกข้อความสั้นๆ (ประมาณไม่เกิน 4 บรรทัด/ภาษาอังกฤษ 40 คำ)

ตัวอย่าง

นฤมิตร สอดสุข (2548) พบว่า “การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกส่งผลดีต่อประเทศจีนแต่ในระยะยาว ระบบเศรษฐกิจของจีนและทิศทางการเติบโตทางเศรษฐกิจจะเริ่มเกิดปัญหา” (น. 20)

According to Jones (1998) “Students often had difficulty using APA style, especially when it was their first time citing sources. (p. 199)

1.2.3 การคัดลอกข้อความยาวกว่า 40 คำ หรือ 4 บรรทัด

ให้ขึ้นต้นบรรทัดใหม่ แล้วย่อหน้าเข้าไปจากบรรทัดบน หรือกั้นหน้า 5 ตัวอักษร และเว้นจากกันหลังเข้ามา 5 ตัวอักษร

ตัวอย่าง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

พินิจ สุขมาก (2548) กล่าวว่า

////// ยอดการค้าของจีนเมื่อรวมกับ NICs หรือสี่เสือแห่งเอเชียแล้ว จะมียอดเท่ากับของ////////
ประเทศสหรัฐ หากจีนขยายตัวต่อไป และหากการพัฒนาอุตสาหกรรมของจีนเป็น
ไปอย่างราบรื่นก่อให้เกิดชนชั้นกลางขึ้นในเมืองใหญ่ของจีนเป็นจำนวนมาก สิ่งนี้
จะกลายเป็นพลังส่งผลกระทบต่อรัฐบาลจีนโดยตรง (น. 124)

1.3 การอ้างอิงรูปภาพและตาราง

1.3.1 ตัวอย่าง การอ้างอิงรูปภาพ

ภาพที่ 1 การประชุมครอบครัว

ที่มา : วรินทร์ธร สุขใจ (2556)

(อ้างอิงจาก [บันทึกภาพ])

(หรือ)

ที่มา : วรินทร์ธร สุขใจ (2556)

(อ้างอิงจาก ออนไลน์)

1.3.2 ตัวอย่าง ตาราง

ตารางที่ 1

1.4 อ้างอิงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

รูปแบบ

(ผู้แต่ง,/ปีพิมพ์.)

(กรณีมีผู้แต่ง)

(ชื่อเรื่อง,/ปีพิมพ์)

(กรณีไม่มีผู้แต่ง)

ตัวอย่าง

(สมศักดิ์ รุ่งเรือง, 2550)

(Rubin, 1999)

1.5 การสัมภาษณ์ ติดต่อทางโทรศัพท์ จดหมาย บันทึก หรือการสื่อสารส่วนบุคคล (อ้างอิงในเนื้อหา)

วิจิตร สาระสันท์ (จดหมาย, 2549).....(จดหมาย, บันทึก, โทรศัพท์)

.....(วิจิตร สาระสันท์, จดหมาย,2549).....

M. W. Edleman (personal communication, 2001).....

..... (M.W. Edleman, personal communication, 2001).....

สุวิทย์ รุ่งวิสัย (สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2550)..... (สัมภาษณ์)

K. W. Schaie (personal communication, 28 April 2006).....

..... (K. W. Schaie, personal communication, 28 April 2006).....

1.6 หนังสือ หนังสือโฆษณา (Brochure) รายงาน ให้ใส่ชื่อเต็ม

.....จากหนังสือ Reaction Time in Personality Theory (1980).... (หนังสือโฆษณา)

2. การเขียนบรรณานุกรม

2.1 อ้างอิงจากหนังสือ

รูปแบบ

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ครั้งที่พิมพ์./สถานที่พิมพ์./โรงพิมพ์. (ภาษาไทย)

สกุล,/ชื่อ/ชื่อกลาง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ครั้งที่พิมพ์./สถานที่พิมพ์./โรงพิมพ์.(ภาษาอังกฤษ)

ตัวอย่าง

ยุพาวรรณ วรรณวาณิชย์. (2548). การตลาดบริการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย (ผู้แต่ง 1 คน)

เกษตรศาสตร์.

สัจจะ จรัสรุ่งเรือง และจักรพงษ์ สุขประเสริฐ. (2546). เริ่มต้นอย่างมืออาชีพด้วย Delphi 7 (ผู้แต่ง 2 คน)

ฉบับสมบูรณ์. นนทบุรี: อินโฟเพรส.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, วินัส อัครสิทธิถาวร และสุนีย์ เลิศแสงกิจ. (2539). การบริการการตลาด(ผู้แต่ง 3-6 คน)

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ยุคใหม่. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

DeSacz, Eileen Elliott. (2002). *Marketing Concepts for Libraries and Information Services*. 2nd ed. London: Facet. (ผู้แต่ง 1 คน)

Dyckman, Thomas R. & De Sacz, Eileen Elliott. (2002). *Marketing Concepts for Libraries and Information Services*. 2nd ed. London: Facet. (ผู้แต่ง 2 คน)

Stanton, William J., Buskirk H. & Spiro, Rosam L. (1991). *Sale Management*. 8th ed. Homewood, IL: Irwin. (ผู้แต่ง 3-6 คน)

สำหรับผู้แต่งมากกว่า 6 คน ใส่ชื่อทั้ง 6 คน โดยใช้คำว่า และ ก่อนชื่อคนสุดท้ายในรายการภาษาไทย ใช้เครื่อง & ในรายการภาษาต่างประเทศ

2.2 หนังสือไม่ปรากฏ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (ม.ป.ป.). *วิสัยทัศน์ ประสิทธิภาพ ผลงานและอนาคต*. ม.ป.ท.:ม.

ป.พ.

ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ = (ม.ป.ป.)/(n.d.)

ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ = (ม.ป.ท.)/N.P.

ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ = (ม.ป.พ.)/n.p.

2.3 อ้างอิงจากบทความวารสาร / หนังสือพิมพ์

2.3.1 รูปแบบ (วารสาร)

ผู้เขียน./ (ปี)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่(ฉบับที่)./หน้า.

ตัวอย่าง

น้ำทิพย์ วิชาวิน. (2547). ศึกษาการใช้และความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร. *วารสารห้องสมุด*, 48(2), 23-39.

Sirkin, Ariene Farber. (1991). *Marketing Planning for Maximum Effectiveness*.

Special Libraries, 82(1), 1-6.

-กรณีไม่มีปีที่พิมพ์ เช่น

การประกันคุณภาพการศึกษา. (2545, มกราคม-มีนาคม). *วารสารรามคำแหง*, 443, 3-4.

2.3.2 รูปแบบ (นิตยสาร)

ส้มโอมีโอ. (มีนาคม 2545). อาหารบำรุงสมอง. *Update*, 20(210), 37-40.

2.3.3 รูปแบบ (หนังสือพิมพ์)

ผู้เขียน./ (ปีที่ตีพิมพ์./วันที่/เดือน)./ชื่อหัวข้อ/ชื่อหนังสือพิมพ์./หน้า.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ตัวอย่าง

อชิชัยตันกันยา. (2549, 25 เมษายน). ข้ามพรมแดนไทย-พม่า-จีน สำรวจเส้นทางสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ
หาสู่ทางการค้าท่องเที่ยว. *มติชน*, น.34

Lee, Melanie. (2006, April 26). Plastic perfection. *Bangkok Post*, p. 13.

2.4 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ออนไลน์, วารสาร, หนังสือพิมพ์

2.4.1 รูปแบบ (เว็บไซต์)

ผู้แต่ง./ (ปี)./ชื่อเรื่องหรือชื่อบทความ./สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี, จาก : URL ของเว็บไซต์ที่ใช้สืบค้น

ตัวอย่าง

มีชัย ฤชุพันธุ์. (2549). *ภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง*. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2550, จาก
<http://www.meechai.thailand.com>.

Brown, H. (1994). *Citing Computer Reference*. Retrieved April 28, 2006, from <http://neal.ctstatue.edu/history/cite.html>

2.4.2 เว็บไซต์ ไม่ปรากฏผู้เขียนและปีที่จัดทำ

ปัญหาชายแดนภาคใต้. (ม.ป.ป.). สืบค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2549, จาก <http://www.meechai.thailand.com>.

2.4.3 บทความ อิเล็กทรอนิกส์บน อินเทอร์เน็ตออนไลน์ (เดิมปรากฏในวารสารฉบับพิมพ์)

พิทยา ดำเด่นงาม. (2548). เชื้อนพญามังรายที่เวียงเชียงใหม่. [ฉบับอิเล็กทรอนิกส์].
วารสารเมืองโบราณ, 5, 20-25.

พิทยา ดำเด่นงาม. (2548). เชื้อนพญามังรายที่เวียงเชียงใหม่. [ฉบับอิเล็กทรอนิกส์].
มติชน. สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2549, จาก <http://www.matichon.co.th/>

2.4.4 บทความอิเล็กทรอนิกส์บน อินเทอร์เน็ตออนไลน์ (ที่ไม่ได้จัดทำวารสารฉบับพิมพ์)

สันต์ ธรรมบำรุง. (2543, มกราคม-มิถุนายน). กลไกที่สำคัญของการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์. (2548, สิงหาคม). *วารสารสารสนเทศ*, สืบค้นเมื่อ 3 มิถุนายน 2549, จาก
<http://arcbs.bsu>

2.4.5 หนังสือพิมพ์ออนไลน์ มีฉบับพิมพ์

ทินพันธ์ นาคะตะ. (2549, 4 กรกฎาคม). ในหลวง ศาล กับอำนาจอธิปไตย. [ฉบับ
อิเล็กทรอนิกส์]. *มติชน*. สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2549, จาก
<http://www.matichon.co.th/>

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

2.5 สื่อโสตทัศนวัสดุ บันทึกเทปภาพ และอื่นๆ ซีดี, วีซีดี, ดีวีดี, ภาพยนตร์, หรือ [CD], [VCD], [DVD], [MOVIE]

2.5.1 รูปแบบ

ผู้ผลิต./(ปี)./ชื่อเรื่อง/[ประเภทวัสดุ]./สถานที่ผลิต:/หน่วยงานที่ผลิต.

ตัวอย่าง

ภูวนาม คุณผลิน. (2532). *เจ้าไม่มีศาล* [ซีดี]. กรุงเทพฯ: จี เอ็มเอ็ม แกรมมี่

สรยุทธ สุทัศนะจินดา. (ผู้จัดรายการ). (2549, 1 พฤษภาคม). *ผลการสอบโอเน็ต-เอเน็ต*. [รายการถึงลูกถึงคน]

กรุงเทพฯ: สถานีวิทยุโทรทัศน์ อสมท.

สมชาย งามยิ่ง. (2550, 1 เมษายน). *พิธีแห่เทียนพรรษา*. [บันทึกภาพ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ

อุดรดิตถ์, อุดรดิตถ์.

2.6 วิทยานิพนธ์

2.6.1 รูปแบบ

ผู้แต่ง./(ปีพิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์/(วิทยานิพนธ์หรือปริญญานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิตหรือ

มหาบัณฑิต(สาขาวิชา..... ชื่อสถาบันการศึกษา). สถานที่: ชื่อสถาบัน/แหล่งที่อยู่

ตัวอย่าง

ภัทรารวรรณ เล็กเริงสินธุ์. (2549). การดำเนินงานเกี่ยวกับข้อร้องเรียน ข้อเสนอแนะ และคำชมเชย

ของผู้ใช้ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์). อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

2.7 งานวิจัย

ชื่อนามสกุลผู้วิจัย./(ปี)./ชื่องานวิจัย(ประเภทของงานวิจัยเช่นรายงานวิจัย)./สถานที่พิมพ์:/

สำนักพิมพ์.

ฉันทนา บรรณศิริ และโชติ หวันแก้ว. (2535). *การศึกษาสถานภาพและนโยบายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน*

ผู้ด้อยโอกาส: เด็กทำงาน (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

2.8 การประชุมวิชาการ

ชื่อนามสกุลผู้เขียนบทความ/(ปี)./ชื่อบทความ.ใน/การประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง.../(หน้า)/สถานที่
พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ประภาภัทร วรรณศรี. (2555). การพัฒนาชุดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ.....

. ในการประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย

ราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 10 (น. 573 - 581). อุดรดิตถ์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

อุดรดิตถ์.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

2.9 การสัมภาษณ์/E-mail

2.9.1 รูปแบบ

ผู้ให้สัมภาษณ์./ (ปี,/วันที่/เดือน)./[สัมภาษณ์โดย]./สถานที่.

ตัวอย่าง

สมพิศ สุขแสน. (2550, 1 ธันวาคม). [สัมภาษณ์โดย รัตนะ อินจ้อย]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

Cartwright Jennifer. (2006, April 28). [interview with Pisit Chotsawad].

สุวิทย์ รุ่งวิชัย. (2551, 20 มิถุนายน). [จาก อีเมล E-mail: tayart@hotmail.com]

B.J. Kemp (2008, September 30). [from E-mail: tayart@hotmail.com]

2.10 ผลงานทางศิลปะ

กมล ทศนาญชลี (จิตรกร). (1991). ผนังใหญ่ อเมริกันอินเดีย 1991. [ภาพวาด]. *การแสดงนิทรรศการ*

ศิลปินแห่งชาติ ครั้งที่ 37. สืบค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2549, จาก <http://www.art-centre.su.ac.th/>

2.11 การอ้างอิงของผู้แต่งคนเดียวกัน มากกว่า 1 รายการ

ตัวอย่าง

ยีน ภู่วรรณ. (2532 ก). *เทคนิคการใช้งานฮาร์ดดิสก์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น

ยีน ภู่วรรณ. (2532 ข). *การสื่อสารข้อมูลและไมโครคอมพิวเตอร์เน็ตเวิร์ค*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น

Robinson, Danie N. (1976 a). *An Intellectual History of Psychology*. New York: Macmillan.

Robinson, Danie N. (1976 b). *Psychology :Traditions and Perspective*. New York: D.Van Nostrand.

หมายเหตุ: เครื่องหมาย / หมายถึงระยะการเว้นวรรค

2.12 การอ้างอิง ชื่อเมืองที่มีชื่อเสียง ไม่ต้องลงชื่อรัฐ

เช่น London, Mosco, New York, Sydney

2.1.2 ผู้จัดพิมพ์

1. ไม่ต้องระบุชื่อสำนักพิมพ์ กรณีโรงพิมพ์ ให้ลงคำว่าโรงพิมพ์

สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช ลงว่า ไทยวัฒนาพานิช

บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด ลงว่า ซีเอ็ดยูเคชั่น

โรงพิมพ์ โอ.เอสพรีนติ้ง เซ็นเตอร์ ลงว่า โรงพิมพ์ โอ.เอสพรีนติ้ง เซ็นเตอร์

2. ถ้าเป็นสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยให้ลงคำว่าสำนักพิมพ์

McGraw-Hill Company ลงว่า McGraw-Hill

Brooks/Cole Publishing Company ลงว่า Brooks/Cole

Oxford University Press ลงว่า Oxford University Press

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2565